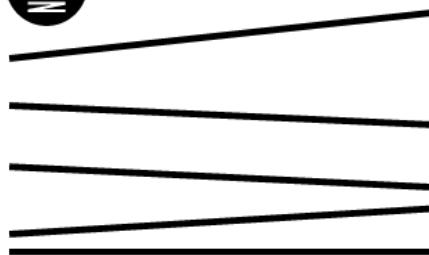

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Etlar, Carit.; af Carit Etlar.

Tranens Varsel : en Roman

Kjøbenhavn : Chr. Steen & Søn, 1870

1 bd. (296, 232 s.).

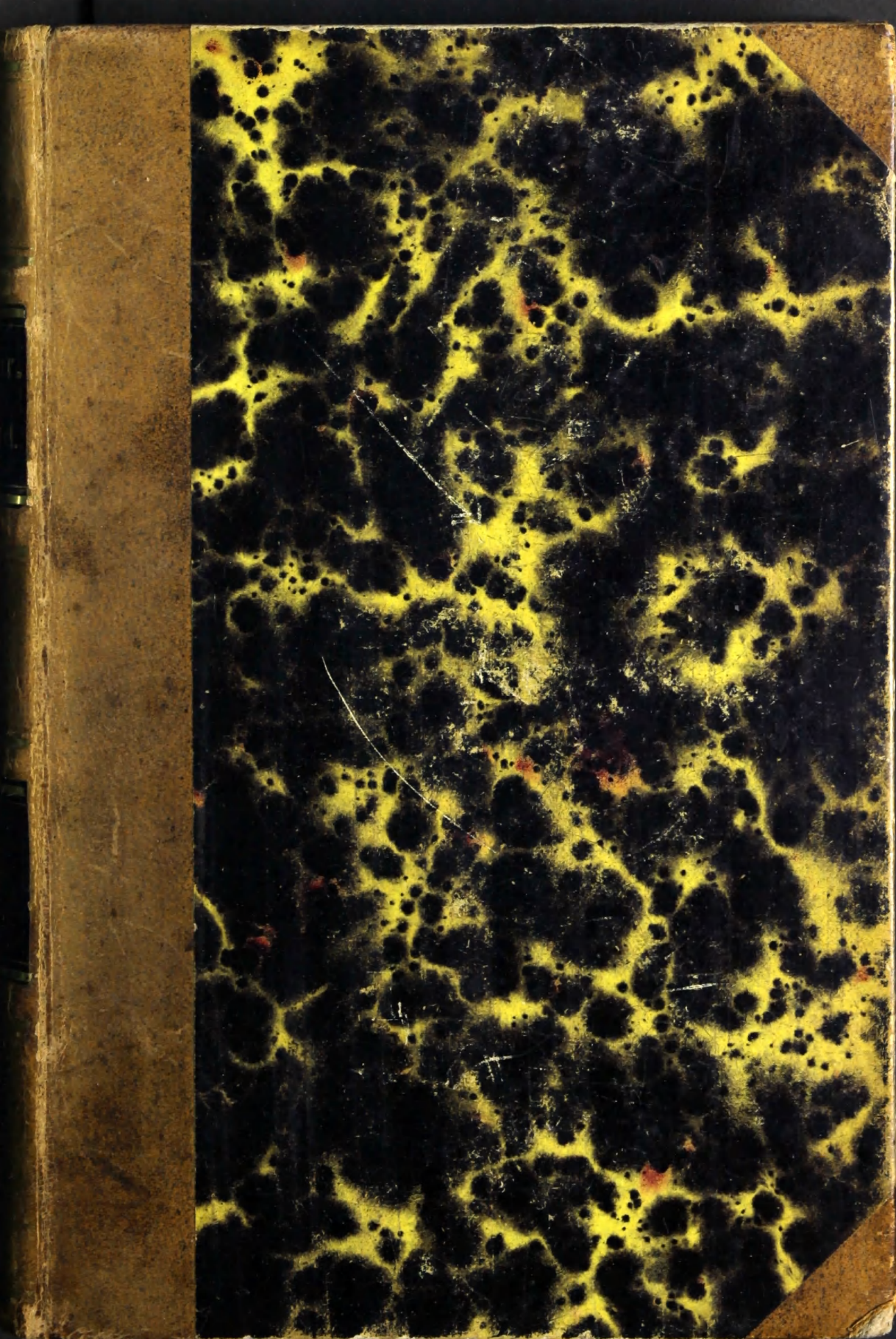
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

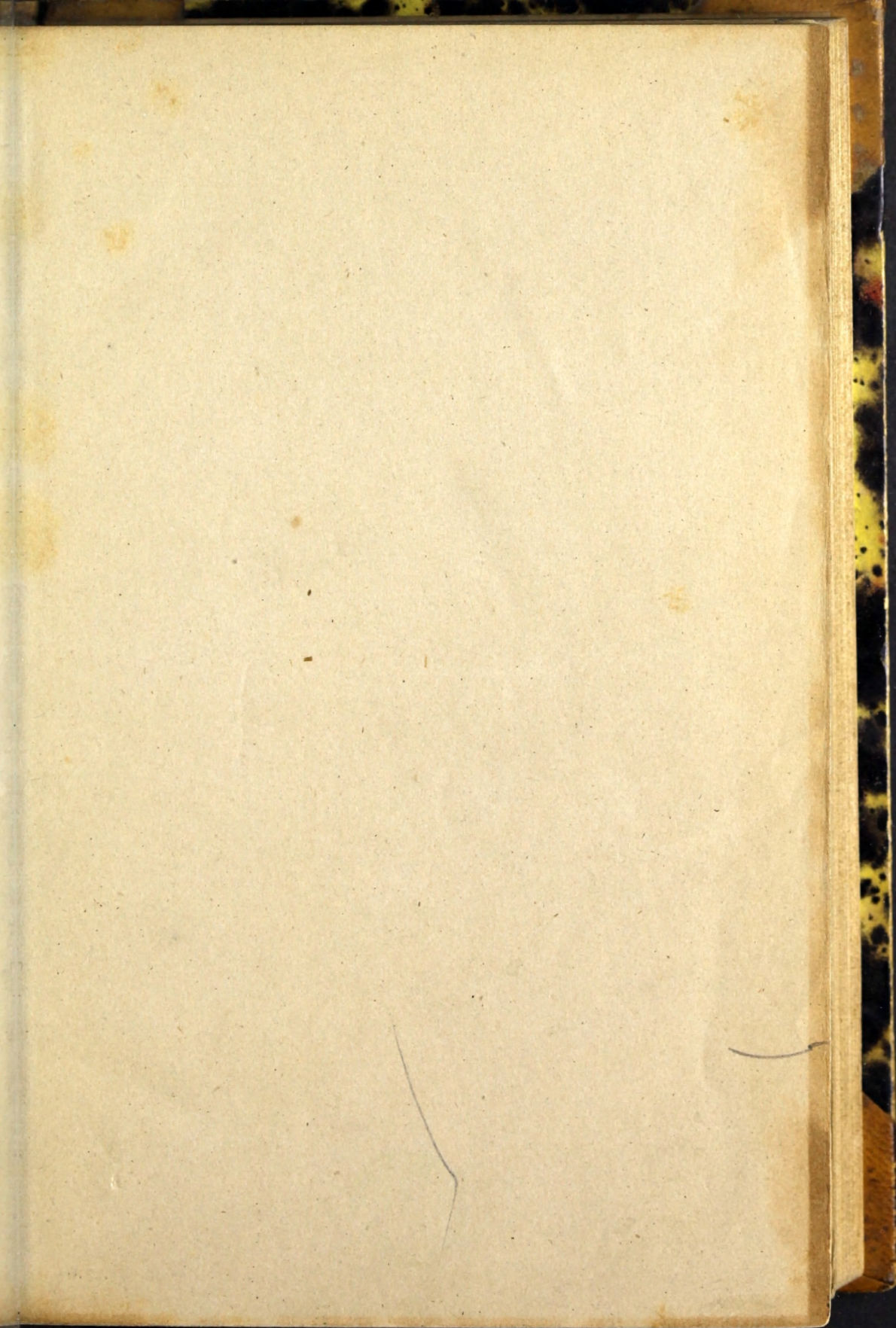
57.- 101.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021032396

Tranens Varsel.

En Roman

af

Carit Etlar.

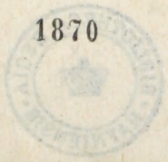
Første Deel.

Kjøbenhavn.

Chr. Steen & Søn's Forlag.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

1870

Ornithologia

et

Caroli

Phil.

Forste Bog.

Vissert Vendelbo.

For the Boy.

Gift of the Author.

I.

Hvorfor Ridder Casper ikke fik en Synder hængt i Aalborg Galge.

Sanct Dionysii Dag, efter Christi Byrd 1522, skinnede Efteraarssolen ned over Aalborg By, spillede sig i Fjorden og fastede et rødt Lys hen over Kirkerne og Klostrene, som hævede deres Taarne og Stentage op over Borgernes smaa og straatafte Huse. Mod Ost saa man Sancta Marias gamle Kirke, hvori Sigurd Slemmedegn ligger begravet, lidt derfra laa Graabrødrekloster og midt for Algaden Sanct Budolfs store Kirke, som Aaret iforveien havde faaet sig to nye Klokker. Længere mod Vest laa Helligaandsklostret, og lidt udenfor Byen, som dengang endte ved Vesteraa, laa Sanct Pederskirke. Alle syntes de mægtige og overmodige at stirre ned paa Slottet, det gamle Aalborgs hus, som graat af Elde, forfaldent og ødelagt, reiste sig mod Sønder, omkredset af udtørrede, græs-begroede Voldgrave, hvoraf en tjente til Reberbane, medens Borgerkonerne havde reist store Stilladser til at blege deres spundne Hørgarn oppe paa Skrænten

af den anden. Drengene legede og Grisene soledede sig nede i Dybet mellem Rørene.

Omtrent midt i Algaden, lidt Vest for Kirken, laa dengang Mester Offe Pylkes Hus, bygget af Leer og hakket Halm og Bindingsværk og tækket med Rør eller Lyng, som alle Naboernes, blot lidt friskere kalket og forsynet med en stor rød og straagul Fane, som stak ud af et Kvistvindue ovenover Porten. Paa Fanen var der afbildet en Hammer, en Tang og en Nagle, indfattet af to Laurbærgrene. Sidst i forrige Uge havde der været Fest i Byen, da flyttede Haandværkerne eller Embedsmændene, som de kaldte sig, deres Lader, og valgte Hr. Offe Pylke til Oldermann for Grovsmedene. Derfor hang Fanen endnu over Porten, Offe syntes, den kunde altid tages ind, det skadede ikke, at Folk fik Tid til at see, hvad der var skeet. Og dog var det hans mindste Fortjeneste at være Oldermann. Tre Aar tilforn havde Laugsmesterne og Raadmændene valgt ham til Byfoged i Aalborg og det var han vedbleven at være. Efter den Tid leiede Offe Pylke en af Brødrene fra St. Jørgens til at gaa ham tilhaande ved Bogføring, for han kunde ikke selv skrive. Fra samme Tid lod hans Hustru, hvergang hun gik i Kirke eller til Skrifte, to af Læredrengene i deres Søndagsdragt og med nye Skjødskind for, følge efter sig. Den Ene bar Bønnebogen, den Anden en Skammel til at knæle paa. Saadan gjorde ogsaa Garveren Palle Hyphofs Hustru, da han var Byfoged, og man maa holde paa sin Værdighed, meente hun.

Det var altsaa Sankt Dionysii Dag, som er den 9de Oktober, da stod Hr. Offe Pylke ude i Gaarden, i en ulden Nattroie, med en rød strikket Hue paa Hovedet og et stort Skjodskind for sig, ifærd med at male sin Bogn lyseblaa og brunrød. Foruden ham var der En til beskæftiget med dette Arbeide, det var Munkens fra Sankt Jørgens, Biffert Bendelbo, høi og fiirskaaren, med et tykt sort Skæg og forresten bekjendt som en tavs og ordknapp Person, der passede sin Dont og Intet udenfor denne. I dag havde Byfogden saaledes deelt Arbeidet mellem dem, at han selv udførte det grove, Biffert derimod satte de fine Strenger til, det var ogsaa ham som malede de tre store Paaskeliljer paa Bagsmækken, med Byfogdens fulde Navn under. Naar han havde arbeidet lidt, hvilede han sig og stod imidlertid og betragtede de smukke Blomster med stor Selvtilfredshed.

Byfogden manglede nogen Øvelse i at haandtere Penselen, derom vidnede alle de Streger og Pletter, han af Vanvare var kommen til at overstænke sig med.

Hans Hustru sad paa en Bankeskammel noget borte og strællede mørke Ebler, som hun deelte i fire Dele og trak paa en Snor, derefter skulde de bringes hen til Bageren, for at tørres til Vinterbrug. Døre paa den anden Side af Gaarden lyfte Ilden ud fra Smedeessens, og regelmæssige Hammerslag tilkjendegave den Travlhed, som fandt Sted derinde.

Konen sad og sang til sit Arbeide, Offe Pylke stemmede i med, og af og til indblandede Biffert

Vendelbo en hæs og dyb Bas, som i høi Grad forøgede Mishyden.

„Nu sang Du igjen falsk, Fatter,“ udbrod Fru Pylke.

„Gjorde jeg det? saa synge vi om igjen,“ sagde Offe Pylke godmodig, og stak sit Ansigt frem under Vognen, hvor han laa. „Dennegang var det forresten ikke mig, men Biffert, som tog den falske Tone.“

„Var det mig?“ raabte Biffert, og kastede Penselen ned paa Jorden og tilføiede: „Nu vil jeg ikke male mere.“

„Vist var det ikke Biffert,“ httrede Konen formildende, „det var Fatter. Bliv nu bare ved.“ Saa sang de igjen:

„Hans Lønborg red fra Hove i Mulm og i Blæst,
Han løftede skjon Ragnhild bag op paa sin Hest.

Saa red de ud for Norden og over Heden hen,
Hans Lønborg kom aldrig meer til Hove igjen.

Saa red de ud i Mosen for Fauerholdt Bro,
Hans Lønborg og hans Kjæreste, de ride der endnu.“

Da de vare komne saa vidt, standsede Offe Pylke pludseligt og lyttede.

„Seg synes det bankede; der er Nogen derude, som vil ind.“

I det Samme hørtos tydeligt tre stærke Slag af Hammeren, som var fastnaglet til Porten. Biffert

krob op paa en Savbuf og strakte Hovedet ud over Plankværket, for at see hvem det var, før han lukkede op. Da han kom tilbage igjen sagde han, at der holdt en Rytter ude paa Gaden, og at det var en af Hr. Casper Gyltings Folk nede fra Tranders.

Offe Pylke lagde Penselen fra sig, tørrede Hænderne i sit Forklæde og smilede tilfreds til sin Hustru. „Nu vil der blive Noget at tage fat paa i Værkstedet,“ sagde han, „gjætter jeg ret, saa bringer den Mand mig en Bestilling paa det store Rækværk til den gamle Bro ved Prebensaa. Han kunde ligesaa godt være reden op til Stoffers i Podemesterghden, men alle ville de helst have med mig at bestille. Det er rart nok det Samme.“

„Kom og to dit Ansigt først, saadan som Du seer ud,“ sagde Konen, og satte en Spand Vand hen for ham. Byfogden dukkede Hovedet ned i Vandet og tørrede sig i Fruens Forklæde.

„Det var bravt,“ sagde han. „Gaa nu hen og luk op for Hans Raades Rytter, lille Biffert, imens tapper Møtter os den store Sølvkande fuld af gammel Brunsviger Mumme.“

„Nu skal Du ikke være for rast med at slaa til,“ hvistled Konen, idet hun gik op. „Gren kan være god nok, men man lever daarligt af den alene. Casper Gylting er en holden Mand, han har Raad til at betale det Arbejde, han bestiller. Pas paa, hvad Du siger. Seg staaer og lytter indenfor Døren.“

Den fremmede Rytter trak sin Hest ind igjennem

Borten og bandt den ved en Ring i Stolpen. Han var klædt i en blaa Kofte, med et bredt, brunt Bælte om Livet, hvori der hang et langt Sværd med blanktpoleret Bernfæste. Paa Hovedet havde han en opkrampet Hat med Høgesjjer paa Siden. Broder Biffert gik foran ham op ad Trappen.

Da Sendebudet kom ind i Stuen, traf han Byfogden med det vaade Haar kæmmet glat ned i Panden, iført en ny lusebrun Kofte, kantet med Odderskind og prydet med blanke Knapper. Han sad ved et Bord hvorpaa der laa nogle Bøger og en Mængde Brevfaber, som han ivrigt syntes at gennemlæse. En Sølvkande og et Bæger stod paa det ene Hjørne af Bordet, og Døren til det næste Værelse blev holdt paa Klem.

„Gudsfred og Goddag Mester Dffe!“ raabte Svenden. „Er det ikke Eder, som er Byfoged eller saadan Noget her i Aalborg?“

„Det er mig, som er Byfoged paa fjerde Aar,“ svarede Dffe med Selvfølelse, og han syntes at vore, idet han talte. „Kom og sid ned.“ Med disse Ord skænkede han i Bægeret.

„Hvor det er varmt idag,“ sagde Svenden, idet han satte sig ned paa Bænken hos Byfogden og saae hen til Bægeret. „Livagtigt som om det var Sommer endnu.“

„Det er det,“ sagde Dffe. „Hvad Godt har I ellers at bringe?“

„Mig sender Hans Naade, Ridder Gyllding, for at bede Eder gjøre ham en lille Villighed, det I som Byfoged har Raad og Formue til.“

„En Villighed?“ gjentog Offe Pylke, og tog betænksomt Haanden bort fra Bægeret, som han just vilde sætte hen til Svenden. „Hvad mener I med det?“

„Hr. Gjelding lader spørge, om I vil tilstede os at nytte Bygalgen til en Synder, som vi skulle see at faae hængt imorgen tidlig, om Gud vil.“

„Hvad for Noget!“ udbød Byfogden, synlig skuffet i sit glade Haab. „Er det jeres Erinde?“ Og nu tømte han selv det Bæger, han nylig havde fyldt, men bød ikke Svenden det Ringeste.

„Sagen hænger saadan sammen,“ vedblev den Anden, „at vor egen Galge, som vi havde reist ude paa Bolden, er falden ned af Elde, og nu meente Ridder Casper, at Bygalgen for den Sags Skyld kunde gjøre samme Nytte. Han skal nok selv besørge den grove Misdæder hængt og ligesaa lade ham tage ned igjen, naar han først er afkjolet og den Tid kommer.“

„Hvad er det for en Misdæder, I taler om?“ spurgte Offe Pylke.

„Det er den slemme Henning Graabuk fra Tranders, som I vel nok har hørt nævne. I Vinter gif han og fældede Dyr nede i vor Skov, og nu forleden har han forgrebet sig paa Naadigherrens egen Person, da han tog ham fangen.“ Med disse Ord reiste Svenden sig op og gik ned i Kanden. Offe Pylke syntes ikke at lægge Mærke hertil, han sad stille og grublede. Af og til skottede han hen mod Døren, som om han ventede Hjælp derfra.

„Ja!“ udbød han endelig, „jeg seer da egentlig

intet Ondt i, at I hænge eders Misdæder, hvor I finde en Galge, jeg tænker ogsaa nok, at vores kan bære ham, og jeg holder ikke af at gjøre megen Snaf af det, naar man kan vise en Mand som eders Herre en ringe Tjeneste."

I det Samme blev Døren sagte aabnet, Fru Bylke kom tilsyne og rystede heftigt paa Hovedet. Offe var en Mand, som besad megen Landsnærværelse. Da han saae Tegnet fra Døren, vedblev han i samme Tone: „Forresten bliver det min Sjæl ikke i Bygalgen, I faaer eders Misdæder hængt, den er bekostet til vore egne Syndere, og jeg kan ikke gaa hen og give mit Minde til Noget, uden først at have samtalt med Borgermester og Raadmænd. Maa jeg bede om jeres Begjæring skriftlig."

Svenden betragtede Byfogden med dyb Forbavselse. Han fattede ikke Grunden til dette pludselige Omslag. „Hvad skal det betyde?"yttrede han leende. „I siger mig jo Ja og Nei tillige. Forresten vil jeg lade Jer vide, at Ridder Casper er den Mand, som kan gjengjælde al den Villighed, I viser ham, men I maa give mig reen Bæst at ride med, min Tid er knap. Jeg har ogsaa Grinde med til Mester Stoffer i Podemesterens Gyde. Han skal hjem til os og tage Maal af et nyt Rækværk til vor Bro."

Bed denne sidste Uttring var Byfogdens Taalmodighed tilende, han foer op fra Bænken, blodrød i Ansigtet, og udbrod med en Stemme, som skjælvede af Hestighed:

„Hvad er det for et Sprog, I vover at føre til mig? Troer I, jeg er den Mand, der lukker Dinene for Net og Skjel, og seer paa Gunst eller Gave? Hvor kan det falde eders Herre ind, at vi skulde give ham Lov til at hænge sine Kjæltringer i vor Galge, paa vor Grund? Halsborg Bymænd have aldrig havt Andet end Bryderi og Ufred af hans Rabskab. Forgangen Aar lod han sine Kreaturer græsse hele Efteraaret nede paa vore Enge og pryglede Markfogden, som vilde forbyde det. Kan I huske i Sommer, da han og hans Kammeraterovre fra Klarupgaard og Egense gjorde Gang midt over vor Bymark og trampede Kornet ned; fordi de vilde ikke fare sønden om og følge Landeveien? Og ham skulde Stadens høie Dyrighed være til Behag og Tjeneste, laane Galge til hans Misdædere? Det skal aldrig skee!“

„Ikke det!“ sagde Svenden og støttede sig paa sit Sværd. „Han laaner eders Galge alligevel. Det skal I faae at see.“

Disse Pylke glemte i dette Dieblif aldeles sin Værdighed, det var ikke længer Byfogden, men Smeden, der forberedte sit Svar. Tillykke aabnedes i det Samme Døren, og Broder Biffert viste sig i den. Han gik hen til Svenden, lagde sin Haand paa hans Skulder og sagde:

„Hvad er det for en høiroftet Snak, Du staaer her og fører i Byfogdens Hus. Har Du ikke faaet Bæstet paa dit Grinde?“

Svenden traadte et Skridt tilbage for denne

kæmpestore Skikkelse, som, indhyllet i en opfildet Munkeskutte, havde stillet sig foran ham.

„Jeg har vel faaet Bescd,“ svarede han og traadte endnu et Skridt tilbage, „men jeg troer knap, at Ridder Casper vil lade sig nøie dermed.“

„Det maa Ridder Casper om,“ svarede Byfogden, som modig havde stillet sig bag Biffert med kneisende Hoved og begge Hænder i Kofselommen. „Gaa nu din Vej, hvis Du onsker at fare i Fred.“

Svenden gik, men da han kom til Døren, vendte han sig om og sagde:

„Hvis Casper Gylding kommer ridende imorgen tidlig med ti væbnede Ryttere og dog gjør, hvad han synes bedst om, hvad vil Byfogden saa sige?“

„Det skal Casper Gylding faae at høre imorgen,“ svarede Biffert Vendelbo. Dermed gik Svenden. Fru Pylke kom ind og tog Plads hos Byfogden og Biffert paa Bænken, de tømte Kanden med den gode Brunsviger Mumme og samtalede imedens om det foregaaende Optrin.

II.

Hvad der skete under Galgen.

Næste Formiddag, lidt før Middag, red en Skare Ryttere op over Engene fra Tranders ud mod Bynten, som Limfjorden danner, før den bugter sig imod Nordøst forbi Aalborg. Yderst paa denne Bynt laa en Høi, og paa Høien viste sig en gammel faldefærdig Galge, sammementomret af to opretstaaende Stolper, hvorover der var lagt en Tværbjælke. I Spidsen af Skaren, der var væbnet med Sphd og dragne Sværd, red en lang og mager Mand med rødligt Haar og Skæg, iført en Halbrustning, under hvilken hans gulbrune Væderkøllert kom tilsyne. Det var Hr. Casper Gylthing og hans Mænd, som kom for at hængte deres Synder i Byens Galge.

Den Ulykkelige gik imellem to af de sidste Ryttere i Skaren, hans Fodder vare blottede, Hænderne bundne bag paa Ryggen, og fra Armene gik et Reb til hver af de to Ryttere, som førte ham. Et tykt Haar faldt ned over det øverste af Panden, bagtil fort afklippet, da kun de Fribaarne havde Ret til at bære

langt Haar. Hans Ansigt bar Præg af en Klogt og Snildhed, som ellers ikke var hans Stand egen, dets meest paafaldende Udtryk i dette Dieblif var dog sørgmodigt og lidende. Han kastede sit Blik op i den blaa Luft, Stære og Krager fløi omkring i store Flokke langs med Fjorden. Græsset var endnu grønt og frodigt paa Engen, Solen skinnede, Værken kvadrede, det var en altfor smuk Dag til at dø paa, men Synderen saae intet Tegn til Frelse, hans strenge Dommer red tavst og ubønhørlig foran ham. Ude paa Pjnten kom allerede Hoiene tilsynne, og over dens Top reiste Galgen sig mørk og truende.

Sidst i Skaren, et Stykke borte fra de Øvrige, red en lille krumboiet Skikkelse paa en gammel Hest. Han var klædt i et Par Skindbuxer og en graa Badmelskofte. Omkring Skulderen havde han et langt Stykke Reb og paa Hovedet en laaden Hue af Ratteskind. Det var Mestermanden.

Af og til vendte Henning Hovedet tilbage mod den Bei, de kom fra, da mødte hans Blik en Kvinde, som med fremstrakte Arme og i hurtigt Løb søgte at indhente Skaren. Det var Bildtthvens Hustru, hun havde nylig knælet foran Toget med sine to smaa Børn ved Siden og anraabt Hr. Casper Gylding om Naade. Ridderen rystede paa Hovedet, svarede ikke og red bort i en saa hurtig Trav, som hans Ryttere kunde slæbe deres Offer efter sig. Konen stod lidt og saae efter dem; hun slog sit Blik op mod Himlen, som om hun derfra søgte den Naade, hun ikke kunde finde paa

Jorden. Lidt efter lod hun det ældste Barn blive staaende paa Veien, tog det yngste paa Armen, og løb efter Skaren, der var kun saa kort en Vei tilbage for hendes Haab, hun vilde endnu engang forsøge at bede om Naade, men Rytterne rede hurtigt til, Afstanden mellem dem og hende blev bestandig større. Da hun mærkede dette, lagde hun sit lille Barn ned i Græsset paa Grøstefanten, tog sine Træsko af, og løb nu ned over Engen med gispende Bryst og med udslagne Haar, idet hun af og til udstødte høie Raab om Naade. Ingen gav Agt paa hende, undtagen Manden, ethvert af disse bønliche Skrig gav Gjenskyd i hans Øren, han saae tilbage, hans Læber mumlede nogle uforstaaelige Ord, han prøvede paa at gaa lidt langsommere, men Rytterne rykkede i Rebene og droge ham med sig, han maatte følge de Andre.

Da de kom nærmere til Høien, saae Casper Gylding til stor Forbavselse, at der var reist en lang Stige op til den ene af Galgens Stolper, paa Stigen stod en Mand, ifærd med at drive Naglerne ud af Dværhjælken. Idet Rytterne holdt stille nedenfor Høien, standsede han med sit Arbeide, saae lidt ned paa dem og smilede, derpaa begyndte han at hamre løs igjen. Casper Gylding steg af Hesten. Høien var for steil til at man kunde ride op ad den, han kaldte paa Manden og sagde:

„Hvad Djævelen er det, Du bestiller der?“

„Ja, det maa naadige Herre nok spørge om,“ sagde Manden med et spottende Smil. „Jeg er saa=

mænd ellers ved at brække Tværbjælken ned af vor Bygalge."

"Hvad skal det betyde?"

"Jeg skal ikke sige det for vist," svarede Tømmermanden, "men imorges tidlig, da det ringede til første Bøn, kom Mester Pylke hjem til mig og tilsagde mig, at jeg skulde gaa ud og skaffe ham den Bjælke ned, saa betimeligt ssee kunde. Jeg er nu Gudsfelov ikke den Mand, som selv behøver at tage fat med; jeg har Folk nok til at arbejde for mig, jeg har haft Oldermandsfanen over min Dør to Gange, og jeg kunde for den Sags Skyld være ligesaa god en Byfoged som Mester Pylke, om jeg vilde have spenderet ligesaameget for at blive det, men da jeg saa ved Arbeidstid giver mine Svende Bæstet om at gaa herud, var der Ingen, der turde tage den Gjerning paa sig, formedelst det, at arbejde paa en Galge gjør en Mand uærlig, indtil den høie Øvrighed først har lagt Haand og Værktøi paa den. Saa maatte jeg selv afsted, for det var min Bedstefader, som reiste Galgen, og dengang gjorde Aalborg Borgermester det første Slag med Vindøxen, saa jeg tænker, Sligt ikke har Noget at sige."

"Det tænker jeg ikke heller," svarede Casper Gylting, "og naar jeg nu giver Dig otte Skilling løbsk, saa tager Du din Øxe paa Rasken og lader være med at rive den Tværbjælke ned, til jeg saaer hængt min Gavthv, som Du seer i Baand og Bæst dernede mellem Rytterne."

"Nei, det gaaer ikke, Naadigherre," sagde Tøm-

mermanden, „jeg har faaet min Befaling, og den maa jeg lyfste.“

„Men hvis jeg nu jager Dig herfra med Magt,“ sagde Gylde, „hvad saa?“

„Saa gaaer det alligevel ikke,“ sagde Tømmemanden med et listigt Smil, „for da jeg nok tænkte mig, at saadan Noget kunde skee, favede jeg strax Tværbjælken over paa tre Steder, før I kom, saa eders Gavty vil dratte ned, inden Veiret gaaer fra ham. See blot selv efter! Mit Arbeide er fuldbragt for længe siden, jeg stod bare og hamrede Naglerne ud deroppe for at have noget at bestille, mens jeg ventede at erfare, hvad I havde i sinde.“

„Godt!“ sagde Gylde, „hænges skal han nu alligevel. Kan det ikke skee paa Tværbjælken, saa klynge vi ham op paa en af Stolperne.“

„Det er heller ikke saa vel betænkt, som det kunde være,“ svarede Tømmemanden med uforstyrret Ro, „for naar Eders Raade gaaer hen og seer nøiere efter, vil I finde et Stykke skrevet Papir slaget op paa den ene Stolpe, jeg har ikke selv læst det, for det er sært uthdeligt skrevet, men Raadstuetjeneren, som kom løbende herud ved Frokosttid og slog det op, sagde, at det var fra Behnsmanden inde i Aalborg, Hr. Axel Gjø, og at det var et Forbud mod, at Nogen maatte nytte Byens Galge.“

Casper Gylde læste Skriften og overbeviste sig om, at det forholdt sig som Manden sagde. Han stod lidt og grundede herover. Offte Pylke var kommen

ham i Forkjøbet i enhver Henseende. Smidlertid vedblev den listige Tømmersmand:

„Sag kan see, hvad Eders Naade tænker. I mener, som jeg, at Fanden skulde tigge Aalborg Byfolk om Lov til at laane Galge af dem, det maa jeg i alle Naader give saa mægtig en Herre Ret i. Sager det med at saa den stakkels Synder aflivet, saa lad en af eders Mænd slaa ham for Panden, kan det derimod vente lidt, saa lover jeg Eder en Galge, nok saa strunk og saa god som denne, og den skal være tømret sammen og reist og staa paa Pletten nede paa Naadigherrens Grændsestjæl ved Tranders, naar Solen imorgen tidlig lyser over Stedet.“

„Er det et Ord?“ sagde Casper Gylde. „Jeg tænkte virkelig noget nær paa det Samme.“

„Vidste jeg det ikke nok?“ vedblev Tømmersmanden. „Hvad jeg har sagt, staaer jeg ved, Galgen skal være paa Pletten imorgen tidlig.“

„Nede ved Utterup Mose, hvor den store Hedningsteen ligger.“

„Hvor den store Hedningsteen ligger,“ gjentog Tømmersmanden. „So jeg kjender Stedet, den skal blive saa forsvaerlig og net, at hver en Gavth vil gjøre sig en Fornøielse af at hænge i den. Det kan I lide paa.“

„Saa vil vi vente til imorgen tidlig,“ sagde Casper Gylde, og gik ned til sine Folk.

Rytterne vare under denne Samtale stegne af deres Heste, Synderen laa paa Jorden, hans Hustru ved hans Side. Hun havde slunget begge sine Arme om

hans Hals og faae ham ind i Dinene, medens de talte sammen saa sagte, at Ingen kunde høre dem. Da Ridderen kom ned fra Høien, ilede hun hen til ham, kastede sig ned for hans Fødder, strakte Armene iveiret og bad atter om Naade, for Guds Skyld, for Jomfru Marias Skyld, for hendes Søns Skyld. Den Ulykkelige havde dog ikke gjort Andet end fældet et Stykke Bilt, og det var Nød og Hunger, som fristede ham dertil. Men Ridderen rystede paa Hovedet. I dette Dieblif fandt hendes Bønner endnu mindre Indgang hos ham, fordi han var opbragt over at maatte bøie sig for Byfogdens Villie. Der var ingen Frelse, ingen Naade at finde.

„Han skal faa Lov til at trække Veiret til imorgen tidlig,“ sagde Hr. Casper Gylbing. „Saa ikke mere.“ Dermed rede de tilbage over Engene hjem til Tranders.

III.

Broder og Søster.

Casper Gyllding boede en halv Mil Sydpst fra Aalborg, i Nærheden af den gamle Gilsted Lade, som dengang hørte til Slottet. Det var en temmelig uanseelig Gaard, som man nu forgæves vil søge efter, den er forsvunden, og en Landsby af samme Navn har reist sig paa dens Ruiner. Vaaningshuset var bygget af Graasteen, med smaa uregelmæssige Vinduer og omgivet med en bred Grav, paa hvis modsatte Side en Række forvoxede Piletræer strakte sig. Mod Sønder ragede et firkantet Taarn op over den øvrige Bygning, dannet af Bindingsværk og forsynet med en Vægtergang, som gik langs med Muren, hvor Taget begyndte. Paa denne Gaard havde Casper Gyllding og hans Slægt boet i mange Aar, Stedet var gaaet i Arv fra Fader til Søn, uden at Noget af dem havde efterladt sig andet Minde end en Ligsteen oppe i Kirken, hvorpaa deres Navn, Fødselsdag og Dødsaar med stor Nøiagtighed var indhugget; om dem alle nævnte man endnu to Egenstaber, som ikke stod at læse

paa Stenen: de vare ansete for de vældigste Rævejægere og de mest ubøielige Herrer mod deres Undergivne i hele Himmerfyskel. Casper var det næstsidste mandlige Afkom af Stammen, han havde arvet sine Forfædres Slægtregister og deres Synder.

I lang Tid havde Herskabet paa Tranders kun bestaaet af to Personer, Ridderen og hans Søster, Fru Mette. Den sidste var en ældre Dame, som aldrig kom tilfhyne udenfor Gaarden, undtagen de fire Gange om Aaret, hun red op til vor Frue Kirke i Aalborg for at skrifte. Nogle Aar før denne Historie begynder, var der kommen endnu en tredje Person til Gaarden, en ung Pige ved Navn Gerda. „En Slægtning af os,“ sagde Hr. Gylthing, „som vi ville gjøre det Gode, vi kunne, siden der ikke er givet hende bedre Vilkaar.“ Videre udlod han sig sjældent, men dermed lod den almindelige Videlyst sig ikke nøie. Gerdas Nærværelse bevirkede efterhaanden en fuldkommen Forandring i de fleste Forhold paa Tranders. Hun vedblev ogsaa at være en Gjenstand for Naboernes særdeles Opmærksomhed. Belunderrettede fortalte omfider Følgende:

Casper Gylthings Svigerinde havde været gift med den ulykkelige Poul Laxmand, hvis Historie Alverden kender. Han var Rigshofmester under Kong Hans, og gik paa de hellige titusinde Ridders Dag 1502 fra Rjøbenhavns Slot ned over Hoibro. Midt paa Broen kom to Adelsmænd ham imøde, den Ene var Hr. Ebbe Strangesøn, den Anden Bjørn Andersøn. De havde siddet og ventet længe efter ham under et

Bislag i Høibrostræde. Da de mødtes, tog Hr. Ebbe Baretten af, og idet Røgshofmesteren vilde gjengjælde hans Hilsen, stak Ebbe ham sin Daggert i Brystet, Bjørn Anderson gjennemborede ham i samme Dieblit med sin Kaarde. Derefter fastede de den endnu levende Røgshofmester ned fra Broen i Stranden og sagde: „Du hedder Laxmand, løb nu i Vandet, som din Art er.“ Mordet vakte megen Opsigt, man troede overalt, at Kong Hans ikke havde været uvidende herom, at han maaſkee endogsaa havde nogen Skyld deri, en Paastand, som idetmindste aldrig senere er bleven gjendreven, og Kongen bevarede ogsaa Laxmand længe i sin Erindring. Han døde med hans Navn paa Væberne. Mandraberne gif længe uantastede omkring i Byen, der blev anlagt Sag, ikke mod dem, men mod den Dræbte. Kammerretten dømte ham for at have staaet i Forbund med Landets Fjender og lod hans uhyre Rigdomme inddrage under Kronen. Hans Hustru flygtede og skjulte sig paa Sandholt, en af de konfiskerede Gaarde i Byen, som senere blev given den ulykkelige Familie tilbage.

Laxmand havde kort før sin Død skiftet Bud til Tranders efter Svogeren; hvad han vilde ham, fik aldrig Nogen at vide, men Dagen efter Mordet fragtede Casper Gylbing et Skib og forlod skyndsomt Kjøbenhavn. Han bragte et tungt og hemmelighedsfuldt lille Skrin med sig, som ved Nattetid, da Skibet naaede op i Fjorden udenfor Alarupgaard, blev landsat tilligemed Ridderen og bragt hjem til Tranders.

Nogle Aar efter kom Gerda til Gaarden, hun var Poul Vaxmands Datter, det fortalte idetmindste et Rygte, skjøndt hun ikke lod sig kalde ved Faderens Navn. Hendes Nærværelse øvede en mægtig Virkning paa Broder og Søster. Det var, som om hun bragte nyt Blod i deres gamle Aarer. Især var denne Virkning synlig paa Ridder Casper; han afslagde sine gamle Baner, drak ikke mere, svor ikke mere, klædte sig med større Omhu, følte ikke mere Tilbøielighed til Jagten, red sjelden til Marked eller til sine Venners Forsamlinger, sad hjemme paa Tranders i Gerdas Selskab, beskæftigede sig mere med hende end med nogen Anden, og omgav hende med flere og større Opmærksomheder, end hun egentlig selv syntes at sætte Pris paa. Hun havde sin egen Ridehest, hendes Bærelse var det smukkeste paa Gaarden, ombygget efter hendes egen Smag, betrukket med et nyt Lædertapet med forgyldte Snirkler, som Casper med stor Bekostning havde forskrevet fra Holland, det var desuden smykket med et yndigt lille Billede af Glas, der engang havde tjent som Kirkerude og forestillede den hellige Jomfru med en lyseblaa Due paa den ene Side og en lang Viliekvist paa den anden. Hvad skulde hun vel kunne ønske mere?

Men Ridderen lod det ikke bero derved. Forgangen Aar, da Kongen reiste til Viborg for at lade sig hylde, og Casper Ghlding ogsaa drog til Tinge, havde han kjøbt en ny Brokades Klædning til hende og en Barret af mørkerødt Fløiel med en lang Tjær

af samme Farve, der ligesom Hektors Hjelmbuff vældigt nikkede foroven. Barretten gjorde en udmærket Virkning til hendes bølgende, blaaligsorte Haar, til dette fine, ungdommelige Ansigt, hvorfra der lyste to store, straalende Dine, og et Smil, som syntes at fortælle Enhver, hvor herlig hun fandt hele Verden omkring sig. Der var kun een Mening om hende, hun blev nævnet som den smukkeste Adelsdame paa hele Tingo. Fru Mette rystede paa Hovedet til hendes Broders Besynderligheder, hun forestillede ham det Urigtige i den overdrevne Pragt, hvormed han omgav den unge Pige, en Overdaadighed, som dannede en paafaldende Modsatning til deres tidligere tarvelige Liv og til den Sparommelighed, Fruen efterhaanden havde vidst at indføre i deres øvrige Udgifter. Casper smilede og tav, han havde kun Sands for den unge Piges Onsker, dem, hun ikke udtalte, gættede han sig til, han udstrøede sine Betsignelser med rund Haand, og Erkjendelsen heraf kunde saameget mindre tabe sig hos Gerda, som Fru Mette ikke undlod jevnlig at huske hende paa Broderens Gaver.

Aftenen efter Ridderens Forsøg paa at faae Hening Graabuk hængt sad han og Fru Mette i Borgstuen paa Tranders. Gerda havde læst Aftenbønnen og var gaaet til Ro. Fru Mette sad med en Række Tal foran sig paa Bordet og havde et stort Hovedbrud med at regne dem sammen. Casper sad paa en Bænk foran Kammeren, i hvis Aabning der brændte et vældigt Stykke Bøgetræ; Ridderens Vams var

knappet op, hans Hoved bøiet ned mod Brystet, hans dybe og langtrukne Aandedrag tilkjendegav en tryk og rolig Søvn. Efterat Fru Mette havde siddet en Stund, slukkede hun først det ene af de to Lys, som stode foran hende, og saae hen til Broderen, om han lagde Mærke dertil. Da Casper vedblev at sove, tog hun en Lyspind op af Kommen, tændte den og slukkede dernæst ogsaa det andet; nu sad hun længe og regnede ibrigt og skrev op og talte paa Fingrene under Skinnets af Lyspinden.

„Sover Du, Casper?“ udbrod hun endelig.

„Nei, jeg sidder og tænker,“ svarede Ridderen.

„Naar man trækker to Sneese Eg og fem fra halvelleste Snees, hvormange skal jeg saa have tilbage? Kan Du regne det ud?“

Casper sad lidt og betænkte sig, før han nævnede Summen. Fru Mette kastede Kridtet hen ad Bordet.

„Saa har hun bedraget mig, den skjændige Møllerkone!“ raabte hun heftig. „Jeg tænkte det nok. Jeg mangler tre Eg. Det er anden Gang, det skeer.“

Casper mumlede nogle uforstaaelige Ord, han var allerede begyndt paa at sove ind igjen, da Søsterens Heflighed vakte ham.

„Hvorfor har Du slukket Lysene?“ spurgte han.

„Hun kommer jo ikke mere herind i aften, og jeg kan nok hitte ud af mit Regnskab ved den Lyspind.“

„Hvem kommer ikke mere herind?“

„Naturligviis Gerda!“

„Jeg mener, vi have brændt Lys paa Bordet,

før Gerda kom til Gaarden, og jeg holder ikke af at sidde i Mørke."

Fru Mette tænkte atter Utsene, Casper vedblev, idet han reiste sig fra Bænken og gik op og ned ad Gulvet: „Seg vil sige Dig Noget, Søster! Du skal lade fare, bestandig at stifle paa Gerda. Hun er god som hun er, og Du kan leve den Dag, hvor Du seer hende som Husfrue paa Tranders."

„Hvad vil Du sige dermed?"

„At jeg gifter mig med hende."

„Du gifter Dig!" gjentog Søsteren, og brast i en spottende Latter.

„Ja, hvorfor ikke?" spurgte Casper og stillede sig foran Mette med begge Hænder i Koftelommen. „Er hendes Byrd ikke god nok, er hendes Sind ikke mildt nok, er hun ikke rig nok?" tilføiede han hvissende og med et betydningsfuldt Blik. „Hun er thyve Aar, jeg er otteogsyrgen."

„Ja, det var Du for fem Aar siden."

„Det kan være, jeg husker det ikke saa nøie, jeg veed blot, at jeg holder af hende, som da jeg var thyve Aar gammel, det er vist, det maa dog siges engang, for at Du kan rette Dig derefter. Jeg tænker kun paa hende."

„Den Snak har jeg hørt før," svarede Fru Mette og hensef i en dyb Tavshed. Pludselig hævdede hun sit Hoved og gik hen til Broderen, som atter havde sat sig. Hun lagde sin Haand paa hans Skulder og udbrød heftigt:

„Du er en Tøsse! Hvorfor behøver Du at gifte Dig? Har Du ikke hendes Penge, raader Du ikke over dem, hvad vil Du mere?“

„Men jeg siger Dig jo, det er ikke for Pengenes Skyld, jeg holder af hende. Jeg har været Enkemand i elleve Aar, der groede Mos paa mig, hun har fyldt mit Hjem med Sang og mit Hjerte med Lykke, hun er kommen som Svalen til Huset med Foraar og Solskin, jeg bliver ung igjen naar jeg seer paa hende, jeg drømmer om hendes Smil hver Nat. Svoger Laxmand gav mig sine Penge, ja vist! Ingen saae det, men han sagde: Det bæres mig for, som at det vil gaa mig galt, bring dem saa til min lille Datter. Der kan komme en Regnskabsdag, Mette! Hvordan gif det Jens Thomasen paa Mors? Han gjorde heller ikke rigtig Regning i den Sag med hans Bønder. I Sommer lod Kongen hans Eig grave op og hængte ham i Vigkisten op i Galgen paa Aarhus Gade, ved Byens Brønd, nedefor Borgporten. Han hænger der den Dag idag; men om Gerda er det tidsnok at tale, naar det først kommer saavidt. Der staa strenge Tider for Døren. Kongen vil holde Herredag i Kallundborg og presse Penge af os, to Gylden af hver Herremands Bonde, Tredieparten af alle Geistliges Indkomster. Bybækkerne feide paa Kyften. De have taget Bormholm, brændt Helsingør, det Kong Christjern lo til, fordi Bymændene vilde ikke unde hans Hollændere Plads at bygge paa. Smorgen kunne vi have Fjenden heroppe i Limfjorden, det er derpaa, vi skulde tænke.“

„Hvad har da Adelen besluttet at gjøre, hvorfor handle I ikke? Hvad fremmede det, at I mødtes forgangen nede i Viborg, naar I dog Intet bestemte? Og hvis nu Lhbækkerne kom for Alsborg, det Himmeriges Gud forbyde, siden der kun er et Haneffjed fra Byen og ud til Tranders, hvis de kom hertil, Casper, hvad saa?“

„Saa tænker jeg, vi drage Vindebroen op og værgе os, som vi kunne bedst.“

„Det skulde godt forslaa,“ sagde Fru Mette og gik urolig frem og tilbage med Hænderne under Forflædet. „Vi have ti Mand liggende her paa Gaarden i Rustning og Plade, de æde og drikke deres Maal hver Dag, de lange Slughalse! De styde Krager og Alliker med deres Laashuer, men holde Fjenden ude, det kan de ikke. Og vore Penge, Du! — Skatten!“ hvistede hun og bøiede sig ned mod Broderens Øre, „tænker Du ikke paa den?“

„Jeg har tænkt paa den,“ svarede Casper med et overlegent Nis. „Lad Lhbækkerne komme, de kunne lette Steen fra Steen paa Tranders, Pengene skulle de dog lade blive.“

„Hvordan det?“

„Du skal ret strax saa det at see. Derfor fik jeg Gerda til at gaa til No, saasnart hun havde læst op Velsignelsen efter Mæden. Jakob har ringet med Aftenklokken, Svendene ere ovre i deres Sovesteder. Gaa ud efter Lygten og følg saa med mig.“

Medens Mette forlod Stuen, gik Casper hen til

et Skab, der var saa omhyggelig skjult i Væggen, at man først opdagede det efterat have draget et Stykke af det lave Panel tilside, som løb rundt om Muren. Skabet var ligesaa forsigtigt tillaaaset, der behøvedes to Nøgler for at aabne Døren. Indenfor viste der sig et aabent Rum, indhugget i Muren, i dette kom et Værnskrin tilsyne, ikke synderlig stort, men meget vægtigt. Casper løftede det ud af Hullet, Skabet blev atter tilsluttet og Panelet draget tilbage, idet Fru Mette kom ind med en stor Vygte, hvis Ruder bestode af hvidt og tyndtskrabet Horn.

Da hun havde tændt Vygten og saae Værnskrinet, tindrede hendes Dine med et eget Udtryk af Liv og Begjærlighed. Casper gik hen til Vinduet og speidede over mod den modsatte Fløi, hvor Husfolkene havde deres Sovesteder; Vysene vare slukkede, Alt var stille i Nærheden.

Da han havde overbevist sig herom, tog han fat i det ene af det lille Værnskrins Haandgreb, Fru Mette i det andet, og nu saae man Broder og Søster med forsigtige og dæmpede Skridt forlade Værelset og snige sig hen over Gangen til en Trappe, som førte ned i Kjælderen. Fru Mettes Dine forlode ikke det dyrebare Skrin. Vygten's matte Skin belyste dette hemmelighedsfulde Optrin.

IV.

Hvad Vildtthven tænkte paa i Fængslet.

Den samme Eftermiddag sad Henning Graabuf nede i det Fængsel, han havde forladt om Morgen. Det var et snævert Rum med hvælvet Loft, saa lavt, at han i al Mag kunde naa op til det, Steen og tykke Mure overalt, graalige Mure, som syntes at spotte ethvert Forsøg paa Flugt; Tid og Velde havde betegnet dem med deres Mærker og dannet et Lag af Salpeter, der faldt ned som Støv ved Berørelsen. Midt paa den ene Væg var fastgjort en Ring, hvorfra der gik en nogle Alen lang Jernlænke, forsynet med en vældig Laas. Til denne Lænke havde Henning tidligere været bunden; men i Betragtning af, at det var hans sidste Dag, havde Fangevogteren lukket ham ned i Hvælvingen uden at slutte ham i Lænken. Der var ogsaa lagt et Snippe frisk Rughalm ind til ham istedetfor det forrige, som næsten var smuldbret bort.

Det eneste Lys, som trængte ind i Hvælvingen, kom fra et lille, aflangt Hul oppe ved Loftet, saa smalt, at en voksen Mand neppe kunde faa Armen

derigjennem. Ind ad dette Hul skinnede en Solstraale, rødlig og varm, Budskab fra den Verden udenfor, som han snart skulde forlade. Solstraalen viste ham det fugtige Steengulv, de tydelige Omrids af de store Granitsteen i Væggen og den løsneede Kalk imellem disse; Fængslet, Dødet, Ensomheden forekom ham endnu sørgeligere i det Lys, og dog stirrede han uafbrudt op mod Vinduet, til hans Dine bleve vaade, han sendte en Bøn og Hilsen med den svindende Sol til Den, der endnu bandt hans Lyst og hans Tanker til Livet. Lidt efter astog Lysningen ovre paa Væggen, det blev atter skummelt derinde. Henning Graabuk sad i Halmen og pillede paa Straaene.

Der lod Skridt udenfor, det raslede i Laasen ved Døren, den gik op, og en Mand viste sig i Indgangen. Han var klædt i en Badmels Kofte, kantet med afgnavet Ratteskind, og bar om Livet et Belte, hvori der var fæstet en Madkniv paa den ene Side og et Knippe Nøgler paa den anden.

„Naa! hvordan gaaer det?“ spurgte han godmodig.

„For hurtigt,“ svarede Henning. „Altfor hurtigt.“

„Na hvad! Du har da saavel sexten Timer tilbage endnu. Først er der jo den hele Nat, saa imorgen lige til Døretid; Naadigherren sagde for lidt siden, at vi ikke skulde trække af med Dig før Kloffen ti slagen. Jeg kommer ellers herved for at see, om der er Noget, Du trænger til. En Skaal varme Urter med et Stykke Kjød i kunde vel ikke gjøre ilde. Hvad Du?“

„Jeg siger ikke nei,“ svarede Henning, „skjøndt jeg har ligget og tænkt paa Andet end Værter med Kjød i.“

„Jeg skal bringe Dig en Bakke herved, men seer Du, Graabuk! den ene Villighed er den anden værd. Du ligger der med en næsten ny Kofte paa, den har Du da vel ingen Brug for. Hvad om vi byttede? Min er kun gammel og tynd, det er vist; men jeg tænker nok, den holder Dig ud alligevel.“ Denne sidste Bemærkning ledsagede Fangevogteren med en selvtilfreds latter, medens han gik hen og sølte paa Hennings Kofte, om den ogsaa var rigtig god.

„Tag den,“ sagde Krybskytten, og nu byttede de.

„Saa er der ogsaa det lille, brune Halsørklæde med de hvide Striber i, som Jomfru Gerda gav Dig. Det har min Hustru faaet saadan bandsat Elyst til. Hvad om Du overlod mig det for en rigtig god Rande Most? Jeg har nu gjort min Beregning saadan: Gaaer Du hen og lader Dig aflive med det Tørklæde, saa stikker Mestermanden det til sig, og lader han Dig beholde det, kommer der nok en anden Hallunk, naar det bliver mørkt, og løser det af Dig, for Du maa vide, Du skal blive hængende i Galgen, til Du falder ned af Dig selv, andre Egesindede til Skræk og Formaning. Det sad Raadigherren og talte om, da vi spiste til Middag.“

„Du maa ogsaa gjerne faae mit Tørklæde,“ sagde Henning Graabuk; „men derfor skal Du gjøre mig den Villighed, at lade Elysten blive staaende herved.“

Du begriber ikke, hvor det er forfærdeligt at sidde saa længe i Mulm og Mørke."

"Lygten!" gjentog Fangevogteren betænksomt, "gaaer det ogsaa an? Du kunde gjøre Ulykke — stikke Ild paa."

"See Dig om," sagde Henning, "her er kun Steen og en jernbeslagen Dør, de fænge ikke."

"Det er ogsaa sandt," svarede den Anden, medens han løste Halstørklædet af Fangen. "Jeg veed ikke, hvordan jeg er faren med Dig, Graabuk, Fanden staaer skinnbarlig i det, men jeg kan slet ikke nægte Dig Noget. Du skal faae Lov at beholde Lygten. Nu gaaer jeg op og henter Verterne og Mosten."

Fangefogden gik og kom lidt efter tilbage med begge Dele, lukkede derpaa og stængede omhyggeligt Døren udenfra. Fangen var atter alene.

Han spiste, han tømte Kanden til den sidste Draabe. Det var, som om den gjærende Drik vakte fornøjet Livslust hos ham og skærpede Bevidstheden om Alt, hvad han efter saa kort en Frist skulde miste. Blodet strømmede til hans Hjerte, hans Tindinger bankede, hans Tænder klappede, han fastede et fortvølet Blik om i Hvalvingen, som Lygtens Skin faldt hen over.

Udefra trængte den svage Lyd af en Klokke ned til ham, det var Madklokken; imorgen ved denne Tid vilde den atter lyde, hvor var han saa? Og hans Hustru og de to smaa Børn! — han havde seet dem idag. Det Mindste, som Moderen havde lagt paa

Grøftkanten, medens hun løb efter Toget, laa og legede med en Steen, da han kom forbi paa Tilbageveien, det smilede til ham, det strakte Hænderne imod ham, han brast i Graad, medens Grindringen om Hjemmet lyste ned i hans Tankers Nat. — Folkene sang og lo oppe i Gaarden, Heste bleve trukne forbi Kyshullet, Livet og Friheden led omkring ham i tusinde forffjellige Stemmer, han selv sad og talte Timerne til Døden. Han spurgte sig dernæst, hvad Brode han havde begaaet, som fortjente en saadan Straf. Han led Nød, hans Hustru tav dertil, men de to smaa Børns Kinder bleve magre, saa kom Fristelsen, saa stod han et Dyr i Herremandens Hegn; det første gif det heldigt med, da han gif hjem med det næste over Ryggen blev han greben; han værgede sig saa godt han kunde, imod Gylting som imod enhver Anden. Det var Alt.

Han lukkede Dinene for at blive disse Grindringer tvit. Han fastede sig tilbage i Halmen for at sove, men Sønnen kom ikke, Billede paa Billede trængte sig frem for hans Blik, imellem dem alle stod Galgen, mørk og truende, som han havde seet den idag. Han tænkte paa Gud, knugede sine Hænder sammen og knælede, hans Læber hvissede ydmyge og inderlige Ord, medens Taarerne løb ned ad hans Kinder. Efterhaanden blev han roligere, hans Sjaeleangest veg for en eneste Tanke: Flugt! Den god nye Liv i ham og jog Blodet til hans Hjerte. Han kjendte Egnen udenfor Skoven, Mosen tilbød tusinde Skjulesteder, hvor Ingen

kunde finde ham, blot igjennem Muren, over den, udenfor den, det var Livet, det var Alt.

Han reiste sig, tog Lygten og lod den lyse hen over Stenene, idet han gik langs med de fire Vægge. Vanddraaberne glindsede imellem Kalkfugerne, tykke, sorte Spindelvæv hang ned fra Loftet, Døren var saa velforsynet med Bern og Stænger, at man neppe kunde skimte Træet derimellem. Det var ikke muligt at bane sig Vej igjennem saamange trodsende Hindringer. Hans Hoved brændte, han vandrede atter omkring fra Side til Side, undersøgte Fugerne i Stenene, og bankede paa Muren. Et Sted faldt Kalken ned, indenfor kom en Murbue tilsyne, hvis Form antydede et gammelt Ildsted, som sidenefter var blevet tilmuret.

Henning begreb, at dette Sted maatte være lettest at gjenneembryde, fordi de sidst indsatte Steen ikke kunde staa i Forbindelse med den øvrige Mur, han pillede først Kalken ud imellem en af Stenene saa langt han kunde naa; ved Hjælp af nogle velrettede Stød med Boilen af Bernlanken løsuede han dernæst Stenen. Det var et noisommeligt Arbejde og kostede Tid, men efterat den første Steen var tagen ud, gik det lettere med den næste. Held giver desuden Kræfter, og Henning havde saa kort en Frist at vente i. Efter omtrent en Times Forløb havde han gjort saa stor en Åbning, at Ildstedet kom tilsyne, han lyfte med Lygten ind i Hullet. Ovenover hans Hoved sad en tyk Bernstang, hvorpaa Beboerne engang havde ophængt deres Rjedler, naar der skulde koges. Henning gav sig til

paany at bryde Stenene løs, til Bernstangen lod sig rokke, han trykkede den nedad med hele sit Legemes Vægt, et Murstykke løsenede sig, bedækkede ham med Steen, med Sand og Kalk, men han holdt triumferende Bernstangen i sine Hænder.

Hidtil havde han blot fulgt Diebliffets Indskydelse, nu begyndte hans Begreber at ordne sig, han lagde en Plan. Han vidste, at det Rum han kom ind i, efterat have gennembrudt Fængselsmuren, endnu ikke vilde føre til Frihed, og at han derfra maatte arbejde videre paa Ulfke og Fromme, han kunde maaſke bryde igjennem et af de smaa Vindueshuller i Kjælberne, men ikke uden at volde Støi, i saa Fald var der aarvaagne Hunde nede i Gaarden, som vilde vække de Sovende.

Disse vare hans Tanker, medens han hvilede sig lidt, og derefter igjen tog fat paa Arbeidet. Nu gif det langt hurtigere fra Haanden, siden han kunde benytte sig af Bernstangen; Kalken sad rigtignok fast imellem Stenene, den havde havt Marhundreder til at hærdes, men hvad vilde det vel sige mod en Villie som hans, i en Kamp for Livet, der gjør den Svage stærk og den Stærke til en Ræmpe? Sveden perlede paa hans Pande, hans Dine vare halvblandede af Støv, hans Læber tørre, men det gif dog bestandigt fremad, han traf Beiret og tog saa fat igjen.

„Enhver Steen, jeg bryder ud, aabner et Stykke af min Grav,“ tænkte han.

Omſider følte han en kold Luft trænge ind i

Hullet, hvor han arbejdede, Stenene gabe efter, en af dem faldt ud paa den anden Side, Fængselsmuren var gennembrudt; at udvide Abningen kostede mindre Møie. Henning stak Hovedet ind i Hullet. Ved Lygtens Skin saa han et Rum indenfor, dobbelt saa stort som Fængslet, opfyldt med Pakkasser, gamle Skabe og tomme Tønder. Han tog Jernstangen og Lygten og krøb igjennem Muren.

Han gav sig til at undersøge Stedet med stor Omhyggelighed. Der var kun een Udgang, lukket med en svær Egetræs Dør, forsynet med et tykt Jernkryds. Ved nærmere Eftersyn viste det sig, at Laasen til Døren sad udbendig. Han søgte at forestille sig, i hvilken Retning dette Rum laa og hvor hans Arbejde vilde føre ham hen. Da faldt det ham ind, at han en Dag i forrige Sommer havde været i Tjeneste paa Gaarden og hjulpet Badstuepigerne med at bære Vand fra Brønden ned i et Afslukke, hvorfra en Laage gik ud til Gaarden. Saavidt han kunde skjønne, laa dette Rum i Retning med Fængslet, altsaa i Nærheden af Stedet, hvor han nu befandt sig. Han besluttede at bryde ind deri. Men det var endnu vanskeligere, end hvad han hidtil havde udført. Muren viste ingen Abning, gav ikke efter paa noget Sted. Han undersøgte Døren, Hængslerne, Plankerne, alt forgæves. Endelig prøvede han paa at bryde et Hul i Muren lige nedefor Karmen, paa det Sted, der var Laasen nærmest. Nu indtraf et andet Uheld: Lygten, som hidtil havde ydet ham saa væsenlig Nytte, truede med at gaa

ud. Lyset var brændt ned i Piben. Henning stræbte omhyggelig Tællen sammen og omgav Bægen dermed; det hjalp for et Dieblif, men Lyset blev bestandig svagere, det gik over til en mat, rødlig Flamme, som steg og sank, indtil den omsider forsvandt i en hvidlig Røg. Bildtthven stod i Mørke; fra nu af maatte han føle sig fremad med Haanden.

V.

En velforvaret Skat.

Henning havde just fundet en lille Abning mellem Karmen og Muren, hvor han kunde bore Bærnstangen ind. Han hvilede og støttede sin Pande til Væggen. Idet han lukkede Døren, stod Høien fra imorges for ham; han saa Galgen og Stigen, greb atter sit Bærn og søgte at gjøre Abningen i Muren større.

Pludselig forekom det ham, at der lød dæmpede, langsomme Skridt udenfor. Han tog Bærnstangen og skjulte sig hurtig bag en af de store Tønder.

I det Samme blev der stukken en Nøgle i Laasen, efter nogle forgæves Forsøg gik Døren op, pibende paa sine gamle Hængsler. Et stærkt Lys faldt hen over Gulvet, to Personer traadte ind, en Mand og en Kvinde; den Første havde en Lygte i den ene Haand, i den anden et lille jernbeslagent Skrin, som hans Ledsageriske hjalp ham at bære. Det var Casper Gylting og hans Søster.

De satte Skrinet paa Jorden og saa dem om.

Ridderen stod i Halvmørke, Lygtens Skin faldt derimod hen over Fru Mettes Ansigt, hvis Rykker i dette Lys viste sig skarpe og dybe, som ridsede med en Kniv, og hvis Blegghed blev endnu mere paafaldende under den tætsluttende sorte Hætte, som omgav hendes Haar og Kinder.

„Veed Du, hvad der er gaaet for sig i denne Kjælder?“ spurgte Casper. „Det var her, vor Stamme-faders Skytte blev bragt ned, han, som vilde være Kjæreste med Herremandens Søster. Der, ved den smalle Pille, blev han bunden, og saa sloge de ham til døde med Kjæppe.“

„Uh! var det her?“ sagde Mette ligegyldig. „Hvad nu?“ hviskede hun lidt efter, saa sagte, som om hun frygtede for at høre Lyden af sin egen Stemme.

„See Dig om,“ sagde Casper. „Steen paa Steen, en Dør af Eg og Sernholte. Troer Du, at Vhækkerne finde herved?“

„Det skal knibe for dem,“ svarede Mette.

„Gandt de ogsaa herved, saa have de derfor ikke fundet Skrinet, det skal jeg sørge for.“ Ridderen lod med disse Ord Lygtens Skin falde hen paa Bæggen, som om han søgte efter et Mærke, dernæst løftede han en af Fliserne i Gulvet. „Det Gjæmmested holder jeg for nok saa godt, som hele Kjældereren,“ vedblev han. „Den, der har dannet det, ligger og bleges etsteds nede i Ditmarsken, Du og jeg ere ene om Hemmeligheden. Hjælp mig nu Skrinet ned.“

Mette adlød, skjøndt modstræbende, det kostede

hende synlig Møie at give Slip paa Hanken, hun holdt i Haanden.

„Ere de der ogsaa allesammen?“ spurgte hun, i samme hvissende Tone som før.

„Der er, hvad der skal være,“ svarede Casper, „kom nu blot.“

„Lad mig see dem, blot en eneste Gang.“

„Hvor falder Du paa det? Er der nu Tid dertil? Jeg har desuden ikke Nøglen hos mig.“

„Den hænger Dag og Nat i en Snor om din Hals. Jeg veed det bedre. Blot et eneste Blik paa dem. Det er da ligesaabel mit Guld som dit.“

„Naa! saa see da, men lad det skee i en Hast,“ sagde Ridderen og drog en lille Nøgle frem, som hang i et Baand under Bamsen. Med denne aabnede han Laaget. Fru Mette holdt Eygten, dens Skin faldt ned i det aabne Skrin, der var fyldt til Randen med smaa Poser af brunt Væder. Hun satte Eygten ved Siden af Skrinet, stak begge Hænder ned imellem Poserne, løftede paa dem, knugede dem og lagde dem ned igjen; hendes Dine syntes at blive større, de lyfte med en uhyggelig Glands.

„Du er en stor Tøsse,“ hvissede hun, „at Du tænker paa at give dem fra Dig igjen, nu, da de engang ere dine, de ere ogsaa mine; lad os beholde dem, gjemme dem for os selv, hører Du, Broder Casper, aldrig dele med Nogen.“

„Reis Dig!“ sagde Ridderen, „lad det faae Ende. Tag dine Hænder til Dig.“

Men Mettes Hænder syntes at være voxede fast til Pengeposerne, hun kunde ikke give Slip paa dem. Casper drog hende tilbage og lukkede Laaget. Mette prøvede, om det ogsaa var rigtig laaset, før hun hjalp med at sænke Skrinet ned i det lille murede Hul i Gulvet. Derefter blev Flisen lagt over igjen, og Aabningen imellem den og Gulvet udfyldt med Støv og Sand. Ridderen anvendte endnu den Forsigtighed at drage en stor tom Kasse hen over Stedet.

„Nu er den gjemt,“ sagde han. „Herved vover jeg aldrig Noget. De sige, den røde Skytte gaaer igjen.“

Dermed forlode Begge Kjældereren og laasede Døren udenfra.

Henning Graabuf havde været Bidne til Alts. Flere Gange kom Ridder Casper saa nær, at Bildtyven maatte holde sin Aande tilbage af Frygt for at røbe sig. Nu stod han op, nu var han atter Herre dernede. En lykkelig Stjerne hvilede over ham. Hullet, han nylig havde brudt igjennem Muren, var saa nær Jorden, at de opstablede Tønder fuldkommen skjulte det. Ingen havde tænkt paa ham. Han tog sin Bærstang, følte sig frem til Døren og begyndte igjen at bryde løs paa Muren.

„Træffe de mig her,“ sagde han til sig selv. „saa maa de slaa mig ihjel, blot for at bevare Hemmeligheden med deres Penge.“

Arbejdet gik kun langsomt fra Haanden, Mørket hindrede ham i at see de Vansteligheder, der stillede sig

imod ham, Zernstangen frummede sig, hans Hænder vare blodige, det bruste for hans Øren, af og til lød det, som om Nogen talte udenfor. Han syntes at høre den dræbte Skyttes Suk. Omfider følte han Lufttræk igjennem Muren, strax efter fandt han Stedet, hvor Slaaen gik ind i Karmen, han sprængte den, Døren vedblev endnu at være lukket, han strakte Armen ud af Hullet og drog en Slaa tilbage, derefter gik Døren op.

Det næste Kjælderrum var opfyldt med Valler og Kar. Det var herind, han havde bragt Vand til Pigerne. Der maatte altsaa gaa en Laage ud til Gaarden. Og Laagen fandtes. Han stød den op. Natluften strømmede ind til ham, han indaandede den i fulde Drag, han lyttede, Alt sov eller syntes at sove. Ratten var stille, over hans Hoved kom Maaenen tilsyne, omgiven af en gul Ring, imellem de graablaa Skyer. Nede fra Engene lød en Sumpfugls Skrig.

Henning Graabuk stod lidt og saae sig om. Bludselig syntes en bestemt Tanke at gribe ham, han smilede og gik tilbage til Kjælderen. Hans famlende Hænder søgte efter Stedet, hvor Kassen stod over den gjemte Skat; han stød den tilside, fandt Flisen, hævede den og løstede Zernskrinet op af Hullet.

„Den dræbte Skytte gaaer igjen. Han har taget det,“ hvistede han spottende, idet han listede sig tilbage til Kjælderlaagen.

Han kastede endnu et speidende Blik omkring sig

efter Hundene, ogsaa de syntes at sove. Derefter krøb han ud og sneg sig over Gaarden. En Hane galede, længere borte svarede en anden, ellers vedblev Alt at være roligt. Et gammelt, grenet Elmetræ stod i det ene Hjørne af Gaarden og strakte sig ud over Muren. Bildtthven krøb op i det. Den Stoi, han gjorde, vækkede Hundene, de begyndte at gø, men Henning sad allerede i god Behold med Skrinet foran sig paa Randen af Muren.

Nedenfor løb en rørbegroet Grav, Jorden skraanede ud imod den, bevoxet med Hyldebuske, Pil og Slaaen. Han svøbte Koften sammen over Skrinet og lod det glide ned imellem Buskene, derefter sprang han selv ned og naaede lykkelig Jorden. Nu var han fri, han var frelst, thi det kostede kun ringe Møie at komme over den tilvoxede Grav. Med Skrinet paa Hovedet vadede han ud mellem Rørene, sank i, fik Fodfæste igjen og krøb endelig op paa den modsatte Bred. Her stod han stille, lo og sagde:

„Jeg gjorde kun et daarligt Bytte iafes med Fangesfogdens gamle Kofte. Kanskø dog jeg lever, til jeg faaer den opslidt.“

Efter disse Ord løb han sin Vej ned mod Klarpgaard, drivende af Vand og Mudder. Skovene skjulte ham. Hundene gjoede paa Tranders.

VI.

En Mand i Fristelse.

Fra Alborg Enge gik dengang Skoven langs med Fjorden ned mod Klarup og Egense Kloster, hvor der endnu i vor Tid er bleven en lille Kratfkov tilbage. Tykke, hoistammede Egetræer, bevoxede med et hvidligt Mos, bredte deres knudrede Grene ud over Sletten. Paa enkelte Steder var Egen allerede fortrængt af Bøgen, der dannede en tæt og frodig Underskov omkring sig, afvejlende med Hindbærris og Slaaenbuske, hvorigjennem der ikke fandtes andre Veie end de smalle og bugtede Stier, Hornkvæget og Bildspinene havde dannet. Mod Vest stode Træerne mere enkeltvis i smaa Grupper og frembragte derved dybe og vejlende Udsigter.

Om Vinteren gik Vandet fra Limfjorden op over Engene og skjullede store Stykker Jord bort fra Trærødderne, saa kom Foraarsstormen og blæste dem om. Træerne bleve da liggende paa Stedet og skjultes i Aarenes Løb af Mos og nedfaldne Blade, eller Brombærranferne bredte deres Løb over dem. Paa andre

Steder, især i Udkanten, havde Eierne af disse Skove frembragt store Aabninger ved at fælde Træerne. Dette skete dengang saaledes, at man rundtom Træstammerne ophobede en Mængde visstent Løv og tørre Grene, stak Ild deri og blev ved, til Stammen forfulledes og faldt. Det var vel ikke den hurtigste eller mest besparende Maade at fælde Træer paa, men den kostede mindst Umage. Træstubbene, som findes i vore gamle Tørvemoser, bære Vidnesbyrd om denne Fremgangsmaade.

I en af de Lysninger, som opstod efterat Træerne vare forsvundne, havde Henning Graabuk bygget sin Hytte. Det var dertil, han rettede sin Flugt. Det begyndte at dages. Klosterklokkerne inde i Aalborg ringede til første Bøn. Rimfrost bedækkede Jorden, en blaalig Taage laa over Skoven, Vinden kom ind fra Havet og hvirvlede det gulige Løv op i høie Soiler, men Henning tænkte paa Andet end Løvet, han mærkede ikke Vinden, han løb med Skrinet under Armen, indaandede den friske Morgenluft, hilste som en gammel Bekjendt paa alle disse Træer og Buske, han troede at have sagt sit sidste Farvel. Veien forsvandt, Træerne flygtede for hans ilende Skridt, tusinde tillokkende Gølebilledeer svævede for hans Dine, overmodige Planer frydsede sig i hans Hoved, der var en Stemme, som hvistede ham i Øret, at denne Flugt ikke blot bragte Frihed, men at hans Nød tillige var endt. Fremtiden viste sig for ham i Skikkelse af et lykkeligt Hjem, hans Hustrues Smil, hans Børns Jublen.

Omfigder stod han stille ved en gammel, hentørret Eg, der strakte sine bladløse Grene iveiret. Henning saae sig forsigtig om og gjemte Skrinet i den hule Stamme, hvis Nabning han omhyggelig skjulte med Løv.

„Vaer den godt, gamle Træ!“ hviskede han, „Du skal gjøre en Thy til en ærlig Mand.“ Efter denne Bemærkning forlod han Stedet og begyndte atter sit Løb, langs med Udkanten af Skoven.

Bildtthvæns Hytte tog sig i nogen Graastand ud som en stor Jordbunke, nærmere beseet vare Bæggene af Græstørv og slet sammenføiede Træstammer, Taget af Halm og Grene. En lille, skæv Dør lukkede for Indgangen, langs med hvilken der hang en Række Fisk, trukne paa en Snor for at tørres. Der var ingen Skorsteen at opdage. Røgen gik ud igjennem et Hul paa Taget. Den første levende Skabning, Henning mødte udenfor sit Hjem, var en lille Gris, der laa midt paa Stien foran Huset. Da han kom, reiste den sig, gryntede og løb i småt Trav ind ad Skoven til, efterfulgt af den klingrende Lyd af en Jernbjælde, som var bunden om dens Hals. Strax efter begyndte en Hund at gjøe. Henning saae ind ad en lille Hornrude, der tjente til Vindue.

En Lampe hang ned fra en af Loftbjælkerne. Knybstyttens Hustru havde tilbragt Natten med at vaage. Paa Ildstedet glimtede en halvsluft Brand, Lyset kastede sit Skin over den sørgelige Armod, som Alt bar Præg af. Konen sad ved et Bord foran Skorstenen. De Billeder, der viste sig for hende i det tomme Rum,

hun stirrede ud i, vare mørke og trøstesløse. Hendes Haar var omviklet med et grovt, hvidt Klæde, hvorpaa man endnu kunde kjende de friske Røg efter Manglebrædtet. Hun var kjendt i Omegnen under Navn af Tranen, Ingen vidste hvorfra hun havde faaet det.

Børnene sad ved hendes Side, hver med et lille sort Tørklæde om sig. Den Yngste havde lagt Armene paa Bordet og var falden i Søvn, den Ældste læste en Bøn, og græd, naar hun ophørte at læse. Det var Konens Hensigt at tage dem med sig, saasnart det blev Dag, og vente udenfor Herregaardens Port, til Casper Gjylding og hans Mand viste sig, hun vilde bønfaalde engang endnu, see sin Mand og vise Faderen sine Børn. Derfor havde hun redet og pyntet dem efter bedste Evne.

„Skal jeg læse for Dig igjen?“ udbød den lille Pige efter lang Tavshed.

„Ja, læs! læs!“ hvistede Moderen.

Barnet foldede Hænderne og begyndte at opramse Fadervor, eenslydende og uden at fatte, hvad hun sagde. Tranen hørte hende ikke, Smerten har sin egen Religion, og Bønnens vidunderlige Magt drager os kun til sig, saalænge der endnu er Rum tilbage for Haabet. Vi vente, taale, lide, medens dette Haab lyser for os, men naar Tilintetgjørelsen breder sin Haand over Alt, hvad Hjertet har klynget sig til, kommer der Dieblikke, hvori Bønnen forstummer, Dieblikke, værre end Døden, siden de ikke tillige bringe Glemsel med sig om det, vi mistede. Barnet læste og faldt lidt efter

i Søvn, Moderen knugede Hænderne sammen i Skjødets. Dagningen lyste ind i Stuen.

Da Krybskytten forsigtig aabnede Døren og listede sig ind, kom en gammel, mørkhaaret Hund springende imod ham. Konen udstødte et Skrig, hun troede i Begyndelsen ikke sine egne Dine, derefter ilede hun hen til ham, slyngede begge sine Arme om hans Hals og brast i Graad. Først fra inat af havde hun ret begrebet, hvormeget hun holdt af denne Mand. Hunden logrede, stak Hovedet iveiret, hylede, sliffede hans Hænder og Fødder og hylede igjen. Mand, Hustru og Dyret dannede en tæt sammenslynget Gruppe.

Med saa Ord havde Henning fortalt Alt. „Jeg er paa Flugt,“ sagde han og holdt hende tilbage, da hun vilde vække Børnene. „Først maatte jeg dog see Dig. Om lidt mærke de, at jeg er løben min Vej, saa pile de afsted med Skytter og Hunde og komme vist hertil. Børnene sove, Du veed af Intet, og jeg flygter igjen. Farvel, Kirsten. Vorherre maa vide, naar vi sees igjen!“

„Det kan være det Samme,“ sagde hun freidigt og med denne inderlige og dybe Hengivenheds Røst, som kun tilhører Kvinden. „Drag, hvorhen Du vil, vi To mødes paa alle Veie. Men ikke sandt, Henning! nu aldrig mere tilskøds om Natten. Da Du begyndte paa det, kom de onde Dage.“

„Hvad skulde vi gjøre,“ sagde han, „Du glemmer de To derhenne, de tiggede om Brød.“

„Vi skulde have arbeidet,“ sagde Tranen, „det

kunne vi endnu, see mine Arme, jeg er stor og stærk, Du ogsaa, det skal være langt fra Dig at tage mere fra Andre. Ikke sandt, Du! Verden er jo stor nok for at finde det, vi Fire have behov."

"Ja, det skal være langt fra mig at tage fra Andre," gjentog Henning leende. "Det gøres heller ikke mere nødvendig. Jeg er rig nu, jeg har nok til os, alle vore Dage." Dermed bøiede han sig ned mod hendes Dre og betroede hende, hvorledes det var gaaet med Casper Gylbings Skat.

"Det Skrin vil Du da ikke beholde," sagde Tranen forfærdet. "Hvis dette skete, fik jeg aldrig mere en rolig Time. De dømte Dig til Død og Galge, fordi Du tog en Raabuk, nu Du slipper fri, da Strikken alt er lagt om din Hals, begaaer Du en Synd, langt større end den første. Det er for din Skyld og for min Skyld og for de to smaa Børns Skyld, jeg beder Dig om at give dem Deres tilbage. Hører Du! — Da Du kom indad Døren, syntes jeg, der var ei mere Sorg for mig i denne Verden, vil Du nu lægge en ny paa mig igjen?"

"Men om jeg ogsaa tænkte, at give dem Skrinet tilbage, saa kunde det jo ikke engang lade sig gjøre. Vil Du have, jeg skal vove mig op paa Tranders igjen?"

"Siig mig, hvor Du har bevaret det, saa skal jeg gaa til ham."

"Det vil volde Dig Ulykke."

"Beholder Du Skatten, vil Du volde os Alle sammen Ulykke."

„Du maa ikke græde,“ sagde han og betænkte sig et Dieblif. „Siden Du endelig vil det, saa tager jeg Skrinet med mig igjen og bringer det ned til Munk Hageberth i Egense Kloster, han kan da skikke det op til Casper Herremand.“

„Det lover Du mig?“ sagde hun og lagde begge sine Arme paa hans Skuldre og saae ham ind i Dinene med et bønligt Blik.

„Det lover jeg for vist og sandt,“ sagde han. „Guds Fred lyse over Jer Alle. Farvel, farvel! Dagen græyer, nu maa jeg afsted.“

Han omfavnede sin Hustru, gjorde Korsets Tegn hen over de sovende Børn, klappede Hunden og forlod Hytten.

Hun aabnede Døren paa Klem, blev staaende og saae ud, indtil Taagen skjulte ham.

„Det skal skee noiagtigt, som hun sagde,“ tænkte Henning underveis. „Lad dem kun saae deres Penge tilbage, der klæber Blod og Taarer ved dem, jeg behøver dem ikke. Jeg er fri, jeg er min egen Herre, jeg har Solen over mig, den grønne Skov om mig. Kom og tag mig, om I kan!“ Ethvert af disse Udbrud ledsagede han med Spring iveiret, slog ud med Arme og Been og løb ad samme Vej tilbage, som han nylig var kommen.

Det var imidlertid blevet fuldkommen Dag, Solen fastede sit klare Lys hen over Trætoppene, hvis Løb prangede i Efteraarets rigeste Farvepragt. Hennings Skridt sagtnedes, medens han gjenkaldte i sin Erindring

alle de lykkelige Haab, han nylig paa den samme Bei havde knyttet til Skatten.

„Sag er Mand for selv at skaffe mig, hvad jeg har behov,“ sagde han og hævede Hovedet. „Hun bad mig desuden saa fromt og mindeligt derom. For hendes Skyld skal de faae dem.“

Da han kom hen til Egetræet, saae han ned i Hullet og begyndte at rydde Løvet tilside. Bludselig standsede han, lo og sagde:

„De ligge saa godt, jeg troer alligevel det er bedst, vi vente til en anden Gang.“

Efter disse Ord løb han bort, uden at kaste et Blik tilbage paa det gamle Egetræ.

Dybere inde i Skoven blev Stien mere ubanet, paa enkelte Steder var den saa tilgroet, at det kostede Moie at trænge igjennem, paa andre Steder kom smaa Abninger tilsyne, hvor Flokke af Raavildt og Kronhjorte havde leiret sig. Hunnerne laa paa Jorden, halvskjulte af Græsset, Hannerne stode paa Vagt, de strakte Hovederne ud mod ham og brølede.

„Gjør bare ingen Støi,“ sagde han, „af mig har I ikke mere at frygte. Nu ikke videre for denne Gang,“ vedblev han lidt efter, og udsøgte sig en magelig Hvileplads. Her lagde han sig ned, støttede Hovedet mod et Træ og ragede Løvet sammen over sig, indtil han havde dannet en høi Bunke, hvoraaf kun Hovedet stak frem.

„Nu vaagne de vist snart oppe paa Tranders,“ mumlede han og lo. „Om lidt kommer Fangefogden

ind for at hente mig, saa figger han efter og tumler om mellem Kalk og Steen; saa raaber han og kalder paa de Andre, saa slaa de Hænderne sammen og bande og gale ovenpaa den Forstrækkelse, mens jeg ligger her og min Hals er udenfor deres Løkke! God rolig Nat, I Kjeltringer tilsammen!"

Dermed vendte Henning sig om paa Siden og faldt i Søvn.

VII.

Hvad Tranen spaaede.

Paa Tranders begyndte Dagen som sædvanligt. Da Casper Gyllding havde spist sit Ællebrød, kom han ned i Gaarden i en gul Hjorteskinds Trøie, rød, strikket Hue, en stor Pidsk i Haanden og saae til Hundene. Heste bleve vandede, og da Veiret tegnede til at blive smukt, bestemte Ridderen, at han og Gerda vilde ride over til Røstrup, naar Bildtthvens Dom var fuldbgyrdet. Lidt før Frokosttid kom Tømmermanden fra Halsborg med to Svende gaaende ind over Broen. Hver af Svendene bar et Vinkelmaal og en Bindøxe paa Skulderen, Mesteren havde et brunt Læderskjodskiind for sig og en Tømmestok under Armen. Han vilde melde den naadige Herre, at den ny Galge stod færdig. Nu kunde de for hans Skyld komme med Synderen, naar de vilde.

Casper var veltilfreds hermed, han stod just og tingede med Tømmermanden om Prisen, da der pludselig lød et Skrig nede fra Kjælderen. Laagen, som Henning var kroben ud af, blev stødt op, og Fange=

vogteren kom tilsynne i den med et Ansigt, der udtrykte den dybeste Forbavselse.

„Na, naadige Herre!“ raabte han, „Gud bedre det! Han er løben sin Vej, brudt igjennem begge Kamre, det slemme Skarn!“

Dette Skrig, som blev fortsat i bestandig lydeligere Klager, kaldte alle Gaardens Folk sammen. Ridder Casper ilede ned i Kjælderen. Fru Mette kom halvpaaflædt tilsynne i den aabne Gaarddør. Fangefogden maatte gjentage sin Beretning for hende. Alle trængte ned til Skuepladsen for Henning Graabuks Bedrifter.

Casper Gylbing standsede inde i den første Hvalving foran den borttagne Kasse, han stirrede ned i det tomme Rum under Gulvet med en maaløs Harme. Lidt efter kom Fru Mette til, saae, at Skrinet var borte, og brast i Graad. I den almindelige Forvirring tildrog Herskabets Adfærd sig en Opmærksomhed, som for et Dieblif bragte Vildtthven i Glemme. Ingen fattede Aarsagen til Ridderens sammentrufne Bryn eller Fru Mettes lydelige Klage.

„Efter ham!“ raabte Casper pludselig. „Til Hest, alle Mand! slaa Hundene løs! En Flok af Jer over ad Svendstrup til, en anden ned mod Nøvling, jeg selv rider til Egense Kloster. Den, som bringer ham, skal faae tyve Solvdaler.“

Nu blev der Larm i Gaarden; tyve Solvdaler var en uhørt Belønning. Folkene sadlede deres Heste, Hundene gjøede. Tømmermanden og hans Svende

havde foretaget en Vandring gennem Kjælderhvalvingerne og nysgjerrige iagttaget Alt, hvad der var at see; da de kom op, stod Ridder Casper allerede i Begreb med at bestige sin Hest.

„Mester maa see herind en anden Gang!“ raabte Gylde. „Idag har jeg min Sjæl Andet at tage vare paa.“

Dermed red han og hans Mænd over Broen, nedad mod Klarupgaard og Egense, fulgt af Fangesfogden med tre af Gaardens bedste Støverhunde, som han havde sammenkoblet i en Rem.

Fru Mette stod oppe paa Trappen og saae Toget ride bort. Hun havde skjult sin Morgenragt under en stor ulden Halvkaabe og skyggede med Haanden for sine vaade Dine, medens hun paakaldte Himlens Bistand til at faae den skjændige Misdæder i deres Bold igjen.

Rytterstjernen red i et skarpt Trav igjennem Engene ned til Skoven. Her bøiede den af fra Hovedveien og fulgte en Sti, som førte ind til Hennings Hytte. Tranen stod ude ved Brønden ifærd med at bryde Hør. Ridderen steg af Hesten, stillede sig tæt foran hende og betragtede hende skarpt og forskende, medens han spurgte:

„Hvor er din Mand?“

„Min Mand!“ gjentog hun skjælvende. „Alt, naadige Herre! hvor skulde jeg vide det? Da jeg saae ham igaar, laa jeg for jeres Fodder, mens han gik i Vast og Vaand mellem Rytterne.“

„Du lyver!“ raabte Casper, og hans stirrende

Blif syntes at trænge tilbunds i hendes Hjerte. „Du har seet ham siden. Han har været her imorges.“

Tranen vedblev at nægte, men bag den Frygt, som Ridderens Komme fremkaldte, laa der i hendes Ansigt et freidigt Udtryk af Ro og Tillid.

„Han har været her idag,“ gjentog Casper, „tilstaa det, eller det gjælder dit Liv.“

„Han har ikke været her,“ stammede hun.

„Havde ikke Henning bare Been, da han igaar løb over Aalborg Enge?“ spurgte Fangesfogden, der stod med Hundene ved Gjærdet.

„Det havde han vel igaar som altid,“ svarede Konen.

„Hvem troer Hun saa de Spor komme fra, som gaa her langs med Diget over mod Hytten?“ Med disse Ord viste Fogden Ridderen et fortsat og tydeligt Fodspor, der var indtrykt i den hvide Rim, Nattefulden havde spredet over Græsset. Sporet kom ud fra Skoven, gik langs med Diget og tabte sig paa den aabne Plads foran Hytten, hvor Solens Skin havde optøet Jorden.

Casper Gylding udstødte en Ed. Hans Formodning fandt i dette Spor en sikker Bekræftelse, han truede ad Tranen, idet han vendte sig om mod Rytterne.

„Afsted med Jer!“ raabte han, „viis Hundene Sporet og slip dem løs, gennemsøg enhver Plet i Skoven, to af Jer ind i Hytten, bryd ned, hvor I ikke kan komme frem, stik Ild og ryg ham ud som en Brok, hvis han gemmer sig derinde.“

En af Rytterne blev tilbage hos Hestene, de Dv-
rige spredte sig efter Ridderens Befaling til alle Sider;
Casper stod endnu foran Tranen. Han begyndte at
udspørge hende paany og blandede sine Spørgsmaal
med de heftigste Trusler. Da lod et gennemtrængende
Angstskrig inde fra Hytten. Strax efter kom begge
Krybskyttens Børn løbende ud af Døren. Den gamle
Hund fulgte efter dem under en heftig Gjoen.

„See, nu har jeg Dig,” sagde Ridderen triumfe-
rende, „siger Du mig ikke Alt, hvad Du veed om
Henning, saa tager jeg dine Unger med mig, og Du
kan bande paa, at det skal vare en Stund, før Solen
kommer til at skinne over dem igjen.”

„Dg det vil I gjøre imod dem, der aldrig have
forbrudt sig mod Jer?” sagde Tranen. „At I lod
Henning undgælde, det maatte saa være, han havde
vel forskyldt det, men hvad have de smaa Børn gjort,
og hvad har jeg gjort, siden I tager Alt fra mig? —
Kan I mindes en Dag for mange Aar siden, da I laa
hithenne under den Hasselbush der, med brækket Spyd
og i Dødsens Angst for Bildornen, som anfaldt Jer?
Da kom der en fattig Mand og dækkede Jer med sit
eget Tegeme. Ja, han blev revet halvt ihjel, det er
vist, men I slap fri. Da svor I ved Himmeriges
Gud og alle Helgene, at I aldrig skulde glemme det,
han havde gjort for Jer, men I glemte det dog Herre!
Det var min Fader, der hjalp Jer, idag kommer I
til Stedet igjen og tager Børnene fra hans Datter.”

„Hvor er Henning Graabuf?”

„Jeg veed det ikke.“

„Løft de to Børn op paa din Hest og bring dem hjem til Tranders,“ sagde Casper til en af Rytterne, som kom tilbage fra Skoven.

Manden tog Børnene, et af dem under hver Arm, og red bort med dem. Tranen udstødte et Skrig og vilde løbe efter Hesten, men Caspers stærke Haand greb hende i Skulderen og holdt hende tilbage.

„Naar Du siger, hvor han er, skal Du faae dem igjen,“ sagde han.

„Jeg veed det ikke, jeg veed det ikke,“ gjentog hun grædende.

„Sværg paa det. Kald Gud Fader, Guds Søn og Moder Marie til Vidne paa, at han ikke har været her idag, saa troer jeg Dig.“

„Ja, det vil jeg,“ raabte Tranen.

„Lad den Sværgen fare,“ sagde en dyb Stemme noget borte, og i det Samme saae Casper Gylding en høi Mand krybe over Gjærdet og komme hen til dem. Han var iført en opfildet Munkeskutte og bar et Fuglefængerbur og en Stav med Rimpinde under Armen. Hætten og Rutten vare slaaede tilbage, og et smukt mandigt Ansigt med sort Skæg og to skarpe, gennemtrængende Dine kom tilsyne. Det var Munken fra Sankt Jørgens, Biffert Bendelbo. Ridderen kjendte ham godt, Biffert var en jævnlig Gæst paa Tranders.

„Hvad vil I her?“ spurgte Casper.

„Det samme idag som igaar,“ svarede Biffert.

„Jeg er Fuglefænger, som I veed; forresten vil jeg

ogsaa give Jer et godt Raad, Hr. Casper Ghylding! — Lad den stakkels Kone der fare i Fred. I spilder eders Tid ved at staa og snakke med hende. Stig tilhest med alle eders Mænd, rid til Elleshøi og de store Skove ved Kold, der vil I faae mere at vide om Den, I søger, end her. Troer I da, at saa snu og listig en Karl som Graabulken skulde løbe hjem og skrifte for sin Hustru, hvor han vilde gjemme sig?"

Ridderen betænkte sig. „Hvorfor mener I, at han er draget ad Kold til?"

„Hvorfor er Skoven tættest ved Kold?" svarede Biffert Vendelbo.

„Har I maaske mærket Noget til ham ad den Kant?" spurgte Ridderen. „Hurtig! fortæl mig Alt, hvad I veed."

Munken satte sig paa Rælværket af Brønden og svøbte sine Limpinde sammen, hans smukke Ansigt viste et uendelig spottende Smil, idet han saae op og svarede:

„Gud hjælpe Jer, hvis I fik at høre Alt, hvad jeg veed! — Jeg mødte en Aftenstund en Mand med bare Been og en Raabul paa Raffen; tidlig imorges mødte jeg den samme Mand igjen, da løb han sønderpaa, men jeg stod derinde og passede paa Dompapen og Sidenhvandsen og lod ham løbe."

I dette Dieblif kom de to Ryttere tilbage fra Hytten. Da de ikke fandt Henning derinde, havde de sammenhobet Bohavet og stukket Ild derpaa, enten det nu skete af Skadesryd eller af Iver for at opfylde Ridder Caspers Befaling. En tyk Røg slog ud af

alle Abninger, fulgt af bleggule Flammer, som næsten vare ukjendelige i Solfskinnet. De tørre Grene og Halmen i Taget fængede strax, lidt efter sank Alt sammen i en rygende Bunk.

Tranen stod maalløs ved Grusbunken og stirrede ind i Ilden. Røgen kvalmede omkring hende; længere borte, hvor Skoven begyndte, red Casper Gyldings Ryttere bort med de to Børn, der strakte deres Arme tilbage mod hende og skrege om Hjælp. Da greb Fortvivlelse og Trods dette ydmyge Sind, som hidtil bestandig havde tiet og fundet sig i Alt, hvad Ulykken gav hende at bære. Idet Casper Gylding steg tilhest, pegede han ned mod Børnene og sagde:

„Folk tro, at Du kan læse i Fremtiden, Kirsten Trane, spaa da nu, hvad der venter de To der, hvis Du bliver ved at nægte.“

Hun reiste sit boiede Hoved, strakte de knyttede Hænder frem mod Ridderen og raabte:

„Med de To gaaer det som Vorherre vil, men nu skal jeg spaa Dig, Du slunkne Herremand til Tranders, og mærk Dig nøie, hvad jeg siger: Jeg veed ikke hvor Henning Graabuk er, det høre Gud! Men om jeg vidste det, saa sagde jeg Dig det dog ikke. Hvergang Du og Dine kom til det lille Huus her, som nu ligger og ryger i Gruset, bragte Ulykken med Jer. Først tog Du vor eneste Ko, saa vore Faar, saa min Mand, da Nøden fristede ham til Uret; idag have dine Folk stukket Ild paa det Sidste, vi eiede, idag har Du taget mine to smaa Børn fra

mig, nu har jeg ikke mere tilbage. Fordi Du gjorde det og aldrig havde Dre for Den, som bad, eller Hjerte for Den, der led, skal Du være forbandet selv, forbandet i dit Hjem og i Alt, hvad Du bøier dit Hjerte imod. Dit Gods skal veires bort som Avner i Blæst; dine Børn skal Du miste, din Ære skal blive til Hvermands Spot; Du skal komme til at lide og græde som Den, Du lagde din tunge Haand paa, og saadan skal det vare ved fra Slægt til Slægt, gennem Dage og Aar, indtil den Sidste af Gylbings Stamme ligger ligesaa lavt med Hovedet som jeg, og gaaer og søger med bøiet Ryg paa Marken efter Føde. — Er der en Gud over mig, vil han høre mine Ord og fuldbyrde dem. Rid kun nu din Bei, min Forbandelse rider med Dig, Du røde Ræv fra Tranders!”

Der var Noget i hendes Ansigt, i hendes Røst, i hendes hele Skikkelse, som greb Casper. Han sad tavs paa Hesten. Rytterne stode i en Rlynge ved hans Side. Biffert Wendelbo sad paa Rækværket af Brønden og slingrede frem og tilbage med Benene; hans Blik dvælede ufravendt paa Ridderen.

„Hør! hvor hun kan skrige og klynke,” raabte Gylbing, „naar hun først faaer Munden paa Gang, men det er saa Tranens Art i daarligt Veir, og har kun føie paa sig at sige. — Nu afsted til Tranders!”

Ridderen og hans Folk rede hjem til Gaarden, men underveis talede Herremanden ikke til Noget.

VIII.

Hvormed Differt forflog Tiden, naar han
ikke fangede Fugle.

Der blev stor Sorg paa Tranders, da Casper og hans Ryttere om Middagen vendte tilbage med uforrettet Sag. Fru Mette lod især til at være greben af deres Uheld, til stor Forundring for hendes Omgivelses, som ikke fattede, i hvor høi Grad Bildtthvens Flugt kunde angaa hende.

Om Eftermiddagen blev der foretaget en ny Undersøgelse; da droge Mændene i samlet Skare ned mod Elleshøi og Kold, i den Retning, Graabrødremunken havde antydet. Underveis forenede Herremændene fra de nærmeste Gaarde sig med Casper. De store Skove gjenløde af Raab og Hundeglam, men det blev Aften, uden at Henning Graabuk kom tilsyne; han laa endnu i god Ro under sin Løvbunke, som om det gjaldt at indhente al den Sovn, han saalænge havde havt tilgode.

Casper hensesank i en mørk Tavshed; Fru Mette gik og jukkede og vred sine Hænder. Dagen efter tog hun mod Sædvane ind til Aalborg, besøgte med et

talrigt Følge forskjellige Kirker og Klostre og gjorde den hellige Jomfru og Martyrerne de mest fristende Køster, naar de blot vilde skaffe hende Skrinet tilbage. Hvad enten nu disse Køster ikke havde været indholdsrige nok, eller de Hellige maaske havde fundet Noget at udsætte paa den Form, hvori de fremkom, vist er det, de modstode Fristelsen og lyttede ikke til hendes Bønner. Da Fru Mette begreb dette, red hun igjen ind til Aalborg, denne Gang indhyllet i en mørk Raabe og en nedslaaet Kyse, som gjorde hendes Person ukjendelig. Hun var kun fulgt af en Tjener og drog et Stykke udenom Byen, før hun boiede ind i Gaderne.

Nede ved Fjorden, i et lille Stræde, som hed Maren Poppes Gyde, boede der en bekjendt Sandsigerske ved Navn Ane Jost. Hende gjaldt Fru Mettes Reise. Det var Eftermiddag, da de kom til Stedet. Ane Jost var heldigviis hjemme. En ung Tjenestepige modtog Fru Mette og førte hende ind i en lille Stue, hvor hun bad hende vente lidt. Ane Jost var i Arbeide, hun læste Koldfeberen bort fra et sygt Barn, og det taalte ingen Afbrudelse. Fru Mette forsløg Tiden med at bese de mange forunderlige Billeder og ubekjendte Kunstfager, som vare ophængte omkring paa Væggene. Tjeneren stod imidlertid udenfor paa Gaden og holdt de to Heste. Den unge Pige kom ud til ham og begyndte en Samtale, hvori hun søgte at udfritte ham, saa godt hun kunde. Hvad han vidste var ikke meget, men han dulgte Intet; han fortalte hende om Henning Graabuks Flugt, om det tomme Hul i Kjælderens, som

Ridder Casper og hans Søster havde standset ved, og hvorfra deres Sorg syntes at udspringe. Der var vist gjemt en eller anden kostbar Gjenstand i dette Hul, som Henning maatte have taget med sig, da han løb sin Vei, det sluttede han sig til, det fortalte desuden Rhygtet.

Lidt efter gik en Mand ud fra Spaakvinden med det syge Barn; Fru Mette blev ført ind til hende.

Ane Sost var en lille, frumbøiet Kone, rynket og indfalden; hun gik med en Krykke under den ene Arm og stlede i høi Grad; derfor kaldte Gadedrengene i Aalborg hende Ane Seeforbi. Da Fru Mette kom ind, fik hun Plads paa en Bænk. Ane satte sig ligeoverfor hende, støttende Hagen paa Grebet af sin Krykke, medens Adelsdamen i faa Ord betroede hende Grunden til sit Komme, og forlangte, at hun skulde vise igjen, det vil sige, fortælle hende, hvor den stjaalne Skat var at finde.

„Det er sku en slem Sag,“ sagde Ane. „Jeg kan nok skaffe Der det at vide, men ikke under tre Mark; har I lyst til at give saameget ud?“

Tre Mark var en uhyre Sum i Fru Mettes Mening, men hun besluttede sig dog til denne Udgift, naar Ane blot gjorde sin Kunst forsvarelig.

„Saa maa jeg ud og snakke lidt med Mis,“ sagde Spaakvinden. „Sid bare stille imedens.“

Med disse Ord gik hun ud i Forstuen og underholdt sig nogle Dieblkke med den unge Pige.

„Mis giver Der godt Haab,“ sagde hun, da hun

kom tilbage. „Eders Skjæbne maa staa at læse i Kor-
tene, hvad staaer der ikke i dem? men skal jeg lægge
rigtigt op for Jer, saadan at det kan forslaa, saa koster
det tolv Skilling til, foruden de tre Mark.“

„Rad mig blot faae Alting at vide,“ sagde Fru
Mette utaalmelig, „saa spenderer jeg ogsaa den halve
Ort, skjøndt det er en ublu Betaling.“

Spaakvinden tog nu et gammelt Spil Kort frem
og lagde dem under dyb Tavshed op paa Bordet. Hun
sad længe og grundede paa deres Indhold. Hendes
Miner syntes imidlertid at opklares, hun nikkede tilfreds
og udbød:

„Jeg kan see, at Eders Naade er Fru Mette fra
Tranders, bekjendt for sin Gudsfrugt og Gavnildhed
mod alle Trængende.“

„Ja, det er vist,“ sagde Fruen.

„I har nylig haft med en Synder at bestille,
han hed Henning Graabæk eller saadan Noget.“

„Det er min Tro ogsaa sandt,“ yttrede Fru
Mette, yderst forbavset over den Gamles Visdom.
„Bidere, videre!“

„Henning maa være brudt ud af Fangehullet en
Torsdagmorgen, lidt før han skulde hænges, det kan
ogsaa være, det var en Fredag. Saa var der et muret
Hul i Gulvet af den anden Kjælder, som han har taget
Noget ud af. Er det ikke saa?“

„Jo vist, jo vist! Men hvor er Skrinet blevet af?“

„Rigtigt! Det var et Skrin. Da han gik bort,
havde han det under den venstre Arm, nei, under den

høire, og saa løb han over Marken med det og gjemte det."

Her tav Ane Jost lidt og saae over paa Fruen. Mettes Dine lyfte af Glæde. Det var det lykkeligste Dieblif, hun havde oplevet siden Hennings Flugt. Hun foldede Hænderne og bøiede sig forover, for at intet Ord skulde undgaa hende. Spaakvinden maatte jo være alvidende, for at kunne fortælle alt dette saa omstændeligt.

"Hvor gjemte han saa Skrinet?" spurgte hun.

"I et Hul paa den vildene Mark," svarede Ane, "men det vil komme frem igjen, I kan stole derpaa. Her ligger en Mand med rød Hue, han bringer godt Ngt, for han er lys. Hvad han siger, kan I lide paa."

"Er I ogsaa vis paa det, I fortæller?"

"Det er jeg rigtignok. At spaa efter Fuglene kan lyve, at spaa af Vand og af Haand er ogsaa Skarn, og det giver jeg mig ikke af med, men hvad der staaer at læse i Kortene, slaaer min Sjæl til, det er ligesaa vist som Alt, hvad der staaer at læse i Bønnenbogen."

"Naar vil jeg faae min Skat igjen?"

"Det kan jeg ikke sige bestemt; komme frem vil den; drag I bare hjem og vær ved godt Mod. Naar I slagter i næste Maaned, saa send mig et godt Stykke Flæsk, jeg skal da kogle Noget for Eder, som I ikke skal bande mig for; det, jeg har sagt idag, koster tre Mark og en halv Ort, med mindre I vil unde Tøsen derude fire Skilling i Skjænk, for saa bliver det lige fire Mark, I har at betale."

„Det er i Grunden altfor lidt, I har sagt mig for saamange Penge,“ yttede Fru Mette.“ „Jeg finder, at to Mark kan være meer end nok.“

„Som I vil,“ svarede Spaakvinden, „men det bliver dog mig, der narrer Jer alligevel. Der staaer endnu Noget i Kortene, som jeg ikke har fortalt Jer.“

„Staaer der mere, saa siig mig det strax. I skal faae hver Skilling af de fire Mark.“

„Ja, betal mig først,“ sagde Ane.

Fru Mette drog et dybt Suk og lagde de fire Mark paa Bordet. Ane gjemte dem i sin Kjolelomme.

„Hvad staaer der saa mere?“

Spaakvinden støttede Hagen paa Grebet af sin Krynke, tilkastede Adelsdamen et barsk og hadefuldt Blik, idet hun hævede sin Røst og udbrød: „Jeg læser, I skulde times Last og Skam, I fornemme Frue! som har faaet baade i Pose og i Sæk og dog nægter en gammel Kone det, hun behøver til sit daglige Brød. Og om jeg vilde, saa vendte jeg Kortene og skulde da læse Jer Ulykke og Hælsot til og mane Jer Skatten ned i den sorte Jord, saa at den aldrig kom for Dagen mere. Nu kan I gaa med den Bæst.“

Fru Mette gav gode Ord: lidt efter drog hun bort med den forsonede Spaakvindes Forsikring om, at Skatten skulde komme tilveie.

Ogsaa for Gerda vedblev Marsagen til de to Sødskendes Sorg at være en Gaade, hvis Røsning hun forresten ikke skjænkede en Tanke. Desuagtet vilde Enhver, som i den sidste Tid ret gav Agt paa den

unge Pige, have bemærket en paafaldende Forandring hos hende. Hun sang ikke mere som før, hendes letvakte og hjertelige Latter syntes ogsaa at være forsvunden, hun var bleven blegere, mere tavøs, mere tilbøielig til at søge Ensomhed. Ridder Casper var den Første, som blev opmærksom herpaa, men hvergang han søgte at udfritte hende, rystede hun paa Hovedet og gav ham et Smil fuldt af Sørgmodighed tilbage.

„Du kan tro, hun har hørt Noget om Skrinet,“ sagde Mette. „Det er derover hun gaaer og sørger.“

„Du kan tro nei,“ sagde Casper, „det begyndte, da vi kom hjem fra sidste Viborg Snapsting; der maa være En, som har gjort hende Noget imod der, men hun vil Sngenting sige.“

Hvad skulde hun vel sige, det stakkels Barn? Hvorledes turde hun betro Nogen, at hun i Sommer, da Eske Dyreborgs Bryllup blev holdt i Viborg, havde truffet Jørgen Gram til Habbro, danset med ham, lyttet til de Lovtaler, den Beundring, hans Ord udfoldede, og som blomstrede under Sollyset af hendes Dine? Det var en lykkelig Tid, hver Dag mødtes de, undertiden endog flere Gange; hver Dag opfyldte han Luften omkring hende med Forsikringer om den Vælfærd, han følte derover. Jørgen Gram var hendes Helt, det var paa ham, hun havde tænkt, længe før de første Gang mødtes. Han havde dette mandige og indtagende Væsen, som dengang var den ægte Adelsmands Særkjende; hans Slægt havde i to hundrede Aar været de gode Sæders Bærere. De svandt som

en Drøm, disse tre Uger. Da de skiltes og han red hjem til Havbro, rakte han hende Haanden, smilede og sagde:

„Vi mødes vist snart igjen, vi To; til det skeer, vil jeg ikke tænke paa Andet.“

Hun stod oppe paa Svalen i Bløttæfferens Hus, hvor Ridder Gylding boede; hun saae efter ham og foldede sine Hænder over Brystet, som om hun vilde fængsle og inde Slutte alle hans Ord derinde. At de maatte mødes igjen, derom var hun ligesaa overbevist som han; men siden den Tid var der gaaet Uger, Maaneder, hvorfor kom han ikke? Var det da ikke for ham som for hende, en Trang at mødes igjen, eller var hans Erindring om hende saa kort, at hun havde ophørt at være den hemmelighedsfulde Aand, der bragte hans Tilværelse til Hinde? Havde han mulig haft de samme Ord, det samme rørende Blik, og det samme Smil for Andre, eller hvorledes kunde hun vel have en Plads i hans Hjerte, uden tillige at bo i hans Vængsel? Det forstod hun ikke. Casper Gylding havde advaret hende engang, da han hørte Sorgen Grams Vortaler. „Tro ham ikke,“ sagde han; men Gerda troede ham; det Uds han stod i hos hende, straaede for klart og for høit, til at kunne beskygges af Tvivl.

Hun søgte at forjage sin Frygt, men hvorledes skulde det vel lykkes hende? Med hvilken Magt skulde hun være i stand til at fortrænge det Billede, der havde fæstet sig saa dybt i hendes Hjerte? At vente og tvivle, at veksle mellem Haab og Frygt, at paakalde Erindrin-

gen om ethvert oplevet lykkeligt Minut, Troen paa at see det vende tilbage igjen, at udmale sig dette Gjen-
syns Lykke, var fra nu af hendes Tankers Indhold.

Gjennem sin Frygt følte hun først ret, hvad Sorgen var for hende. I Savnets Smerte laa der i Begyndelsen ogsaa en vis Lykke gjemt; det er først, naar Haabløsheden træder til Smerten, at Fortvivlelsen begynder.

Dernæst sagde hun til sig selv, naar hun om Aftenen sad og stirrede ud gjennem de smaa, grønne Ruder over mod Vest, hvor Havbrogaard laa: „Maaske forlanger jeg formeget, maaske kan Kjærligheden ikke hos en Mand, som hos Kvinden, udfylde den hele Tilværelse; Verden er jo hans store Kirke, foruden Elskov har han andre Altre at knæle for, han har Magt nok, han har Hæder at erhverve sig, han har et Navn at frede om. Jeg vil bede for ham, naar jeg lægger mig til at sove; jeg vil vente paa ham, indtil han kommer.“

Med denne en reen og barnlig Sjæls Ydmyghed sankede hun sit Hoved og tørrede Taarerne af sine Kinder. Livet havde hidtil kun været et Væld af Glæde for hende; hun maatte naae til Smerten for at lære sine Følelsers Styrke at kjende. Saaledes gaaer det os Alle. Livets Medbør følger Alt, rykker Slagfjerene af vore Vinger, giver os et Bind for Dinene.

Vissert Bendelbo, Graabrødremunken, var Gerdas gode Ven; det var ham, der bragte hende de smukkeste Fugle, han fangede; det var ogsaa ham, der forshnede

hendes Have med sjældne Blomsterløg og jiden efter hjælp med at passe dem. Biffert holdt i det Hele taget ikke meget af Klosterlivets Ensformighed; han var endnu kun tjenende Broder derinde og skulde først aflægge Ordensløftet til næste Paaske. Han vilde helst være paa Reiser og forrette Grinder. Et Tilfælde havde ført ham og Gerda sammen, og han var Mand for at benytte Tilfældet.

En Søndag Morgen mødtes Gerda og Munken lidt ovenfor Tranders. Gerda kom fra Kirke og gik med Hænderne foldede over Bønnebogen, medens hun saae ned for sig. Biffert fulgte hende et langt Stykke paa den anden Side af Veien, inden hun lagde Mærke til ham.

„Naar man kommer fra Kirke og har givet Gud sin Sorg i Bold, bør man ogsaa sætte Lid til hans Hjælp,“ sagde han med den bløde og inderlige Røst, som altid havde fundet Vei til Gerdas Hjerte.

„Det gjør jeg ogsaa,“ svarede hun og hilste Munken.

„Alligevel gaaer Du med sænket Hoved,“ vedblev han, „og dine Kinder blive jo hver Dag blegere. Kender Du da ikke en eneste Ven, som Du tør betro din Sorg og sige: Hjælp mig hvis Du kan! — Prøv det engang, Gerda; der var maaske dog Den, der gjerne hjalp.“

Gerda saae sørgmodig hen til Biffert og rystede med Hovedet. „Jeg fattes Intet,“ svarede hun dæmpet.

Munken gik lidt og tav og syntes at gruble paa Noget. „Jeg reiser bort nu,“ sagde han, „og kommer

ikke igjen før om en Uge. Jeg vilde just gaa op paa Tranders og sige Dig Farvel."

"Hvor drager I hen?" spurgte hun.

"Bisp Stygge til Børglum skifter mig omkring fra Herregaard til Herregaard her nordpaa i Grinde for ham og øvrige Bisper og Adelsmænd, det Casper Gylthing kan forklare nøiere, hvis han vil. Har Du ikke noget Bud at give mig med til en eller anden Bekjendt underveis?"

Gerda lyttede til Munkens Ord med større Opmærksomhed; en Tanke syntes pludselig at gribe hende, hendes Dine straaledede, men hun vedblev at tie.

"Først drager jeg over til Røstrup, til Gyldestjerne," yttrede Munkens. "Skal jeg hilse Fru Karen, som sendte Dig de smukke Pindselilier ifjor?"

"Ja, gjør det," svarede hun ligegyldigt.

"Saa gaaer Reisen til Hr. Malthes paa Albæk. Har Du noget Bud til dem?"

Gerda rystede paa Hovedet.

"Dernæst tager jeg Øster paa til Budrupholm. Skal jeg hilse Hr. Lykkes Søn Carsten, ham, som kunde de mange Sange og dansede med Dig ifjor?"

"Ja hils ham, hvis I seer ham."

"Jeg skal ogsaa Vester paa," vedblev Biffert, og medens han sagde dette, lod han sine mørke Dine hvile faste og forskende paa hende. "Over i Marsherred, — over til Havbrogaard, og derfra videre ned til Hobro."

Gerdas Blik søgte atter Jorden, en svag Rødme farvede hendes Kinder.

„Hvem skal I besøge paa Havbrogaard?“ spurgte hun næsten hvissende.

„Gieren naturligviis, den unge Jørgen Gram. Han ligger nok syg derhjemme.“

„Syg?“ gjentog hun med et Udtryk af Frygt og en saa dyb og inderlig Deeltagelse, at den vilde have robet hende for en langt mindre klogtig Sagttager end Munken. „Hvor har Du hørt det, Broder Biffert? — Nei! syg er han vist ikke,“ tilføiede hun lidt efter med et vemodigt Smil og et mislykket Forsøg paa at synes fattet og rolig.

Munken tav, medens han ufravendt vedblev at betragte hende; han læste imidlertid Alt, hvad der bevægede sig i dette unge og rene Hjerte, der saa slet forstod sig paa at skjule og dølge. Han greb begge hendes Hænder og udbrød:

„Gerda! Mit Barn! Tal til mig, betro mig, hvad der tynger paa Dig, see ret paa mig; ligner jeg vel en Mand, som vil skuffe; har jeg nogensinde gjort det? Det er Jørgen Gram, Du gaaer og tænker paa, jeg veed det; det er fra ham al din Sorg er kommen.“

Gerda saae forbavsset iveiret; hendes store Dine mødte et Afsyn, saa ædelt, saa ubestrikelig mildt og deeltagende, at hun trykkede hans Hænder til sit Bryst og hvissede: „O, Broder Biffert! dersom Du vidste — dersom Du blot vidste“ — videre kom hun ikke; hun vendte sit Ansigt til Siden og brast i Graad.

„Hvad skulde jeg vide? At du holder af ham, tidligt og sild, at det er ham, som gjør dine Kinder

blege? Af mit Barn! Alt det har jeg vidst for længe siden. Jeg veed langt mere endnu. Paa sidste Viborg Ting saae jeg en Aftenstund en Mand ride forbi Blytækkerens Hus og hviſte sit Farvel op til Svalen; jeg hørte en ung Pige gjentage dette Farvel og hviſte milde Ord til Svar, mens hun bøiede sig ud over Rækværket. Aftenen var mørk, men ieg har lange Øren; den Enes Hjerter var fuldt af det, den Anden sagde. Jeg saae en Haand vifte med et Tørklæde, til Rytteren forsvandt bag Hjørnet; Alt dette veed jeg, fortæl Du mig nu Resten."

Gerda smilede; en undseelig og brændende Rødme farvede hendes Kinder; det var som til en Moder hun talede, og idet hun skriftede Alt for ham, syntes hendes Tvivl og Frygt at svinde, Ord fik Binger, og hver en lønlig Bængsel og hvert et Haab fandt Udtryk.

Munken gik tavs ved hendes Side, bøiede sig ned mod hende og lyttede og smilede, som den Eldre smiler ad Barnets Sorger. Da hun endelig tav og saae op paa ham, svarede han:

"Du er en reen og ædel Sjæl, og Du skal ikke være bange. Der er i alt det, Du har sagt mig, Intet at fortvivle over; hvad der i Diebliffet er en Videlse, vil Fremtiden gjøre til Lykke for Dig. Du behøver heller ikke at give mig noget Grinde med til Havbro, jeg tænker nok, jeg skal forrette det alligevel. Nu reiser jeg først derned, allerførst Gerda, og jeg kommer snart igjen. Er det ikke saaledes, det skal være? Smil blot og syng og hold af dine Fugle, som Du

pleier. Jeg bringer vist godt Nyt tilbage. Ved din Bøn, og stol paa mig. — Farvel!"

Biffert trykkede hendes Haand, gjorde Korsets Tegn over hendes Hoved og gik med lange og hurtige Skridt ind over Tverstien, som førte til Aalborg. Hun lyttede efter hans Skridt, saalænge det var muligt at høre ham. Dernæst vedblev hun at see efter ham, indtil han forsvandt paa Stien, der snoede sig igjennem Marken som et bølgende Baand. Hun stod alene, kun i Selskab med sit Haab.

IX.

Posternes Kapitel.

I den følgende Uge kæmpede de meest modstridende Følelser i Gerdas Hjerte. De første Dage sang hun og jublede, derefter længtes hun og ventede paa Munkens, han maatte nu snart komme tilbage med et Budskab, der vilde ende den pinlige Ubished, hvori hun jaalænge havde levet. Hvorledes han egentlig skulde kunne virke for hende, det begreb hun ikke ret selv. Ved Ugens Slutning stod hun ved Vinduet, der vendte ud mod Gaabro, men Biffert kom ikke. Efterhaanden som Dagene gik, vaagnede hendes tidligere Uro og bange Anelser paany. Under denne Bærel af Frygt og Haab, gjenkaldte hun sig Alt, hvad Biffert havde sagt, da de skiltes. Hvorfor troede hun ham, denne Fremmede, bedre end sig selv? Fordi han bekræftede hendes Haab, og fordi Hjertet som sagt vedbliver at haabe, længe efterat Forstanden har begyndt paa at tvivle.

En Middag sad Fru Mette og Gerda inde i Dagligstuen paa Tranders. Fruen havde sin Regnskabsbog

foran sig, men denne Gang var Ridderen ikke tilstede for at kunne hjælpe hende, derfor havde hun skrevet en Række Streger paa Bordet og regnede sammen paa disse. Gerda spandt, Koffehjulet gik kun langsomt, Arbeidet og Tankerne fulgtes ikke.

Hundene gjæde, Døren aabnedes, Graabrødermunkten kom ind. Han hilste de to Damer og tog Plads paa Bænken ved Vinduet, medens Fru Mette lagde Regnskabsbogen tilside og begyndte en ligegyldig Samtale med ham.

Ved Synet af Biffert foer en glødende Rødme over Gerdas Kinder, Koffehjulet dreiede sig hurtigere, medens hun saae hen til ham med et ængsteligt og spørgende Blik. Hun mødte kun et Smil og det samme milde Udtryk, han altid havde haft ligeoverfor hende. Dette Smil og denne venlige Mine vare en uigjennemtrængelig Befæstning, bag hvilken Intet kom tilsynne. Hvad bragte han, Lykke eller Sorg? Hun maatte tie og kæmpe for at tvinge sin Længsel og Frygt tilbage. Han saae denne Kamp, dette svage og frygt-somme Hjertes Følelser asprægede sig i alle hendes Miner, og medens hans Stemme blev blødere, fortsatte han Samtalen med Fru Mette.

„Jeg har været tilhest fra Morgen til Aften,“ sagde han, „redet om i Øst og i Vest. I dag kommer jeg fra Havbrogaard, og nu er mit Grinde forrettet.“

„Hvad fandt I paa Havbrogaard?“ spurgte Fru Mette.

„Det jeg søgte,“ vedblev Biffert. „Jeg fandt en

Mand, lige ophøiet ved sin Kløgt og sit Hjertes Adel. Jeg bringer mange gode Hilsener fra ham."

Gerda havde lagt sine Hænder i Skjødets og saae hen paa Biffert, medens han talede. Nu satte hun Rokken tilside og reiste sig. Disse sidste Ord indeholdt alt det, hun trængte til. Hvad kunde han fortælle mere? Idet hun vilde gaa ud af Stuen, reiste Biffert sig og sagde:

"Vi kunne følges ad. Jeg har en lille Pakke Blomsterløg med mig, dem ville vi lægge i Urtehaven, at de kan komme tidlig frem i Foraaret. Inden jeg gaaer hjem, seer jeg lidt herop igjen for at høre, om Ridder Casper er kommen tilbage."

Dermed forlod han og Gerda Stuen, og Fru Mette begyndte atter at regne sammen.

Urtehaven laa udenfor den søndre Voldgrav, omgjærdet med en høi Jordvold, paa Kanten af den groede der en Hække Tjørn og Berberisser, hvis blodrøde Bær endnu hang i Klaser paa de afbladede Grene. Haven selv var deelt i fire ligestore Bede, indfattede med Lavendeler og Tusindfryd, en hvid Rosenbust stod i Midten. De grønne Blade vare visnede, Tornene stak frem, og Blomsterne vare blevne til Hyben. Det er Tidens Billede.

Gerda gik ved Siden af Biffert og saae op til ham, han smilede kun, men sagde Intet. Da de kom indenfor Havelaagen, greb hun hans Haand.

"Men saa tal dog!" udbød hun med en liden-

skabelig Stemme, „fortæl mig lidt om det Budskab, I bringer.“

„Jeg har jo alt bragt mit Budskab,“ svarede Biffert. „Hvad vil Du vide mere?“

Hun rystede paa Hovedet og vedblev: „I traf altsaa Hr. Tørgen Gram? I har talt med ham? Fortæl mig alt, ethvert Ord han sagde, men læg Intet til. Han var jo ikke syg, vel?“

„Jo, mit Barn; syg var han. Da jeg kom, sad han med begge Hænder under Kinden og saa ud ad Vinduet, — mod Øst, Gerda, ligesom Du sidder og seer mod Vest. Da jeg bragte Hilsen fra Dig, stod han op, blev blufende rød, — ligesom nu Du, saa sukede han og sagde: Gid det maa gaa hende saa vel, som jeg ønsker. Naar venter hun sin Beiler? — Det veed En af os To bedre end hun, svarede jeg. — Sidst jeg mødte Ridder Gylbing paa Tranders Banke, betroede han mig, at Gerda var saa godt som trolovet med en Anden sagde Hr. Tørgen.“

„Jeg, trolovet! Men det er jo affsheligt! Med hvem?“

„Ja, det spurgte jeg ham ikke om.“

„Men hvad svarede Du ham da, kjære Fader Biffert?“

„Hvad skulde jeg svare? Jeg er kun en stakkels Munk, jeg kjender lidt til min Bonnebog, endnu mindre til en Kvindes Hjerte. Jeg sagde, hvad der faldt mig ind. Det lod ogsaa til, at han hørte mig med Andagt, og da jeg tav, foer han op, slog begge

fine Arme om min Hals og sprang omkring i Stuen, han, som neppe kunde reise sig, da jeg kom. Det var, som om mine Ord havde gjort ham raskere."

"Men Du kunde nok have sagt ham lidt om det, jeg betroede Dig sidst," hittede hun, "maaske han saa var kommen sig aldeles. Hvorfor gjorde Du ikke det?"

"Det skal jeg sige Dig. Hvad Du betroede mig, meente jeg, Du gjorde bedst i, selv at fortælle ham."

"Jeg — aldrig! Hvorledes skulde det ogsaa kunne skee?"

"Hvis Du vil vide det, saa vend Dig om og see," sagde Biffert.

Gerda vendte sig om. Indenfor Havelaagen stod en ung Mand med blottet Hoved og en Fjerhat i Haanden. Hans Ansigt røbede en dyb og levende Bevægelse. Hun udstødte et svagt Skrig og standsede skjælvende. Det var ham, Sorgen Gram, som nærmede sig og strakte Haanden ud imod hende, medens hans Dine talte et Sprog, som hans stammende Læber forgæves søgte at give Udtryk i Ord.

"Er det ogsaa sandt?" sagde han, "Tør jeg vove at komme?"

Hun rakte ham sin lille, hvide Haand, smilede og sagde:

"Har jeg ikke sagt det: Kom, naar I vil, jeg venter og jeg troer."

"Og jeg kommer som den vantro Apostel for at see, før jeg troer." Han bøjede sig ned og kyskede Sømmen af hendes Skjole.

„O, reis Eder!“ sagde hun rødmende. „I maa ikke knæle for mig.“

„Jeg har dog længe ønsket mig denne Plads foran Eder. Her er jeg nu, jeg seer Eder igjen, det er de samme Dine, det samme rørende Udtryk. Hvor er I dog henrivende og deilig. O! hvormegen Vhffe har jeg tabt, hvormange af disse friske Smil har jeg ikke mistet ved at blive saalænge borte.“

„Trøst Eder!“ sagde hun med et Barns Naturalighed og Ynde. „I har Intet mistet; jeg har gjemt alt det Gode jeg besad, til Eder; medens I var borte, kunde jeg jo heller ikke smile.“

Hun lagde sin Haand paa hans Skulder, lænede sig til ham, som om dette fine Legeme, træt af at kæmpe, ikke havde Kraft til at holde sig opreist længer.

Biffert stod noget borte, tilsyneladende ivrig beskæftiget med at grave en Kende i Jorden til de nye Blomsterløg.

„I maatte komme,“ hviskede hun, „tidlig eller silde, det troede jeg vist. Jeg vilde blot fremskynde denne Time, derfor fik jeg Broder Biffert til at gaa med Bud til Eder.“

„Jeg har været syg,“ sagde han.

„Jeg veed det,“ svarede hun med en Stemme, som forraadte al den Deltagelse, hun følte. „Jeg har lidt ligesaameget derved som I. Men det var dog ikke Grunden til, at I tøvede saalænge. Lad os tale uforbeholdent. See Eder om, Aftenen er tavst og stille, vi have kun vore Hjerter til Vidner for os.“

„Og Munken derhenne.“

„Ja, og Munken, den mest Trofaste og Hengivne af Alle, ham, der kom tilhjælp, da Sorgen bøiede mig, ham, der altid har bragt mig Raad og Trøst og Lykke.“

„Han har altsaa været en bedre Ven end jeg, der kun bragte Sorg, hvor jeg gjerne vilde bringe Glæde. Det skal I dog vide,“ vedblev han og greb hendes varme og skjælvende Haand, „at fra den Dag, jeg helligede Eder mit Liv, har hver en Tanke og hvert et Slag af mit Hjerte kun været for Eder.“

Hendes klare og uskyldige Bine dvælede paa ham, og søgte ikke at dølge Glæden over den Beundring, de læste. „Siig det igjen,“ sagde hun med et lykkeligt Smil. „Jeg behøver da aldrig mere at tvivle eller være bange og sørge, naar vi skilles. I vil blive ved at tænke paa mig, som jeg paa Eder. I vil ikke glemme mig for Andre, der maaske ere bedre og skjønnere end jeg? — I at holde af Eder vil Ingen af dem alle være min Overmand, det veed jeg, det føler jeg,“ føiede hun til og lagde Haanden paa sit Hjerte.

I dette Dieblis gif Havedøren op, Ridder Casper og hans Søster viste sig i den. De saae Gerda lænende sig til Sorgen Grams Skulder og ham med Armen slynget om hendes Liv, medens han holdt hendes ene Haand i sin. Begge tav, Gerdas Blik hvilede paa Sorgen. Ingen af dem anede Ridderens Komme, før han traadte frem for dem og med en Stemme, som skjælvede, og et Blik, som funkede af Harme, udbød:

„Hvad gaaer her for sig?“

Jørgen Gram slap Gerda, han stod et Dieblis ligesom bedøvet, derpaa hævede han sit Hoved, og hans Skikkelse, som nylig havde været bøiet foran hende, blev høiere og mere stolt, idet han vendte sig mod Casper Gylding og sagde: „Jeg elsker Frøken Gerda.“

„J elsker hende,“ gjentog Ridderen, „og det vover J at sige mig!“

„Hvorfor skulde jeg ikke vove det?“ svarede Jørgen. „Det er en Adelsmand af god Byrd, som gjør Eder denne Tilstaaelse. Maatte J desuden ikke være forberedt paa, at det vilde skee? J førte mig jo selv i hendes Selskab, sidst i Viborg. Hvilken anden Følelse end Kjærlighed skulde hun vel kunne vække?“

„Og hvad har min Datter svaret Eder?“

„Eders Datter? J mener vist Frøken Laxmand. Hun lyttede til min Bøn, hun smilede til mit Haab, hun lovede at blive mig en naadig Herskerinde.“

Den sidste Rest af Selvbeherkselse syntes efter denne Yttring at forsvinde hos Ridderen. Farverne i hans rynkede Kinder gik over til en gulig Blegghed, idet han traadte nærmere mod Jørgen Gram og vedblev:

„Nu ja! denne Dame er Frøken Laxmand. Jeg tog hende i mit Hus, da der ikke var givet hende bedre Billaar, jeg vaagede og fredede over hende; hvis jeg ikke har gjort nok, ligger det kun i Mangel paa Evne, ikke paa Villie; jeg er hendes Formynders og som saadan spørger jeg Eder, med hvad Ret J vover at benytte min

Fraværelse til at trænge herind og loffe dette unge, uerfarne Barn med eders Elfskabsord og Løfter?"

„Hr. Casper Gylding!“ sagde Jørgen mild og rolig. „I har Ret til at gjøre mig dette Spørgsmaal, og jeg skal svare Eder. Hvad jeg vil, det veed I, men der bør ikke hvile nogen Skygge paa eders Myndling. Jeg kommer her iaften og beiler til den Ære at blive Frosen Varmands Ægtefælle; jeg lægger en Adelsmands Kjærlighed og Trostaa for eders Fødder, nei for hendes, jeg vil vie hende mit Liv, frede og baage over hende, som I har gjort, jeg vil gjøre hende til en lykkelig Hustru; jeg siger, at jeg vil, fordi jeg ikke troer, at Skjæbnen er stærkere end mit Forsæt, eller større end min Hengivenhed.“

Biffert Bendelbo havde forladt sit Arbeide ved Blomsterbedet og nærmet sig de Talende; han stod og støttede sig til Spaden. Medens Ridderen betænkte sig paa Svar, udbrod han:

„Hvis jeg maa sige min Mening, synes mig, Hr. Jørgen Gram har valgt en sær ubeleilig Stund til at fremkomme med sit Grinde.“

„Ja, ikke sandt!“ sagde Casper, glad over denne Understøttelse. „Det er Tid nu til at flæde sig i Rustning og Plade, til at gaa sammen i Raad og Daad og værge for sin Ret, men ikke til at beile.“

„Jeg mener ikke det,“ sagde Munkens, „men Ridder Gyldings Sind er forstemt i disse Dage. Han har fristet et stort Tab, idet en listig Thy berøvede ham næsten Alt, hvad han eiede i Klenodier og rede Penge.“

„Det har jeg hørt Tale om,“ sagde Tørgen Gram, „og jeg tager megen Deel i eders Ulykke.“

„Ja, dersom det beroede paa Deeltagelse,“ svarede Casper, „saa har jeg modtaget mange Forsikringer derom i denne Tid, men der vil mere til. Forstod jeg Eder ellers ret, saa lovede I nylig, at I vilde gjøre Alt for at kunne kalde Gerda eders. Ikke sandt?“

„Jeg vil gjøre Alt hvad der er en Mand muligt,“ sagde Gram, „endog friste det Umulige. Tvivler I maaske derom?“

„Paa ingen Maade,“ svarede Ridder Casper. „Jeg spørger kun og I svarer. Nu vil jeg meddele Eder, at det Tab, den kjære Broder Biffert omtalte, ikke blot berører mig, men ogsaa Gerda, saa handl da for hende, søg og forst, skaf os det røvede Skrin tilbage. Det er ikke Umuligheder, jeg forlanger. Bildtthven, som tog det, holder sig skjult her i Eggen; igaar havde de seet ham nede mellem Skjorping og Gravlev; hans Kvinde boer inde bag Skoven; hendes ene Barn, som jeg holdt fangen heroppe, døde i Fangehullet, det andet har jeg givet hende tilbage igjen. Manden besøger dem af og til i Smug. I er hungre end jeg, I kan taale at spore og søge bedre end jeg, og jeg holder mig til eders Løfte: det er for Gerda, I virker.“

Tørgen Gram fattede ikke strax, at der laa en Fælde i Casper Gyldings Ord, skjøndt dennes tvethdige Smil varslende derom. Hans aabne og ærlige Natur var hævet over enhver Mistanke; det at Gerda blev

nævnet i Forbindelse med Skatten, var nok for ham, og han svarede:

„I har gjort vel i at stole paa mit Ord, Hr. Ridder Gylthing! Jeg vil bringe Eder Manden eller Skatten tilbage, hvis der er nogen Mulighed derfor.“

„Det lover I?“

„Det lover jeg; men naar det er skeet, hvad saa?“

„Saa synes mig, det er tidsnok at tale om Resten.“

„Nei, det er ikke Ret. Jeg har gjort mit Bøste, I maa gjøre eders. Jeg forlanger Intet for at virke for Frøken Gerda. Hun behøver min Hjælp, har I sagt og jeg bringer den. Det er, som det skal være. Men Skatten er ogsaa eders. Hvad vil I give mig til Gjengjæld, naar jeg bringer eders Klenodier tilbage?“

„Pleier I da, at lade Eder betale for de Tjenester, I yder?“

„Nei, men jeg pleier at faae Svar paa mit Spørgsmaal, det har I endnu ikke givet, lad os komme tilbage til mit Grinde: Jeg beiler til Frøken Gerdas Haand, jeg bad om eders Samtykke, vil I give mig det den Dag, jeg bringer eders Skat tilbage?“

Dette Spørgsmaal var affattet i en saa bestemt Form, at Gylthing ikke længer kunde undslaa sig for at svare, imidlertid syntes han dog at fordybe sig i en tankesfuld Overveielse.

„Frøken Laxmand har andre Frænder, hvis Mening ogsaa maa høres. Hendes Moder lever endnu.“

„Jørgen Gram har hendes Moders Samthkke,“ bemærkede Graabrødremunken.

Gerda saae paa ham, en levende Glæde affpeilede sig i hendes Træk, denne Uttring var det første Bevis, Biffert under Samtalen havde givet paa, at han stod hende bi. Hun begreb ikke, hvad han nylig meente, da han syntes at bebreide Jørgen Gram, at han var kommen. Det varede i det Hele taget længe, inden hun fuldkommen lærte at forstaa Munken.

„Hvad svarer I mig?“ spurgte Jørgen.

Fru Mette boiede sig over mod sin Broder og hvistede: „Siig kun ja, siig ja! Du skal siden saae at vide, hvorfor?“

„Hvis I bringer mig Skatten, saa har I gjort mit Pleiebarn en stor Tjeneste,“ sagde Gylbing. „Det kan ikke nægtes, og jeg vil da gjengjælde Eder saa godt, jeg kan, og fremme eders Ønske.“

„Det er afgjort?“

„Ja, naar I har opfyldt eders Øste.“

„Nu vil jeg ogsaa gjøre et Øste,“ sagde Munken. „Jeg følger med Jørgen Gram og hjælper ham at søge, hvis han synes om det.“

„I!“ udbroød Casper. „Hvad vil de sige til det i Klofret?“

„Jeg troer, de blive glade over at slippe mig,“ svarede Biffert. „Jeg har længe følt, at jeg ikke var ret stikket for det Munkeliv, det meente de Andre ogsaa. De brugte mig kun til at gaa Grinder i By og til at skrive i Bog for Byfogden i Aalborg, det er jeg

nu Altsammen kjed af. Der staaer strenge Tider for Døren, en Mand kan i disse Dage gjøre mere Nytte paa Ryggen af en Hest og med Bærge i Haand, end ved at sidde og læse Messer."

"Saa meget desbedre," svarede Casper Gylding. „Det maa I om. Efter hvad der nu er sagt, antager jeg ikke, vi have Mere at forhandle iaften," tilføiede han, henvendt mod Gram.

„Nei! Ikke Mere om denne Sag," svarede Jørgen. „Nu kommer jeg som en Fremmed til eders Dør og banker paa og siger: Dagen helder og Solen gaaer i Bjerge, giv eders Gæst Husly til imorgen. Naar I engang besøger mig, skal I finde Døren aaben."

Ridderen maatte gjøre en Dyd af Nødvendighed og svarede: „Saa følg med op, paa Tranders have vi ogsaa aabne Døre for dem, der ønske at gjæste os."

Jørgen Gram saae paa Gerda, hun smilede og vidste bedst, hvor lidt det her kom an paa at gjæste Casper Gylding. Fru Mette havde holdt sig tavs under denne Samtale. Hendes Dine vege ikke fra Jørgen, hendes Ansigt udtrykte en levende Glæde. Begyndte det ikke at opfyldes, hvad Spaaqvinden hiin Aften havde forudsagt hende? Der skulde komme en Fremmed i en rød Hue, Jørgens Barret var rigtignok fort, men der sad en rød Fjer i den, det var omtrent det Samme, han skulde være lys, havde Ane Jost sagt, og Jørgen Gram var mørk, men han havde en lyseblaa Kappe paa. Det var afgjort, Jørgen Gram var Frelseren, hun ventede.

Idet de forlode Haven, standsede Casper Gylde og sagde:

„Men Gerda har endnu ikke tittet sig, hvad siger Du til alt dette?“

„Jo,“ svarede Gerda og rakte Jørgen Haanden, jeg har allerede sagt min Mening, Hr. Gram kender den: „Seg troer og jeg venter.“

Jørgens Tak laa i hans straalende Dine.

X.

Et Blad af Danmarks Historie.

Omtrent paa samme Tid som disse fredelige Vøfter bleve givne paa Tranders, samlede en Skare Prælater og Adelsmænd i Viborg og voxede Vøfter af en truende og langt mere omfattende Natur. Anledningen var denne:

I Slutningen af Aaret 1522 havde Kong Christiern sammenkaldt Adel og Geistlighed til en Rigsdag i Kallundborg for at raadslaa med dem om nye Skatter og Paalæg. De Indbudne undskyldte sig med den sildige Aarstid og mødte ikke. Kongen berammede da en ny Herredag i Aarhus paa Sankt Sebasts Dag, den 20de Januar. Selv reiste han strax efter over til Thyland. Rygtet fortalte, at hans Bødler fulgte med ham, forklædte som Drabanter, og at han havde ladet smede en Mængde Bernlænker, „af dem man hænger Folk i,“ forfagt Adel og Geistlighed frygtede for, at Kongen enten forberedte et lignende Herredømme som det, der to Aar i forveien havde fundet Sted i Skokholm, eller at de ved Omstændighedernes Magt skulde

blive tvungne til at gaa ind paa de Vilkaar, han foreskrev dem. Nu underkaster man sig vel Magten, naar det ikke kan være anderledes, men er dog altid tilbøielig til at bryde Bænken hvor Veilighed gives, og denne syntes endelig at være kommen.

Christiern den Anden var hadet af Alle, det var ikke en Faders Regimente, han førte; den Haand, han strakte over Landet, var knyttet og truende, i Haanden sad et Sværd, som dryppede af Blod, han lændede sig til en Galge. Man frygtede omfider ligemeget hans Gunst og hans Unaade. Ingen kunde vide, naar den Første endte og den Sidste begyndte.

I denne Nød gif der hemmelig Bud fra Gaard til Gaard i Jylland, som vi nylig hørte omtale af Biffert Vendelbo. Bisper og Herremænd stævnedes hverandre til at samles i Viborg. Alle mødte, og efter en stormfuld Raadslagning opsatte Hr. Stigge til Børglum et Brev, som enhver af de Tilstedeværende maatte underskrive, og hvori de opsigde Kong Christiern den Anden deres Trost og Hjælp i Betragtning af alle de Ulykker, han havde bragt over Landet. Dette Brev blev tilligemed en Afskrift givet til Landsdommer Mogens Munk, Herre til Volstrup og Balsgaard, for at han skulde drage ned til Husum i Slesvig, hvor Hertug Frederik, Kongens Farbroder, opholdt sig, underrette ham om, hvad der var skeet, og tilbyde Hertugen Danmarks Krone. Munk reiste.

Medens dette foregik i Viborg, var Kong Christiern kommen til Beile med et stort Følge af Drabanter og

Soldater. Han tog ind i Borgermesterens Gaard, lige overfor Sortebrødreloftret, hvor nu Bytorvet er. En Aften meldte Drabanten en Adelsmand, som var kommen nordfra og udbad sig den Ære at hilse paa Hans Naade. Adelsmanden var Mogens Munk. Han blev modtaget med megen Velvillie. Kongen beholdt ham hos sig den hele Aften, spurgte ham om Maalet for hans Rejse og forlangte derefter at høre Munks Mening om Stemningen blandt den jydskke Adels. Munks Svar blev givet med al den Varsomhed, Sagen krævede, han omtalte det Tryk, der hvilede paa Herrestanden, som havde mistet sine Folk og Heste i den lange Svenskefeide, og at Bønderne vare saa høit beskattede, at ethvert yderligere Paalæg forekom ham umuligt. I Aftenens Løb faldt Samtalen ogsaa paa Tagten. Det var ved denne Leilighed, Kongen bad Herremanden om at forære ham en god Rævemynde, det Munk lovede. Først silde tog han Afsted og gik fra Kongens Gaard ned til Stranden, ombord i en Baad, der førte ham ud af Fjorden. Fire Dage efter var han i Husum hos Hertug Frederik og røgtede sit Ærinde for ham.

Næste Morgen gik en af Bagerne ind til Kongen og sagde: „Den Fremmede, som var her iafte, har glemt sin ene Handske, der ligger et forseglet Brev i den.“

Kongen brød Brevet: Adelsens Opsigelse, læste det atter og atter, bøiede sit Hoved og raabte:

„Guds Dros! Den Herremand har rigtignok givet mig den Rævemynde, som han lovede!“

Fra nu af var Kong Christierns Mod brudt, alle

den sidste Tids Ulykker havde omsider bøiet ham, gjort ham raadvild og vaklende. Forstemt og sygelig drog han ned til Kolding og raadsløg med Oluf Rosenkrands, Mogens Bilde og den trofaste Mogens Gjøe. Enhver af de tre Herrer gav ham sit særskilte Raad. Kongen fulgte intet af dem, skrev istedet derfor et ydmygt Brev til Adelen i Viborg, hvori han lovede, i Fremtiden at føre et bedre Regimente, at kjøbe Afslad i Rom for Blodbadet i Stokholm, at give Guds og Gaver til hellige Steder og afbede den Uret, han havde begaaet mod de Dømtes Slægt og Benner. Paa alle disse fromme Bøfter svarede Adelen kort og syndigt: at Kongens Misgjerninger vare aabenbare for Alverden, han havde mistet sin Ret til Riget, de havde nu seet sig om efter en anden Herre.

Med dette Budskab drog Kongen til Tjen, hvor han havde samlet en Hob tydske Leietropper under Grev Eide von der Høje. Her stævnedes han Adel og Almue til at møde i Odense og lod sig hylde paa ny. En lignende Hyding fandt kort efter Sted i Sjælland og Skaane. Derefter indesluttede han sig i Kjøbenhavn og gav en Adelsmand, Henrik Gjøe, Befaling over Slottet.

Saaledes gik en kostbar Tid bort for ham i Uvirksomhed, medens hans Tjender handlede. Han fattede Beslutninger og tøvede med at udføre dem, han gav Befalinger og brød dem selv; han, der idetmindste altid før havde havt en fast og bestemt Villie, skjøndt han kun sjældent valgte heldige Midler til at sætte den

igjennem, var nu raadvild, ubestemt, en Fjer i Binden, som Tilfældet fastede hvorhen det vilde. Hvis Raad skulde han desuden følge? Det er det Uheldige for Den, der i Livets Medbør ikke har forstaaet at skaffe sig Venner, at Ulykken enten fjerner Alle fra ham, eller at han selv ikke stoler paa Dem, der række ham Haanden.

Han havde dog een Ven, eller rettere en Veninde, Moder Sigbrit. Hun var hans Selskab, hans Trøsterinde; men i ingen af disse Egenskaber mægtede hun nu at tilfredsstille ham. Hendes Person mindede om Fortiden, om Dyveke, og Dyveke laa forgivet i sin Kiste. Sigbrits Trøst til Kongen har fundet et betegnende Udtryk i det Løfte, hun engang gav ham: „Kan I ikke blive Konge i Danmark, saa skal I blive Borgmester i Amsterdam.“

Han havde oftere lyttet til Videnskabernes end til Fornuftens Raad, det begræd han nu. At han i sin Ulykke bestandig havde haft en Skjtsaand ved sin Side, en tro, hengiven Hustru, naar hun blot fik Lov til at være det, begreb han først senere, da Nøden blev større; da den var allerstørst, og hun havde udgrædt alle sine Taarer, udtømt alle sit Hjertes Bønner for at skaffe den forladte Konge Hjælp og Understøttelse hos hendes mægtige Frænder, lukkede Sorgen hendes Dine i Nød og Savn.

Da var hun tre og thye Aar gammel.

Medens Christiern den Anden sad i Ubirksomhed paa Kjøbenhavns Slot, fortsatte Adelen i Sylland det

begyndte Bærf, Flere og Flere sluttede sig til den. Hertug Frederik drog til Viborg med et glimrende Følge af tydske Herremænd og lod sig hylde paa Tinget. Der gik Brev og Bud til Kirkestævne og Herredsting, at Hvermand over atten Aar skulde væbne sig og hjælpe til at betrygge den nye Konges Ret, det vil sige, beseire den Deel af Herremænd, Borgere og Almue, som vedblev at holde med Kong Christiern. Da kom de frem for Lyset, disse Ubemærkede, der hidtil bestandig havde arbejdet i Stilhed, det mildrede paa Veie og Gader af Borgere og Bønder, som Myrer fra en Tue. Adelen rustede sig ogsaa. Enhver vilde fiske i de oprørte Bænde.

Man kjendte kun dengang Kjærlighed til Kongen, til Fæderen, et Forhold som Barnets til Fæderen. Kjærlighed til Fædrelandet vaagnede først senere; den forberedtes nu for Borger og Bønde, til den Manddomsalder, hvori de søgte sig frigjorte for Lænken, ligeberettigede med alle Andre. Endnu havde den Menige kun Pligter, ingen Rettigheder, der groede kun Svøber for ham i Danmark, ingen Frugter, hvorledes skulde han da kunne elske det? Til Kamp og Feide stod dog Alles Længsel. For den Fattige var Krigen Binding, for den Uergjerrige Hæder og for Trællen Frihed. Frihed? — eller Forandring, maaske blot en ny Lænke, men dog Forandring.

Da Foraaret kom og Lærkerne sang, var der allsaa Kamp i Landet.

XI.

Jagten efter Dalby Bjørn.

En Formiddag i Marts Maaned 1523 kom en Skare Ryttere, tolv i Tallet, ridende ud fra Skovveien, der fører fra Landsbyen Viuf opad mod Veile. Anføreren, som red foran Toget, bar et Brystharnisk over sin Vaabentjole, hans Hjelm med det opslagne Gitter og Tjerbussen betegnede ham som Adelsmand. Hans Hest havde et Hovedstykke af flettet Berntraad, hvorfra der ragede en Pig frem i Panden. Efter ham kom tre andre Herrer, klædte hver i sin Farve og væbnede omtrent paa samme Maade som Anføreren. Den yngste af dem var Jørgen Gram fra Haubro, Biffert Vindelbo red ved hans Side.

Skaren, der fulgte efter i nogle Skridts Afstand, bar Brystplade, Koste og glatte Bernhatte, som gik et godt Stykke ned over Skuldren og kaldtes Stormhatte, fordi de ved Storm paa Fæstninger beskyttede mod de brændende og kogende Ting, de Beleirende udgjøde over Angriberne. Denne Skares ensartede og ringere Vaaben

bestode af Sphd, Jernsværd eller langskafte Skæge og en Vaasbue over Ryggen.

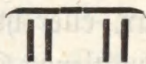
Rytternes Heste gik i langsom Skridtgang. Jorden var opblødt af Foraarsregnen og paa flere Steder gjennemskaaen af smaa Vandstrømme, som styrtede ned fra Skovbakterne paa Siderne. Af og til spærrede ogsaa et omfaldet Træ eller de nedblåste Grene Veiens Brede og dannede derved naturlige Forhugninger, som vilde være komne en Angriber tilgode. Der var en vis mistænksom Forsigtighed synlig i dette Ridt; ingen af Mændene talte, Alles Blikke fulgte Træerne, som stode paa begge Sider af Veien. Enhver speidede og forskede, som om man ventede at see en hidtil usynlig Fjende trænge ud af Dykningen. Lidt efter blev Veien lysere, en aaben Mark viste sig foran, Solen skinnede ned mellem Træerne, de strammede Toiler slappedes, Faren lod til at være forbi.

Medens Adelsmændene og deres vaabendygtige Mandskab droge ud for at forene sig med Hertug Frederik, som havde samlet en Hær paa Sletterne ved Rolding under Johan Ranzaus Befaling, stode Gaardene tomme eller under utilstrækkelig Bevogtning. Sikkerhed og Ret laa i denne Feides Tid kun i den væbnede Arm, for eller mod Kong Christiern hed det, men dette Feltraab tjente tillige som Skjul for Privathævn, endnu hyppigere benyttedes det af lovløse Skarer, der førte Krigen for egen Regning og som i Landets almindelige Nød kun tænkte paa den, de selv havde lidt, og paa at benytte det gunstige Dieblif.

I den skovrige Deel af Jylland mellem Veile og Skanderborg, havde en af disse Bander fundet Tilhold og øvet en Virksomhed, som gjorde den frygtet overalt. Anføreren gik under Navnet Bjørnen fra Dalby. Ingen vidste ret, hvem han var, eller hvor han kom fra; selv kaldte han sig Kong Christierns Stridsmand og gjorde sig med dette Løsen til Herre over alle Veie, undertiden standfede han ogsaa de Skarer, som droge ned til Hæren ved Rolding, og plyndrede dem, til andre Tider gik det ud over de forladte Gaarde; han slog ned som en Hagelbyge, forsvandt igjen, og lod som Hagelbygen bestandig sit Spor tilbage paa Stedet, hvor han havde hærget. Hvad der befæstede hans Magt og gav hans Streiftog et vist Lovlighedens Præg, var at de enkelte Adelsmænd, som endnu holdt med den ulykkelige Konge ikke forsmæadede hans Hjælp til deres egen Beskyttelse, og at Bymændene og Almuen, som ogsaa stode paa Christierns Side, ydede ham deres Hjælp og Bistand, naar han trængte til et Skjul, eller forenede sig med ham til fælles Angreb paa de befæstede Gaarde.

For faa Uger siden havde han stormet Sællerup Hovgaard, medens Eierne, Hr. Anders Vindenov, var nede ved Leiren. Den Nat gik det ud over Rustkamret og Binkjældereren, i det første væbnede Dalby Bjørn sine Mænd, i den sidste drak han dem berusede, derefter sønder sloge de Fadene og satte Ridesfogden, Hovfolkernes Svøbe, op paa Træhesten med store Lodder om Fodderne, og lod ham hænge der til Folk den næste Morgen fandt ham død.

Efterat „Kongens Stridsmand“ havde udført denne Bedrift, forlod han Gaarden, og ridsede ude paa den yderste Port sit Mærke,

en Figur som man kunde antage for en Galge, hvis ikke Fribytteren selv havde forklaret, at det skulde betyde en Bjørn.

Førstegang denne Rovers Udfærd kom Feltherren Johan Rangkau for Dre, fortrak hans barske Ansigt sig til et uheldvarslende Smil.

„Bent blot lidt!“ sagde han, „saa skal vi faae den Bjørn op at danse.“

Da der kom Bud ned til Veiren om Overtalset paa Sællerup Hovedgaard, smilede han atter og sagde:

„Nu skulle vi lægge en Mundkurv paa Bjørnen.“

Morgenens efter udsendte han en Speider og lod ved dennes Tilbagekomst Trommen røre for at kundgjøre, at Feltherren behøvede nogle modige Mænd til at foretage en lille Reise; hvem der vilde, kunde melde sig. Hele Veiren kom i Bevægelse. Da Rangkau traadte ud af det lille Bondehus, han havde gjort til sin Bolig, saa han en talrig Skare Adelsmænd opstillede i en Række, alle ventede, alle ivrige efter at gøre sig bemærkede af ham. Feltherren hilste og udbrod:

„Det vidste jeg nok. Jeg behøver fire Mænd og I ere firsindstyve. Rast nu Lod og see, hvem det træffer.“

Der blev da samlet Navne i en Hjelms, og blandt de Udvalgte traf Loddet ogsaa Jørgen Gram til Havnbro. Ranzau gif hen til dem og sagde:

„Den Ældste af Eder er Hr. Eggert Bugge, en gammel, erfaren Mand, han skal være Anfører, I Andre skulle lyde ham i Alt. Enhver af Eder tager to Mand med sig; naar det imorgen græder ad Dag, gribe I mig den Dalby Bjørn. Min Speider beretter forvist, at han har sit Tilhold oppe i Grundet Skov. Dermed Gud befalet!“

Efter disse Ord hilste Johan Ranzau og drog sig tilbage til sin Bolig. Lidt efter saae man Biffert Wendelbo gaa ind til ham. Hvad de talte om blev en Hemmelighed for Alle, men Biffert vendte tilbage med Feltherrens Tilladelse til at ledsage Toget.

Aftenen og endeel af Natten tilbragte Adelsmændene i et lystigt Drickelag, og næste Morgen i Dageningen droge de Udvalgte bort fra Leiren, tolv i Tallet. Det var dem, der rede ud fra Skoven paa hiin Side Landsbyen Vin.

Da Eggert Bugge kom ind paa den aabne Mark, holdt han stille paa en lille Høi, hvorfra han kunde oversee hele Sletten. Foran ham laa i en Frastand af en halv Fjerdingvei et nyt Skovstykke, tilvenstre hævede sig Høhens Kirkeetaarn med sit blaalige Tegltag, der glindsede i Sollyset. Endnu længere tilbage mødte Diet en mørk Kred, der betegnede de store Skove, som skjulte Veile By og Fjorden, som fører til den. Kloften slog ti, endnu havde ingen Hændelse afbrudt

Rytternes Ridt, men det var ogsaa først paa den anden Side Byen, de ventede at træffe Fribytteren.

„Nad os kun give os Stunder,“ sagde gamle Hr. Bugge. „Vi ride i Skridtgang igjennem Skoven og bruge Dine og Dren paa bedste Maade. Forsigtighed skader Ingen.“

Han vilde atter sætte sin Hest i Bevægelse, da der i nogen Frastand hørtes en svag og flynkende Lyd, som om et Menneske vaandede sig. En af Rytterne red efter Lyden. Han fandt en Mand, indsvøbt i en Kappe, lænet tilbage mod Gjærdet.

„Hvad fattes Dig?“ spurgte Rytteren.

„Gud bedre det,“ svarede Manden. „Jeg er ilde faren. Den Bjørn fra Dalby kom til mit Hus igaar Nat, overfaldt og plyndrede os, og da jeg værgede mig saa godt, jeg kunde, stak han mig igjennem min Axel, saa Kniven kom ud paa den anden Side. Her kan i see hans Mærke.“ Under disse Ord slog han Kappen tilside og pegede paa et blodigt Bind, som han bar over Skuldren og den ene Arm. I det Kappen gled tilside, kom tillige en lang og bred Kniv tilsyne, som han bar i Bæltet.

„Hvor hører Du hjemme?“ spurgte Eggert Bugge, som kom ridende hen til Stedet.

„Oppe ved Greis Mølle, paa den anden Side Beile,“ svarede Manden med svag Røst, „men nu hører jeg vist snart hjemme i Himmerig, for jeg kan ikke mere. Kone og Barn løb deres Vej ud i Heden, dem faaer jeg ikke oftere at see i denne Verden; jeg

selv vilde ned til Hr. Ranzau og klage min Nød for ham, men saavidt naaer jeg ikke, jeg maa ligge her paa Marken og dø uden Skrifte og Forladelse."

Der var Noget i Mandens Ansigt, i det listige Udtryk af hans smaa og stikkende Dine, som gjorde Eggert Bugge mistroist.

"Du behøver ikke at drage ned til Feltherren," sagde han. "Betro mig dit Grinde, saa skal jeg røgte det for Dig."

"Mit Grinde er blot, at Nogen vil hjælpe mig til at komme den slemme Dalby Bjørn tillivs, saa jeg kan faae ham undlivet, før jeg lægger mig til at dø."

"Veed Du, hvor han har sit Tilhold nu?" spurgte Eggert.

"Oppe i Grundet Skove. Der gaa de og svire, saa lang Dagen er, og nu ligge de vift og gjøre Nar ad mig, formedelst jeg ikke kunde værge mig bedre."

"Kan Du følge med og vise os Vei til ham?"

"Na, Gud hjælpe mig, stakkels Mand! Seg mægter neppe at staa opreist, og mit Saar værker som den slemme Shge, saasnart jeg flytter Foden."

"Prøv paa det," sagde den gamle Ridder, "maaste gaaer det bedre, end Du troer."

Manden reiste sig, vaskede og faldt tilbage igjen, idet han sagde: "Nei! jeg vidste det nok, jeg kommer aldrig mere til at gaa i denne Verden, det er, som alle de smaa Been indeni mig vare overfilede, men hvis Raadigherren vil lade mig sidde op hos en af

Rytterne, tænker jeg nok, jeg skal kunne holde mig fast, om I ikke ride altfor stærkt."

Eggert vinkede ad en Rytter. „Lad ham sidde op bag Dig," hvisttede han, „din Kammerat holder vaagent Die med ham. Gjør han Tegn til at smutte fra Der, stikke I ham ned."

Rytteren rakte Haanden til den Saarede, som krøb op bag paa Hesten med mindre Anstrengelse, end man skulde have troet. Derefter satte Toget sig atter i Bevægelse og red i Skridtgang ned mod Veile.

Et Stykke ovenfor den næste Skovstrækning begyndte den Ubekjendte pludselig at stønne og vaande sig. Bugge red hen til ham og saae ham sidde vaklende og sammensunken paa Hesten.

„Nu er det vist paa det Yderste," hvisttede han. „Alting bliver sort for mine Dine. Vare jeg kunde saae fat paa en god Munk til at skrifte mine Synder for, før jeg gaaer til Himmerig."

Denne Gang troede Eggert paa hans lidende Tilstand, Mandens Ansigt syntes at være blegere end før; imidlertid var det ham af stor Vigtighed at benytte det givne Tilfælde og skaffe sig en Veiviser til Bjørns Skjulested.

„Prøv at holde ud lidt endnu," sagde han. „Naar vi komme til Byen, skal Du saae Lov at hvile Dig, inden vi drage videre. Kan Du føre os til Dalby Bjørns Smuthul, er der desuden en god Belønning at fortjene."

„Hvad bryder jeg mig om Belønning?" sagde

den Saarede. „Jeg tænker kun paa at frelse min syndige Sjæl. Det Eneste skulde da være, om Naadigherren vilde bekoste mig begravet oppe i Thisted, jeg har en Kloster paa Kirkegaarden der, og jeg vilde gjerne ligge ved hendes Side.“

„Du skal blive begravet hos din Kloster i Thisted,“ sagde Bugge. „Det kan Du stole paa.“

„I Guds Navn da!“ sagde Manden. „Lad os see, hvad vi kunne gjøre.“

Nu rede de op igjennem Bakkerne ved Pedersholm, nedenfor laa Veile By med sine Humlehaver og den bugtende Aa, hvis smaa, krusede Bølger glimrede i det klare Solskin som flydende Ild. Her begyndte Veiviseren atter at stønne og bede om at faae Hovedsmanden itale.

„Naadigherren maa endelig ikke tage mig det ilde op,“ sagde han, „men siden I er saa god imod mig, vilde jeg dog hellere begraves oppe i Fladstrand, der ligger hele min øvrige Familie, under den kjønne Ligsteen, som I maaske nok har seet, lige indenfor Kirkemuren.“

„Du skal blive begravet i Fladstrand,“ sagde Bugge. „Er du saa fornøiet?“

„Ja, det er jeg, især hvis der kunde blive Raad til et kjønt lille Kors over mig med tre Englehoveder i, men maaske det er lovlig meget at forlange.“

„Du skal ogsaa faae Korset. Lad os nu blot see til at komme videre.“

Det sidste Løfte lod til at virke i høi Grad op-

livende paa den Saarede, han stønnede ikke mere og taalte ogsaa, at de rede lidt hurtigere til.

Veile By endte dengang omtrent ved Midtaaen, over hvilken der gik en smal Træbro. De sidste Huse laa halvfjulte mellem en Række indhegnede Humlehave, udenfor disse begyndte en sid Slette, som Fjorden og Aaen fra Haraldskjærs Enge aldeles oversvømmede. Aaen selv var bred og dyb. For at komme over den havde Borgerne ladet gjøre en Fjehdebro af sammen-tømrede Planke og spændt et Tong i omtrent to Alens Høide over Vandet fra Bred til Bred mellem to Træstubbe. Naar Nogen vilde over, tog Færgemanden fat i Tonget og halede Færgen langs med dette, fra den ene Side til den anden.

I Byen holdt Eggert Bugge og hans Mænd Rast hos Sortebrødrene paa Torvet, Hestene bleve fodrede og vandede, imidlertid laa Veiviseren inde i Stalden paa en Bunk af Halm. En af Svendene havde Befaling at holde Vagt over ham. Da Ridderen lidt efter Middag vilde drage bort, kom en Adelsmand med tre bevæbnede Ryttere ridende op ad Gaden. Det var Hr. Anders Friis fra Haraldskjær, som, i Begreb med at drage ned til Veiren, ikke var naaet længere end til Veile, hvor han i de sidste Dage havde gjort sig tilgode i Herberget. Efterat Eggert Bugge havde betroet ham Rejsens Maal, fik Anders Friis Øyst til at drage med. Saaledes bleve de nu Sæxten i Tallet.

Veiviseren havde imidlertid faaet et nyt Bind lagt om den saarede Skulder, han syntes nu at befinde

fig langt bedre end før og forsikrede Svenden, at Eggerts Løfte om Korset og de tre Englehoveder næsten havde gjort ham raskt igjen. Da han saa Anders Friis og hans Mand slutte sig til Toget, udbød han:

„Nu blive vi snart lovlig mange.“

„Jo flere destobedre,“ svarede Bugge.

„Jeg mener kun, at Færgen kan ikke bære flere end sex Mand ad Gangen.“

„Saa sætte vi over i to Hold.“

„Ja, det kan ogsaa gaa, men hvis Raadigherren vilde følge mit Raad, saa lode I eders Heste blive her i Herberget, til I komme tilbage. Hvad ville I gjøre med dem derovre? Veien til Dalby Bjørn gaaer igjennem Skov og Krat; man kan krybe til hans Smuthul, men ikke ride til det.“

Eggert stod lidt og betænkte sig. Alt, hvad den fremmede Mand yttrede, var yderst fornuftigt, men han fæstede nu engang ikke ret Lid til ham.

„Tag Sadler og Dækkener af,“ sagde han, „lad saa en af Folkene svømme Hestene over Vandet og vente med dem paa den anden Side, til vi komme efter.“ Hans Befaling blev udført, derpaa gik han ned til Naen, i Spidsen for Toget.

Flydeboen laa bundenovre paa den modsatte Bred. Veiviseren stak sine Fingre i Munden og udstødte en gjennemtrængende Piben, som gav Gjenskyd oppe mellem Skovbakkerne.

„Hvad skal det betyde? spurgte Bugge.

„Jeg kalder paa Færgemanden, han ligger vist

og sover til Middag inde i sin Bod. Det kan vare til iasten inden den dovne Knægt viser sig, og vi have ingen Tid at spille."

Færgemanden kom strax efter ned til Broen og trak den over. Eggert Bugge og syv Mand stege ud paa den. De Tilbageblevne skulde vente til næste Gang tilligemed Hestenes Løi. Beiviseren fulgte med Eggert. Han sad paa Flydebroen med Ryggen vendt mod Stedet, de nærmede sig til, han holdt sin ene Haand ned i Vandet og lod Skumstriberne, som dannedes paa begge Sider af Fartøiet, strømme ind imellem de aabne Fingre. Der var noget saa Sorgløst i hans hele Adfærd, at det maatte indgyde Enhver Tillid, men Bugge vedblev at nære sine Tvivl. Da de naaede den modsatte Bred, kaldte han paa de Andre og sagde:

„Hold Die med Manden der, imens vi tøve efter de Andre."

Beiviseren hørte ethvert Ord. Han saae op paa Eggert, smilede og sagde:

„Jeg løber ikke bort. I kan stole paa, jeg skal blive her lige saa længe som Nogen af Eder. I glemmer nok, at jeg maa fortjene min Begravelse og det lille Kors med de tre Engle paa."

„Det lader ikke til, at Du behøver at blive begravet for det Første."

„Det kan gjerne være, I har Ret, naadige Herre, jeg troer det næsten selv. Maaſke har jeg lidt endnu at bestille i denne syndige Verden."

Rytterne, som spømmede over med de sammen-

koblede Heste, havde naaet Land, endnu før Ridderne stige op fra Fjehdebroen. Færgemanden trak sit Fartoi tilbage igjen for at hente de Tilbageblevne. Eggert Bugge skyndte paa ham. Beiviseren sad paa Jorden og lænede sig op mod en Træstub, et Skridt fra ham stod hans Bevogter med Spydet i Armen.

Fra Stedet, hvor de landede, gik Veien op til Skoven. Den sumpige Bund var forhøiet med afhugget Kvass og Lyng, hvorover der var lagt et Lag Græstørv. Idet Veien fulgte Forhøiningerne paa Sletten, snoede den sig igjennem et Krat af Ellebuske, Ranker og Piil, som først ophørte inde ved Bakkerne, hvor Egeskoven begyndte.

„Hvor er det saa, han holder sig skjult, den Dalby Bjørn?“ spurgte Bugge.

„Deroppe!“ svarede Beiviseren og pegede, uden at vende sig, med Tommelfingeren over Skuldren mod Bakkerne ved Grundet. „Men troer nu Naadigherren ogsaa, at han giver sig fortabt, uden først at værge sig lidt? Jeg kan nok vise Jer Bei til ham, men jeg kan ikke gribe ham.“

„Det gøres ikke heller nødigt,“ svarede Bugge. „Vi ere sexten væbnede Mænd tilstede, mon der skulde behøves flere?“

„Ja, I ere Sexten, men da han kom til mit Hus forgangen Aften, talte jeg henved to Snese, der kaldte ham for Herre.“

„Sammenløbet Pak, som ikke forstaaer at føre en Klinge!“

„Derfor bruge de den heller ikke. De hjælpe sig saa godt de kunne med Forker og Pleile.“

„Men vi have vore Landsfer.“

„Ja det er ogsaa sandt,“ svarede Manden. „I have eders Landsfer, det tænkte jeg ikke paa.“

Efter disse Ord syntes han at henfalde i Betragtning over tre Mænd, som kom tilsynne oppe paa Skovveien. Den ene af dem bar en lang Stang med en Halmviss paa Enden, som han satte til Jorden, medens hans to Vedsagere udstødte en hul og langtrukken Tone af et Røhorn, de havde i Haanden. Echoet heraf var endnu ikke hændt, før der viste sig tre Mænd, som kom ud fra Træerne. Atter lød et Horn og denne Gang i langt kortere Afstand, men Krattet, som omgav Nabredens, gjorde det umuligt at opdage, hvorfra Lyden kom. Eggert Bugge fik heller ikke Tid til at anstille Undersøgelse herover. Han hørte et Skrig fra Vandet og saa Flydebroen, som allerede var naaet midt ud i Naen, pludselig standse, derefter bøje til Siden og forandre sit Løb, idet den fulgte med Strømmen udad mod den aabne Fjord.

I det Dieblis, Alles Opmærksomhed var rettet mod de tre Mænd oppe paa Bakken, havde Veiviseren reist sig, draget sin Kniv og overskaaret Touget, ved Hjælp af hvilket Færgen blev ført frem og tilbage, og hvis ene Ende var fastgjort til Træstubben, han havde fiddet ved.

I samme Nu udstødte han et gennemtrængende Skrig, rev Sværdet fra Bogteren og sthyrtede sig ind

paa Bugge. Hans Skrig blev øieblikkelig besvaret af et almindeligt Ror fra Krattet, Bussene skiltes, fra alle Sider lode vildtudseende Mænd sig tilshyne, klædte i Koster, røvede fornemme Dragter, i Brudstykke af gamle Rustninger, og bevæbnede med Pleile, Leer og Forke. De styrtede sig ind paa Bugge og hans Mænd, trængte dem sammen, omringede dem og kastede sig over dem med vilde og jublende Skrig.

Dette Overfald fandt Sted saa heftigt, saa ufor-
modet og med saa stor Overmagt, at der ikke kunde
være Tale om Modstand. Eggert Bugge blev afvæb-
net og kastet til Jorden, hans fortvivlede Blik saae de
Andre dele samme Skjæbne. Ude i Aaen var Flydebroen
fulgt et Stykke ned med Strømmen, derefter standfede
den omtrent midt i Vandet, foran en Deel sammen-
skyllede Grene, som laa omkring et gammelt Piletræ,
der ragede op over Vandet.

Den saarede Veiviser stod med Sværdet i Haan-
den, flagrende Haar, Rappen kastet tilbage over den
venstre Skulder og en Mine, hvori Seirens Lykke stod
skrevet.

XII.

Hvad Dalby Bjørn gjorde med sine Fanger.

„Jeg lovede at føre Jer til Dalby Bjørn,“ sagde Beiviseren med et spottende Smil, idet han vendte sig om mod Bugge, „og jeg har holdt Ord. Det er mig. At I ingen Nytte fik af Reisen herved, er eders egen Skyld. Jeg sagde Jer det: den Bjørn lod sig ikke tage. Det lader heller ikke til, at jeg for det Første vil faae nogen Brug for den Begravelse, I lovede mig, men derfor skal I alligevel nok komme til at betale Pengene. Lad os nu komme afsted. De have vel ikke bundet Jer strammere, end at I kan holde ud at gaa med os. Det betænkt behøve I ikke at være bundne.“

Med disse Ord løste han Snoren om den gamle Ridders Haandled.

„Hvad gør Du der?“ spurgte den Mand, som nylig havde bundet Bugge, „lad Baandet blive siddende.“

„Lad Baandet være løst,“ sagde Dalby Bjørn. „Jeg tænker ikke, de løbe fra os.“

Paa den anden Side af Aaen havde imidlertid Overfaldet vakt Opmærksomhed. En Klynge Tilskuere samlede sig nede ved Landingsstedet. To Mænd steg i en Baad og roede ud til Flydebroen for at hjælpe Færgemanden med at faae den flot igjen. Dalby Bjørn lagde Mærke dertil.

„Nu afsted!“ sagde han. „Nogle af Jer gaa hen til de sammenfoblede Heste og ride dem op til Bredal By, vi Andre drage ad Leerbæk til og tage Fangerne imellem os.“

„Lad os hellere gjøre det af med dem her,“ sagde Manden, som nylig havde ivret imod, at Ridderen blev løst. „Vil Du følge mit Raad, saa hæng vi de naadige Herrer op i Træerne, lige for Dinene af deres Kammerater dernede.“

„Jeg vil ikke følge dit Raad,“ sagde Dalby Bjørn. „Afsted! op til Leerbæk!“

Den Anden mumlede nogle Ord og tilkastede Bjørnen et hadefuldt og truende Blik. Derefter forlode de Aastedet.

Længere inde i Krattet havde en Kilde dannet en bred Grøft fra en af Skovbækkerne ned mod Fjorden. Paa hiin Side Kilden delte Veien sig i to Arme, hvoraf den ene førte opad i Grundet Skove. Ud denne drog Skaren. Ridderne og deres Folk gik i en Række, To og To, omringede af Bønderne, som skyndede paa dem og undertiden stødte til dem med deres Vaaben. Manden, hvis Raad Dalby Bjørn to Gange havde forkastet, sluttede Toget. Ved hans Side

fulgte to Bønder, med hvem han førte en dæmpet Samtale.

Jes Kulegraver, saaledes hed han, var en lille, bredskuldret Person med et sort, krøllet Haar, tyk Hals og krumme Been. I dag var han endnu mere iøinefaldende end sædvanlig. Han havde nemlig indhyllet sig i en rødblomstret Damekaabe, sandsynligvis et Bytte fra et eller andet Streiftog. Kaaben manglede Ermer, for at bøde herpaa, havde Jes skaaret et Hul i hver af Siderne, hvorigjennem Armene stak ud. Forresten havde denne Mand et stort Parti mellem Bønderne, han var bekendt for sin Styrke og sit heftige Sind og var Dalby Bjørns bestandige Medbeiler. Den Samtale, han i dette Dieblif førte med sine Sidemænd, gjaldt idetvivel Høvdingen, thi naar denne under Gangen kom hen til dem, tav de og syntes blot at have deres Opmærksomhed rettet paa Fangerne.

Veien fra Veile op til Grundet var dengang kun en bred Sti, som snoede sig ind imellem to høie og bratte Bakker, paa begge Sider bevorede med Træer, hvis Toppe om Sommeren dannede et tæt Kæbtæg og et næsten bestandigt Halvmørke under sig.

Ovenfor Bakkerne viste sig en Udsigt i Skoven. Eieren, Hr. Jost Vind, havde sældet Træerne paa dette Sted til Gavntømmer, da han forleden Sommer byggede Grundet. Midt i denne Udsigt saaes en Mængde smaa Hytter, reiste af Grene, Halm og Græstov. Noget affides fra disse hang en nylig slagtet Ko paa en Træstamme. En uhyre Kjedel var fastgjort mellem

et tregrenet Stillads, under hvilket der brændte Baal, som nogle Kvinder og Børn hjalp til at forøge. Deres Arbeide ophørte øieblikkelig, da Bønderne og Fangerne kom ind paa Pladsen.

Et almindeligt Velkomstfrig modtog dem. Anføreren gif hen til Eggert Bugge og sagde:

„See Der om, naadige Herre! Jeg lovede at føre Der til Bjørnens Smuthul, vi ere her midt inde i det. Jeg har holdt mit Ord. Nu skal der holdes Dom.“

„Lad os gjøre Sagen kort,“ sagde Jes Kulegraver, og stillede sig frem foran de vaabenløse Fanger med en Fork i Haanden. „Vi skulle en lang Wei, før det bliver Aften.“

„Naar jeg trænger til dit Raad, skal jeg forlange det,“ sagde Dalby Bjørn.

„Man kan da vel sige sin Mening,“ httrede den Anden.

„Det kan man, men man gjør bedst i at lade det være, naar Ingen skjætter om at høre den.“

Efter disse Ord vendte han Jes Ryggen og stod op paa en Steen inde i den Kreds af Stridsmænd, Kvinder og Børn, som havde dannet sig om Fangerne. Der var noget Stolt og Overlegent i hans Skikkelse, som han stod der, hævet over de Øvrige, støttende sig til en bredbladet Øxe.

„Hvad har jeg gjort Der?“ sagde han, henvendt mod Adelsmændene, „og hvad ville I mig, siden I drage ud saamange med Rustning og Spær for at tage mig fangen?“

„Hvis der skal holdes Forhør,“ sagde Eggert Bugge, „saa er dette Røverhul kun slet valgt dertil, og Du er ikke den Dommer, vi agte at svare.“

Et almindeligt Udbrud af Harmes lod omkring i Kredsen, og endnu inden dette havde lagt sig, sprang Kulegraveren hen mod Bugge og slog ham med Skafet af sin Fork over Hjelmen. Den gamle Ridder sank i Knæ for dette heftige Slag. Dalby Bjørn gik hen til Jes og greb ham i Armen.

„Hold Dig rolig, Du!“ sagde han, „hvis Du ikke kan det, saa gaa din Vej og søg Dig en anden Hjemstavn end hos os. Jeg er næsten kjed af Dig. For det Du gjorde her ved den fangne Mand skulle vi snakkes ved om lidt.“

Kulegraverens Ansigt var blevet meget blegt, hans Dine flammede, han udstødte et hævnlystent Skrig og hævede den knyttede Haand truende mod Bjørnen. Denne lod, som om han ikke lagde Mærke dertil, vendte ham Ryggen og gik tilbage paa Stenen.

„I kalde os Røvere,“ vedblev han, „hvad have vi da bedrevet Andet, end det Samme som I? — Jeg og mine Mænd ere blevne ved at holde med vor fejede Herre og Konge, I have gjort Oprør imod eders. Jeg har taget Vaaben og Foden, jeg trængte til, fra de befæstede Gaarde, nede i Koldinghus Amt toge I hver Dag Kvæg fra Bonde og Borger, — jeg har feidet mod eders Folk og den nye Konge, I have valgt Jer, — I lod læse Brev paa Kirkestævne, at I vilde falde med Sld og Sværd over hver den Mand i

Danmark, som blev ved at holde med Kong Christiern, ham, I svore Tro og Ædhed." H

„Seg troer, Du sammenligner Dig med os," sagde Sorgen Gram.

„Synes I da, Forskjellen er saa stor, i det, jeg her nævnede?" spurgte Dalby Bjørn spottende. „Hvis I klager over, at jeg har misbrugt Magten, hvorfor lode I den da slippe Eder ud af Hænderne? See Jer om, I Adelsmænd! Her i Kredsen er der Ingen tilstede, som ikke bitterlig har klaget over den Uret og Rød, I før lod ham lide. Nu er vor Time kommen. Hvorfor skulde jeg nu ikke være eders Dommer, siden I lod Eder gjøre til mine Fanger?"

Ingen af Herremændene havde svaret Noget paa alle disse Spørgsmaal. Gamle Eggert Bugge sad paa en Træstub, med Haanden under Kinden og stirrede stift hen for sig. Biffert Wendelbo stod længst inde i Kredsen, iført en mørk Halvrustning over Røllerten og en lang, graa Kappe, hvis Hætte gav den nogen Lighed med en Munkeskutte. Da Dalby Bjørn tav, og de Øvrige ikke svarede ham, traadte Biffert nærmere imod Bondehøvdingen og spurgte:

„Hvad har Du isinde mod os?"

„I hørte jo, hvad den Mand med det mugne Ansigt derhenne nylig sagde. Han vilde have Jer hængte Allesammen. Jeg vil lade Jer slippe billigere. Jeg forlanger blot eders Vaaben, eders Rustninger og saa, at I hver især løser Jer ud af Fangenskab med en god Sum Penge. Er det for stor en Pris at sætte

paa eders Liv og Frihed? — Jeg veed det ikke, men da Dalby Bjørn sidst var i Herremandens Bold, vilde de ikke lade ham slippe for saa godt Kjob."

"Den Dag kaldte Du Dig nok ikke for Dalby Bjørn," sagde Biffert, "men lod Dig nøie med at hedde Henning Graabuk, saa vidt jeg veed. — Du stjal et Raadhr, før Du kom i Herremandens Fængsel, og Du stjal et Pengeskrin, da Du brød ud af det, er det ikke saa?"

"Guds hellige Bunder!" raabte Manden, "hvorfra kjenner I mig saa nøie?"

"Jeg maa vel kende Dig," svarede Biffert, "siden det var mig, der kom Dig tilhjelpe, dengang Du laa halvdød af Sult og Tørst i Løvbunken under Egen."

"Var det Jer?" raabte den forvandlede Dalby Bjørn. "Ja vist! Hvor har jeg dog haft mine Dine? Men dengang var I jo Munk og gik og fangede Fugle paa Vimpinde. Nu er I bleven Ridder. I har forandret Jer meget i kort Tid."

"Ja, og dengang løb Du fra Galgen, nu løber Du lige hen imod den igjen. Du har ikke forandret Dig meget."

Henning lod til at overhøre denne Uttring. Han vedblev: "Saa var det ogsaa Jer, min Hustru har fortalt om, som fik vort ene lille Barn reddet ud af Casper Ghldings Fængsel?"

"Det var ogsaa mig," sagde Biffert.

"Efterat han havde pint det andet tildøde."

„Na Snak! Det siger Du kun saa, skjøndt Du veed det bedre. Han pinte det ikke. Dit Barn var rygt fra Fødselen af, Luften i Fængslet gjorde det ikke bedre, men det led ingen Overlast; jeg pleiede det, det døde i mine Arme. Lad derfor disse Talemaader fare, nu da Du hører, jeg kjender Dig. Det er kun din egen Fordeel, Du bestandig har havt for Die, idag som igaar. Du kalder Dig Kong Christierns Stridsmand for at faae et Paaskud til at øve Vold imod dem, der have Noget, Du vilde kalde Dig Kong Frederiks Stridsmand imorgen, hvis Du blot kunde vinde en Kommensfringle mere derved. Du kalder det at føre Krig som en ærlig Mand, at ligge paa Lur bag Træ og Grøft, til dit værgeløse Offer kommer. Du spørger, hvad Forskjel der er mellem Ter og os, mellem Ret og Vold, mellem Æren og Fornedrelsen, og har nylig staaet og seet paa, at den Usling derhenne med sin Greb eller Fork, hvad det var, overfaldt og slog en Olding, en fangen og vaabenløs Mand. Jeg ynker Dig, Henning Graabuf!”

Henning fik ikke Leilighed til at svare. Rulograveren sprang ind i Kredsene med et rasende Skrig og vilde have kastet sig over Biffert, hvis ikke nogle af de Nærmeststaaende havde trængt ham tilbage. Jes hylede og søgte at glide sig løs; da det ikke lykkedes ham, fandt han sig omsider i sin Skjæbne og lod det bero med at udbryde i Trusler, medens han hævede den knyttede Haand mod Biffert.

Graabrødremunken var bleven staaende. Han syn-

tes ikke at agte synderligt paa, hvad der foregik omkring ham. Da han hørte Kulegraverens Trusler, vendte han Hovedet til Siden, smilede foragteligt og sagde:

„See, hvor han skaber sig og gjør som en Hund bag en Port; hvis vi vare alene, han og jeg, og stode med lige Vaaben imod hinanden, svarer jeg Jer for, han vilde ikke finde noget Muschul for lille til at ønske sig ned i.“

„Det skal I dog ikke sige,“ svarede Henning Graabuk med et listigt Smil. „Samme Mand er bekjendt for at have ret gode Kræfter. Har I lyst til at prøve en Dyst med ham, skal I faae Vaaben til det?“

„Der er saa ringe Være at vinde derved,“ svarede Biffert.

„Hvis I vinder, skal I faae Halvdelen af eders Folk med Jer og drage fri og uhindret derhen, hvor I kom fra.“

„Og de som blive tilbage? —“

„Dem skal jeg give fri, saasnart vi faae Bøsepenge for dem.“

„Lad mig komme frem,“ sagde Jes, „og giv ham Noget at væрге sig med, hvad Fanden I vil, saa skal I faae en lystig Dans at see, før jeg skikker ham til Helvede.“

„Naa, saa giv mig da-et Vaaben,“ sagde Biffert, „og slip kun Hunden løs, vi skulle da faae at see, om han kan bide, som han gjør til.“

Dette Forslag til Kamp, som gav den listige Henning Graabuk Udsigt til at befri sig fra en forhadet Medbeiler, faldt i Alles Smag og blev modtaget med en bedøvende Jubel. En tæt Kreds af Stridsmænd dannede sig om Jes og Biffert, Kvinder og Børn trængte sig frem mellem Mændene. Enhver vilde være Tilskuer. En af Bønderne rakte Biffert en Fork, men da han vægrede sig ved at modtage den, udsøgte Henning Graabuk det længste og tungeste Sværd, han kunde finde mellem de røvede Vaaben, og gav ham det. Medens Kulegraveren drog sin røde Kaabe af og lagde den sammen med stor Omhyggelighed, gif Biffert hen til Træstammen, hvor den gamle Ridder sad, hilste dybt og sagde:

„Jeg beder Eder om Lov, Hr. Eggert Bugge, til at tugte denne Slyngel, som vovede at lægge Haand paa Eder. Vil I tilstede det, skjøndt jeg er den Yngste og mindst Prøvede af eders hæderlige Følge?“

„Gaa med Gud, min Søn! og gjør dit Bedste,“ sagde gamle Hr. Bugge, idet han rakte ham Haanden. Biffert traadte tilbage i Kredsen, Kulegraveren ventede ham, han havde taget sin Fork i begge Hænder og foer frem med et vildt Brøl. Biffert standsede, hans smukke Ansigt viste et Udtryk saa freidigt og uforsædret, som om der ikke var den ringeste Fare paafærde. Hvergang Jes sprang ind paa ham og stak efter ham, slog han Forken bort med sit Sværd eller bøiede sig tilside og ventede dernæst paa et nyt Angreb. Dette gjentog sig flere Gange. Kulegraverens Ansigt var blevet blod-

rødt, hans purrede Haar syntes at rejse sig, de opmuntrende Tilraab, blandede med Latter og Spot, som lode omkring fra Kredsen, forøgede hans Raseri. Fjerde Gang nærmede han sig med større Langsomhed og tøvede et Dieblif, da han var kommen Biffert nær paa tre Skridt, derefter hævede han sit Vaaben og sprang ind paa ham, idet han stødte Forken med al Magt efter Modstanderens Hoved. Denne gang blev Biffert staaende, han havde grebet om sit tunge Bernsværd, med begge Hænder. I samme Nu Ses stødte til, faldt hans Hug, saa bestemt og sikkert, at det sønder slog Forkens Skæft. Ses styrtede forover. Et nyt Slag af Sværdet ramte hans Hoved, men paa Hovedet havde han en lodden Ratteskinds Hue og i Huen et tykt Rryds af Bernbaand, som ikke lod sig hugge igjennem. Det heftige Slag bedøvede ham kun et Dieblif, han tumlede tilbage, greb for sig med Hænderne i Luften, rejste sig derpaa atter i sin fulde Høide og saae sig om efter et andet Vaaben.

„Jeg har nu viist Dig, hvorledes jeg bruger Sværdet,“ sagde Biffert, „nu skal Du see, hvorledes jeg forstaaer at undvære det.“ Med disse Ord kastede han sit Vaaben hen ad Jorden og sprang ind paa Kulegraveren.

Hvad der nu fulgte efter skete saa hurtigt, at de stirrende og aandeløse Tilskuere næsten ikke vare istand til at følge med. De saae to smidige, sammenslyngede Legemer bugte sig omkring hinanden som Slangor, hæve sig og synke, skilles og atter forenes i Stillinger,

som vekslede hvert Sekund, de lyttede til Kulegraverens gispende Ande, hans Stønnen og rasende Skrig, de hørte et dumpt Slag af en knyttet Haand, som gjentoges to Gange, derefter aabnede Biffert sin Favn, og Kulegraveren faldt uden Modstand, uden Bevidsthed, som en tung og livløs Masse ned for hans Fødder. Et Dieblisk stod Adelsmanden stille og saae ned paa sin Fjende. Kulegraverens Dine luskede sig, hans Hænder rødede frem og tilbage i Sandet, en heftig Skjelven gennemfoer hans Lemmer. Biffert stodte til ham med Foden, den Anden blev liggende. Da tog Seirherren ham i sine Arme og bar ham hen over Pladsen til Stammen, hvor Eggert Bugge sad. Han lagde Kulegraverens Legeme ned foran den gamle Adelsmand og sagde:

„Er det nu godt, Hr. Eggert Bugge? Her ligger han fældet for eders Gud, som nylig vovede at røre Eder med sin Haand.“

„Det er gaaet til med Ret og Skjel,“ sagde Henning Graabuk, da Bønderne trængte sig sammen om deres faldne Kammerat, og han stillede sig foran Biffert og Bugge med den truende Dre over Skuldren. „Jes har faaet hvad han forlangte. Forresten skal I ikke være bange for ham, han kommer sig nok igjen, han har for faste Knokler til at dø af et Næveslag. Nu dommer jeg saadan, at Hr. Biffert skal have Lov til at drage uantastet bort for at hente os den Sum af halvtredsfindsthye gode Solvdalere i Løsepenge. Han kan tage sine Venner med sig paa den gamle

Ridder nær, han bliver tilbage hos os som Gidsel, lad os sige den Gamle, og saa Herremanden fra Havbro, de To tove her, til han kommer tilbage."

"Hvorfor foretrækker Du netop at beholde mig fremfor de Andre?" spurgte Sorgen. "Jeg veier dog Ingen af dem op, hverken i Manddom eller timeligt Guds."

"Det kan gjerne være, men I har den kjønneste Rustning. Vi give Eder en Frist af sex Dage, Hr. Biffert Vendelbo, inden den er omme, maa I være her tilbage igjen."

"Og hvis jeg ikke kommer?" sagde Biffert.

"Saa hænge vi vore Gidsler paa den syvende Dag."

"Du kan stole paa, jeg skal komme," svarede Biffert med et tvethdigt Smil.

"Det kan gjerne hændes, at I ikke træffer mig eller Folkene her," tilføiede Henning. "Vi drage bort endnu inat, men der skal nok være En til at vise Eder Vei til os. Er I fornøiet med den Dom?"

"Siden det ikke kan være anderledes," svarede Biffert. Derefter gif han hen til Sorgen Gram og hviskede til ham: "Jeg kommer igjen, det veed Du, skjøndt paa en anden Maade, end de vente. Hav blot Die paa hver Finger og hold Dig rede til hvad det skal være, naar Du faaer Bud eller Tegn om, at jeg er i Nærheden. — Men nu vore Heste?" spurgte han Henning, "hvorledes gaaer det med dem?"

„Dem skal I faae med Jer. Paa de Veie, vi fare, har man ingen Nytte af Heste.“

En halv Time senere gik Solen ned bag Skoven, den lyfte hen over en lille Skare, som anført af to Bønder forlod Leiren og drog op til Landsbyen Bredal, hvor deres Heste ventede dem.

XIII.

Feltherren holder Tale ved Vifferts Hjemkomst.

Fru Ranzau var draget ned til sin Gemal i Leiren. Under hans Fraværelse havde deres Gaard to Gange været truet af Bøndernes Overfald. Nu boede hun tilligemed deres yngste Søn, et lille spædt Barn, i det samme Bondehus som Feltherren.

Johan Ranzau gik en Aften inde i Stuen og bar sit Barn paa Skuldren og legede med det, da tre af de tilbagevendte Adelsmænd bleve meldte. Damen tog Barnet og forlod Værelset. Faderen, Smilet og Mildheden forsvandt med hende, den barske, ubøielige Feltherre blev tilbage. Havde han maaske allerede hørt, hvorledes det var gaaet med Toget mod Dalby Bjørn. Hans truende Mine og rynkede Pande syntes at forkynde det.

Det var Viffert, som traadte frem foran de Andre og førte Ordet. Ranzau stod ved Bordet med sammensthyngede Arme og hørte paa ham.

„Naa, saa det er eders Grinde! udbød han, da Biffert tav. „Hvis I endogsaa har mistet Hovedet, saa maa I idetmindste have beholdt Hjertet tilbage, Hr. Biffert Bendelbo, eller hvad I kalder Jer, siden I vover at komme for mine Dine med en saadan Bessed. — Af Eder ventede jeg mig ikke Synderligt, I er en Adelsmand af god Blyd, men I har tilbragt eders Tid mellem en Flok forsvirede, dovne Munk, hvor skulde I vel forstaa at slaaes, at lægge Planer, eller at udføre dem? — I Andre derimod, ere I blevene udvalgte fremfor de Dvrige i den hele Hær for at give et saa jammerligt Exempel? Er det paa den Vis, brave Adelsmænd bør fuldblyd deres Løfter? — Hvorfor komme I tilbage, hvad ville I her?“ vedblev han, og traadte Biffert saa nær, at han næsten berørte ham.

Biffert følte dette funklende Blik, der heftede sig paa ham - og syntes at bore sig ind i ham som to Raardespids, han hørte Rankaus korte og hurtige Aandedrag, men han blev staaende.

„Eders Naade glemmer, at vi vare Otte mod to Hundrede,“ sagde han.

„Nei! Det er Jer der glemmer, at man ikke tæller sine Fjender, men slaaer dem.“

„Og hvis det er umuligt?“

„Hvor veed I, hvad der er umuligt?“ svarede Rankau haanligt. „Man prøver paa det og gjør det om igjen; man vil, og saa kan man tilsidst; men man maa have Hovedet og Hjertet paa det rette Sted for at handle

saadan, jeg veed det nok. Istedet herfor vælge I at lade Eder spotte, plyndre ud til Skjorten, saa komme I tilbage og sige: Her ere vi, vi kunde ikke mere. Guds hellige Død! I Herrer! Hvorledes tør I vise Jer imorgen for Frænder og gode Venner, som stolede paa Eder? — Hvad troer I de holstenske Adelsmænd ville sige, dem Hertugen sendte herop til os i Leiren? — Der ligge de og betragte os med skinsyge Dine, Alle brænde de af Begjærlighed efter at komme til at røre Armene, de mumle af Misfornøielse over deres Uvirk-somhed. Det Eneste, vi hidtil have øvet, er denne Sagt, efter hvem? — En Bonde med en Fork til Baaben, rustet i en Badmelskofte og et Par store Træsko, og ham løbe I for! — I det Kloster, hvorfra I kom, Hr. Biffert, lærte I som sagt hverken at sægte eller at vinde, men jeg troede dog, de havde lært Jer at læse i Krøniken, hvordan Andre bare sig ad dermed."

"Jeg har læst meget i Krøniken," sagde Biffert i en uforstyrret, rolig og ærbødig Tone. "Jeg læste om Mod og Manddom og fandt næsten altid Rantzaus Navn knyttet dertil, jeg læste ogsaa om det Høisind og den Skaansel, Ulykken kan gjøre Fordring paa, derimellem fandt jeg ikke Rantzaus Navn."

"Skaansel!" gjentog Feltherren haanligt. "I —"

"Tillad mig at tale ud, naadige Herre! Vi bleve overlistede og omringede, før der kunde være Tanke om Modstand, det er Altsammen sandt. I undrer Eder over, at vi efter dette Uheld endda tør vove at komme for eders Dine, men I gav os jo Ridder

Bugge til Anfører og sagde, at vi skulde lyde hans Befalinger. Jeg kommer her som Sendebud fra Hr. Bugge, for at melde Eder, hvorledes han er stedt, naar jeg faaer udført dette, har jeg hverken ifinde at tøve i Leiren for at høre paa mine Venners Beslagelser eller de holstenste Herrers Spot. Jeg beder om Lov til at reise min Vej igjen."

"Hvorhen?"

"Ud at handle paa egen Haand; naturligvis ud for at bringe den Dalby Bjørn med."

"Og hvis det saa gaaer galt igjen?" sagde Ranzau med et Skuldertræk, "man har Exemplet for sig."

"J saa Fald vil J intet have at bebreide mig, for saa kommer jeg ikke tilbage, jeg er da død under Forsøget."

Ranzau betragtede Biffert med større Opmærksomhed end hidtil. "Ja saa!" mumlede han. "Det er der da Mening i — Men hvorfor beder netop J om Tilladelse til at drage ud igjen?"

"Eders Naade sagde nhlig, at J ikke havde ventet Noget af mig; jeg trænger altsaa til, at J lærer mig bedre at kjende. J lagde til, at jeg havde ikke beslittet mig paa Mod og Manddom, der hvor jeg kom fra. Det er en Bilsfarelse fra eders Side, og den maa jeg see at bringe Eder ud af."

Ranzau gik op og ned ad Gulvet, Rykkerne glattedes efterhaanden i hans Pande, det lod til, at Uveiret begyndte at gaa over. Han gjorde sig Umage for at dølge et Smil, medens han svarede:

„Sag troer Gud forlade mig, I begynder paa at sætte mig i Rette, Junker Biffert.“

„Siig ikke det, naadige Herre! I angreb mig, jeg maa derfor idetmindste have Ret til at forsvare mig.“

„Men hvis jeg nu alligevel ikke fæster Lid til eders Mandhastighed og nægter Ser at drage bort.“

„Det gjør ikke det Mindste til Sagen. I saa Fald melder jeg mig ud af eders Hær; jeg er saa ringe og ukjendt, at jeg troer, I til Nød vil kunne undvære mig, jeg drager da bort imorgen tidlig og griber den Bjørn for egen Regning.“

„I er en resolut Mand, Biffert Bendelbo.“

„Det vil vise sig,“ svarede Biffert.

„I skal have Lov til at drage bort,“ sagde Mankau pludselig. „Trænger I til en Hest, kan I laane den hos mig, er der Noget, I mangler i eders Rustning, saa gaa ind ved Siden af og søg det ud.“

„Ellers Tak, naadige Herre! Jeg blev overvunden i denne Rustning, jeg har paa, jeg maa see at vinde Seir i den samme.“

„I kan vælge to Mænd her i Leiren til at drage med Ser.“

„Det har jeg gjort.“

„Sag mener to af de Modigste og meest Uforsagte, I kjender.“

„Dem har jeg fundet.“

„Hvem er det?“

„Den ene er Christen Steel,“ sagde Biffert, „og

han staaer her, den Anden er Claus Suul, han staaer ved hans Side."

Ranzau standsede foran Biffert, medens hans Blik vandrede fra den Ene til den Anden af de tre Adelsmænd. „Er det Benskabet, der lader Jer træffe dette Valg?" spurgte han.

„Nei, det er Retfærdigheden."

„Det kan gjerne være, jeg har gjort Dig Uret, Biffert Wendelbo," sagde Ranzau med en blød og bevæget Røst.

„Det kan gjerne være," gjentog Biffert.

„I saa Fald tag min Haand og lad det Sagte være glemt."

Men Biffert tog ikke Ranzaus fremrakte Haand, han bukkede, smilede og sagde: „Lad det vente til jeg kommer tilbage, naadige Herre! Der skal mere til."

Da lagde Feltherren begge sine Hænder paa Bifferts Skuldre, saae ham ind i Øinene og sagde: „Du har Ret, min Søn! Lad det kun vente. Reis og kom vel igjen, saa kan Du tro, vi To skulle tales ved om Resten."

Derefter hilste de tre Adelsmænd og forlode Feltherrens Hytte.

XIV.

I Bjørnens Reie.

Nogle Aftener efter drog et Selskab af fire Personer henad den indgrøftede Bei, som førte over Bisping Klosterjord til Rjebstaden Rye. To af disse vare tilheft og fuldstændigt rustede. Foran Rytterne gik to Mænd, den Ene bar en Filt hat paa Hovedet, en graa Munkeskutte og store Ridestøvler syntes at udgjøre Resten af hans Dragt; men af og til, naar Munkeskutten gled tilside, vilde en opmærksom Sagttager have kunnet bemærke en mailandsk Pandserkjorte af smaa sammensflettede Staalringe under hans Overklædning.

Den Fjerde var en Bonde med blottet Hoved, barbenet og klædt i en Faareffindskofte, som Træer og Buske havde mærket med store Rifter. Koften blev fastholdt om Livet ved Strikker; i en af dem hang en Træske og en lang Madkniv.

Manden i Munkeskutten var Biffert Vendelbo, det var ham, som syntes at lede Toget.

Eggen mellem Bisping Kloster og Rye var dengang bevoxet med en stor Bøgeskov, hvor talrige Flokke af

Kronvildt boede i Naboskab med Vildsvinene, og fra hvis Dyb de Reisende om Vinteren hørte Ulvene tude, og af og til i maaneklare Nætter saae dem vove sig ud paa Streiftog i Omegnen. En bred Eng gik fra Salten Langsø over til Morsø og dannede en Udsning i Skovens Mørke. Paa den søndre Side af Engen laa en Række høie Bakker, derimellem det gamle Steileborg, bag hvis Top man kunde see Rye Korskirke og Byen omkring den.

Da Biffert Vendelbo og hans ledsagere kom op paa Bakken, standsede han og lod Bonden give sig den Forklaring, han ønskede. Rytterne bleve imidlertid holdende nedenfor.

„Hist bag Kirken ligger Baabenhuset,“ sagde Bonden i Samtalens Løb. „Der har Dalby Bjørn valgt sin Bolig, men i Fogedgaarden ligeoverfor boer Jes Kulegraver og hans Mænd. Først vare vi samlede i en Sværm, saa kom Bjørnen og Jes i Totterne paa hinanden, og nu ligge de og kæbles deroppe og drage ud paa Tog hver for sig, og Nogle holde med Jes, Andre synes bedst om Dalby Bjørn.“

„Hvem holder Du med?“ spurgte Biffert.

„Først drog jeg helst med Dalby Bjørn, for han er dog den vildeste af de To, og han sørger for, at vi faae gode Baaben, men en Aften kaldte han os sammen og sagde, at det gik paa Livet, naar Nogen fra nu af plyndrede eller tog mere end han havde behov til det Nødtørftige. — Hvad skal det blive til? tænkte jeg, saa gik jeg over til Jes Kulegraver. Jes sagde: Tag

med Ser Alt, hvad I kan, Børn! og høst, hvor Kornet groer, det Meste er det Bedste. Det synes jeg bedre om. Men saa Forgangen, da vi skulde skifte det, vi havde bjerget sammen, skræver Jes hen over min Bart og siger: Vil Du helst have Brygl eller helst give mig din Bunk? Nu kan Du selv vælge. Saa lod jeg ham beholde Tøiet og fik Bryglene ovenikøbet. Hvad synes I om den Maade at skifte paa?"

„Og derfor forraader Du nu dine Kammerater?"

„Nei, ikke derfor, men for det I lovede mig en god Fortjeneste, naar jeg vilde sige Jer hvad jeg vidste. Man skal høste, hvor Kornet groer, sagde Jes."

Efter denne Forflaring fulgte fra Bifferts Side en Række Spørgsmaal, som Bonden besvarede med stor Nøiagtighed. Biffert drog dernæst en Pung op af Rutten og udbetalte ham den lovede Belønning. Bondens graadige Blik fulgte de tilbageblevne Sølvpenge i Pungen, han smilede og sagde:

„Giv mig fire Mark til, saa skal I faae Mere at vide."

„Jeg troer, at jeg veed nok."

„Giv mig en Mark til, saa skal I faae et Raad, der er ligesaameget værd som Alt, hvad jeg hidtil har fortalt."

„Godt!" sagde Biffert, „først Raadet, saa Betalingen."

Bonden saa sig forsigtig om til Siden, før han traadte Biffert nærmere og hvædede:

„Har I Noget for, saa brug Jer flinkt. Taften

ere de tre Sneſe deroppe, imorgen Aften komme de hjem fra Mattrup og Raſt, ſaa blive de dobbelt ſaa= mange."

"Hvorfor troer Du, at vi har Noget iſinde?" ſpurgte Viſſert, "Tre imod tre Sneſe, det er dog ikke ſandſynligt."

Bonden ſaae op paa Viſſert, hans Anſigt antog et klogtigt Udtryk, idet han ſmilede og ſagde:

"Der red i Middags en Flok Ryttere veſterpaa ad Ring og Gredstrup til. Jeg har ſeet deres Spor i Sandveien. Komme de til Ber, ſaa gjøre de viſt Tallet mere lige."

"Men hvorfor ſkulde det juſt være vore Folk, ſom red den Bei? Bønderne have jo ogsaa Hefte."

Veiviferen ſmilede igjen. "De Rytterheſte, jeg taler om, vare beſlagne med Jernſko paa deres Frem= been, det er Bøndernes ikke. — Der red en anden Flok om ad Kloſtermøllen til, lidt før jeg traf paa Ber, lad dem ſkynde ſig, hvis de ſkulle komme tidsnok. — Jeg ſiger ikke mere."

"Det, Du har ſagt er ogsaa godt en Mark værd," ſvarede Viſſert og gav ham Pengene.

Bonden ſkjulte dem under Koſten, kyſſede paa ſin egen Haand og lagde den ovenpaa Viſſerts. Derefter gik han ned ad Bakken og forſvandt inde i Skoven.

Da Viſſert var alene, blev han ſtaaende nogle Dieblkke i dybe Tanker. Lidt efter gik han ned til de to Ryttere. Efter en kort Samtale rede Rytterne tilbage mod Skoven, de nylig vare komne fra, men

Biffert bandt Rutten omhyggelig sammen over sin Rustning og vandrede op til Rye.

Her var alt i Bevægelse. Fra Hufene lod Sang og høirøstede Stemmer, bevæbnede Bønder dreve frem og tilbage i Gaderne, overgivne Kvinder, smykkede med latterlig og iøinefaldende Pynt, færdedes imellem dem. Biffert gik med forslagte Arme, nedslagne Dine og syntes ikke at lægge Mærke til Noget. Han vakte ikke videre Opmærksomhed blandt Mængden, der kom daglig Munke ind til Byen fra de nærliggende Boor, Bisping og Omborg Klostre.

Da han naaede op til Bassen, hvor Kirken laa, omgiven af en høi Mur, standsede han og saae sig om. Udenfor et af de nærmeste Huse stod en Kone, bøiet over en stor Balle og ifærd med at vaske Løi. Paa en Bankeskammel ved hendes Side laa en Bunte vasket Linned, en Pige sad paa Kanten af Skammelen, ifærd med at spise et stort Stykke sort Rugbrød. Konen saae ikke op fra sit Arbeide, men Biffert kjendte hende dog. Det var Henning Graabuks Hustru, Tranen.

Under alle den sidste Tids Omskiftelser syntes Tranen at være bleven den Samme. Mellem de Andres stjaaene Pynt bar hun endnu sin gamle tarvelige Dragt, en blaa-graa Værredskjole, hvis Ermer hun i dette Dieblis havde klistet op til Skuldren. Hendes Afsyn lod heller ikke til at stemme med den almindelige Jubel, det viste et alvorligt, næsten sorgmodigt Udtryk, idet hun saae op paa Munkene, støttende sine Hænder paa Væfballens Kant, medens han tiltalte hende:

„God Aften, Kirsten! Kjender I mig ikke?“

„Jesús Kors! udbød Konen forfækket. „Hvad gjør I her?“

„Seg vil tale lidt med eders Mand,“ sagde Biffert. „Hvor kan jeg træffe ham?“

„Ja, hvem veed det? For lidt siden sagde han, han vilde gaa over i Kirken og raadslaa med de Andre.“

„Naa, saa de raadslaa deroppe?“

„Seg veed ikke, om de raadslaa, jeg veed blot, at de skjændes.“

„Henning er jo bleven en mægtig Mand, siden vi sidst saaes. Nu trænger I ikke mere til min Hjælp som i gamle Dage.“

„So, nu mere end nogensinde før,“ svarede Tranen, og idet hun saae iveiret, løb Taarerne ned over hendes Kinder. „Det er kun et daarligt Liv, vi føre her, og det vil tage en slet Ende dermed.“

„Det troer jeg ogsaa,“ sagde Biffert.“

„Seg har advaret, jeg har bedet Henning paa mine Knæ om at vogte sig itide, men han leer ad mig. Prøv, hvad I kan gjøre.“

„Hvorledes gaaer det med de to Sanger?“

Tranen saae sig om. „Følg efter mig; det er ikke værd at tale derom her paa aaben Gade. Pas vort Tøi, Du lille Sidsel Maria, og stig, jeg kommer strax, hvis Nogen spørger efter mig.“

Hun gik ind i Gaarden bag Huset og aabnede Døren til en Lade. Gulvet i denne var næsten fyldt

med Halm. Da Biffert kom ind, luffede Tranen den nederste Halvdør, satte sig paa et af Knipperne og vedblev:

„Der har været Strid og Klammeri mellem Føl-
fene, lige siden vi toge de Herremænd fangne. Henning
vil helst fare med Lempe mod dem, det raadede jeg
ham til, men Jes siger, at nu er Tiden kommen til
at gjøre sig betalt for Alt, hvad vi før maatte lide.
Den Snak kjende vi nok, den synes de Alle om. Hver
Dag faaer han Flere paa sit Parti. Han hader Henning
mere end nogenfinde siden den Dag, I slog ham til
Jorden. Det var ved Hennings Kænker, det skete,
paaftaaer han. Da Herremændenes Frist var ude, og
I ikke kom, vilde Jes have dem aflivede. Henning
sagde nei; derover blev der ny Strid, saa trak de
Lod om, hvordan det skulde være, og Jes vandt. Dagen
efter aflivede de Eggert Bugges Ridesfoged, han havde
altid været en haard Hals mod Bonden, derfor hængte
de en død Ulv op i Træet ved hans Side. Igaar
Morges blev den gamle Ridder ført til Galgen. Henning
vilde, at han skulde kjøbe sig fri. Hvormegit koster
det? spurgte Hr. Bugge. — Igaar kostede det halv-
tredsiendstyve Daler, imorgen koster det hundrede, men
iovermorgen tohundrede, sagde Jes. — Du skal faae
min Klinge i dit Bryst, før Du faaer mine Penge i
din Pung, sagde gamle Hr. Bugge og vendte ham
Ryggen. Da stod Hr. Søren Gram frem og sagde,
at han vilde betale de hundrede Rigsdaler, hvis de
skaanede Bugge en Dag endnu, og der saa ikke kom

Hjælp. — Imorgen, naar Solen staaer op, er Fristen atter omme. Faften sidde de og raadslaa om hvad de skulle gjøre."

"Hvor holde de deres Fanger forvarede?"

"Oppe i Korskirken," svarede Kirsten. "Gamle Hr. Bugge sidder for sig selv nede i Hr. Carmands Grabkammer, Sorgen Gram i et andet."

"Kan man ikke faae dem itale?" spurgte Biffert.

"Det vil have sin Banstfeligbed," svarede en Kæst fra Halmen. I det Samme faae Biffert en væbnet Mand komme frem fra Mørket og træde hen til ham. Efter denne fulgte en Anden, ude fra Gaarden kom endnu en Tredie tilshue og lænede sig med begge Hænder paa Halvdøren. Biffert sprang op, men den ene af Bønderne lagde sin Haand paa hans Arm og sagde:

"Det er ikke værd, I prøver paa Modstand; naar jeg sætter mit Tudehorn for Munden, have vi Gaarden fuld af Folk. Ikke rettere jeg seer, saa er det nok Ser, som forgangen lovede at komme tilbage med Løsning for de to Mænd. I har næsten tøvet forlænge, men det er da tidsnok endnu, som Tranen fortalte. Bringer I Pengene med Ser iasten?"

"Nei!" svarede Biffert.

"Det maa I om," sagde Bonden. "Fra nu af er I en fangen Mand, følg med, saa gaa vi op og fortælle Ses og Henning, at I er kommen tilbage."

Bonden aabnede Døren og lod Biffert gaa foran ind i Gaarden. I det de kom udenfor, greb han plud-

selig om begge Bifferts Arme og Liv, trykkede ham tæt op til sig og sagde:

„See, om han har Vaaben hos sig.“

Hans Ledsagere droge Munkeskutten tilside og frastog Biffert et Sværd og en Dolk. Derefter førte de ham ud af Gaarden. Idet Fangeren forlod Stedet vendte han sig tilbage mod Radedøren, hvor Tranen var bleven staaende.

„Hils Henning Graabuk fra mig,“ sagde han og fulgte Skaren op til Kirken.

Underveis forøgedes Bøndernes Antal med en Mængde Lediggængere, som sluttede sig til Toget under Skrig og Glædesraab. Biffert var en ny Fange, det vil sige en ny Udsigt til Binding og Løsepenge. Smidlertid behandlede hele denne kaade, halvdrufne Sværm ham med et vist Hensyn. „Det var ham, som slog Jes Kulegraver,“ sagde Føreren, mere behøvedes ikke til at indgyde Agtelse for Biffert, de betragtede ham opmærksomt og lode ham gaa uantastet.

Da de kom til Kirken, blev Biffert lukket ind i et lille Rum i en af Sidegangene. En Mand blev sat til Vagt, væbnet fra Hæfte til Fod i en tung og gammeldags Rustning, som han viensynlig ikke var vant til at bevæge sig i.

Efterat Sværmen havde draget sig tilbage, og Biffert var bleven alene med sin Datter, tog denne en Steendunk frem fra en Krog, fyldte et Bæger og satte sig til at drikke. Aftensolen kastede sit guldgule Skær igjennem Ruderne hen paa de gamle Vigfaner, som

hang under Loftet. Der gik en Tid bort i Tavshed. Bogteren laa lænet tilbage paa Trappetrinet udenfor Kammerets aabne Dør, en tung og rusten Stridsøxe stod ved hans Side, Biffert syntes hængsunken i dybe Tanker.

„Har I Penge hos Jer?“ spurgte Stridsmanden endelig.

„Ikke mange,“ var Svaret.

„Vil I give mig en Mark for et godt Glas Brysning?“

„Seg vil heller give to for at faae at vide, hvordan de fangne Herremænd have det.“

„Seg tænker godt,“ svarede den Anden leende. „De sidde nede i Gravhælvingen under Alteret. Her næstved holde de Raad over dem; naar det er tilende, skulle de føres frem; saa gjælder det, om Hr. Gram fra Havbro vil rykke ud med hundrede Daler til, foruden dem, han lovede igaar. So længer det varer, desdyrere bliver det, og desto flere Folk faaer Ses paa sin Side. Dalby Bjørn kunde kun bringe Løsepengene op til halvtreds, Ses har allerede faaet det Dobbelte ud. Kommer han først til at raade ene, saa vil det gaa ud over jeres Gaarde. Naa da! — Og han kommer til at raade imorgen den Dag.“

„Det er altsaa om Fangerne, de tage Bestemmelse iaften?“

„Der bliver bestemt mere end det iaften, kjender jeg Ses ret,“ yttrede Bogteren med en hemmelighedsfuld Mine.

„Det skulde vel ikke være muligt, at komme til at tale med Hr. Jørgen Gram?“ spurgte Biffert.

Bogteren saae paa ham med hævede Dienbryn og et spottende Smil. „Nei,“ sagde han, „for Jer er det rigtignok ikke muligt.“

„Lad mig saa faae det Glas Pryssing, Du lovede. Der har Du alle de Penge, jeg bærer hos mig.“ Med disse Ord kastede han en Pengepung hen til Bogteren.

Denne holdt Pungen iveiret og saae Solvpengene gjennem Maafterne. „Der er Mere, end jeg forlangte,“ svarede han.

„Det kan være,“ svarede Biffert. „Vil Du gjøre en god Gjerning derfor, saa lad en af Fangerne faae et Bæger med.“

„Hvem af dem?“

„Naturligvis ham, der betaler for den Anden.“

„Det seer jeg intet Ondt i,“ svarede Bogteren efterat have overveiet Sagen.

Han fyldte Bægeret og rakte det til Biffert. Derefter gif han hen til en Sidedør og bankede paa med Skafet af sin Stridsøxe. To Mand kom tilshue.

„Disse To holde Vagt over Jer, mens jeg er borte.“

„Jeg faaer at finde mig deri,“ svarede Biffert og rakte ham det halvtømte Bæger tilbage. „Men Du lover mig, som en ærlig Mand, at bringe det fyldte Bæger til Hr. Gram fra Havbro. Ikke sandt? Hvem veed, maaske det bliver det sidste, han kommer til at tomme.“

„Det lover jeg Jer ved alle de gode Helgene,

som hænge paa Væggen derinde," svarede Bogteren, idet han fyldte Bægeret paany og bar det ind i Kirken.

Da han kom ned i Gravhvælvingen, sad Sorgen Gram paa en af de gamle Kister og stirrede op mod det lille, tilgitrede Vyskul i Muren. Bogteren rakte ham Bægeret og sagde:

"Jeg bringer Jer en Drif Brysning fra En, der mener Jer det vel." Gram saae forbavset paa ham. "Ja, I behøver ikke at betænke Jer," vedblev Bonden. "Der er intet Ondt meent med det. Drif og lad mig komme afsted igjen."

Gram tog Bægeret. Idet han drak, følte han en haard Gjenstand imellem sine Læber. Det var en Ring. Han tøvede et Dieblis, tømte Kesten og gav Bægeret tilbage til Bonden, som forlod ham og omhyggeligt lukkede Døren efter sig.

Medens han nylig kaldte paa de to Bønder, havde Biffert taget sin Ring af Fingeren og ladet den glide ned i Bægeret.

Da Sorgen atter var bleven alene, tog han Ringen frem, holdt den op til Vyskullet og gjenkjendte den. Det var hans egen Gave til Biffert. Han udstødte et dæmpet Frydestrig. Ringen var en Hilsen fra en trofast Ven. Han vidste, at Biffert var i Nærheden. Ringen var et Løfte om Frelse.

VX.

Bonderregimente.

Bønderne og deres Anførere sade imidlertid inde i Nye Kirke og overlagde med hverandre, hvorledes de skulde skaffe sig det største Udbytte af deres Fanger. Elleve Aar senere fandt en ligesaa larmende Raadslagning Sted i samme Kirke, det var blot andre Skuespillere, som udførte Rollerne: Mogens Gjøe havde samlet den jydsk Adels og Geistlighed i Kirken, Hertug Christian af Holsten blev valgt til Danmarks Konge.

Efterat Raadslagningen var endt, førtes de to Herremænd ud paa den aabne Plads foran Kirken. En tæt Kreds sluttede sig om dem, Kvinder og Børn trængte sig mellem Mændene, Enhver vilde see og høre. Henning Graabuf traadte ind i Kredsen, mørk og alvorlig, der hvilede en synlig Misstemning over ham. Han havde ladet sit Skæg og Haar vore i den sidste Tid, det skjulte næsten hans hele Ansigt og forøgede hans barske Udseende.

Des Kulegraver, som dernæst fremstillede sig, lod til at være særdeles veltilmode. Han havde omstiftet

den uheldige Fork med en lang, blankpudset Hellebard og iført sig et indlagt Brystharnisk, et Bytte fra en eller anden Plyndring, og dog var det hverken Rustningen eller Hellebarden, som gjorde hans Skønhed saa iøinefaldende i dette Dieblit, men over Pantferet bar han en lyseblaa Floielsstaabe, kantet med Ilderskind, om Halsen en bred Ribefrave, og paa Hovedet en høirød Floiels Barret med en Mængde nedfaldende, frusede Fjer. Derimod var han endnu iført de samme gamle Beenflæder, som han havde baaret, før denne livsalige Fæsttid begyndte.

Saaledes klædt, halv Ridder, halv Stodder, men heel Skræmmebillede, lod han dog til at være uimodstaaelig i sine Omgivelsers Dine. Han gik ind i Kredsen med lange Skridt, svingende Arme og frumhøiet Ryg, som om Vælden og Herredømmet allerede tyngede paa ham.

Da han kom hen til de to Herremænd, stak han Hellebarden i Jorden, stemte begge Arme i Siden og betragtede Fangerne med en overmodig og haanlig Mine. Eggert Bugge brast i Latter ved Synet af ham. Jes blev rasende, han hævede sin knyttede Haand foran den gamle Ridders Ansigt og sagde:

„Hvad Djævelen griner I ad? Veed I forvist, hvortil længe det varer, inden jeg faaer Jer til at græde?“

„Det veed jeg forvist,“ svarede Bugge, „at hvad Du har gjort mod os, vil komme til at koste Dig mere Blod end mig Taarer.“ Efter disse Ord vendte han ham Ryggen.

Jes tav; ved hans Side stod Henning Graabuf og betragtede ham med et ildevarslende Blik, men sagde Intet. Kuglegraveren vendte sig om mod Jørgen Gram, stillede sig foran ham og vuggede med Hovedet, saa Baretens Fjer viftede ned over hans ædle Ansigt, idet han sagde:

„Nu nys forleden gjaldt eders Frihed halvtred-
fjindsthye Daler, igaar hundrede, hvad troer I vel,
den vil komme til at koste Der imorgen?“

„Det veed jeg ikke.“

„Hvad agter I da at byde os for den?“

„Ikke det Allermindste,“ svarede Jørgen.

Dette fyndige og bestemte Svar gjorde en vis Virkning i Kredsen, hvor Jes havde ventet sig en Tilgift i Anseelse paa Grund af de fordoblede Løsepenge.

„See! derovre i det gamle Aftetræ ved Kirke-
gaardsmuren hænger eders Foged,“ sagde han. „Igaar
var hans Ansigt hvidt, idag er det blevet blaat; hør
hvor Kragerne skrige over hans Hoved, synes I bedre
om at hænge ved hans Side, end at give en god Sum
Løsepenge for at slippe? Til imorgen have vi bundet
os ved vort Ord, naar Sol staaer op igjen, gjælder
det ikke mere.“

„Det høre I her i Kredsen,“ raabte Jørgen.
„Gasten skylder jeg den Tyr der hundrede Daler, imor-
gen ikke en Skilling.“

„Ikke en Skilling,“ gjentog Kuglegraveren rasende,
„kun eders Liv, og I kan være forbandet paa, at jeg
tager det.“

„Lad os tale derom, naar den Tid kommer.“

„Og hvorfor behøve vi vel at vente?“ raabte Ses og saae sig om i Kredsen, „hvorfor ikke ligesaa godt gjøre det af strax? Hvem veed, hvad der kan indtræffe til imorgen?“

Enkelte Stemmer tilraabte ham Bisfald; men Henning stillede sig foran ham og sagde:

„Naar Solen staaer op. Det var jo Aftalen.“

Lidt efter bleve de to Fanger førte tilbage til Gravhøvelvingen. Biffert hørte Bønderne støie, idet de førte dem igjennem Kirken, men det var ham ikke muligt at faae dem at see.

Senere paa Aftenen kom hans Bagt ind til ham med en tændt Lampe, hængte den op paa Bæggen og sagde: „Kirsten Trane har været her med Bæfled fra sin Mand. Dalby Bjørn vil tale med Ser siden, naar Kloffen har ringet til Aftensang. Hun bad mig om at gjøre Ser lidt tilgode, med hvad jeg kunde. Er der Noget, I ønske?“

„Et Knippe Rughalm til at ligge paa vilde ikke være saa galt,“ sagde Biffert.

„Et Knippe Halm kan der blive Raad til,“ svarede Bagten. „Hvad mere? Noget at spise? Lidt at drikke?“

„Det kan vente.“

„Hvorlænge? Veed I, at I og eders Kammerater imorgen staa og banke paa Himmerigs Porte, at der ikke er nogen Mulighed i at slippe fri, ikke noget Middel til at frelse Ser? — I leer! I stole

vist paa eders Mænd, som I have kaldt sammen her i Nærheden. — Nogle af dem red i Eftermiddag ad Gredstrup til, Andre om ad Klostermøllen, jo! vi have vore Dine og Dren med os; men før Daggrøn kunne de ikke angribe, og hvad hjælper det saa Jer, naar I ere hængte forinden? Og hvad ville Rytterne kunne gøre os, naar vi løbe ind i de store Skove? — I stoler paa, hvad der kan skee imorgen, I skulde blot vide, hvad der vil gaa for sig i Nat."

Det var imidlertid blevet Aften, Solen gik ned, en fin og kold Regn begyndte med Mørket. Rundt omkring Byen og Kirken blev der opstillet Bagter, forsynede med lange Rohorn, hvori de skulde blæse, saasnart noget Mistænkeligt viste sig. Den øvrige Deel af Banden drev omkring nede i Byen eller søgte Leie paa Løfter og Logulve, hvor det tilbød sig.

Bes havde valgt sin Residens i Fogdens Port, lukket begge Vaager, fyldt Jorden med Halm og boret sig ned i dette tilligemed nogle gode Benner. Efterhaanden gik Samtalen mellem dem over til en dyb og langtrukken Pusten, som tilfjendegav, at de sov. Bes alene vaagede, han lagde Planer og smilede til den forghldte Storhed, hans Haab foregøglede ham.

"Sover Du?" sagde han til en Mænd, som laa yderst ved Porten.

"Endnu ikke."

"Ligger Du godt?"

"Deiligt!"

"Trækker det ikke ind paa Dig."

„Ikke det Mindste.“

„Saa lad mig faae din Plads.“

Manden betænkte sig lidt, stod op og byttede stiltiende Plads med Kulegraveren. Ses laa atter en Tidlang fordybet i sine Betragtninger. En Klokke ringede ovre i Korskirken. Dens Lyd tilfjendegav Midnat, der skulde læses en Messe derovre. Lidt efter rejste Ses sig op, rundt om ham syntes Alt at sove. Han tog sin Hellebard og aabnede Porten.

„Nu skal det gaa for sig,“ mumlede han halvhøit.

„Hvor vil Du hen?“ spurgte hans Sidemand.

„Det er jo saa mørkt derude, at man ikke kan see en Haand for sig.“

„Det er lyst nok til det, jeg gaaer efter,“ svarede Ses. „Seg vil ud og see, hvem der fra nu af skal lystre, og hvem der skal befale. Væg Dig ned igjen og væk ikke dem, som sove.“ Dermed listede han sig ud ad Porten, henimod Vaabenhuset, hvor Henning Graabuk havde sin Bolig.

I Mørkningen blev Biffert ført ud fra Kirken for at tages i Forhør af Henning Graabuk. Vaabenhuset, hvortil Fangevogteren bragte ham, var et stort, firkantet Rum, inde sluttet af kalkede Vægge og et lavt Bjælkeloft, hvori der hang en lille, tændt Lampe. Den ene Væg havde et Vindue ud til Kirkegaarden, rundt om dette hang en Mængde smaa Motivtavler, Bøxbilleder og et tidligere benyttet Helgenbillede, forestillende den hellige Søren, Kirkens Skytspatron, udskaaet i Træ, hvis Farver Tid og langvarig Tilbedelse havde bragt

til at falme. Paa Steengulvet stod en Vigbaare, der for Diebliffet gjorde Tjeneste som Sengested og var bedækket med Klædningsstykke og Puder.

Da Biffert kom ind i dette Rum, havde Henning stillet et Stykke Lys op imellem Puderne, han selv sad midt imellem dem og spillede sig i Bunden af et blanktpoleret Messingfad, medens han med en stor Udsag afslippede sit lange Haar og Skæg. Han var næsten bleven færdig med denne Forretning, som gjorde ham i høi Grad ufjendelig, og sagde, idet han smilende vendte sig om mod Fangen:

„Jeg pynter mig til eders Komme, kan I saa forlange Mere?“

„Du har ønsket at tale med mig,“ sagde Biffert, da Fangevogteren havde forladt dem.

„Jeg troede ellers, det var Jer, som vilde tale med mig, siden I kommer reisende saa langveis fra. Bringer I Løsepenge med Jer?“

„Nei! men jeg kan føre Dig til et Sted, hvor de ville blive Dig udbetalte!“

„Det er lovlig sild taget. I hørte vel, hvad vi bestemte ude paa Stævnet? de Herremænd ere blevne dyrere end sidst. Hvorfor tøvede I saa længe? Hvad vil I heroppe i aften? Overliste os, fange os, dræbe os? — Lad os tale ærligt med hinanden.“

„Godt! lad os tale ærligt med hinanden. — Jeg kommer ikke for Løsepengenes Skyld, ikke heller for de fangne Herremænds, de ville blive frelst endda.“

„Saa maa I skynde Jer,“ sagde Henning, „imorgen vil det være forsilde.“

„De ville blive frelst, Du kan stole derpaa.“

„Men naar I ikke bringer Penge med Jer og heller ikke bryder Jer om at frelse eders Venner, for hvis Skyld kommer I da?“

„Jeg kommer for at frelse Dig,“ sagde Biffert.

Henning brast i Latter og sprang op fra Baaren. „Mig!“ gjentog han spottende. „Mon det ogsaa gjøres nødig?“

„Sæt Dig ned,“ sagde Biffert rolig og bydende, „og hør mig tilende, før Du afbryder mig med din Snak. — Hvem tog dit Barn fra Casper Gylding, da han havde bragt det i Fængsel? Hvem hjalp Dig selv, da Du laa og gispede under Løvbunken ude i Skoven og de søgte efter Dig med deres Skytter og Hunde? — Siden jeg frelst Dig før, kan det jo gjerne falde mig ind at gjøre det igjen. — Der er ikke stort ved Dig, Henning. Du skyer, hvad der koster Arbejde, og lader Dig drive fra Ost til Vest, ligesom Tilfældet fører det med sig. Du gaaer helst udenom Pligten, naar Du seer din Fordeel derved, Mester og Herre vil Du spille, skjøndt Du kun fødes til Træl. — Jeg kjender blot een god Egenskab hos Dig, for den har jeg glemt alle dine Feil: Du er trofast og hengiven mod dem, der vide at knytte Dig til sig. For endeel Aar tilbage tjente Du et Herskabovre i Kjøbenhavn, kan Du mindes det?“

„Det mindes jeg godt,“ sagde Henning. „Det var

jo hans Naade, Rigshofmester Poul Saxmand, som de stak ihjel paa Høibroen."

"Det kan være det Samme, hvem det var," svarede Biffert, „jeg har blot hørt fortælle, at Du var den Sidste af Folkene, som blev i hans Hus, at det var Dig, som hjalp Fruen og hendes to Døttre paa Flugt, at Du fulgte med dem, til Du fik Moderen bragt i Sikkerhed paa Fyen, den ene Datter hos hendes Fæstemand, Abraham Gyldestjerne, og den Anden hos Casper Gylthing paa Tranders."

Henning sad paa Kanten af Baaren og klippede sit Skæg; da Biffert tav, saa han op, smilede og sagde: „Men har I ogsaa hørt, hvorfor jeg gjorde alt dette?"

„Nei!" svarede Biffert.

„Jeg tænkte det nok, nu skal I faae det at vide. Samme Aar den store Ulykke ramte Rigshofmesteren, havde Fruen holdt mit og Kirstens Bryllup. Om Aftenen kom hun ned med Hr. Saxmand og den unge Frøken Else og saa paa, at vi dansede i Borgstuen. „Er Du nu ogsaa rigtig glad, lille Henning?" sagde Fruen, da vi gif hen og bukkede for hende. Jeg svarede, hvad der faldt mig ind, jeg var saa glad den Aften, som det lykkeligste Menneske kunde være, jeg holdt af Kirsten, hun har velfortjent det siden. Det søiede jeg til, at hvis der nogensinde kom den Stund, hvori Naadigfruen trængte til en Andens Hjælp, om det saa gif til Liv eller Død, skulde jeg gjengælde hende, hvad hun havde gjort for os i Aften. Da lo Fruen og lagde sit

Hoved op til Laxmands Skulder og sagde: „Hører Du det, Poul! Hvad Nød har jeg saa, naar Henning lover at hjælpe mig?“ — „Jeg tager imod din gode Villie i Gjærningens Sted,“ sagde Rigshofmesteren, „thi hvordan skulde det gaa til i Verden, om dit stakfels Skind kunde blive os til Hjælp?“ — Den Dag kom alligevel, før de tænkte det. Da jeg havde bragt Enhver af dem til det Sted, hvor de skulde være, trykkede Fruen min Haand og sagde: „Du alene har i Sandhed gjort Mere for mig i min Nød end alle de Andre tilsammen.“ Jeg tog min Hue af og sagde: „Saa slog det dog til, hvad jeg lovede den Aften, Eders Naade lo ad mig i Borgstuen: Jeg stakfels Skind har dog kunnet være Eder noget tilgode.“

„For det, Du gjorde dengang, kommer jeg netop til Dig iaften,“ sagde Biffert. „Opgiv det Liv, Du fører her, mens det endnu er Tid. Sværdet hænger over dit Hoved, seer Du det ikke? Det er en slet Sag Du kæmper for, Du tager af Andres Kommer for at fylde dine egne, Du samler Kammerater til Galgen, ikke for din Konge; kast dine stjaalne Vaaben bort, drag din gamle Kofte paa og følg med mig ned til Rantzau, saa skal jeg skaffe Dig hans Naade og Tilgivelse.“

„Kan I love det?“ spurgte Henning.

„Det lover jeg.“

„Og hvad saa? Naar jeg kommer derned, skal jeg gjøre Kostjeneste, være Trældyr igjen og slæbe de Andres Sække, mens jeg her kun fylder min egen; jeg

har allerede fyldt den, jeg eier saameget velforvaret Gods, som der behøves til at ende al Nød for mig og Mine."

"Have Plyndringerne givet saameget af sig? Det troede jeg dog ikke."

"Seg har Intet plyndret; jeg var rig, før Krigen begyndte."

"Hvis din Rigdom skulde stamme fra det Pengestrin, Du tog fra Casper Gylbing, saa skulde vi tales ved derom en anden Gang. For Diebliffet gjælder det kun om at vælge: sydpaa til Rantzau eller nordpaa til Galgen. Er det Valg saa svært, Henning?"

"Dernede skal jeg savne, mens jeg her lever i Overflod, der skal jeg lystre, mens jeg her er Herre, det er endda ikke saa fristende Vilkaar, I byder mig."

"Er Du da Herre her?" spurgte Biffert spottende.

"Det skal I faae at see imorgen," svarede Henning heftig; "maaske I ikke engang behøver at vente saalange."

"Seg troer ogsaa, at det vil vise sig for imorgen," sagde Biffert.

Bludselig afbrød en Stemme deres Forhandling.

"Dg naar det skulde gaa Dig saadan, at Du ikke veed det Sted for Dig og Dine, som Du kan helde dit Hoved til, vil Du da ikke fortryde, at Du har afflaaet, hvad Hr. Biffert tilbød Dig inat?"

Dette Spørgsmaal blev udtalt af en dæmpet og sorgmodig Røst i den ene Side af Værelset. Biffert saae Hennings Hustru sidde henne paa Dørtrinet, hvorfra hun havde lyttet til Alt, hvad der blev sagt. Hen-

ning lod derimod ikke til at have hørt Kirstens Ord. Under den sidste Deel af Samtalen syntes han at være noget adspredt, han boiede sig flere Gange tilbage mod Vinduet, som om han lyttede efter Noget udefra.

I det Samme blev Døren stødt op. To Mænd traadte ind. Den ene var en Bonde, væbnet med en rødmalet og kunstig udskaaen Kølle, den Anden lod til nylig at være stegen af Hesten, han havde en lang Rytterkappe om Skuldren, store Kravestøvler paa Benene og en Ridepidst i Haanden. Da han tog sin sorte, opkrampede Hat af Hovedet, gjenkjendte Biffert Hr. Offe Bylle, Byfogden fra Aalborg.

„Den Mand har et Budskab til Dig,“ sagde Bonden. „Han kom i fuld Firspring ridende sønderfra og vilde ikke tøve, da vi raabte til ham.“

„Det er godt,“ sagde Henning. „Gaa kun Du, og lad Manden sige mig sit Grinde. Jeg kjender ham.“

Bonden gik. Byfogden slog sin Kappe tilside og satte sig paa Baaren ved Siden af Henning.

„Hvor kommer I fra saa silde?“ spurgte Bonden hovdingen.

„Naturligviis fra Horsens, som jeg forklarede Dig forleden, da Du gav mig dit Sikkerhedstegn med. Jeg har nu forrettet det Grinde, jeg havde til By mændene fra Raadet i Aalborg. Paa Hjemveien kom jeg over Matstrup, og det, jeg der fik at see, gav mig Lyst til at hviste et Par Ord til Dig under fire Vane.“

„Tal I kun frit Byfoged, her er Ingen, som vil røbe hvad I siger.“

Offe Pylke saae sig om, boiede sig nærmere mod Henning og udbød: „Det er galt fat med Jes. I Middags drog en Rytterskare ned til Matstrup. Dine Folk ere blevne nedhuggede eller adsplittede i den vildeste Flugt. Jeg har selv været Vidne dertil, jeg har talt med Rogle af dem; takket være min Nabo, som laante mig sin gode Hest, det var dens Skyld, at jeg selv slap ud af den Glendighed. — Da jeg red herop, mødte jeg en anden Flok af dine Mænd, de standsede mig og vilde til at udplyndre mig. Jeg viste dem dit Tegn, men de lo deraf. „Hvad kommer Dalby Bjørn os ved?“ sagde de. Han har regeret sin Tid, fra nu af er det Jes Kulegraver, som befaler.“ Min stakkels Hest maatte atter holde for, jeg satte Sporerne i dens Sider og red de Bønder overende.“

Henning laa paa Sengen og lyttede til Byfogdens Beretning med usorstyret Ro. Da Pylke tav, gled et Smil over hans Ansigt.

„Naa, saa de ville kun lystre Jes?“ gjentog han langsom.

„Og dog er det Dig, der kalder Dig Herre!“ yttrede Biffert smilende.

Det lod til, at Offe Pylke først ved at høre denne Røst gjenkjendte sin gamle Medhjælper, han vendte sig om mod Biffert, saae paa ham, og rakte ham begge Hænder med et Udbrud af Overraskelse.

„Hvad gjør I her, Broder Munk?“ spurgte han.

„Jeg er en fangen Mænd,“ svarede Biffert.

„Det kunde jeg næsten slutte mig til. Hvad vilde

J. ogsaa imellem Krigsfolk, vi Andre have Ondt nok ved at bjerge os i denne Tid, endfige en stakkels Munk som J. Jeg sagde Der det nok, da vi skiltes i Aalborg: J. skulde hellere været blevet ved at gaa mig tilhaande i min Skrivestue end løbe om og stikke og sigte paa Vandeveiene."

"Na, hvad Krigshaandværket angaaer," sagde Henning, "saa lader det dog til, at Hr. Biffert har lært lidt, siden J. To skiltes."

Pylke syntes at betænke sig, før han vendte sig til Henning og udbød dæmpet: "Jeg er ikke rig og har heller ikke Meget hos mig, men hvis en rimelig Sum kunde gjøre det stakkels Menneſke fri, saa er jeg villig til at betale den for ham."

Biffert havde hørt Alt. Han lagde sin Haand paa Smedens Skulder og sagde: "J er en brav Mand, Byfoged. Jeg skal aldrig glemme det, J nu sagde."

"Tal ikke derom," svarede Pylke. "Hvad vil det sige mellem To, der kjende hinanden saa vel. J er kommen paa gal Bei, Broder Biffert, jeg vil redde Der ud af den. Jeg betaler den Pengesum, Henning med Almelighed kan fordre; hvis han skulde foretrække et godt Stykke Smedearbejde, saasom en blankpoleret Stridsøxe af pure Staal, eller en Stormhat, saa fast, at ikke den lede Satan selv kan bide igjennem den, er det mig desto kjærere. J følger da hjem i min Skrivestue og ligger fat paa Pen og Regnskabsbog igjen. Der skal Ingen gjøre Der Fortrød, og J kan faae mage-

lige Dage; vi have næsten Ingenting at bestille i denne Tid. Hvad synes I om det Forslag?"

„Overmaade godt," svarede Biffert smilende, „men jeg har maattet sidde saalænge i Kloster og Skrivestue, at jeg trænger til lidt frisk Luft nu, derved faaer det at blive for det Første."

„Hr. Biffert er heller ikke saa slet faren, som I troer," udtrede Henning. „Han paastod, ligesom I kom, at han kunde løse sig selv, hvis han vilde."

„Saa meget desto bedre," svarede Pylke, „jeg kan da drage min Bei igjen."

„Vil I reise videre inat?" spurgte Henning.

„Ja, helst strax," svarede Byfogden, „jeg har en lang Bei for mig, og de længes vist efter mig hjemme."

„Rid I med Gud, Hr. Pylke, og hvis Noget prøver paa at standse Jer, saa vis dem mit Mærke, her i Byen tænker jeg idetmindste, de lade det gjælde."

Pylke bød Biffert Farvel og var allerede kommen hen til Døren, da han gik tilbage igjen og hviskede til Henning: „Vil Du følge mit Raad, Graabuf, saa see at komme bort, det hurtigste Du kan, der er Ugler i Mosen, jeg troer ikke, Du er sikker her."

„Jeg vil betænke mig paa det," sagde Henning med sin tidligere Sorgløshed.

„Hvad siger Du saa til mit Forslag?" spurgte Biffert.

„Det skal jeg ogsaa gruble lidt over," svarede han. „Derfor vil jeg nu være alene. Tranen kan føre Jer tilbage til Kirken."

„Det er allerede over Midnat,“ sagde Biffert.
„Hust vel paa det.“

„Der kan skee Meget fra Midnat til imorgen,“
svarede Henning.

Tranen gik med Biffert, Pylke fulgte dem. Henning
blev alene.

XVI.

Hvorledes Dommen blev fuldbyrdet.

I samme Dieblif Hennings Hustru aabnede Døren fra Baabenhuset, forekom det hende, at en mørk Skikkelse gled forbi Muren under Vinduet. Hun standsede og boiede sig ned for desbedre at see, men Skikkelsen var forsvunden. En forvoxen Hyldebærbusk stod noget fra Muren, og op til Vinduet var der stillet et Brudstykke af en gammel Stige, det var Alt, hvad hun opdagede, da de kom hen til Stedet.

Nede i Byen brændte der endnu Iys i flere Huse, af og til hørtes Lyd af Skrig og Sange ovre fra Herberget. I Nærheden af Kirken vedblev derimod Alt at være roligt og stille.

Flere Timer forløb, et svagt, dæmrende Skær af Morgenrøden begyndte at lysne over de store Skove, som dannede Landskabets Baggrund. Foraarets Budskaber, Lærkerne og Stærerne, sang, smaa Flokke af Krager søgte ned for at fiske paa Søbredden.

Da blev Stilheden, som saalænge havde hvilet omkring Sankt Jørgens Kirke, pludselig afbrudt. En

Stare Mænd kom frem fra Mørket indenfor Kirke-
gaardsmuren og listede sig op til Baabehuset. Alle
bare de Baaben, hvis Raslen forraadte dem tiltrods
for den Tavshed, hvormed de bevagede sig. Efterat
have standset nogle Dieblikke nedenfor Trappen, som
til en sidste Raadslagning, traadte to Mænd frem og
gik op til Døren.

I det Samme saaes i Morgenlyset en mørk Skif-
felse, som hidtil havde siddet i en Krog af Dørfarmen,
reise sig iveiret og strække en Partisan frem mod de
to Mænd med det Spørgsmaal:

„Hvad vil I?“

Stemmen lød bekjendt, det var Kirsten Trane
som talede, det var hende, der havde siddet sammen-
knuget paa Dørtrinet med sit Barn paa Skjødets, begge
to indspøbt i et gammel Hestedækken.

„Hvad vil I?“ gjentog hun barsk, da Ingen svarede.

„Er det Jer, Kirsten!“ sagde den ene af Mændene.

„Hvorfor tale I saa høit?“ spurgte Kirsten.

„Hvorfor hvisker I? Hvad bestiller I her?“

„Det see I jo, jeg vaager.“

„Over Henning?“

„Hvem skulde vel vaage over Henning, naar ikke
jeg gjorde det?“

„Vi ville tale lidt med ham,“ sagde den Anden
af Mændene.

„Kom igjen, naar det bliver lyst, nu er det Tid
til at sove, ikke til at snakke,“ sagde Tranen.

„Lad de Mænd kun komme ind,“ sagde en by-

dende og alvorlig Stemme bag Kirsten, og da Døren blev aabnet og Skaren styrtede ind i Baabenhuset, saa den Henning staaende midt paa Gulvet, rustet i Brystharnisk og Stormhue og stottende sig til en langskafet Dre. Han var forfærdelig bleg, men der var tillige noget Bildt og Udfordrende i hans Ansigt, i hans hele Stilling, som paatrængte sig Enhver af de Kommende.

„Hvad vil I Dalby Bjørn?“ spurgte han foldt og haanligt.

Ingen svarede, de havde ventet en Sovende, ikke en kampberedt Mand.

„Sag skal sige Jer, hvad I ville,“ vedblev Henning. „I komme for at overfalde og dræbe mig, det har I aftalt i aftes med Jes Kulegraver; naar det er bestilt, skal Jes være Herre og føre Jer til Rov og Plyndring. Ikke sandt, saadan lød Ordene? Og siden I manglede Mod til at vove Jer herop, naar jeg vaagede, saa gif I Kæbe ud i Mørket, og siden Ingen af Jer turde vove sig alene mod mig, saa rotte I feige Usslinger Jer sammen, vel en Snes i Tallet. — Men hvor er da Jes, eders Mand, som er bedre end jeg, hvorfor gaaer han ikke i eders Spidse, siden det dog er ham, for hvem I virke? — Ja, I see paa mig. I veed ikke, hvor han er. — Kom! Saa skal jeg hjælpe Jer at søge.“

Med disse Ord gif Henning et Skridt tilside og drog et Tæppe op fra Jorden. Under dette laa Jes Kulegraver, udstrakt og ubevægelig, en Kniv var boret

lige til Skafte ind imellem Brystpantferet og Skulder-
skinnen.

Bønderne vege tilbage for dette Syn, deres
truende Holding var forsvunden, et almindeligt Udbrud
af Forfærdelse var den eneste Lyd, der høstes, da
Henning tav. Lampelystet fra Loftet faldt ned paa den
Dødes stive og fordreiede Træk og gjorde hans Ansigts
Blegthed endnu mere paaafaldende.

„Han vowede dog at liste sig ene herind,“ sagde
Henning og pegede over Skuldren paa det aabentstaaende
Vindue. — „Saadan modtog jeg ham.“

Da han sagde dette, stødte han haanlig til Piget
med Foden, kastede sit Hoved tilbage og raabte:

„Nu have I seet, hvad her er at see. Der ligger
Den, I valgte, her staaer Den, I forkastede. Hvad
vil I mere?“

Endnu medens disse Ord lode hen over den tavse
og raadville Skare, høstes Vaabenlarm og Skrig
udenfor. Fra en længere Afstand trængte Lyden af lang-
trukne Horn-toner sig til Vaabenhuset, Alle lyttede,
selv Henning lod til at være forbavset. Døren blev
stødt op, en Bonde viste sig i Aabningen, lænede sig
vakkende og gispende til Rarmen, idet han raabte:

„Til Vaaben, alle Mand! der komme Ryttere
vesterfra og slaa ihjel for Fode. Fra Sønder tude
de ogsaa i Hornene. Det er galt fat rundt omkring os.“

Bønderne styrtede ud af Vaabenhuset. Henning
blev alene. Gjennem den aabnede Dør høstes Ro-
hornenes Toner bestandigt nærmere, mere langtrukne

og klagende. Paa Kirkegaarden udenfor stimlede en talrig Skare sammen og voxede med en forbausende Hurtighed.

„Hvor er Jes?“ raabte Nogle. „Han skal føre os!“ tilføiede Andre. „Hent Fangerne, dræb dem, saa afsted til Skoven.“

Nye Skarer gjentog disse Raab, stedse lydeligere. Forvirringen var ubeskrivelig. Henning stod tabs i den aabne Dør og saae ud over Mængden, saa ligegyldig, som om hans Dine kun mødte Kirkegaardens sammenfunktne Grave. Solen skinnede ned over ham. Da Raabene syntes at forene sig i et fælles Spørgsmaal efter Jes, traadte han et Dieblit tilbage, viste sig atter og raabte med en Røst, der skarp og bestemt naaede lige til den Sidste i Skaren:

„Det er altsaa Jes, der skal frelse Jer. Lad ham gjøre det. I har forlangt en Hund for en Bjørn. Der har I Den, I valgte.“

Med disse Ord løftede han Kulegraverens Pig op i sine Arme og kastede det ned blandt Mængden.

Den Forbauselse og raadbilde Forvirring, som nu opstod, lader sig vanskeligt beskrive. Kirkegaarden gjenlød af Rædselskrig, af Trusler, af Bønner om Hjælp. I Nærheden af Kulegraverens Pig var Trængslen størst, Enhver vilde see den paakaldte Frelser, som laa for deres Fodder med Dødens graalige Blegghed i sit Ansigt, med blaalige Læber, med Spor af Blod i Mundvigen, og hvis brystne, glasagtige Dine endnu ikke havde lukket sig. Fra den Døde vendte Alles

Blikke sig til den Levende. Han stod endnu oppe paa Trappen, ventende, trodsende, støttet til Skafet af sin Dre.

Imidlertid tiltog Mængden hvert Dieblis nede paa Kirkegaarden. Gjennem de sprængte Porte trængte sig en Hob skrigende Kvinder med udslagne Haar, store Bylter af Klædningsstykker under Armene og Fortvivlelse i alle Miner; de fulgtes af Børn, der grebe fat i deres Kjoler for ikke at blive revne bort i Trængslen.

Nede fra Byen lod Klagestrig af Saarede, Hestenes Brinnsen og hule, skrattende Toner af Rohornene, mellem hvilke der nu blandede sig Seirsraab og Trompetklang.

Bludselig skiltes Mængden nede foran Trappen. En høi, bredskuldret Mand kom tilshue med graaligt Haar, en Pigkolbe paa Skulderen og et bredt Slagsværd, hængende i en Snor paa Brystet. Kolben og Sværdet lagde han fra sig paa det nederste Trin af Trappen og skred derefter vaabenløs op til Henning. En almindelig Tavshed og Forventning fulgte Manden. Henning lod ham komme, lod ham gribe sin Haand, og man hørte den Gamle sige:

„Hjælp os! Hvorlænge skal det vare? — Seer Du ikke, at vi have Dig nødig?“

Henning rystede paa Hovedet. „J have solgt mig, J vilde slaa mig ihjel. Jeg gider ikke have meer med Jer at gjøre.“

„Skulle da Alle bøde for den Enes Skyld?“

spurgte Manden. „Jeg har været Dig tro, det veed Du. Hvad brød jeg mig om Jes med hans skelende Dine? Det var min Dreng, som gik til Kirsten iafte og bad hende vogte sig for Natten. Hjælp os, Du!“

Henning stod og saae ned for sig. Han følte sig bevæget af denne hønlige Stemme.

„Imorgen vil det hedde, at Dalby Bjørn løb sin Bei, da det kneb for hans Brødre,“ tilføiede den Anden.

Disse Ord lode til at forvandle Henning. Hans Bryn rynkede sig, hans spottende Mine forsvandt, han syntes at blive større, idet han vinkede til Mængden, strakte sig ud over Trappen og raabte:

„Hør efter dernede, og lad hver Mand see til, at han lystrer mig paa en Prif. — I skille Jer ad i to Hobe, den ene gaaer ovenom Fogedgaarden, vad over Aaen, der kunne Rytterne ikke naae Jer; — den anden gaaer imod Øst. Bring Kvinder og Børn ind i Skoven, ingen Snaf mere. Den, som tøver, er fortabt.“

Atter vekslede Scenen. Efterat de sidste af Hennings Ord havde lydt hen over Mængden, lignede Kirkegaarden et oprørt Hav, hvis Bølger samlede trængte sig hen mod Udgangen, for derefter at skilles i to brede Strømme, som hver søgte sin Bei. Lidt efter var Kirkegaarden forladt, dens nedtraadte Kors og Grave viste sig, midt imellem disse laa Jes Kulegravers Regeme, beskinnet af Morgensolen, forladt og glemt af alle sine Venner. Henning smilede over den

Sver, hvormed hans Befalinger bleve fulgte, det var en Triumf, han i dette Dieblig feirede. Den gamle Mand sad ved hans Fodder, støttende Hovedet mellem begge sine Hænder.

„Hvorfor gaaer Du ikke med?“ spurgte Henning.

„Det sagde jeg Dig jo før,“ svarede Manden.

„Jeg bliver ved at være Dig tro; Du skal snart faae det at see.“

Henning lagde sin Haand paa hans Skulder: „Ak nei, Asmus!“ sagde han bevæget, „det som vil gaa for sig om lidt, lader sig ikke fægte ud med Sværd. Følg med de Andre, de have Dig mere nødig end jeg.“

Den Gamle saae op paa Henning, svarede ikke, men tog sine Baaben nede paa Trappen, slængte dem op paa Skuldren og gik med lange og hurtige Skridt, uden at vende sig om.

I det Samme greb en Haand om Hennings. Han vendte sig og saae Kirsten, som under Alt, hvad der hidtil var foregaaet, havde beholdt sin Plads ved Døren, med Hellebarden i den ene Haand og sin lille, Datter i den anden. Hun var blot lidt blegere end sædvanlig, den gjennemvaagede Nats Uro stod malet i hendes Træk.

„Tag Barnet,“ sagde han, „løb saa hurtigt, Du kan, langs med Huulveien, østerpaa ind i Skoven. Der har Du alle de Penge, jeg eier.“

Med disse Ord rakte han hende en lille Lærredspose.

„Hvad gjør Du selv?“ spurgte hun.

„Jeg løser Fangerne.“

Tranen nikkede og adlød blindt og tavst, som hun pleiede. Idet hun gik, greb Henning hendes Haand og standsede hende.

„Farvel Du!“ sagde han. „Du har fundet Dig i Meget sammen med mig, fra nu af er det Onde forbi, det troer jeg. Naar vi sees igjen, bringer jeg de gode Dage med mig.“

Han slængede sine Arme om hendes Skulder og kysede hende. Tranen saae op paa ham, smilede, som de gode Engle smile, Taarerne løb ned ad hendes Kinder idet hun kysede hans Haand, derefter løftede hun Barnet op i sine Arme og gik til Skoven, som han havde sagt.

Nede i Byen lød Rarmen og Strigene stedsse høiere. Bønderne sloges med hele det Raseri, Fortvivlelsen gav dem, og som Bisheden om, at der ikke fandtes Raade eller Skaansel, forøgede. En Afdeling Ryttere holdt i den brede Gade, som førte op til Kirken, en anden var stegen af Hestene og kæmpede med de Tjender, som havde søgt Tilhold bag Gårder og Huse, hvorfra de skød med Buer eller stak efter Rytterne med deres lange Spyd.

Fra Baabenhuset gik Henning over i Kirken. Da han kom til Bifferts Fængsel, fandt han Døren staaende paaaklem, indenfor laa Fangevogteren udstrakt paa Gulvet, Biffert selv var forsvunden. Henning kunde see, at der havde fundet en Kamp Sted, som var gaaet ubemærket hen under den almindelige Forvirring udenfor. Kampen var væltet, Halmen spredt

omkring paa Gulvet, Steendunken sønderslagen. Fangevogteren vaagnede ikke heller da der blev kaldt paa ham, det var Dødens Søvn, han sov.

Henning trak paa Skuldren og gik ind i Kirken, hvor Gram og Bugge sad indespærrede. Et Dieblif iforveien vare Bønderne, som holdt Vagt oppe i Koret, fulgte med deres flygtende Kammerater. Biffert stod ved Alteret og søgte efter Nedgangen. Da han hørte Trin gjenlyde paa Steengulvet, vendte han sig om og studsede ved at see Henning, uden Vaaben, med blottet Hoved og iført en gammel, snever, blaastribet Hvergarns Kofte med en brun Læderrem om Livet.

„Kommer Du endelig?“ udbrød han. „Det var nærved, Du havde tøvet for længe.“

„Det lader dog til, jeg kommer tidsnok, Hr. Biffert, siden I ikke uden min Hjælp kan finde Vej til de to Herremænd.“

„Hvor ere de gjemte?“

„Hernede,“ sagde Henning og aabnede en Trælem paa Altergulvet. Under denne viste der sig en Trappe og ved Enden af Trappen en jernbeslagen Dør, stænget udvendig. „Hr. Sorgen Gram sidder i det første Kammer, Ridder Bugge i Rummet næstved,“ tilføiede Henning.

„Tøv lidt, til jeg kommer tilbage,“ sagde Biffert og gik ned i Hvælvingen.

Et svagt Dagslys trængte ind igjennem det lille tilgitrede Vindue i Sorens Fængsel. Da Døren blev lukket op og Biffert viste sig i Aabningen, udstødte

Jørgen Gram et Glædesfrig, sthyrtede hen imod ham og trykkede ham til sit Bryst.

„Jeg vidste nok, Du vilde komme,“ sagde han.

„Det varede længere, end det skulde,“ svarede Biffert. „Gaa ind her ved Siden af og luk op for gamle Hr. Bugge, han trænger vist ogsaa til frisk Luft. Jeg venter Eder oppe i Kirken.“

Medens Jørgen aabnede Bugges Fængsel, gik Biffert op igjen i Kirken. Henning sad paa Rækværket omkring Alteret og saae paa Helgenbillederne.

„Et Ord, Du! og svar mig hurtigt og bestemt. Hvad har Du nu besluttet Dig til?“

Henning saae hen paa Biffert med en Mine, der skulde udtrykke Forundring.

„Nu vil jeg følge Eder,“ sagde han. „Var det ikke det, I raadede mig til for lidt siden? Jeg vil prøve paa, om jeg kan blive en ærlig Mand, det er vist tidsnok endnu.“

„Det er ogsaa paa høie Tid, Du tager den Beslutning.“

„Ja, besluttet var det da egenlig, før vi taltes ved inat.“

„Du vægrede Dig dog ved at følge mig.“

„Ja, men jeg sad alligevel og klippede mit Haar og Skæg af, for at gaa med Ber,“ svarede Henning med sit poliste Smil. „Jeg maatte tale, som jeg gjorde, for jeg vidste, at der sad En udenfor Vinduet og lyttede efter mine Ord. Der var Mere at for-

rette, end I bilder Jer ind, før vi kunde drage bort. Det har jeg nu bragt tilende."

"Hvad har Du bragt tilende?"

"Jeg maatte først gjøre Pladsen ryddelig for Eder. Havde mine Folk ført Fangerne ind i Skovene, vilde I være komne forsilde til at frelse dem. — Bønderne ere borte. Jeg maatte dernæst binde Haanden paa Jes Kulegraver og paa alle hans Kammerater. Hvad vilde det nytte, at eders Venner angreb os, hvis Jes, forinden I kom, havde dræbt de to fangne Herremænd? — Jeg har slaaet Jes ihjel, han ligger derude paa Kirkegaarden."

Biffert lyttede til denne Forklaring med den dybeste Overraskelse. Henning sad og svingede frem og tilbage med Benene paa Kælbærket, medens han talte, han hævede ikke sin Stemme, saae ikke op, det var som Alt det, han sagde, forekom ham at være en ligefrem Sag, der fulgte af sig selv.

I dette Dieblif kom Jørgen Gram med Eggert Bugge op fra Hvalbingen.

"Hvad er dog det, som her gaaer for sig?" spurgte den gamle Ridder med straalende Blikke, idet han rakte Biffert begge Hænder.

"Vi slaaes," sagde Biffert, "og vi frelse Eder. Er det ikke, som det skal være?"

"Og hvem er det, som slaaes, og hvem er det, som frelser mig? Jeg maa dog vide det," sagde Bugge.

"Christen Steel og Claus Juul have sat sig i Spidsen for alle de Rosknægte og det øvrige Mandskab,

som Hr. Ofte Stub fra Tirsbæk samlede til Rantzau's Hær, og som endnu ikke var sendt til Kolding. Hr. Anders Friis fra Haraldskjær har sluttet sig til dem med sine Ryttere, de angrebe ved Daggrøn Bønderne fra to Sider, jeg troer, at det Hele snart vil være tilende."

"Og hvem befaler over alle disse Mænd?" spurgte Bugge.

"Befalingen lagde Rantzau jo i eders Hænder, da vi drog ud fra Leiren; det var derfor, vi skyndte os at faae Eder fri. Naar I viser Jer, vil Enhver kun adlyde Eder."

Henning var gaaet ind i Vaabenhuset, idet Sorgen og Bugge kom, strax efter vendte han tilbage igjen med et Sværd. Han stod og lyttede til Samtalen. Da Biffert tab, sagde han:

"Her bringer jeg det Sværd, de toge fra Jer forgangen. Jeg har forvaret det siden."

Bugge gjenkjendte ikke Dalby Bjørn i den stribede Kofte, endnu mindre efter den Forandring, det afklippede Haar og Stæg havde frembragt. "Hvem er Du?" spurgte han.

"Min Følgesvend," svarede Biffert, idet han tog sin Kappe og lagde den over Hennings Skulder.

"Ja, det er jeg om lidt," sagde Henning; "men siden jeg hører, at det er Eder, som befaler her, saa er jeg nu en stakkels Bonde, som beder Eder saa mindeligt om Naade og Forbarmelse for dem derude.

Giv eders Folt et Tegn, at de holde op med at slaa ihjel, de slaaes ikke mere, de slagte nu."

"Men hvem er Du da?" spurgte Bugge. "Din Røst forekommer mig bekendt, skjøndt jeg ikke mindes, at have seet Dig før, hvor den Dalby Bjørn huserer."

"Har I da saameget at klage over den Dalby Bjørn, mens I sad fangen her?" spurgte Henning. "Var han Eder for streng? Lod han Eder savne Noget? Raadede han ikke til det Gode for Eder? — Nu rende de Bønder ad Skoven til, ind i det dybeste Skjul de kunne finde, de samles aldrig mere, det lover jeg for."

"Hvorfor skulde de ikke samles igjen, saalænge de have Dalby Bjørn til Fører?"

"Men ham har de ikke mere," sagde Henning.

"Hvoraf veed Du det?"

"Fordi Dalby Bjørn ligger her for eders Fodder og tigger om Naade for sine Brødre."

Med disse Ord knælede Henning ned for Bugge og bøjede sit Hoved til Jorden.

I det Samme lød der høirostede Stemmer udenfor Kirken, en Trompet gav Gjenlyd inde i de høie Hvælvinger. Christen Steel og Claus Juul viste sig ved Indgangen.

Henning strakte Hænderne op mod Bugge og hvistede: "Er der slet ingen Naade for dem? — blot en Times Frist til at komme bort — en eneste Time. I skal aldrig see dem mere for eders Dine."

„Seg vil gjøre hvad jeg kan,“ sagde Bugge med et godmodigt Smil og lagde sin Haand paa Hennings Hoved. „Reis Dig op Du — Bæbner hos Hr. Biffert Vendelbo.“

Strax efter kaldte Trompeterne Herremændenes Stridsfolk sammen omkring Kirken. Forsølgelsen op-
hørte.

XVII.

Hvad Viffert forlangte til Ron.

Otte Dage senere skinnede Eftermiddagsolen ned over Sletterne ved Kolding og speilede sig i Fjorden, hvis skovbeflødte Bredder begyndte at antage en svag lysgrøn Farve af det unge, spirende Løv. Kolding frembød i den sidste Maaned et broget og livligt Billede, idet Krigsfolkene fra Leiren kom ind til Byen i store Skarer for at kjøbslaa i Boder og Ølhuse, hvorfra de først imod Aften vendte syngende og haloberusede tilbage for at kunne være hjemme inden Tappenstreg. Ude i Leiren hændte Sagen, de Berusede syntes at faae deres Bevidsthed tilbage; Rankau havde givet streng Befaling om Orden og Edruelighed, og Alle vidste, at han var Mand for at haandhæve sine Bud.

Der var dengang en bred, indgroftet Bei fra Kolding langs med Skoven nordpaa. Ovenfor Dyrehaven skiltes den i to Arme, den ene gik forbi Eltang Kirke, den anden vesterpaa over Moserne ved Nebel. Leiren laa lige udenfor Kolding, omtrent for Enden af denne Bei, og som Følge deraf var den daglig opfyldt af Baabensmede, Bissekfræmmere, Bøder og Bran-

gere. De Sidste bragte Kvæg til det daglige Forbrug blandt Krigsfolkene, Jøderne gif og ventede paa at afkjøbe Soldaterne det Bytte, Krigen mulig kunde bringe, hos Vissekræmmerne kunde man, foruden mange andre nyttige Gjenstande, skaffe sig en særdeles billig Underbalsom, der veebliffelig lægede ethvert Saar, eller hvis man heller vilde have en lille, indviet Pose til at hænge paa Brystet, saa var Enhver, som bar den, aldeles sikret mod Hug og Stik. Det var et Middel til at vinde Hæder uden at vove Noget, derfor fandt denne Handelsgjenstand en rivende Affætning. Af og til kom ogsaa en Munk ridende paa et langøret Æsel og salbød Afsladsbreve til dem, der foretrak Sjælens Frelse for Legemets, men denne Handel gav ikke længere saa godt Udbytte som tidligere, Luthers Lære begyndte allerede at svække Tilliden til disse Breves Virkning.

Det var altsaa otte Dage efter Kampen ved Rye, da der henimod Aften red en pyntelig Skare Adelsmænd over den ene af de omtalte Veie fra Vesternebel Moser, hvor de havde tilbragt Dagen med Jagt. To af disse Herrer saae ud til at være Mænd af meget hoi Rang, de Dvrige, som fulgte dem i nogle Skridts Afstand, lode til at være deres Følge.

Den ene af Anførerne bar en mørkeblaa Floiels Vaabentjole, over hvilken der gif et blankpoleret Brystharniss med ophævede Udsmykninger og et Indlæg af fine, snirklede Guldtraade i Kanterne. Over dette Harniss skyngede sig et bredt Skærf af gult og mørkerødt Silke. Paa Hovedet bar han en let Hjelm med

gylde Ram og Kant, hvorfra en hvid og grøn Fjerbusk faldt ned over Skuldrene. Hans Ansigt var langt og noget masivt i Formerne, dets Udtryk røbede Klogt og Godmodighed. Det var Hertug Frederik af Holsteen, som var bleven kaaret til Konge i Danmark. Hans Ledfager var den mandhaftige Johan Rankau, Feltmarskalk over Leiren, iført en prunkløs, blåhærdet Rustning, over hvis Brystplade et langt, brunrødt Skæg faldt ned. Ansigtet, som viste sig under det opslagne Visir, var alvorligt og strengt, brunt af Solen, det thdede paa stærke og heftige Videnskaber. lette at vække, vanskelige at forsones.

Lidt ovenfor Bramdrupdam ligger der en langstrakt Bakke, ved hvis Fod Adelsmændene gjorde Holdt foran et vældigt Egetræ, under hvilket Svendene lidt iforveien havde udbredt en hvid Dug paa Græsset og opstillet Fødevarer, Viindunke og Bægere. Rytterne stige af deres Heste, Kong Frederik tog Plads paa et Sæde af Græstovr under Egetræet, Rankau og det øvrige Følge lagde sig ned i Græsset og dannede en Kreds om Dugen. Lidt borte stode Tjenerne og Falkonererne med deres Fugle paa Armen eller paa en tvægrenet Stof. To Skovhornister blæste en munter Melodi, og medens Adelsmændene spiste og drak, bleve de efterhaanden omringede af nysgjerrige Bønder, Kvinder og Børn, som havde ventet i nogen Frastand, nede under Bakken, for at see den ny Konge.

Skovhornene blandede sig med Latte, Bægerklang og høiroftede Samtaler, da der pludselig i lang Fra-

stand lød et andet Horn, som i bløde og dæmpede Toner gjengav en af disse gamle, vemodige Melodier, der dengang vare Folkets velbekjendte Eiendom, medens de nu, fortrængte eller glemte, paa faa Brudstykke nær, nøies med en besteden Plads i et Bibliothek eller i en Samlers Gjemmer. Hornet syntes at komme nærmere, dets Toner gav Echo under Bakken. Ranzau lagde Kniven fra sig og lyttede, hans Bryn trak sig sammen, en tiltagende Uveirsrhynke blev synlig imellem Dinene.

„Hvad Djævelen er det for en Karl, som vover at trompete her, uden at bede om Forlov?“ spurgte han, idet han stod op og saae tilbage.

Nede paa Veien kom en Skare Ryttere i et hurtigt Trav. I den Støvsky, som omgav dem, viste sig af og til en blankpoleret Hjelm eller et blaaligt Jernkryds, belyst af Aften solens rødlige Skær. Hele Sagselskabet stirrede paa Ranzau og Ranzau paa de Kommende. Da glattedes efterhaanden den dybe Rhnke i Feltherrens Pande, Breden gav Plads for Overraskelse, hans barske Miner forvandlede sig til et fornøiet Smil, idet han vendte sig om mod Kongen og sagde:

„Nu troer jeg vist, at Eders Majestæt vil faae godt Nyt at høre. Hvis jeg seer ret, saa kommer der Eggert Bugge med sine Mænd, dem jeg skikkede den Dalby Bjørn paa Raffen.“

Han tog ikke feil i sin Formodning. Det var Ridder Bugge, som vendte tilbage fra Rye, ledsaget af en anselig Styrke, Alle med blufende Ansigt efter det heftige Ridt og den tunge Bægt af Baaben og

Rustning, Alle støvede og medtagne af Rejsen, men i den muntre og tilfredse Stemning, som en veludført Bedrift pleier at fremkalde.

Da Sagtselskabet laa nedenfor Bakken, fik Bugge og hans Mænd først Die paa Forsamlingen, idet de kom i faa Skridts Afstand. Den gamle Ridder gjenkjendte Kongen, steg af Hesten og hilste. Adelsmændene i hans Følge gjorde det Samme. Førrend dette skete, havde Rantzau gjort Kong Frederik bekendt med Bugges Sendelse. Nu vendte han sig mod Ridderen og udbød:

„Goddag, Hr. Eggert Bugge! I kommer ridende med en Mine, hvori der staaer et vundet Slag skrevet. Er det ikke saa?“

„Nei, dertil var Tjenden for ringe,“ svarede Bugge. „I mit Ansigt skulde der ikke staa Andet at læse, end Ønsket om at have opfyldt eders Forventning. Det er Alt.“

„Jungen Rosbaaren maa lade blæse for sig i Horn paa Adelsvei, medens Hans Raade Kongen færdes paa den,“ sagde Rantzau. „Veed I ikke det?“

„Hydste Adelsmænd satte Kong Frederik den Første paa Danmarks Kongethrone; jeg ventede ikke at finde Hans Majestæt paa et saa beskedent Sæde som det, han her har valgt sig,“ svarede Bugge.

„Veien er lang herfra til Danmarks Throne,“ hørte Kongen smilende, „jeg hviler mig lidt underveis.“

„Vi have nu gjort Eders Majestæt den Bei en Smule kortere i disse Dage,“ vedblev Bugge, „det var det, mit Horn skulde fortælle Feltmarskalken.“

„Og Dalby Bjørn?“ spurgte Kongen.

„Eders Majestæt vil aldrig oftere blive mindet om dette Navn. Vi have slettet det ud.“

„Men hans Bande?“

„Den er ikke mere til.“

„I har slaaet den?“

„Ja,“ svarede Bugge.

„Ønsker Eders Majestæt ikke at vide lidt omstændeligere Besked om den Sag?“ spurgte Ranzau.

„Jo, fortæl, fortæl! Jeg vilde just bede Eder derom.“

„I saa Fald er det ikke mig, der skal have den Ære at aflægge Eders Majestæt Beretning,“ svarede Bugge.

„Hvem da?“

„Hr. Biffert Bendelbo veed Mere at sige derom. Jeg var en fangen Mand, da det Vigtigste hændtes.“

Bifferts smukke Ansigt smilede, idet han rystede paa Hovedet til disse Ord. Medens Alles Blikke vare rettede paa ham, boiede han sig for Kongen og svarede:

„Det jeg veed, er for Lidt til at trætte Eders Majestæts Opmærksomhed med, det jeg havde Leilighed til at udføre, er endnu mindre. Hr. Christen Skeel og Claus Juul, som staa der, anførte hver sin Hob af vore Spyddragere, de overfaldt Bønderne, de toge deres forskandsede By, de gjorde Alt, hvad der var at bestille. Dem tilkommer det at tale.“

„Ja ganske vist var det os,“ sagde Christen Skeel, „men baade Juul og jeg høre til en Slægt, som ikke

pleier at sætte sit Mærke under Andenmands Bedrift, derfor have vi at tilføie, at det var Biffert, som skaffede os Folk, Biffert, som viste os, hvor vi skulde søge Fjenden, som udspeidede ham, som lagde Planen, Biffert, som virkede tidlig og silde, og da saa Alt var forberedt og bragt i Gang, sagde han: See, der er Veien, gaa nu! — Saa gif vi, og saa sloge vi dem. Det er For skjellen mellem ham og os."

"Ja," svarede Biffert frimodig, "Eders Majestæt har uden Tvivl allerede opfattet denne For skjel, det er den mellem det dragne Sværd og Armen, der fører det."

"Det var tillige Biffert, som frelst Ridder Bugge," udbød Jørgen Gram, som ogsaa syntes, at han burde sige Noget.

"Jeg er ilde faren," sagde Biffert. "Enhver overdriver min Deel. Hr. Bugge maa da selv bedst vide, hvem der aabnede hans Fængsel."

"Det gjorde Jørgen Gram," svarede Bugge.

"Der hører Eders Majestæt Sandheden," sagde Biffert med sit lykkelige Smil.

I dette Dieblisk gif Ranzau, som havde staaet i et Par Skridts Afstand og lyttet til Samtalen, hen mod Biffert og lagde sine Hænder paa hans Skulder. "Jeg troer Gud forlade mig, at Du Munk staaer her og har alle dine Venner tilbedste," sagde han og rystede ham. "Nu lade vi den Snak fare for at komme til Sandheden. Kort og godt, hvad har Du da selv bestilt, medens det hidtil var de Andre, der handlede?"

„Jeg sad inde i et Afslukke, som en stakkels Fange,“ svarede Biffert. „Jeg havde en Mand med et langt Skæg og et langt Sphd til Bogter foran mig.“

„Tro ham ikke, Hr. Feltmarskalk,“ sagde Steel, „Biffert har været paafærde overalt, men han ligner Pilen, man mærker den først, idet den naaer Maalet.“

„Hvorfor skulde jeg ikke tro ham, siden han selv siger det?“ svarede Rangkau. „Du sad altsaa fangen? Og det kalder Du at holde dit Løfte til mig?“

„Hvad har jeg lovet?“ spurgte Biffert, „ikke at vise mig for eders Dine, for Hr. Bugge var fri. Ridder Bugge har den Ære at hilse Eder. I gav mig Lov til at vælge de to bedste Adelsmand, jeg kjendte i Hæren. Jeg valgte efter flittig Overlæg og bedste Formue. Christen Steel slog Bønderne, Claus Juul gjorde det Samme, hver paa sin Maade, saalænge til den sidste Klo slap Pleil og Fork, og det sidste Par Træsko maalte Beien til Flugt, saa hurtigt, som om de havde Ild i Hælene. Kan I forlange Mere? — Da vi forrige Gang taltes ved, stolede jeg paa, at I kjendte mig ikke ret, det Samme mener jeg idag, den Gang tiltroede I mig forlidt, tro blot nu om mig, at jeg har stræbt at gjøre mig værdig til at tjene under en saa stor og mægtig Felttherre som I, for at Eders Geni kunde lyse over mig og gjøre mig til en dygtig Stridsmand for vor Herre og Konge, — saa troer I Sandheden.“

„Men Du glemmer alligevel Noget, listige Træring!“ sagde Rangkau. „Du lovede at bringe mig

gamle Hr. Bugge fri og frelst tilbage. Han er her. Du valgte sikkert og godt i de to brave Adelsmænd, det er bevist; men Du lovede ogsaa, at bringe mig den Dalby Bjorn med hjem. Hvor er han?"

Biffert betænkte sig lidt. „Ham skal jeg føre til eders Bolig i denne Aften," sagde han.

„Aften!" gjentog Rantzau studsende. „Hvis det skeer, kan Du bede mig om hvad Du vil."

„Det har jeg ogsaa ifinde."

„Jeg venter Dig altsaa i aften, og skulde jeg glemme det, saa spørg mig kun om, hvormed jeg vil belønne din Daad."

„Nei, det spørger jeg ikke om. Jeg venter, til I selv siger det, naar I først har sagt det Samme til Hr. Bugge; han er vor Hovedsmand, og under hans Dine blev der kæmpet."

„Ja, hvad Hr. Bugge angaaer, saa overlader jeg hans Belønning til Eders Majestæt," sagde Rantzau, for at give Ordet tilbage til Kongen.

„Sagen er altsaa, at disse modige Adelsmænd, anførte af Hr. Bugge, have udført en herlig Bedrift," sagde Kongen, „derom er der idetmindste ikke blevet httret nogen Tvivl."

„En herlig Bedrift! — Ja, det skulde jeg mene," svarede Rantzau paa sin ligesfremme Maade. „De have jo feiet Bylland reen for det Røverpåk, der vovede at spærre Eders Majestæt Veien til Thronen; de have dertil føiet en gavnlig Advarsel for alle Andre, som kunde faae Lyft til at prøve paa det Samme."

„Og hvormed skulle vi da vise Eder vor Tak, Hr. Bugge? Har I noget Ønske, som staaer i vor Magt at opfylde?“

„Nei!“ svarede Bugge, „jeg har intet saadant Ønske. Jeg er en gammel Mand, som allerede har tilstrækkelig af Belfærd og timelige Goder. Hvis Eders Majestæt kun vil bevare mig i Eders Naade, saa forlanger jeg ikke bedre. For mig er det allerede en tilstrækkelig Lykke at have været en af de Første, som fik Leilighed til at virke i Eders Majestæts Tjeneste.“

Kongen smilede til dette Svar, men Magten var endnu saa ny i hans Hænder, han længtes efter Leilighed til at lade dens Straaler lyse, vendte sig mod de Andre og vedblev:

„Siden Hr. Bugge allerede har vidst at skaffe sig saamegen Hæder, at vi ikke mægte at føie Andet end vor Beundring til den, saa lad mig da høre, hvorledes jeg er stædt ligeoverfor Eder, I Herrer. Der blev sagt, at Hr. Skeel og Hr. Buul havde ført vore Mænd mod Bønderne og slaaet dem, det er Krigsbedrifter, og derpaa forstaaer vor Feltmarskalk, Hr. Rantzau sig bedre end jeg, det vil uden Tvivl være i hans egen Fordeel at benytte disse modige Mænds Tjeneste, ved at give dem en passende Befaling i Hæren, det er hans Sag; men I, Hr. Gram, havde jo Deel i Bugges Frelse, hvad kan jeg gjøre for Eder?“

„For mig, min naadige Herre og Konge!“ svarede Jørgen Gram forlegen og saae ned foran sig. „Jeg har ingen Ret til at paakalde Eders Gunst.“

„Han vover ikke at httre sin Tanke,“ svarede Biffert, „og dog gjemmer han paa et inderligt og længe næret Onfte, som det kun beroer paa Eders Majestæt at opfylde.“

„Saa tal da I hans Sag, siden I lader til at kjende ham saa noie,“ sagde Kong Frederik.

„Det skal jeg,“ sagde Biffert, idet han tog Hjelmen af sit Hoved. „Jeg knæler her for Eders Majestæts Fodder i Grams Navn, som det sømmer sig den Bønsfaldende. Sorgen Gram er trolovet med Frøken Laxmand, Datter af Rigshofmesteren, mod hvem hans Naade Kong Hans, Gud gjøre ham salig! foer frem med større Strengthed end billig var, det Hr. Laxmands Svigersøn, Abraham Gyldestjerne, siden har faaet lovligt bevist. Rigshofmesterens Børn flakke nu vildfarende om i Verden, den rigeste Adelsmands Hustru har ikke det, hun kan helde sit Hoved til. Derfor var det Sorgen Grams Haab, at der maatte tilbyde sig en Leilighed til at vinde Eders Majestæts Gunst, for ved Hjælp af den at skaffe den ulykkelige Adelsfrue saameget tilbage, som hun behøver til sit Livs Ophold, og at hendes eget Guds Sandholdt atter blev givet hende til Eiendom.“

Alle Tilstedeværende lyttede med spændt Opmærksomhed til disse Ord, Ingen mere end Sorgen Gram, hans Dine hvilede paa Biffert med et Udtryk, der noksom beviste, hvor fremmed han selv var for det, som her blev fremført. Dette Udtryk voxede med en levende Glæde, da Biffert endelig havde sagt Alt.

„Ja,“ udbrød han med en Røst, der udtrykte Ungdommens hele Varme og Begeistring. „Det er sandt! Min Bøn og mit hjæreste Ønske er, at det maa skee, som han siger.“

„Nu vel!“ svarede Kong Frederik med sit blide Smil. „Siden Hr. Sorgen Gram noies med kun at forlange som Günst, hvad der synes at tilkomme hans Slægt som Ret, saa skal det skee. Fru Laymand kan tage sin Gaard tilbage fra denne Time; hvad hun forøvrigt har Adkomst til at fordre, skal blive givet, naar bedre Tid tilsteder det. Jeg tyder Eder dertil Begge min Tak, fordi I skaffe mig Leilighed til i den første Bøn, der rettes til mig, at øve en Retfærdigheds-handling.“

Sorgen Gram knælede, Biffert greb Kongens fremrakte Haand og kysede den. Rankau stod og smilede og støttede sig til sit lange Slagsværd.

„Det bliver Aften,“ sagde han, „og Duggen falder. Hvis det behager Eders Majestæt, ville vi stige tilhest, om lidt gaaer Tappenstregen, til den Tid maa jeg være i Leiren.“

Kongens Hest blev ført frem, han besteg den, Adelsmændene fulgte hans Exempel. Lidt efter jog Skaren ned ad Veien til Rolding. Trompeterne blæste. Bønderne saae efter dem, til de forsvandt ved en Bøining af Veien. Inde i Skoven sang Solsorten, og Echoet gjentog de forsvindende Toner af Hornene.

XVIII.

Bag den lukkede Dør.

Samme Aften, nogle Timer senere, sad Johan Rantzau i den lille Bondestue, hvori vi allerede tidligere have seet ham. Ligesom sidst befandt Fru Rantzau sig ved hans Side og lyttede til det han fortalte hende om Eggert Bugge og hans Venners Tog. Deres lille Søn sad paa Feltherrens Knæ, omslynget af hans Arme, og legede med hans lange Skæg, som gled henover Drengen, hvergang Rantzau bevægede Hovedet.

Da blev Dørforhænget draget tilside, idet Heltbarderen udenfor stak Hovedet ind og meldte Biffert Wendelbo. Fru Rantzau hilste paa den indtrædende Adelsmand og talte nogle Ord til ham, før hun forlod Stuen med sit Barn paa Armen. Feltherren og Biffert bleve tilbage.

„Aften ere vi alene,“ sagde Rantzau, idet han gik op og ned ad Gulvet, „vi kunne nu tale uforbeholdent med hinanden.“

„Uforbeholdent!“ gjentog Biffert, „hvorledes forstaaer jeg det, min naadige Herre?“

„Ingen Udflugter!“ udbød Ranzau smilende, „det behøves ikke, det er dog Eder, som har udført Broderparten af hvad der er forgaaet oppe i Rye, Eder, der frelst min gamle Bugge og Sorgen Gram, da Strikken allerede laa om deres Hals, Eder, som har været Kaptain for at skaffe Mandstabs sammen og ledet hele Overfaldet. — Intet Smil! Ingen Rysten paa Hovedet! — I begynder godt, Biffert, bliv saadan ved.“ Med disse Ord traadte Ranzau hen til ham og lagde sin Haand paa hans Skulder.

„Jeg maatte jo gjøre Noget, for at afvinde Eder en bedre Mening end den, jeg horte sidst herinde,“ svarede Biffert.

„Na Snak! Det var min Sjæl hverken med Tanken paa mig eller af Iver for Hr. Bugge, I handlede. I gaaer eders egen Vej, der ligger noget Dybere bagved dette, I har et bestemt Maa, I tragter efter. — See mig stift i Dinene og nægt det, om I tør. — Men hvad angaaer det mig, jeg fritter ikke, jeg veed blot Mere, end I troer. Dermed nok! — Handl, min Son! Væg al din Kraft, hele din Sjæls bedste Villie til, saa gaaer det for Dig her i Verden, det er ikke nær saa svært, som man bilder sig ind, at sige, naar forresten Maalet er Møien værd. Stol paa Dig selv og paa Gud, men aldrig paa Andre. Det arter godt, Du, hvad af Stort er kommen.“

Biffert svarede ikke, hans Afsyns Udtryk syntes at være indhyllet i et uigjennemtrængeligt Slør, medens Ranzau vedblev at gaa op og ned ad Gulvet.

„Hvor er den Gæsthy, I lovede at bringe mig?“
spurgte han lidt efter.

„Han venter herude.“

„Gent ham ind, lad os see paa ham.“

Biffert forlod Stuen og kaldte paa Henning. Han stod noget borte ved det næste Vindue, iført en almindelig Bæbners Dragt, og fordrev Tiden med at figge ind ad et aabent Vindue til Fru Rantzaus Amme, som bragte den lille Dreng iseng. Da Biffert førte ham ind i Stuen, gik Feltherren hen til ham, greb ham ublidt i Skuldren og udbød spottende:

„Det er alsaar Dig, Slynge! som lader sig kalde Dalby Bjørn? saaledes seer Du ud, slunken og hjulbenet, med Trællens Mærke stemplet paa din Pande. — Jeg synes ellers, et ringere Navn kunde have gjort det.“

„Maaske har I Ret,“ sagde Henning, „men jeg holdt mig ikke selv over Daaben til mit Navn. Var der noget feilt deri, saa maa de om det, som kaldte mig saadan. Nu hedder jeg kun Henning Graabuf, det andet Navn er glemt.“

„Men jeg husker det,“ sagde Rantzau, „baade Navnet og din Bedrift. Veed Du nu ogsaa, hvad der forestaaer Dig?“

„Ja, naadige Herre! Det eneste Gode, jeg har beholdt tilbage af mit forrige Liv, er, at det lærte mig at beregne og forudsee.“

„Birkelig!“ udbød Rantzau med et uheldvarslende Smil.

„Hr. Biffert veed det.“

„Hvad forudsæer Du da, der venter Dig her?“

„Først eders Tilgivelse, dernæst, at jeg slaaer ind paa en heel ny Vei, som fører til noget Bedre end den forrige.“

Hennings Ro og Frimodighed behagede ikke Ranzau. Biffert saae det paa den dybe Rynke, der begyndte at tegne sig med stærkere og bestemtere Skygger imellem Dinene.

„Hvorvidt den Vei, Du nu gaaer, er bedre, maa Du selv bedømme, lang er den i al Fald ikke, den fører herfra til Fangehullet, fra Fangehullet lige op til Galgen.“

„Hvis det skulde gaa mig saa galt, naadige Herre, vil jeg heller hedde Henning Graabuk end Johan Ranzau.“

„Hvad siger Du?“ raabte Ranzau, hvis Selvbeherfskelse efterhaanden forsvandt i samme Grad, som Hennings Ro og Sikkerhed syntes at tiltage. Han foer ind paa Bonden, greb ham i Skuldren og stængede ham ned for sig paa Gulvet. „Paa Knæ, Usling! For min Fod! Og tak din Gud, at Du er saa jammerlig, at en ærlig Mand føler sig besmittet ved at have Haanden mod Dig.“

„Ja! her ligger jeg, knælende for eders Fod, naadige Herre! Jeg som ingensinde har lagt Haand paa en værgeløs Mand, jeg, som aldrig har brudt mit Ord, medens I nu er lige ved at bryde eders.“

„Men er han da gal?“ raabte Ranzau rasende,

„Hvad skal det sige, hvad har jeg lovet den Hund, Andet end en Hampegarns Strikke?“

„Naadige Herre!“ udbrod Biffert og traadte hen mellem Rankau og Henning. „Jeg burde have berettet Eder —“

„Di stille!“ sagde Rankau, „lad ham tale. Hvad er det for et Løfte, Du roser Dig af? Hvad mener Du med at bryde sit Ord?“

„J har skicket Hr. Biffert Wendelbo til mig, da jeg stod med Sværd i Haand, frank og fri og med en god Flok Stridsmænd bag mig. Han lovede mig i eders Navn Naade og Tilgivelse, om jeg vilde lægge mine Vaaben, og jeg lagde dem, og jeg hjalp ham, og havde jeg ikke gjort det, vilde Hr. Bugge og hans Mænd være komne til at betale deres Trompeten idag en heel Del dyrere, end de gjorde, det kan I stole paa! Her drog jeg ned til Eder med Fortrøstning til, hvad der blev mig lovet i eders Navn; er det en Fælde, Hr. Biffert har loffet mig i, eller bethder en Herremands Ord Intet, naar det gives til En som mig?“

Rankau vendte sig om mod Biffert. „Er det en Udflugt, han finder paa?“

„Han taler Sandhed,“ svarede Biffert.

„Sandhed,“ gjentog Feltherren heftig. „I saa Fald har I handlet mærkværdig ubesindigt, Hr. Biffert! Hvor Djævelen tør I understaa Eder at love Noget bort i mit Navn, og det til en saadan Knægt? Giv eders Ord bort, til hvem I lystet, hvad bryder jeg mig

derom, men hvem gav Jer Lov til at udstæde Køster for mig? — Svar mig, med hvad Ret er det skeet?"

I dette Dieblif, medens Aarerne i Ranzaus Pande svulmede og hans Ord stedse lode høiere og heftigere, blev Døren fra det næste Bærelse langsomt aabnet, en kvindelig Skikkelse viste sig og sagde blidt og dæmpet:

„Johan! kjære Johan! Vor lille Henrik kalder paa Dig, kom lidt ind til ham.“

„Lad mig være i Fred,“ svarede Ranzau. „Jeg kan ikke komme.“

Men Fru Ranzau lod sig ikke skræmme af den barske Røst eller af den bortvisende Bevægelse, som ledsagede den. Hun gik hen og lagde sin Hånd paa hans Arm og vedblev mildt og bønligt:

„Barnet vil ikke sove før Du har sagt Godnat til ham; kom ind Fader, kys din Søn!“

I denne næsten hvistende og bløde Stemme laa en forunderlig Magt. Ranzau tab og saae ned paa hende. Da deres Blik mødtes, var det som om det Milde i hendes straalende Dine efterhaanden fænkede sig ned i hans Hjerte, han folte dette blide Smil gjøre sig til Herre over hans Hæftighed, men ogsaa, at det paa samme Tid gav langt Mere end det tog. Han nikkede til hende, lagde sin Hånd paa hendes Hoved og sagde:

„Ja, ja, Ane Margrethe! Nu kommer jeg.“
Dermed gik han ind i det næste Bærelse, hvis Dør lukkede sig efter dem.

Da han kom tilbage igjen, tav han noget, medens han med sammenslynkede Arme, nedadvendt Blik og lange Stridt gik frem og tilbage paa Gulvet. Pludselig standsede han foran Biffert og sagde:

„J har gjort mig meget imod, ved paa egen Haand at love mit Ord bort, idetmindste havde jeg nok ønsket, at det var blevet givet til en Anden end ham der.“

„Naadige Herre!“ svarede Biffert. „J lovede mig, at naar jeg vendte tilbage med Seir, saa maatte jeg forlange af Eder hvad jeg vilde. Nei! J maa ikke vende eders Blik fra mig i Brede. Jeg kommer nu tilbage med Seir, med alle mine Venner, med Dalby Bjørn, og han er en bedre Mand, end J mener. Et Ord af Eder er nok til at skabe Fremtiden om for ham, hans Hustru og Barn til Lykke. Siig dette ene Ord, benaad ham, jeg har ingen anden Gunst at udbede mig af Eder.“

„Godt!“ sagde Rantzau „Saa lad ham da være en fri Mand. Jeg skænker Dig Livet, gaa din Vej, Du, og kom aldrig mere for mine Dine.“

„Vil J ikke unde mig en lille Plads her i Leiren?“ spurgte Henning. „Tag mig i eders Tjeneste, naadige Herre! Brug mig til hvad J vil, maaske der kan komme den Dag, da J selv vil være glad over, at J ikke lod mig fare.“

Rantzau standsede foran Henning og maalte ham foragteligt fra Hoved til Fod.

„Dig i min Leir, en Thy mellem stikkelige Folk,

en Vandløber blandt Herremænd, aa ja! hvorfor ikke? De have bønfaaldt mig om dit Liv, Biffert og en Anden, jeg skænker dem det, men dermed er ogsaa Alt sagt. Forlad vieblikkelig min Leir, vogt Dig for, at vi to mødes igjen, gjem Dig, læg Dig til at dø paa den Mødding, hvor Du fødtes, men bild Dig blot aldrig ind, at saa ussel en Drm som Du, enten kan blive Johan Ranzau til Gavn eller Skade."

"Er det eders sidste Ord, naadige Herre?" spurgte Henning.

"Det er mit sidste Ord, men hvis Du tøver lidt endnu, skal jeg føie et andet til, som ikke vil blive saa lysteligt at høre."

Henning gif. Da han kom hen til Døren, vendte han Hovedet tilbage over Skuldren og sagde:

"J maa ikke tage mig det ilde op, naadige Herre, men jeg troer for vist, at J og jeg mødes engang endnu." Disse Ord ledsagede han med sit poliste Smil og forlod Stuen.

Ranzau saae efter ham. "Der er alligevel Noget ved den Dalby Bjørn, som jeg synes godt om," sagde han. "Han bærer sit Hoved opreist for en Storm, og saa veed han ogsaa, hvor høit han vurderer sig selv."

XIX.

En tilhest og En tilfods.

Dagen efter var der Fest i Leiren, Kong Frederik besøgte den for første Gang og lod sig de forsamlede Adelsmænd forestille af Felttherren, hvorefter han indbød dem til at følge tilbage til Rolding Slot for der at tilbringe Aftenen. Fru Ranzau deltog i denne Fest tilligemed de øvrige Adelsdamer. Det var langt ud paa Natten, da hun vendte tilbage til sit Hjem. Der brændte Lys i alle Bærelser. En Hob Soldater havde forsamlet sig udenfor Stedet, hvis Døre stode aabne. Ammen modtog dem med Graad og Beflager.

„Gud naade mig arme Stakkel!“ raabte hun og vred sine Hænder. „Barnet, vor lille Henrik er borte!“

Fru Ranzau udstødte et høit Skrig, foer ind i Sovestammeret, Binduet stod aabent, Buggen var tom.

Under den ubeskrivelige Forvirring, som denne Ulykke vakte, kom Ranzau til Rundsab om, at Ammen, efterat have bragt Barnet til Sengs og forvisset sig om dets Søvn, var gaaet et Dieblif bort for at høre

paa Taffelmusikken, som lod nede i Leiren fra de oplyste og aabenstaaende Slotsvinduer oppe paa Banken. Hun gav de høitideligste Forsikringer om, at hun kun havde været nogle faa Dieblikke borte; ved sin Tilbagekomst fandt hun Buggen tom og Vinduet aabent. Hellebarderen, som stod Vagt udenfor Døren, havde ikke hørt eller seet Nogen nærme sig Huset, og Natten var dog saa klar og maanelys, at enhver Kommende maatte have vaakt hans Opmærksomhed. Alle Undersøgelser ledede til Intet, alle Oplysninger endte foran den tomme Bugge og det aabne Vindue.

I det første Dieblif kjendte Rankaus Harmen mod den ullykkelige Amme ingen Grændser, men denne Stemning blev strax efter tilbagetrængt af en dyb og inderlig Smerte, der ledte efter Haab, men intet fandt; han trøstede den fortvivlede Hustru uden selv at tro paa sine Ord.

Efterat have adspurgt alle Tilstedeværende, sendte han Bud omkring i forskjellige Retninger, til Forposterne, til enhver af de Vagthavende, jog dernæst Resten af sine Mænd bort og lukkede Døren. Han sad paa Kanten af Feltfengen med opknappet Vams og støttede Hovedet i begge Hænder, han stirrede stift hen for sig, foer op og satte sig igjen, Gaaden lod sig ikke løse. Foran ham, paa Gulvet, knælede en ligbleg Kvinde med Festens halvvisne Blomster i sit Haar, med Hænderne foldede over hans Knæ. Hendes Dine vege ikke fra hans Ansigt, hun søgte en af disse lyse Ideer, der i Rodens Dage altid stode til Johan Rankaus

Tjeneste og gjorde ham saa stor og mægtig, hun søgte Haab og Trøst og havde altid fundet dem før; i denne Time ventede hun forgæves.

De udsendte Bud kom efterhaanden tilbage, intet af dem bragte nogen Underretning med sig. Tiden gik, — hvor er den lang, medens Savnet og Smerten bo under Tag med os! Time efter Time sneg sig bort med en dræbende Ensformighed, under hvilken det sagte, hvissende Haab omsider hændede og stillede Billedet af Savnet klarere og større for den ulukkelige Mands og Kvindes Dine.

Det blev Morgen. Han sad endnu paa Sengekanten med Hænderne i de sammenfiltrede Haar, med et blegt Ansigt, gjennempløiet af Smertens dybe Furer. Han saae i denne Nat ud, som om han var bleven ti Aar ældre. Hun laa ved hans Fodder, knugende Hænderne over sit Ansigt, veksende i Bøn og Graad, fældende Taarer, der Draabe for Draabe syntes at falde paa hans Hjerte.

Op paa Formiddagen kom en Mand ind i Leiren og forlangte at tale med Feltherren. Kankau var ikke tilstede for Nogen; men dermed lod Manden sig ikke afvise, han blev ved at trænge paa.

„Jeg maa tale med ham — strax paa Timen,“ sagde han fripostig, „gaa bare ind og siig, at det vil være til hans egen Fordeel, at det skeer. Hvem veed, hvad Nyt jeg bringer.“

Efter disse Ytringer blev Døren aabnet. Manden traadte ind. Det var en lille, uanseelig Skikkelse, en

Bøde, gulbrun og mager, klædt i en gammel, spraglet Faareffindspels.

„Hvad vil Du mig? spurgte Ranzau barsk. „Tal og fat Dig fort.“

Manden smilede, saae sig om i Stuen og udbød med megen Vigtighed: „Jeg hører, at naadige Herre har mistet en lille Søn inat, og at I har udlovet Penge, — mange Penge til Den, som kan give Jer Oplysning om, hvor han er bleven af.“

„Jeg har ikke lovet Penge til Noget, men det kan skee endnu. Hvad veed du om min Søn? Fortæl det, hurtigt!“

„Ja, vi maa først tale os tilrette,“ sagde den Anden. „Hvad vil I give Den, som bringer Eder Oplysning om Barnet?“

„Du veed altsaa Noget?“ raabte Ranzau. „Det er vist, jeg kan stole derpaa?“

„Gud straffe mig, hvis jeg ikke bringer Eder god Bæstelse,“ svarede Bøden, „men I indseer nok selv, naadige Herre, at saadan en Underretning maa betales.“

„Naturligviis!“ sagde Ranzau med et sælsomt Smil, „den maa betales. Det er ikke mere end billigt. Lad os da høre, hvad Du anseer for god Betaling.“

„Jeg har næsten været i Livsfare for den Sags Skyld, men hvad brød jeg mig derom? Hvormeget mener I nu at kunne give Den, som bringer Eder sikker Bæstelse om Barnet?“

„Ja det er ikke let at sige. Hvad synes Du selv?“
Manden betænkte sig, hans Dine funkede af

Begjærlighed, medens hans Fingre knugede sig fast i Randen af den sorte Faareffindshue, han stod og dreiede paa.

„Jeg finder, at hundrede Daler ikke vilde være formeget,“yttrede han og skottede imidlertid op til Ranzau for at iagttage Virkningen af sine Ord.

Ranzau syntes at være ganske fredsfommelig og nikkede med Hovedet.

„Jeg mener at hundrede Daler kunde være antageligt,“ vedblev Toden, „hvis det havde været enhver Andens Barn, siden det tilhører den naadige Herre, og siden det er eders eneste Søn, synes mig, at halvtredsfindsthye Daler til, er saa godt som Intet at regne.“

„Det blev halvbandethundrede Daler,“ sagde Ranzau. „Er Du nu ogsaa tilfreds dermed?“

„Guldkommen tilfreds, men jeg handler med Sild og Drikkevarer, naadige Herre! Fortjenesten er kun ringe; da jeg kom til Kundskab om, hvad I havde mistet, lod jeg min Bod staa og skyndte mig herop, det hurtigste jeg kunde, nu plyndre vist Sphdsfolkene mig ud og tage Alting fra mig, medens jeg er borte. Det maa der ogsaa tænkes paa.“

„Det er afgjort,“ svarede Ranzau. Hvad skullevi anslaa dine Sild og Ollet til? min brave Ven!“

„Jeg mener halvtredsfindsthye Daler vilde være en rimelig Sum, finder I ikke?“

„Jo, ganske vist. Det bliver altsaa tohundrede Daler.“

„Rige tohundrede, med mindre den naadige Herre

i Betragtning af min Iver vil lægge en lille Drifkeskilling til. Jeg har løbet den hele Vej herved, jeg tænkte blot paa, at komme afsted, blot paa at sige Eder, hvad jeg vidste."

"Ja, og saa paa Betalingen," tilføiede Ranzau.

"Naturligviis!" gjentog Manden smilende. "Og saa paa Betalingen."

"Efterat Du nu har gjort dit Forslag, maa jeg ogsaa gjøre mit," sagde Ranzau, og traadte Manden med Sildene et truende Skridt nærmere. "Hør vel efter Bøde! For det Første fortæller Du mig nu strax Alt, hvad Du veed om Barnet, og det uden at faae en eneste Skilling i Belønning; hvis Du tøver eller glemmer den ringeste Omstændighed, lader jeg Dig binde til Pælen og pidske Kjødet fra Benene. — Du har Tid til at betænke Dig, medens jeg tæller til tre, naar det er fæet, bliver Du pidsket, enten Du taler eller tier."

Men Ranzau fik ikke Tid til at tælle. Bøden styrtede ned for hans Fodder, strakte Hænderne iveiret og raabte:

"Naadige Herre! I vil da ikke være saa streng mod en gammel Mand, som har kjendt Eder fra eders Barndom og handlet mangfoldige Gange med eders salige Fader nede i Breitenberg og Volkamp."

"Hvad veed Du om mit Barn?" raabte Ranzau, "fortæl, eller jeg kalder paa Folkene."

"Jeg faaer altsaa de tohundrede Daler, I nylig lovede?" spurgte Bøden med en indsmigrende Stemme.

"Ikke to hundrede Skilling."

„Heller ingen Erstatning for alle de Sild og det gode Ol, eders Sphdsfolk sidde og fortære?“

Rantzau tog til Svar en lille Sølpibe frem og udstødte en gjennemtrængende Vhd i den. En af Vandseknægtene kom tilshyne i Døren.

„Et Ord endnu og jeg overlader Dig til din Skjæbne. Hvad veed Du?“

Føden skottede hen til Vandseknægten; han vidste, at Rantzau var Mand for at gjøre Alvor af sin Trusel, og udbrod med flynkende Stemme:

„Imorges, da jeg aabnede min Bod udenfor Reiren, kom en Mand hen til mig og sagde: Gaa ned til Feltsherren, Du Føde! sig ham, at han kan finde Den, han søger, naar han rider op til Bramdrupdam, lidt før Sol gaaer ned i aften.“

Rantzau gav et Tegn til Vandseknægten, hvorefter denne trak sig tilbage og lukkede Døren. „Før Sol gaaer ned,“ gjentog han. „Føiede Manden Mere til?“

„Nei! — Jo, idet han gif, vendte han sig om og sagde: Væg Feltsherren paa Sinde, at han gjør klogest i at ride alene.“

„Kjendte Du den Mand?“

„Jeg har aldrig seet ham før.“

„Hvordan var han klædt?“

„Som en Bonde, paa det nær, at han havde et Par gode Støvler paa Benene og en bred Daggert ved Siden.“

„Du kan gaa!“ sagde Rantzau.

Føden bukkede; da han kom hen til Døren, stod

han stille og udbød: „Naadige Herre! jeg haaber da, at I betænker mig, blot en lille Smule, i Betragtning af alle de dyre Sild, eders Folk have spist fra mig.“

„Hør herop imorgen tidlig,“ svarede Ranzau, „saa skulde vi tales ved om dine Sild. — Afsted med Dig.“

Om Eftermiddagen red Ranzau bort fra Veiren opad mod Bramdrup. Han var alene og som sædvanlig klædt i en mørk Jernrustning. Solen stod endnu høit paa Himlen, men der var et godt Stykke til Bramdrupdam, og hans Utaalmødighed lod ham ingen Ro til at vente længer.

Ovenfor Bramdrup laa dengang, ligesom nu, en Skovstrækning paa høire Side, medens nogle Bakker, der strakte sig opad mod Landsbyen Alminde, viste sig tilvenstre. Eggen var ensom og øde, en lille Bæk løb langs med Veien og rislede imellem Stenene. Droslen og Bogfinken sang inde i Skoven.

Paa hele Veien mødte Ranzau Ingen, som svarede til den Beskrivelse, Jøden havde givet. Tvilen hvilte paa Hestens Hals; han red i Skridtgang og saa sig om til alle Sider. Da han var kommen et Stykke fra Bramdrup By, holdt han stille. Der var endnu Ingen at see, der kom Ingen tilsynne, uden en gammel Kone, og hun skyndte sig ind i Dykningen af Skoven, da den jernklædte Rytter red hen imod hende.

Nu begyndte Solen efterhaanden at synke, dens rødgule Skær faldt hen over Trætoppene. Ranzau

vendte om og red Skridt for Skridt den samme Vej tilbage, som han nylig var kommen.

Inde i en Udsning mellem Træerne laa en lille, sammenfalden Hytte, en tyk Røg steg op af Abningerne i Taget og thuede paa, at den var beboet. Da Felt-herren nærmede sig Stedet, saae han pludselig en Mand komme frem over Gjærdet og gaa ud paa Veien, nedad mod Rolding. Ranzau red lidt til, uden dog at Fodgængerens syntes at lægge Mærke til ham; han vedblev at gaa med bøiet Hoved, langsomme og findige Skridt, som en Mand, der ingen Hastværk har. Da Ranzau kom paa Siden af ham og den Anden pludseligt hævede sit Hoved, studsede han ved at see Henning Graabuks listige Træk under Rostens Hætte, som han havde draget frem over Hovedet.

„Hvad gjør Du her?“ spurgte Ranzau, idet en ubestemt Anelse gennemfoer ham.

„Jeg gaaer og søger en Mødding til at dø paa,“ svarede Henning.

„Det skulle vel aldrig være Dig, som veed Bested om mit Barn?“

„Hvor kan I tro det?“ svarede Henning. „I jog mig jo fra Veiren forgangen Aften og forbød mig oftere at sætte min Fod i den.“

„Og hvis det nu alligevel var Dig,“ yttrede Ranzau utaalmodig. „Tal! veed Du Noget? saa dølge det ikke længer.“

„Hvis det nu alligevel var mig, og jeg vidste Noget og ikke vilde sige det, hvad saa? Ja, ryk kun

Brynnet, idag skal der Mere til at gjøre mig bange. I har Ingen at falde paa, saavidt jeg seer, og en Rytter i Værn og Plade er ikke saa hurtig, som en Mand i Koste. Før I faaer Sværdet fra Siden, gjør jeg blot et lille Hop ind over Gjærdet, see saa, om I kan følge efter. I forbød mig oftere at komme for eders Dine. Hvad sagde jeg? Vi mødes vist alligevel en gang; men idag er det Ver, som søger mig. Hvorfor rider I ikke eders Bei, naadige Herre, og lader mig fare i Fred?"

Alt, hvad der var Hefstigt og Videnskabeligt i Rantzau kom i Bevægelse ved disse spottende Ord, Pile, der alle traf deres Maal; men denne Gang følte han tydeligt Nødvendigheden af at beherske sig.

„Hvor har Du gjort af mit Barn? Hjælp mig at finde det,“ udbød han med en Røst, der lød huul og skjælvende af undertrykt Hefstighed.

„Hvad veed jeg om eders Barn,“ svarede Henning, „og hvor kan I tro, at saa ussel en Orm som jeg skulde kunde blive Johan Rantzau til Hjælp eller Rytte? Idag beder I mig om Bistand, I, en Herremand, mig, en Landløber. For to Dage siden nægtede I mig Lov til at indaande den samme Luft som I.“

„Men for Djævelen!“ raabte Rantzau. „Du maa da ogsaa tænke paa, hvad Du er, og hvad du har været.“

„Hvor veed I, hvad jeg har været?“ sagde Henning trodsig og stod stille paa Beien. „Jeg var en Mand, som lod Hver skjøtte sig selv og levede i Fred med Gud

og Menneſter, ſaalænge til En af eders Stand begyndte at plukke det fra mig, Stykke for Stykke, ſom min Glid havde ſkrabet ſammen. Det er ſaa eders Sæd, I ſtore Herrer! at I kun ſkifte Ret og Skjel, ſom eders Fordeel byder. Derfor vælg I en ny Konge imorgen, naar den I have, ikke giver Jer Magt nok idag. Førſt tage I fra os med Vold, det I behøve for at ſvælge i Overflod, naar vi ſaa følge eders Exempel og tage igjen, hvad vi have nødig for at friſte Livet, ſaa kommer Fogden med Boile og Pidsſt, og Loven ſtaaer altid paa eders Side, for det er Jer, der har ſkrevet Loven. Rettighederne tilhøre Eder, Pligterne os; Kyffen, Glæden, Sollyſet det er eders, ſelv Luſten vilde I gjerne bortforpagte, hvis I bare kunde. — Jeg gif til eders Leir, da det ſtod klart for mig, at jeg var ſlaaet ind paa en feil Vei og længtes efter at komme paa en bedre. Ræk mig blot en Haand dertil, bad jeg ydmygt, Veien kjender jeg, ſpær den ikke, men I ſvøbte Jer ind i eders Storhed, trak paa Skuldren og nægtede mig Lov til at blive en ærlig Mand. I lo ad mig, da jeg lovede at gjengjælde Eder, ſaa godt jeg kunde; ſaa høit iveiret kunde jeg aldrig gro, at jeg naaede op til Eder. I valgte mig en Mødding til at dø paa, og nu kommer I og ſøger mig op paa den iaften. Behøves der da kun to Dage til at høie eders Storhed til Jorden? — Hvad vil I mig? Hvem har kaldt paa Jer?”

„Jeg ſkaanede dog dit Liv,“ ſagde Kankau.

Krybſkytten braſt i Latter.

„Skaanede jeg da ikke alle eders Kammerater,

pleiede jeg dem ikke, imens de sade indeespærrede i Buret? Spørg dem ad! — De vilde nu dingle oppe paa en Green i Rye Skov, hvis jeg ikke havde været, — tre Liv for eet, jeg troer nok, der er betalt for mig."

"Men Du har været en Tyv og en Røver," sagde Rangkau. "Hvorledes skulde jeg kunde beholde Dig i min Veir?"

"En Tyv!" gjentog Henning. "Deroppe paa Banken staaer min Hustru med sit Barn i Armen. Ingen af de To har det, de kunne putte i deres Mund imorgen. See her mine Kommer!" vedblev han og drog to uhyre lange Kommer ud af Kofsten. "Nei, naadige Herre! hvis jeg er en Tyv, saa har jeg ikke brugt mig rigtigt, og jeg kjender dem, der have forstaaet det bedre. Men hvad nytter vel al den Snaf til? — Det er mig der har taget eders Barn, ja vist! Seg tilstaaer det. I skulde dog engang vide, at der ikke er en Mæg saa ringe, at den jo har en Braad, I kan tage det tilbage igjen. Derinde i Hytten ligger det. Nu gaaer jeg min Vej. Seg vil ikke have mere med Jer at bestille."

Rangkau sad et Dieblif i Tavshed paa Hesten. Da Henning vendte sig for at gaa, sagde han: "Kom og hjælp mig ned, Du Barnethv!"

"Seg holder ikke af at være Jer saa nær," svarede Henning smilende.

"Kom og hjælp mig, Du behøver ikke at frygte, jeg gjør Dig ingen Fortræd."

„I saa Fald vil jeg slaa Vid til eders Ord,“ sagde Henning og hjalp ham ned af Hesten.

„Nu følger Du med mig hen til Hytten,“ sagde Rantzau.

„I kan nok finde Vei alene.“

„Du følger med og det strax.“

Henning gif hen og aabnede Døren. Stuen var saa lav, at Adelsmanden ikke kunde staa opreist under Bjælkerne. Midt paa Gulvet, i en Bunkes Hø, laa den lille Dreng og legede med en langhaaret Hund. Da han saae Faderen, smilede han, strakte ham begge Hænder imøde og krøb ud af Høbunken henimod ham. Rantzau drog Drengen op til sig og holdt ham omslynget uden at sige Noget.

„Han har ingen Overlast lidt,“ bemærkede Henning, som var bleven staaende i Døren, bestandig iagttagende en vis Forsigtighed for ikke at komme Feltherren nærmere end nødvendig. „Saa kan jeg vel gaa?“ tilføiede han.

„Endnu ikke,“ sagde Rantzau, „Du bringer mig først Drengen tilbage i Leiren.“

„For at I skal vinde Hampsnoeren om min Hals,“ sagde Henning spottende. „Nei, ellers Tak.“

„Jeg vinder ikke Hampsnoeren om din Hals,“ sagde Rantzau barsk.

Henning tog Barnet, det smilede til ham og slyngede Armene om hans Hals.

„Jeg troer, den lille Junker kjender mig allerede,“ sagde han.

„Afsted med Dig!“ raabte Rantzau. Derefter

forlode de Hytten, Rantzau steg tilhest, Henning gik med Barnet i begge sine Arme.

„Gud naade Dig, hvis Du ikke bærer Barnet forsigtigt og seer Dig vel for,“ yttrede Rantzau og stødte til ham med Sabelskeden.

Drengen skjulte sit Hoved ved Hennings Bryst, saae op og lo til ham.

„Ja, lee kun, Du rige Herremands Barn!“ sagde Henning. „Hvem veed, om det Skjold, Du nu har foran dit Bryst, ikke kunde blive Dig bedre end det, de have smedet din Fader om hans. Hvad der banker indenfor, er i alt Fald bedre,“ tilføiede han, „for jeg gav din Fader Dig tilbage for Intet, men han saltede først sin Gave med Spot og Haan og saa kastede han den til mig, som man kaster et aspillt Sildehoved til en Hund.“

„Vil Du tage Benene med Dig,“ sagde Rantzau. „Troer Du, jeg har Øyst at ride her til imorgen tidlig? Du bærer mig Drengen lige ind i Leiren.“

„Ja, men saa lader I mig gaa i Fred igjen, det har I lovet.“

„Det har jeg lovet,“ gjentog Rantzau. — „Hvor skal Du saa hen?“ spurgte han lidt efter.

„See at tjene Føden til Kone og Børn.“

„Vil det sige, at Du begynder at stjæle og plyndre igjen?“

„Nei, hvor min Hustru er, bliver der ikke stjaalet, det var hende, som først aabnede mine Dine, for det Urette deri.“

Saa maa det jo være et retsaffent Fruentimmer," sagde Ranzau.

„Hvorfor skulde hun ikke kunde være det? Der er vel Andre end I, som har en from Hustru."

„Hvis man kunde forlade sig paa, hvad Du siger, og din Kvinde duer til Noget, saa kunde vi maaſke have Brug for hende hjemme hos os. Hun kunde blive Amme for min Dreng og passe paa, at Du ikke stjæl ham igjen."

„Min Hustru har selv et lille Barn hos sig."

„Ja, det er sandt, men det fik man saa vel at tage med i Kjøbet," sagde Ranzau.

Henning studsede og saae op paa ham med den dybeste Overraskelse.

„Naa! Hvordan Djævelen er det, Du gaaer?" raabte Ranzau. „Vil Du see, Du tager forsigtig paa mit Barn." Med denne Advarsel gav han ham atter et dygtigt Slag med Sabelskeden.

Henning greb hans Haand, kyskede den og Felt=herren drog ikke Haanden tilbage.

„Du er dog ret en jammerlig Karl," sagde Ranzau lidt efter. „Løbe om paa Landeveien og plyndre Gaarde, naar der Ingen er til at vogte dem, det forstaaer Du. — Hvis jeg nu forbarmede mig over Dig, hvad var saa det, Du helst vilde være?"

„Krigsmand," svarede Henning. „Det har jeg nu engang faaet Smag paa."

„Naa, det kalder Du at være Krigsmand, at ligge paa Sti og lure de Rejsfærende op? Nei Du! der vil Andet til."

„Naar jeg kom i Tjeneste hos Eder, skulde jeg nok lære Tid. Jeg er ikke saa tungnem, som I bilder Jer ind. Vi har jo Krig nu, det er en Tid for en Mand, at blive til Noget.“

„Na Snak! Der bliver ingen Krig af dengang. Kong Christiern drager sig tilbage for os, det ender med Fred, og saa er Historien ude. Har Du Lyst til at ride bagefter mig paa en Hest?“

„Jeg har større Lyst til at gaa tilskovs og skyde et Dyr for Eder.“

„Saa kunde man jo maaske gjøre en Skytte af Dig,“ sagde Ranzau.

Henning standsede atter og saae op paa ham. „Mener I ogsaa, hvad I der siger?“ spurgte han med en Røst, der skjælvede af Bevægelse.

Ranzau nikkede. Da udstødte Henning et jublende Skrig, medens han holdt det lille Barn op i sine Arme og snurrede sig rundt paa Beien med det.

„Vi kunde idetmindste prøve paa, hvad der er ved Dig,“ foiede Ranzau til. „Tag ikke saa fast paa min Dreng, og vil Du saa see, Du kommer afsted.“

Henning gik med Barnet i begge sine Arme, hans Ansigt bar Præg af en ubeskrivelig Lykke. Drengen sov ind ved hans Bryst, Ranzau sad og stødte af og til efter ham med Foden, eller med sin lange Sabel.

Saaledes droge de ind i Leiren, just som Aftenen og Mørket begyndte.

XX.

I Leiren.

Efter Bugges og hans Benners Hjemkomst gif Alt sin vante Gang. Ridderne og Bæbnerne tilrede deres Heste, kæmpede med hverandre i Skinfægtninger, eller øvede Mandskabet i Brug af Vaaben. De fremmede Leietropper, som Frederik den Første førte med sig op fra Holsteen, havde deres egen Leirplads, omgivet af et høit Gjærde. Derfra saae man dem stoiende og slyngende at drage ud om Morgenens i smaa Hobe for at skaffe sig Levnetsmidler. Genimod Middag vendte de tilbage igjen med hvad de havde kjøbt og glemt at betale, thi det kom næsten altid ud paa Gæ. De tændte Ild bag Diger og Huller i Jorden, kogte og stegte der.

Disse Fremmede dannede den største Del af Hæren, eftersom Regenterne ifølge Haandfæstningen ikke paa egen Haand kunde samle en Hær af Landets egne Mænd. Under den foregaaende Feide i Sverig havde Kong Christiern vel befalet Lehnsmændene at lade „de løse Karle, som ikke sade ved Gaarde,“ Husfolk, Pebersvende og Sildemænd eller Fiskere lægge i Rægd

og derefter udtage et bestemt Antal til Krigstjeneste, „af dem, som ikke vare bange“, men en ordnet Udskrivning og en fælles Værnepligt var dog endnu et næsten ukjendt Begreb.

Klostergodserne vare aldeles fritagne for at stille Folk, de største Lehn i Slesvig, Thyen og Sylland havde i tidligere Tider kun sendt et Antal af fyrgethve til halvtredsfindsthye Hjelmene. Ved Ordet Hjelm forstodes tilforn en Samling af fire eller fem Mand, under en harnisfflædt Rytters Anførsel. Den menige Soldat mødte med en Daggert ved Siden, en Øxe eller et Spyd paa Skuldren, et Skjold over Armen. Hans Pligt var at slutte sig til Fanen eller Mærket, slaes saa godt som muligt, og vige saa lidt som muligt. Enhver Herremand anførte sine egne Folk og maatte sørge for deres Underholdning, saalænge han kunde. En af Lehnsmændene var igjen Overanfører og valgtes af Kongen.

Som sagt kunde Hæren ikke sammenfaldes, selv naar det gjaldt Landets Forsvar, endnu mindre føres ud over Grændsen uden Rigsraadets Samtykke, derfor havde Regenterne, fra Midten af det fjortende Aarhundrede, seet sig nødte til at drage fremmede Leietropper ind i Landet, Røvere, der sloges uden anden Begeistring end den, der gjemtes i en fyldt Pengepung, Krystere, som undertiden droge sig tilbage midt under Slaget, og forlangte at komme i Kvarteer, naar de fandt, at det gik for Alvorligt til, og som hyppigt modsatte sig at drage videre, naar de meente, at have udrettet nok

for den modtagne Løn. Udeblev denne Løn, idet Tolden og Møntindtægterne, hvorfra Pengene toges, ikke kunde hde Mere, adspredte de sig paa Landet, brandskattede og plyndrede, saalænge der var Noget at tage.

Det var Benner og Forbundne, der undertiden bleve frygtede mere end Fjenden.

I Leiren ved Kolding fordrev man altsaa Tiden saa godt som muligt. Det hed sig, at Rantzau havde besluttet at gaa til Fyen, for at gjøre sig til Herre over Derne, hvor den affatte Konge havde Leietropper, og hvor næsten hele Adelen endnu var ham hengiven. Alle længtes efter Befaling til Opbrud, Alle længtes efter en Begivenhed, en Bedrift.

En Aften samledes nogle Adelsmænd til en lille Fæst i Leiren. Det var saaledes Skik, at den Sidstkomne, efterat have faaet anvist Plads til sig og de Mænd, der fulgte ham, skulde gaa om og hilse paa sine Benner og hde dem hjem til sig.

Denne Gang var det Hr. Offe Stub fra Tirsbæk, som gjorde Selskab. Han var kommen til Leiren samme Dag, Eggert Bugge og hans Benner vendte tilbage, og havde nu indbudt Saamange, som der kunde rummes i det lille Bondehus, han beboede.

Biffert og Sorgen Gram havde en fælles Hytte, men Biffert var sjelden hjemme. Fra de første Dage han kom til Leiren havde han sluttet sig til en gammel, tydsk Baabenmester, en Eventyrer, som efter et bevæget Liv under Maxmilian Sforzas Banner i Italien, var draget imod Nord, for at prøve Krigslifften der.

Uf ham lærte Biffert de Færdigheder og Behændigheds-
kunster i Brug af Kaarde, Dolk og Landse, hvori Syd-
frankrigs og Italiens Ridderskab overgik alle Andre.

Lidt før Mørket begyndte, gik Biffert og Sorgen
igjennem Leiren, ned til Ofte Stub.

„Jeg har Noget at sige Dig,“ sagde Biffert.
„Du skal mærke Dig mine Ord; hvem veed, hvad
der kan følge af dem. Vi ville iaften træffe to Mænd,
som jeg ikke holder synderligt af, den Ene er Ebbe
Strangesen, den Anden, Bjørn Andersen. De kom til
Leiren mens vi vare oppe i Jylland. Siden deres
Historie angaaer Dig, er det bedst, Du lærer den at
kjende. — Du har seet Ebbe, ham med de lysegrønne
Tjer og den hvide Hest, gult Skæg og skulende Dine,
som aldrig ere at træffe der, hvor man søger dem. Han
var noget i Slægt med Oluf Dxe, men endnu nærmere
med Mændens Pengepung, thi af den har han levet i
mange Aar. Oluf Dxe folgte sin Gaard i Alsferbo i
Sjælland til Poul Rarmand. Over dette Salg kom
de siden i langvarig Trætte, som dog faldt ud til
Gunst for Rigshofmesteren, da Sagen domtes. Var det
paa Grund af denne Strid, at Oluf Dxe lagde Kniven
i Ebbes Haand, eller var det en Anden og Mægtigere,
han tjente som Ridderskab? Jeg veed det ikke, men Ebbe
tog Bjørn med sig, den krumbenede Bjørn, der aldrig
har haft nogen anden Mening end den, han laante i
Øst og Vest, saa gik de ned paa Høibro, den Ene
dræbte Rarmand, den Anden kastede hans Lig ud i
Kanalen, og der var Ingen, som gjorde dem noget

til Meen for den Bedrift, hvem skulde vel ogsaa kunde det? Kongen sagde, det var vel gjort, lod tage Dom over Rigshofmesteren, som over en Landsforræder og inddrog Alt, hvad han eiede. Der var kun en klagende Enke og nogle umyndige Børn tilbage, deres Slægt vovede ikke at vedkjendes dem, deres Tilhængere forlode dem. Vennerne ere som Myggene, der sværme om Høsten, de forsvinde i Stormen og komme kun tilsynne, medens Solen skinner. En Ven havde de dog, en trofast, ærlig Sjæl, der ikke lod sig skræmme af sin Herre Konges rhykede Brud, det var Abraham Gyldestjerne. Mæret før Ulykken skete, var han bleven Else Laxmands Trolovede og drog nu om i fremmede Lande. Da han kom hjem, gik han op til hende og sagde: „Sag tænker, det bliver mellem os To, som vi bestemte. I kan bygge og lide paa mig i Alt, hvad jeg mægter.“ Da var det, at Else knælede og svarede de rørende Ord: „Sag skal vist blive Eder en ydmyg og lydlig Hustru, siden min Herre vilde ikke forsmåa min Fattigdom, skøndt han havde fæstet mig, mens jeg var rig.“ Abraham Gyldestjerne optog derefter Kampen mod alle Laxmands Fjender, fik Sagen mod ham frem paany; han blev aldrig træt, skøndt han var alene mod Alle, han veg ikke for Trusler, standsede ikke, før han fik bevist, at den Dræbte laa som en ærlig og skyldfri Mand i sin Grav. Det var Laxmands Eftermæle og Slægtens Ære, han kæmpede for, at hævne hans Død havde han ingen Stunder til. Nu er Du trolovet med Gerda, Du har en Pligt mod den dræbte Ridder, det

raaber om Hævn fra hans Grav, ja vist! jeg veed nok, hvad Du tænker paa, Sorgen! men følg mit Raad og lad de to Slyngler fare for det Første, undgaa enhver Anledning til Strid med dem, bær Dig ad, som om de slet ikke vare tilstede."

Sorgen Gram standsede, medens Biffert talde. Han betragtede ham spørgende og forbavset. Mørket hindrede ham i at see Bifferts Ansigt, men der var Noget i hans Røst, som han ikke forstod, en Betoning af Spot, der syntes at udfordre og ægge paa samme Tid, han talte om Fred. Hvad ham selv angik, da vidste han vel, at Ebbe og Bjørn vare komne til Leiren, han kjendte ogsaa det Rygte, der fulgte dem, men det var hidtil aldrig faldet ham ind, at gjøre Laxmands Sag til sin, i den Forstand, Biffert antydede, dertil var hans Natur for mild og fredsommelig. Bifferts Ord bragte noget Nytt og Fremmed til ham og vakte en Række af Tanker, under hvilke han tav og grublende fortsatte sin Gang ved hans Side.

"Hvad mener Du egentlig med dine Advarsler?" spurgte han lidt efter. "Du kjender mig vist for nøie til at holde mig for en Slagsbroder, der skulde søge Strid uden tilstrækkelig Anledning."

"Det er netop det, jeg frygter, at der vil komme en saadan Anledning," sagde Biffert. "Siden vi forleden talte med Kongen, vide Alle, at Du har trolovet Dig med en Datter af Paul Laxmand. Jaften stiller Tilfældet Dig ligeover for hans Drabsmænd; at Datterens Veiler hævnner hendes Faders Død, er en Tanke,

som ikke ligger fjern; Du vil finde dem, der ansee en saadan Hævn for din Bligt, Du vil læse det i deres Mafsyn, Du vil høre dem hviffe derom i Krogene. I denne Tid sidder Sværdet løst i Skeden, Blodet bruser, et Ord er en Opfordring, et Smil, et rynket Bryn en Anlednig. Det er den, jeg beder Dig om at undgaa."

"Jeg forstaaer Dig vist ikke ret," sagde Sorgen. "Dine Ord bringe Fred til mit Dre, men Gift til mit Hjerte. Taler Du ogsaa ærligt og uforbeholdent?"

"Tvivler Du maaske om mig?"

"Jeg tvivler ikke, men søger forgæves at blive flog paa Dig. En Stund gaaer Du og tier og følger og ligner en lukket Port, jeg banker paa, den aabnes ikke, jeg kalder, der lyder intet Svar indenfor. Saa faaer pludselig din Tavshed Lyd, Du hvifker Ord og Tanker til mig, der falde som en Gnist i en Straadhunge, man seer deres Virkning, ikke Ophavet. Mig kjender Du, fra den første Dag vi levede sammen, hvad veed jeg om Dig, din Stand, dit Navn, din Slægt?"

"Jeg hører til de Modiges Slægt," svarede Biffert smilende.

"Ja, det er bevist; men de Modige have dog et Navn, der skjælnes dem fra hverandre; Du omgiver Dig med Hemmeligheder, som jeg ikke mægter at udgrunde."

"For Exempel?"

"For Exempel, da Toget blev bestemt til Rye, Du var ikke mellem de Valgte, og der var Mange, som beilede til denne Ære. Saa gaaer Du, en ubekjendt

Mand, ind til Feltherren, taler lidt med ham, og vender tilbage med hans Tilladelse til at følge os. Hvad var det for et mægtigt Ord, der kunde have en saadan Virkning?"

"Spørg ikke derom, Sorgen, naar Tiden kommer, skal Du faae det at vide. Enhver af os gjemmer paa sin Hemmelighed, det gjælder om at finde Veien til det Maal, man har sat sig; lyffes det, saa maa man følge den med opreist Hoved, ikke agte Tornene, der rive os tilblods under Gangen, blot fremad, fremad, med Andre, eller over Andre, derfor raader Skjæb-
nen. See paa mig, min Broder! betragt mig nøie, læser Du Bedrag i mit Ansigt? Har jeg nogensinde skuffet Dig? Lad mig beholde, hvad jeg anseer for rigtigst at dølge; Du vil maaske i denne Stund kun være slet tjent med at kjende det, Du kalder min Hemmelighed. Blot det skal Du vide og stole paa, at i Alt, hvad jeg foretog mig fra den første Dag, vi To mødtes, har jeg mere tænkt paa dit og Gerdas Bedste end paa mit eget. Hvad nu den Rottesfænger Ebbe Strangesen angaaer, saa vil Du, som sagt, faae ham og hans Kammerat at see iaften, maaske broutende, fordi en Krysster troer at erstatte med Ord, hvad han fattes i Daad, maaske indsmigrende, som en Mand, der ikke har tilstrækkelig Agtelse for sig selv og salbyder sig til den Første den Bedste, maaske udfordrende, fordi Fortviivelsen er den Feiges Mod, og de trænge til en Bedrift, de To, der er Ingen, som skjætter syn-
derligt om dem. Man fortæller, at det kun var efter

Kongens udtryffelige Dnske, Feltherren lod dem faae Plads her i Leiren. Da han hilste paa dem, sagde han: „Vad mig see, I holde Fred, I to Herrer! og ikke bruge eders Vaaben, før jeg befaler det, ellers skulle I faae med mig at bestille.“ Med disse Ord stak Rangkau sin Stok ud, som om han vilde pege paa Sværdet, men alle de Omkringstaaende lagde Mærke til, at Stokken tog feil og holdt sig udstrakt over Ebbe Strangesens Dolk. Da han efter Skik og Brug havde budt dem Haand til Velkomst, tabte han Handsken til den Haand, han havde raft dem. Var det af Vanvare eller med Forsæt, hvem veed det? Ebbe vilde give ham den tilbage igjen, men Rangkau svarede: „Vad den ligge, jeg tager ikke den Handske, jeg engang har tabt.“ Dermed drog han sin venstre Handske af og fastede den ned til den anden. Forleden, da Gildet stod paa Roldinghus, kom Ebbe Strangesen til at sidde lige overfor Jens Friis med Egernet og bad om Lov til at drikke et Bæger med ham. „Seg har en daarlig Mave,“ svarede Friis, „og kan ikke taale meer iaften.“ De Nærmestjiddende lo, Ebbe blev rasende. „Hvis eders Sundhed tillader Eder at gaa en Gang med mig imorgen tidlig,“ sagde han, „skal jeg give Jer Noget ind, som kan kurere Jer.“ Veed Du, hvad Jens Friis svarede? — „Mit Mod er for prøvet, til at jeg kan tabe ved at afflaa en Kamp med Eder. Laa jeg under, vilde I maaske faae endnu mere Møie med at komme bort fra Leiren, end det kostede Jer at komme ind i

den, vandt jeg, vilde det ikke føie Noget til min Hæder." Derved blev det."

Under denne Samtale naaede de Stedet, hvor Offe Stub gjorde sit Selskab.

Det var et lille Hus, hvis Eier havde søgt sig en anden Bolig, og hvis fattige Leilighed den nye Beboer gav et pynteligt Udseende ved at skjule de graa Leervægge med Granriis, Tæpper og blanke Vaaben, hvorfra Skjæret af Vhsene straaledede tilbage. To nylig dannede Huller i Ydermuren indlode den friske Luft, og et Skillerum var revet ned for at gjøre Stuen større.

Da Sorgen og Biffert traadte ind, vare de fleste af Gjæsterne komne, en livlig Underholdning, Patter og høirostede Ord hilste dem allerede i lang Afstand fra Huset.

Langs med den ene Væg stod et Bord, omgivet med to Bænke, og besat med den Overflod af lakre Netter, Hr. Offe havde bragt med sig fra Hjemmet. Paa hver Ende af Bordet laa et Anker Viin, hvorved der var stillet to Tjenere, hvis Forretning denne Aften var at fylde Viinkanderne for det øvrige Tjenerskab, som derefter gik om bag Bænkene, og skjænkede i de tomte Bægere. Et andet mindre Bord stod midt i Stuen, ved dette blev der spillet Dam og Terning. Kortspil kjendtes vel allerede i Danmark fra Aaret 1487, men var endnu ikke blevet nogen almindelig Tidsfordriv.

Da Sorgen Gram traadte ind, var hans Pande rynket. Bifferts Advarsel lød endnu i hans Øren,

alle de mørke Tanker, disse tvethdige Ord havde vaakt, stode skrevne i hans Afsyn. Hans første Blik søgte Ebbe Strangesen. Han fandt ham siddende ved det mindre Bord hos Værten, Hr. Offe Stub, smagløs klædt, iført en Rustning, hvis Brudstykke med deres uensartede Prydelser syntes at være samlede allevegne fra. Han førte et høirostet Sprog og gjorde sig synlig Umage for at vedligeholde Samtalen, som truede med at gaa istaa, hvergang han tav. Bjørn Andersen sad ved hans Side og lyttede til. Han udtrede ikke selv nogen særegen Mening om hvad der taltes, men var bestandig rede til at bekræfte Alt, hvad Ebbe sagde, og tilbød Enhver, der nærmede sig, Plads ved sin Side.

Bjørn var en ualmindelig høi og firskaaen Person, med et magert Ansigt, krøllede Haar, som næsten skjulte Panden, og et Skæg, der naaede ham ned paa Brystet. Omkring Halsen havde han slunget en tyk, vægte Guldkjæde, hvori der hang et Billede af den hellige Jomfru, ridende paa et Æsel.

„Vi komme noget sildigt,“ sagde Biffert, da han hilste paa Offe Stub, „men jeg vil ingen Undskyldning gjøre derfor, siden jeg seer, at I har havt et saa hæderligt Selskab at trøste Eder med.“

Skjøndt Biffert talte med Blikket rettet mod Gæsterne omkring det store Bord, besvarede Ebbe Strangesen hans Ord med et Smil og en forekommende, dyb Hilsen.

„Vist komme I blandt de Sidste,“ sagde Offe Stub, „og jeg længtes efter Eder, men det siger Intet; var det til en Kampplads, I bleve kaldte, troer jeg vist, I vilde have været blandt de Første.“

„Der har vi Sorgen Gram!“ raabte Claus Juul, som sad paa Bænken ved Væggen. „Han skal have sin Plads blandt os.“

„Det holder jeg for en Ære,“ svarede Sorgen, „men jeg vil lade Eder vide, at jeg tager Plads for To, thi Biffert sidder ved min Side.“

„Biffert behøver Ingen at gjøre Plads for,“ vedblev Juul, „det forstaaer han ret godt selv.“

I dette Dieblif lagde Bærten sin Haand paa Bifferts Arm og hvistede ham i Øret: „Tag Plads hos mig, her ved det lille Bord, jeg beder Jer derom som en Tjeneste. Jeg kan ikke faae Nogen til at sidde sammen med Ebbe og Bjørn.“

Biffert rakte Claus Juul Haanden, smilede til ham og sagde: „Siden de, der hjalp mig før, slaa Haanden af mig iaften, saa ville vi ikke have Noget med dem at gjøre. Her staaer en ledig Bænk, og Pladsen ved Hr. Offe Stubs Side er saa god som enhver anden.“

Efter disse Ord toge han og Sorgen Plads ved det lille Bord.

XXI.

Et Terningspil.

Dene Aften syntes det altsaa at være Tilfældet, som tilintetgjorde Frugten af Bifferts Advarsler til Jorgen, hvad enten de nu havde været alvorligt meente eller ikke. De to Venner sad paa samme Bænk, som deres Fjender, det var umuligt at undgaa dem.

Ebbe Strangesen syntes at sætte stor Pris paa deres Selskab, han var Høfligheden selv, begyndte øieblikkelig en Samtale, rakte Biffert og Jorgen de bedste Retter og lagde slet ikke Mærke til, hvor sparsomt og tilbageholdent hans Opmærksomheder bleve gjengjældte.

„Hr. Offe Stub talte nylig om en Kampplads,“ udbrod han i Talens Løb. „Gud bedre det, vore Sværd rustne jo i Skeden, og der groer Mug paa Hestens Hove. Rantzau bestiller Ingenting, og vi hjælpe ham trolig.“

„Det har Du min Sjæl Ret i,“ bemærkede Bjørn.

„Burde han ikke for længe siden have skiftet os over til Fyen mod Grev Erik von der Hoya og hans

thjste Leietropper og saa drage videre til Sjælland? Jeg vil med tilstrækkeligt Mandskab paatage mig at jage alle de Sphdsfolk i Soen paa otte Dage, ikke at tale om, at vi derved vilde spare de mange Penge, det koster, at holde Leiren her. — Hvad mener I, Herre?"

"Jeg mener, at eders Yttring røber særdeles megen Klogt, Herre!" sagde Biffert, "kun tvivler jeg om, at Johan Ranzau maaler Storheden i sine Handlinger efter den Pengesfordeel, de bringe ham."

"Det kan gjerne være, men jeg synes dog, han burde tage lidt mere Hensyn til Herremændene, som ere komne allevegne fra. Først have vi tabt ved den lange Reide i Sverig, nu begynder det paa samme Vis her. Det er ikke ham, men os, det gaaer ud over, os, der maa lægge Folk til, Føden til, Tiden til, det vil sige Formuen, os, der maa lægge Armene til, det vil sige Livet."

"Ja, det er det, min Sjæl!" forfikkede Bjørn.

"Og det er ham, som maa lægge Navnet til, Ansvarer til," svarede Biffert. "Det vil sige Vren."

I den Tid hvorum her tales, udgjorde Maaltidet den fornemste Nydelse ved enhver festlig Sammenkomst; næstefter Maaltidet beroede det paa, hvem der kunde drikke meest og holde længst ud; til Slutningen blev der da spillet.

Da Tjenerne havde taget Maden bort, kastede Ebbe Strangesen tre Terninger i et Bæger, rystede dem og spurgte Biffert, om han havde lyst til at gjøre et Kast med ham.

„Hvis I tillader det, foretrækker jeg at see til,“ svarede Biffert. „Jeg er ikke rig nok til at kunne tabe, heller ikke saa fattig, at jeg sætter Pris paa at vinde.“

„Det Samme siger jeg,“ yttrede Bjørn. „Jeg bryder mig kun om Boltspil, eller et ordentlig Slag Kage.“

Ebbe vendte sig til Gram. „Er I heller ikke rig nok til at ville vove et Par Skilling paa en Terning?“ spurgte han med et spottende Smil.

Gram vilde reise sig, han beredte sig paa et afslaaende Svar, Dffe Stub lagde sin Haand paa hans Knæ og tilkastede ham et bønligt Blik.

„Vi kunne jo forsøge det,“ svarede Sorgen og satte sig hen til ham.

Ebbe Strangesen tog en stor Læderpung op af Sidelommen. Den syntes at gjemme en temmelig betydelig Sum, men da han rystede Pengene ud paa Bordet, saae man lutter Smaamønt komme tilshue.

„Jeg spiller helst med den aabne Pung foran mig,“ sagde han. „Saa kan Enhver see, at det gaaer redelig til.“

„Som I vil,“ sagde Sorgen, idet han ogsaa tog sin Pengepung frem. „Jeg har ikke gjort det før. De, jeg spillede med, tvivlede aldrig om, at det jo gik ærligt til.“

Biffert havde taget Plads hos Juul og Skeel ved det store Bord. Under den Samtale, han førte med dem, vedblev hans Opmærksomhed uafbrudt at være

rettet paa Ebbe og Sorgen. Lidt efter meldte Dørvogteren, at en af Rantzaus Vaabendragere stod udenfor og forlangte Biffert itale.

„Lad ham komme ind,“ sagde Offe Stub. „Feltherrens Bud bør man høre.“

Vaabendrageren traadte ind, Biffert betragtede ham nogle Dieblkke forskende, før han gjenkjendte ham. Det var Henning Graabuf, som fremstillede sig, smilende, selvtilfreds og fuldstændig forvandlet. Han havde ombyttet Bondekosten med en Krigmands Dragt: Brystplade, Stormhue og et langt Jernsværd; Benene skjultes af et Par nye og vældige Støvler med stive Kraver, som naaede ham op paa Livet.

Det var dog ikke alene i Dragten, at den forrige Bildthys Forvandling bestod; siden den Aften, han vendte tilbage til Leiren i Johan Rantzaus Selskab, syntes Henning at være bleven en anden Person, han bar sit Hoved høiere, der laa en Freidighed, en Bestemthed og Selvtillid i hans hele Fremtræden, som tidligere havde været ham fremmed. Man havde ogsaa lagt Mærke til, at Feltherren gav sig mere af med Henning end med sine øvrige Undergivne og viste ham en Tillid, hvis Rilde Ingen kunde udfinde. Henning var altid i Bevægelse, han havde sin egen Hest, man saa ham drage bort, Ingen vidste hvorhen, han vendte tilbage til Leiren igjen, stille og lydløs, men hurtig, som Pilen flyver fra en Bue, altid havde han et Grinde at bringe, bestandig nikkede Johan Rantzau til det Budskab, han vendte tilbage med, smilte til ham eller

slog ham paa Skulderen og sagde: „Det er godt Du! Saadan skal det være.“

Red Feltsherren ud, medens Vaabendrageren var tilstede, kunde man være vis paa at træffe ham i Følget, bestandig saa fjernt, at Afstanden betegnede Herre og Tjener, men dog bestandig nær nok til, at han kunde være den Første, som modtog Kantsaus Befalinger.

Om Aftenen, naar Tappenstreg var slaaet, og Krigsfolket havde søgt deres Sovesteder, kunde man af og til finde Henning paa en Bænk udenfor Feltsherrens Hus. Da sad der gjerne en Kvinde ved hans Side og bøiede sig over mod ham og saa op til ham og lyttede efter, hvad han hviskede til hende. Vinduet til Stuen stod paaklem, det aabnede hun af og til og saa ind efter et lille Barn, som laa og sov i en Bugge. Derefter talte de sammen igjen.

Det var Tranen, Hennings Hustru. Hun havde ombyttet sin blaagraa Værredskjole med en smuk Bonde= dragt og sin sørgende Mine med et tilfreds og lykkeligt Smil, der gjorde hende endnu smukkere.

Biffert Bendelbo havde tabt Henning af Syne i den sidste Tid; han gik og øvede sig med sin tydske Fægtemester, medens Vaabendrageren red Kantsaus Grinder. Aften skiftede Henning i saa Ord, hvad der angik ham siden deres sidste Møde.

„J har skaffet mig en god Herre,“ sagde han. „Jeg tænker ogsaa nok, han skal saa sig en Tjener derefter. Aftens sad han og saa hen paa mig, saa lo

han og sagde: „Seg sidder og grunder over, hvordan det kan være: Hidtil er Du den Eneste, der har faaet mig til at lade Naade gaa for Ket, Du!“ — For otte Dage siden kaldte han mig ind til sig. „Vi mangle snart Føde til Krigsfolket,“ sagde han. „Landet heromkring er udpint, de have ikke mere. Der maa skaffes Noget tilveie, og det maa skee i en Fart.“ — „Hvordan skal man bære sig ad dermed?“ spurgte jeg. Saa foer han op, som han pleier, og buldrede løs som et Tordenveir, men nu kjender jeg ham, det driver over igjen. — „Hvordan man skal bære sig ad, det maa Du om,“ sagde han, „gaa din Bei og kom tilbage med god Betsed, inden Sol gaaer i Bjerger imorgen Aften.“ — Veed I, hvad jeg gjorde? Jeg sadlede min Hest og red om til Herremændene og til de store Gaarde og sagde: „Ket nu mangle de Føde nede i Leiren, og Krigsfolk kan ikke æde Hø; hvad vil I helst: bringe os det, vi trænge til, ned til Kolding og faae en rimelig Betaling for det, eller vente, til vi selv komme og tage det? — Det vil ikke vare længe.“ — Dagen efter kom Vogn efter Vogn kjørende ind til Byen, alle bragte de Levnetsmidler, og nu have vi Guds Betsigelse for lang Tid. Da skulde I have seet ham, den mægtige Herre, hvor han lo og gned sine Hænder og ruskede mig i Haaret. „Seg tog altsaa ikke feil af Dig,“ sagde han, „jeg vidste nok, Du fandt paa en Udvei. Det er din bedste Streg, og den skal Du have en Belønning for. Bed mig om hvad Du vil.“ Saa bad jeg om et Par nye Støvler, og dem fik jeg, see

blot! saa lange og saa gode, man kan ønske sig, og saa faste, at man ikke kan jage et Sphd igjennem dem. Lidt kortere eller lidt længere, hvad gjør det vel ham, tænkte jeg, og lod Skomageren sje dem saa fuldkomne, at de naa mig næsten op til Mæven."

Biffert smilede over dette Træk i Hennings Natur, som vedblev at være sig selv lig og bestandig søgte at drage den størst mulige Fordeel ud af Diebliffet.

"Og hvad vil Du hos os iaften?" spurgte han.

"Det er en vidtløftig Historie, som jeg kun betroe Eder, og som ingen Anden maa vide Noget om. — Forgangen blev jeg skiffet over til Thyen med Brev til Herremændene, som endnu staa paa Kong Christjærns Side. Jeg skulde skaffe Feltherren Bæstet om, hvordan Stemningen var for den nyvalgte Konge. — Det gaaer der, som det pleier: Kong Christjern er i Nød, hans Venner forlade ham. Søren Marsvin, Jens Wilde, Hans Urne og flere Andre gave Tilfagn om at følge med Kong Frederik.ovre i Thyen ligge desuden den tydske Oberst, Grev von der Hoya og Søren Haarde med otte hundrede Landsknechte i Kong Christjærns Sold. Rantzau vilde vide, hvad han kunne vente sig af dem. „Tal med Folkene og udforsø deres Mening," sagde han. — Det er bedre at søge Hovedet end Halen, tænkte jeg, og gav mig til at holde Die med Greven. Han morede sig med at ligge i en Baad ude paa Lillebelt og skjude Vænder, det var mig, som roede den for ham. Saa fik vi Storm, og von der Hoya begyndte at flage og jamre sig, hans tydske Mod kunde

ikke taale Saltvand. Han troede aldrig at naa Land mere, det Skind! Imens kom jeg frem med mit Grinde, og det gik lettere end jeg havde tænkt mig. Kong Christjern havde ikke betalt Landseknægtene deres Sold i de sidste to Maaneder. Han manglede Penge, hed det sig. De Gillerſke Knægte havde saa smaat begyndt paa at gjøre Oprør; Jørgen Haarde og Greven ønskede derfor Intet hellere, end at faae Pas og Lov til at drage uantastet hjem til det kjære Tydſkland igjen, men for at bringe den Sag i Orden forlangte de en Adelsmand med Feltherrens Fuldmagt ſkiftet over til dem. Johan Rantzau er iaaften redet op til Kongen i Rolding, naar han kommer hjem og hører mit Budſkab, kan jeg bede ham om Alt, hvad jeg vil. Imorgen gaaer Reizen tilbage til Hjem igjen. Grev von der Hoya og Jørgen Haarde vente mig i Middelfart, saa huſkede jeg paa Der; har I Lyſt til at følge med derover?"

Biffert stod nogle Dieblkke i Tavshed, som om han betænkte sig, hans Dine ſøgte det lille Bord, hvor Jørgen sad og ſlog Terning med Ebbe Strangeſen, han lagde Mærke til, hvorledes diſſe To eſterhaanden vare blevne Gjenſtande for hele Selskabets Opmærksomhed; der blev talt og hviftet om dem overalt, det var, som om der laa et Uveir i Luften og at man var forberedt paa at ſee det bryde frem.

„Derſom Du vil viſe mig en Tjeneste," ſagde Biffert til Henning, „ſaa gaa til Feltherren og faae ham til at lade Jørgen Gram følge med Dig; kom til-

bage med Bæfled derom, det hurtigſte Du kan, heller inat end imorgen, heller ſtrax end om en Time."

Henning kaſtede ſit Blik over paa de to Spillere, hans Bryn rhykede ſig, han havde opfattet Alt.

"Det ſkal blive beſørget," ſagde han og forlod Stuen.

Viſſert gik hen til Terningbordet og ſatte ſig ned ved Jorgen Grams Side for at ſee paa Spillet.

Jorgen havde hidtil været uheldig. Ebbe Strangeſen vandt næſten ved ethvert Kaſt. Tilfredſheden herover afprægede ſig i hans fregnede Anſigt, han lo høit og kaſtede af og til ſit Blik over mod de Andre, da han ſaae, at man iagttog ham. Han miſforſtod imidlertid Aarſagen til den almindelige Opmærkſomhed.

"J har ikke ſaa megen Lykke i Spil, ſom nylig i eders Krigsbedrifter," udbrød han.

"Jeg ſætter heller ikke ſaa ſtor Pris derpaa," ſvarede Jorgen.

"Jeg holder dog mere af at vinde end af at tabe."

"Jeg min Sjæl ogſaa," bemærkede Bjørn.

"Og jeg spiller kun med Eder iaften for at viſe, at jeg ikke er bange for at tabe," ſvarede Jorgen.

"Ja det kjende vi nok, Jens Krag var heller ikke bange for at tabe, det ſagde han idetmindſte, ſaa ſad han forgangen Aften og spillede først ſin Heſt og dens Sadel bort, ſaa ſin Gaard og Alt, hvad han eiede, men Morgenen efter fandt de ham død og aſlivet i Sengen. Han holdt dog ikke af at tabe."

Dertil ſvarede Jorgen Intet. Lykken lod til at have vendt ſig, han begyndte at vinde og blev ved

dermed ligesaa uafbrudt, som det nylig havde været Tilfælde med Ebbe.

„Hr. Eggert Bugge er ikke tilstede iaften,“ vedblev Ebbe, idet han rystede Bægeret med større Omhyggelighed og dog gjorde et slet Rast. „Han hviler maaske ud efter sine Bedrifter. Han har jo ogsaa udrettet saameget, at man nok kan blive trangbrystet derefter.“

„Hvad mener I?“

„Naturligvis den navnkundige Fægtning ved Rye Kirke, hvor han slog en Hob Bønder og tog den Dalby Bjørn tilfange.“

„Ja, ikke sandt!“ svarede Sorgen, „det var en Bedrift, dens Betydning kan saameget mindre være Tvivl underkastet, som flere af de Tilstedeværende her have været Deltagere i den, blandt Andre jeg.“

„Der er heller Ingen, som tvivler om den,“ svarede Ebbe Strangeesen.

„Nei, saa min Sjæl om der er,“ forsikrede Bjørn.

„Det Mærkværdigste forekommer mig blot at være, at Hr. Eggert Bugge blev Seirherre, medens han selv sad fangen. Ikke sandt! Det var jo nede i et Gravkammer, at han viste sit Mod, og vandt Slaget? Jeg beder Eder at fortælle mig lidt derom, siden I som sagt selv var tilstede.“

Spillet var under denne Ordveksel vedblevet. Ebbe Strangeesen sad nu i et afgjort Uheld. Han troede at skjule sin ophidsede Sindsstemning herover ved uafbrudt at fortsætte Samtalen i et høirostet Sprog, som

nødvendig maatte vække Opmærksomhed og efterhaanden kaldte flere af Gæsterne hen til Bordet.

„I har en Feil, Herre!“ sagde Sorgen langsomt og roligt, „en slet Bane; tilgiv, at jeg gjør Eder opmærksom derpaa! I taler ondt om de Fraværende. Det er tredie Gang, jeg hører det iaften.“

„De Fraværende tabe jo Intet derved,“ svarede Ebbe, „siden I forsvarer dem.“

„Ikke altid. Hvis man f. Ex. talte Ondt om Eder, vilde jeg maaske tage i Betænkning at gjøre det.“

„Hvorfor?“

„Jeg har ikke den Ære at kjende Eder nok dertil. Det forekommer mig, at man ved at tale Ondt om de Fraværende kun siger sig selv en slet Kompliment, jeg forstaaer heller ikke, at Den, som selv besidder Mod, kan være tilbøielig til at tvivle om Andres.“

„Det er rigtigt!“ udbød Bjørn. „Hvorfor har Du saameget imod Hr. Bugge? Han talte forgangen Dag Godt om Dig, nu taler Du Ondt om ham.“

„Hvem af dem skal man nu tro?“ spurgte Offe Stub.

„Ingen af dem,“ svarede Biffert.

Ebbe havde atter gjort et uheldigt Rast, han vendte sig heftig om mod Biffert. „Hvorfor ikke, om jeg tør spørge?“

„Naturligviis, fordi Andres Dom altid er en utilforladelig Grund at bygge paa,“ svarede Biffert med sit venligste Smil.

„Jeg talte ikke om Hr. Eggert Bugges Mod,“

sagde Ebbe, „især siden han denne Gang havde saa liden Veilighed til at vise det, jeg finder blot, at han har skaffet sig sin Berømmelse for en billig Pris. Det var Meningen af det, jeg tillod mig at httre, da vi begyndte denne Samtale. En Mand kan have Uheld med sig, blive fangen, naar Overmagten er mod ham, eller han ikke seer sig tilstrækkeligt for, det er en ærlig Sag; saa hjælper man sig, som man kan, helst selv, tager ogsaa tilnød mod en Haandsrækning af Andre, man gjør blot ikke Blæst deraf eller regner den Andens Hæder med til sin egen. I kan tro, jeg kan tale med derom, jeg har oplevet saadanne Historier og altid vidst at trække mig ud af dem.“

„Var det med Armene eller med Benene?“ spurgte Claus Juul.

„Det var maaske med Kniven,“ svarede Sorgen.

Disse sidste Ord faldt som en Blyvægt over Ebbe; han blev bleg, hans Dine skød Flamme.

„Hvad mener I dermed?“ raabte han. „Skal det være en Gjentakelse af Historien med Feltherrens Stof, I sigter til?“

„Nei!“ svarede Sorgen Gram. „Jeg sigter ikke til Feltherrens Stof, men til Høibroplads.“

Ebbe Strangesen sprang op fra Bænken, han kastede Tærningerne henad Bordet og udbrød med en tvungen latter, der fortrak hans Ansigt og viste hans Tænder:

„Det Ord har I været længe om at finde paa, Hr. Sorgen Gram, men det gjør ogsaa al videre Tale

overflødig. Aften har I talt om min Kniv, imorgen tidlig skal I faae at see, hvordan jeg forstaaer at bruge min Kaarde. Hvad Spillet her angaaer, saa mener jeg, at det nu kan være endt, siden I har vundet alle mine Penge."

Jørgen Gram var staaet op fra Bænken, hans Blik gik rundt i den Kreds af Tilhørere, som havde dannet sig omkring Bordet. I det Samme traadte Henning Graabæk ind ad Døren. Jørgen kaldte ham hen til sig.

"Jeg har vundet disse Penge," sagde han, "og onsker ikke at beholde dem, tag dem til Dig, de skulle være dine."

"Fra hvem har I vundet dem, med Forlov at spørge?"

"Fra Herren der."

"I saa Fald være det langt fra mig at tage dem," svarede Henning. "Jeg har været Poul Laxmands Tjener."

Det er umuligt at skildre den Virkning disse faa Ord vakte. Ebbe Strangesen syntes at lede efter et Svar, men han fandt intet; man hørte hans gispende Aande og saae den Arm skjælve, hvormed han støttede sig til Bordet, hans Blik, der nylig havde været dristigt og udfordrende, sænkede sig for den tavse og alvorlige Kreds, som omringede ham.

"Imorgen tidlig," udbød han endelig hæft og uthdeligt og nikkede over til Jørgen, "saa skal I komme til at betale den hele Regning, ogsaa hans der."

„Imorgen tidlig vil Hr. Gram ikke komme til at betale for Noget,“ sagde Henning Graabæk, „saa er han reist bort i et Grinde for Feltherren. Jeg kommer med den Ordre, at Hr. Tørgen strax har at møde hos ham.“

Tørgen gif hen og tog sin Kaarde ned fra Bægen, idet han spændte den om sig, udbrod han:

„Hvad vi To have at forhandle sammen, maa altsaa vente til jeg kommer igjen. I skal nok faae eders Hyt styret og ikke komme til at tabe ved Opsættelsen.“

Efter disse Ord hilste han paa sine Venner og forlod Stuen med Henning.

„Nu glemte han alle sine Penge,“ sagde Bjørn. „Jeg vil see efter, hvor mange der er, og saa tage Vidner paa, at jeg forvarer dem, til han kommer igjen.“

Med disse Ord gav han sig til at tælle Pengene.

XXII.

Hvad Rngtet fortalte.

Biffert var under denne Strid bleven fiddende ved Bordet, tavs og rolig, som om Intet af Alt angik ham; imidlertid vedbleve hans Dine ufravendte at være rettede paa Ebbe.

„Hvorfor betragter I mig faa nøie, Herre?“ spurgte Ebbe.

„See Jer om, Herre!“ svarede Biffert blidt og fredsommeligt. „I vil finde, at jeg deler denne Opmærksomhed med alle de øvrige Tilstedeværende. Alle vente uden tvivl ligesom jeg paa den Undskyldning, I har at gjøre Hr. Offe Stub, fordi I bryder Freden i hans Hus og forstyrrer vor Fest med eders truende Ord.“

„Synes I da, at jeg har kunnet handle anderledes, end jeg gjorde?“

„I maa ikke gjøre mig til Dommer, jeg vilde maaſke i dette Tilfælde ikke kunne være tilstræffelig upartiff; spørg heller de Andre; I ſeer her Mand

omkring Eder, som forstaa sig paa, hvad der angaaer
 Ære og Sømmelighed."

"Han har vist sig hovmodig og udfordrende mod
 mig den hele Aften."

"Ogsaa mod mig," forsikrede Bjørn. "Naar jeg
 talte til ham, maalte han mig saadan fraoven nedester
 og vidste knap, om han vilde svare."

"Ogsaa mod Eder?" gjentog Biffert. "Virkelig?
 I saa Fald maa han vist have haft sine Grunde
 dertil."

"Hvilke?"

"Spørg ham selv derom!"

"Han er jo uheldigviis reist sin Bei og kan ikke
 svare for sig. Men I er hans Ven og paatager Eder
 hans Forsvar; siden I har tænkt Der, at han havde
 Grunde til at fornærme os, saa bør I ogsaa kunne
 nævne dem. Har jeg ikke Ret?" vedblev han, henvendt
 til de Omkringstaaende.

"Hr. Ebbe Strangesen har Ret," svarede En i
 Kredsen. "Biffert bør udtale, hvad han meente."

"Men jeg meente kun," vedblev Biffert med sit
 venlige Smil og den blideste Røst, "at Jørgen Gram
 maaske kunde have nogen Grund til at beklage sig over
 Eder, I to Herrer!"

"Hvorfor det?"

"Han har beilet til Broken Laxmand, han er
 bleven hendes Trolovede, som I maaske have hørt
 fortælle."

"Hvad følger deraf?"

„At han gjør hendes Sag til sin.“

„Og saa?“

„Ja, og saa er det jo muligt, at visse sørgelige Rygter om eders Udfærd mod den afdøde Rigshofmester, i Forbigaaende kunde have streifet Jørgen Grams Øren og bibragt ham nogen Uvillie mod Eder. I lægger Mærke til, at jeg betjener mig af de skaansomste Udtryk, ligesom ogsaa, at her kun er Tale om Jørgen Gram. Jeg i hans Sted vilde sige: Hvad bethyder vel et Rygte? Alverden kan fortælle, hvad den finder for godt, om Eder og eders hæderlige Ven paa Bænken der, det er blot ikke Alverden, som paatager sig at bevise det.“

Ebbe Strangesen indsaae, at han var gaaet for vidt, men han var nu engang bleven tvungen ind i den Kredss af Forklaringer, som Vissert saa tilshneladende uden Hensigt bestandig drog tættene sammen om ham. Hans næste Spørgsmaal var:

„Hvad er det da for Rygter, Alverden fortæller om mig?“

„I mener om Eder og eders Ven.“

„Nu ja, om Bjørn og mig! Skulde I tilfældigviis kjende dem?“

„O min Gud! hvem kjender ikke dem? Vidste I ikke Noget derom før nu? Det maa da være gaaet Eder som de bedragne Egttemænd, de erfare altid sidst, hvad der nærmest angaaer dem. Siden man her i Kredsen opfordrer mig til at tale uforbeholdent, maa jeg adlyde, hvor megen Overvindelse det end koster mig. Rygtet melder da, at I, Ebbe Strangesen, dræbte

Poul Saxmand. Det fortæller, at I snigmyrdede ham; det lægger til, at I haanede den Døde efter at have myrdet den Levende."

Alle Tilstedeværende følte ved disse rolige og bestemte Ord ligesom en Storm bruse hen over deres Hoveder. Ingen talte; under den almindelige Tavshed hørte man Bifferts Anklage falde som Rølleslag paa de to Herremænd, hvoraf den Ene sad sammenbøiet og betragtede Bordet foran sig med matte og udtryksløse Dine, og den Anden stod stiv og opreist foran Bænken, medens han gispede efter Luft og vædede sine tørre Læber med Tungen.

"See, det er Alt, hvad jeg har hørt fortælle," vedblev Biffert, "men, som sagt, jeg for min Person ændser ikke Rygter, hvor mange troværdige Vidnesbyrd der endog have bekræftet dem. Jeg troer dem ikke, gjentager jeg, fordi jeg anseer det uforeneligt med en Adelsmands Ære at snigmyrde sin Fjende; jeg holder det endnu for mere umuligt, at To kunde slaa sig sammen til en saadan Bedrift; jeg anseer det endelig for usømmeligt for os, hvis det var skeet, at taale Eder her i vort Selskab."

"Det er nok!" raabte Ebbe og strakte sine knyttede Hænder frem mod Biffert. "Saasandt Gudfader er over os, skal enten I eller jeg imorgen have ophørt at leve."

"I truer mig," svarede Biffert. "I vil tvinge mig til at slaaes. Finder I da noget Fornærmeligt i, at jeg gjentager, hvad Alle fortælle, siden I selv op-

fordrede mig dertil? Har jeg tillagt Eder Noget, som ikke stemmer overeens med den strengeste Sandhed, saa tager jeg ethvert formærmeligt Ord tilbage og beder Eder om Tilgivelse. — I viser Tænder, Herre! Det er ikke at svare. Nu tie I stille begge To, og for lidt siden havde I Mod til at forlange en Forklaring, hvorfor Sorgen Gram viste sig kold og tilbageholden, hvorfor han maatte modtage Forbøn af en saa hæderlig Mand, som Hr. Offe Stub, for han nedlod sig til at sidde paa samme Bænk som I, berøre de samme Tærninger som I; for lidt siden undrede det Eder, hvorfor en Adelsmand sther eders Selskab, — det forstaaer jeg ikke. I forlangte mit Svar, tilgiv, at jeg taler med en saadan Oprigtighed, men jeg indseer ikke hvorfor jeg skulde have nødig at besmykke mine Ord.”

„Kom, Bjørn!” raabte Ebbe, idet han greb sin Hat. „Imorgen tidlig, saasnart det gryer ad Dag, skal I høre fra os Begge. Eder beholder jeg da tilbage, I reiser ikke bort som den Anden.”

Dermed ilede han hen til Døren, Bjørn fulgte ham, mumlende nogle uforstaaelige Ord, men Biffert traadte iveien for dem og sagde:

„Hvis jeg virkelig mod min Villie skulde blive nødt til at slaaes for det, I har opfordret mig til at sige, saa raader jeg Eder til at tage saa mange Vidner med, som I mægte at samle.”

„To pleie ellers at være tilstrækkelige,” svarede Ebbe.

„Skaf Eder heller flere. Jeg haaber ikke, I tager

mig dette Raad ilde op, siden jeg giver det til eders egen Fordeel. Hvis I skulde være saa heldig at fælde mig i ærlig Kamp uden tilstræffelige Vidner, kunde Rygtet maaske forvanske Historien. I veed jo, at det allerede een Gang før har havt travlt med eders Aniv. Jeg for min Person holder ikke af Gjentakelser."

"Vi skulle nok faae Vidner," sagde Bjørn og rettede sig i sin fulde Høide, "det kan I lide paa. Jeg vil dernæst lade Eder vide, min gode Hr. Biffert Vendelskaabe, eller hvad Fanden det er I hedder, at I for al den Snak, I her har ført iasten, ikke blot faaer med Ebbe at bestille, men ogsaa med mig."

"Dog vel ikke paa engang ligesom sidst?" svarede Biffert, idet han gjorde en dyb Hilsen for Bjørn. — Selskabet brast i Latter.

"Kom Bjørn!" sagde Ebbe. "Imorgen tidlig skulle vi faae en Slutning paa alt dette." Dermed gif de.

Inden Biffert forlod Selskabet havde sex af Gæsterne forlangt at være hans Vidner. Han valgte de To, som først tilbode sig.

XXIII.

Forberedelser til Tvekamp.

Det var endnu tidligt paa Aftenen, da Biffert vendte hjem. Sorgen Gram var allerede reist bort i Feltherrens Grinde. Da Biffert hørte dette, gik han over i Holstenernes Leir til en Hytte, hvori hans Beskjendt, den tydske Vaabenmester, havde opslaaet sin Bolig; Vaabenmesteren var endnu oppe. Han havde to store, selvgjorte Fyrretræes Faller brændende foran sig, ved deres Lys sad han og stoppede Hullerne paa sin Vaabenkofte, som Tid og langvarig Brug efterhaanden havde bragt i hulig Forfald. Ved Lyden af en Kommende svøbte han Koften sammen og kastede den hen i en Krog i Mørket, som om han undsaae sig over, at Noget skulde træffe ham i en saa uridderlig Beskæftigelse. Da han gjenkjendte Biffert tog han den atter frem og vedblev sit Arbeide.

Det var en ældre Mand med stærkt udprægede Træk, et tilspidset Kindstæg og en uhyre Haarvært, som begyndte at graane. Altid tilfreds med sin Stilling, altid tilbøielig til at tage Verden fra den lystige Side, var han en fortræffelig Selskabsbroder og en velkommen

Gjæst, hvor han viste sig. Han hed Hr. Eige von Trotorlow, et Navn, der desværre ikke har havt det Held, at kunne vedligeholde sig i Danmark saalange som mange andre af vore thdske Herrenavne.

„Hvor det er Skade, at I ikke kom lidt før,“ udbrød Hr. Eige, i den Blanding af Thdsk og Italiensk, hvori han udtrykte sig. „Jeg har drukket den sidste Draabe, der var tilbage.“

Til Bevis herpaa strakte han Haanden ned efter en tom Viinkande, som stod paa Gulvet. „Jeg har ogsaa tabt alle mine Penge i Terningspil iaften, ellers skulde jeg snart skikke en Mand ned til Marketænderen og faae Randen fyldt paany.“

„Det er ikke for at tømme en Viinkande, at jeg kommer her iaften,“ svarede Biffert. „Vil I laane mig eders Kaarde med Krydsfæstet, den falder mig bedre i Haanden end min egen, og jeg vil faae Brug for den imorgen.“

„Guds hellige Død og Pine!“ raabte Eige jublende, idet han sprang op fra Bænken og greb Biffert om Armen. „I skal slaaes; og det er alvorligt, vil jeg haabe, Noget, der er værd at trække ud for. Naturligviis er jeg eders Vidne, jeg skal strax skaffe en Mand til, som vil gjøre sig en Glæde af at følge med.“

„Jeg takker Eder, men det behøves ikke, jeg har allerede mine Vidner.“

„Og I har kunnet glemme mig, eders gamle Fægtemester! Det er haardt!“ yttrede han med et Suk og satte sig yderst sørgmodig ned paa Bænken.

„Det var altsaa Kaarden,“ vedblev Biffert.

„Den hænger deroppe paa Bæggen,“ sagde Eige og pegede med Tømmelfingeren over Skulderen. „Jeg har pudset den blank iaften. Men det er umuligt, I kan ikke drage ud uden at tage mig med, saalænge som jeg nu har gaaet og ventet efter en ordenlig Dve-kamp. Selv har jeg gjort mig al optænkelig Umage for at faae en: studefige Svar, spottende Miner, aldrig ride tilside for Nogen; Djæveln staaer i det; Intet vilde hjælpe. — Hvem er den Mand? — Eige von Trotorlow — saa tager Enhver strax Jolehornene til sig. Hr. Biffert! I er min allerbedste Ven, Klingen ligger Eder prægtig i Haanden, og saa har I en Maneer i de dybe Kvarter som ingen Anden; I maa tage mig med. Da jeg saae den Iver og Udholdenhed, I anvendte for at komme til at føre en god Kaarde, anede det mig strax, at I havde en Uven, paa hvem I vilde spendere Frugten af min Lærdom, nu har I faaet ham fat, nu skal han have det, lige i Priffen, det er eders Hensigt, og han faaer det, jeg veed det forud, men jeg maa ikke være med, jeg, som har gjort Eder færdig, skal ikke faae at see, hvordan I benytter mine Erfaringer. Det er ugudeligt!“

„Sex af mine bedste Bekjendte have tilbudt mig deres Tjeneste, jeg har kun kunnet vælge To af dem; I indseer altsaa selv, at der er Intet ved den Sag at gjøre.“

Hr. Eige sad lidt og betænkte sig, før han spurgte: „Naar skal det gaa for sig?“

„Imorgen tidlig ved Solopgang.“

„Og hvad vil Feltherren sige dertil?“

„Jeg haaber ikke, at han skal faae det at vide. Vi ride udenfor Leiren sønderpaa, nedad mod Bonfild Skove.“

„Nedad mod Bonfild Skove,“ gjentog Eige. „Det er godt. Høst nu strax at lægge Mærke til Lyset, tving ham et Skridt eller to til Siden, saa han faaer Solen i Dinene. Saa blot rolig i Begyndelsen; lad ham gjøre sine Kunster først, det trætter. — Og jeg skal gaa herhjemme med Hænderne i Lommen, mens I Andre slaaes. Det er jo ikke til at holde ud.“

Biffert havde taget Kaarden ned fra Bæggen og fæstet den fast under sin Kappe; han rakte Vaabenmesteren Haanden og vilde gaa. Hr. Eige holdt ham tilbage, han havde endnu Meget at sige ham.

„I tænker da ikke paa at slaaes i Skinner og Plade? Det er en Maneer for Kujoner, ikke for brave Mænd. Jeg saa i Osnabrück de Herrer Schvanwedel og Hugo von der Ruspwurm staa og stikke paa hinanden i fuld Harnisk en Klokketime tilende. Ingen af dem kunde faae Hul, tilsidst pryglede de hinanden tildøde med Stridskolber. Hvad ligner vel det? Stig tilhest uden Rustning og mød ham i Vaabenkjole alene, saa tvinger I ham til at gjøre det Samme. Det seer da ud efter Noget. Væg saa endelig fra første Dieblis Mærke til, hvorledes han tager sine Parader; er det en Karl, som forstaaer Noget, saa bruger han ingen Finter, men man træffer ogsaa paa Spekulanter, som give sig Fanden i Bold paa det Uvisse; dem skal man

være agtsom paa. Mens vi laa i Mantua, kom der en Aften en Adelsmand til mig, efterat jeg allerede var gaaet tilfjængs. — „Jeg skal slaas imorgen,“ sagde han, „og jeg forstaaer kun slet at bruge Kaarden. Lær mig det.“ — „Ja hvad skal det blive til?“ svarede jeg. „Troer I, man lærer at føre en Kaarde fra nu af til imorgen tidlig?“ — Saa tog han en vægtig Pung op af Lommen, klingrede for mine Øren med den og sagde: „I denne Pung er der halvtredsstykkethve Guldstykker, de tilhøre Eder, hvis I lærer mig saameget, at jeg kan slippe fra den Sag med Livet.“ — Det var fristende, hvad? — Jeg sad lidt og betænkte mig. — „Vil I spendere eders ene Haand for at vinde?“ spurgte jeg. — Det vilde han. — „Godt! Saa læg nu noie Mærke til, hvad jeg siger. I det Dieblis, I seer eders Modstander falde ud efter Eder, saa opfanger I Stødet i eders venstre Haand, hoier Fingrene fast om hans Kaarde, og mens I holder den tilbage, støder I ham eders egen i Brystet. I vil slippe derafra med Livet, hvordan det forresten gaaer med Eren, det maa I selv om.“ — Vi prøvede et Par Gange paa Skramt i mit Telt, og Thyren forlod mig. Næste Dag gik det ganske noiagtig efter Recepten: Modstanderen stak min Adelsmand i Haanden, men han stak Modstanderen igjennem Brystet. — Saadan kan det gaa, vogt Eder derfor.“

„Jeg skal følge eders Raad,“ svarede Vissert smilende, „men for at jeg skal kunne huske dem, maa I heller ikke give flere.“ Dermed gik han.

Baabenmesteren fulgte ham til Døren. „Pas godt paa min Klinge,“ sagde han, „det er en ædel Natur, der har lugtet Menneskeblod før — Haanden ikke for fastknuget om Hestet, husk saa bestandig paa at følge den Andens Dine — — Og jeg skal ikke være med,“ vedblev han, efterat Biffert var gaaet. „Ja, det ville vi dog see paa.“

Med denne Bemærkning trak Hr. Eige von Trostlow sig tilbage til sin Stue og stængede Døren.

Da Ebbe og Bjørn forlode Selskabet, gik de igjennem Leiren ned til et gammelt, forfaldent Bondehus, hvor Hr. Jeppe Thuesen havde opslaaet sin Bolig. Det var en velhavende Herremand, som handlede paa Holsteen med Dyne og Heste, og i hvis Hus Ebbe Strangesen havde tilbragt forrige Vinter, medens han hjalp ham med Kvæghandelen.

Jeppe laa paa en Bænk med en stor Sengedyne under sig, han var fed og blussende rød i Ansigtet, havde smaa, vandblaa Dine, som næsten forsvandt mellem de vældige Bryn og fyldige Kinder. Foran ham stod en stor Biinkande, og ved hans Side sad en Munk, hvem Jeppe dikterede et Brev til Hjemmet, thi selv kunde han ikke skrive. Da Ebbe og Bjørn traadte ind, var Brevet netop færdigt. Jeppe satte sit Mærke under og lod Munken gaa. De tre Herremænd bleve alene.

„Har Du Noget i Kanden?“ spurgte Ebbe.

„En lille Taar er der vel endnu, og mere kan der blive Raad til, skjøndt det begynder at blive filde, og jeg vil tilfængs og sove.“

Ebbe tog Randen og drak. Bjørn lagde sin Haand paa hans Skulder og sagde: „Levn ogsaa Vidt til mig!“

„Vil Du gjøre mig en Tjeneste?“ spurgte Ebbe.

„Nei, jeg vil ikke,“ svarede Thuesøn, „for Du vil laane Penge, og det bliver der Intet af. Du glemmer at betale tilbage igjen, og der staaer endnu sytten Gylden paa Brættet for din sidste Reise ned til Holsteen, som Du ikke har gjort rigtig Regnskab for.“

„Denne Gang tager Du feil,“ sagde Bjørn. „Naften komme vi ikke for at laane Penge.“

„Hvad ville I da?“

„Jeg skal ud og slaaes imorgen tidlig,“ svarede Ebbe. „Vil Du følge med som Vidne?“

„Skal I nu ud og slaa ihjel igjen,“ sagde Thuesøn. „Hvem er det, som skal holde for imorgen?“

Ebbe rynkede sine Bryn til denne Ytring, som indeholdt Hentydninger, han ikke syntes om. Han fortalte med nogle smaa Forandringer, hvad der var skeet hos Dffe Stub.

„Det er en slem, indbildst Knægt, den Biffert Vendelbo,“ sagde Jeppe. „Jeg glemmer ikke, at Felt=herren foretrak ham for mig, da han skikkede dem op for at slaaes med Bønderne ved Rye.“

„Hvad vilde Du der?“ spurgte Ebbe. „Jeg troede ikke, Du var saa meget for at slaaes?“

Jeppe brast i Latter. „Hvad Fanden brød jeg mig om at slaaes!“ sagde han. „Jeg vilde see et Dieblisk hjem til min Gaard underveis og faae mine

Kreaturexer bjergede fonderpaa før de kom og tog dem. Det var Meningen. — Naa! Du fkal altfaa ud at fægte imorgen. Du bliver da aldrig flogere. Kan Du faae Nogen til at være det andet Vidne?"

„Zens Dxe har tilbudt fig.“

Bjørn faae forbavfet hen paa Ebbe. Han vidfte, at de ikke havde feet Zens Dxe den hele Aften. Ebbe lod, fom han ikke mærkede det.

„Ja, naar en faa hæderlig Mand fom Zens Dxe figer god for Dig, vil jeg ogsaa være med,“ fvarerede Jeppe.

Der blev nu bragt en ny Kande Viin, og medens de tømte den, aftalte de tre Forbundne Enkelthederne, fom ftode tilbage at ordne med Hensyn til Kampen. Lidt efter toge Ebbe og Bjørn Afked.

„Undfkyld, jeg bliver liggende,“ fagde Jeppe Thuesføn. „Jeg er tyk og fed og holder ikke af at reife mig, naar jeg kan undgaa det. Løb lidt! Der falder mig Noget ind. Da jeg drog herved til Kolding, traf jeg en Munk fra Børglum, fom folgte mig en Talisman. Han fvoer ved alle fine Helgene paa, at faalænge man har den hos fig, var man fikker baade for Hug og Stik. Den vil jeg laane Dig imorgen. Jeg bærer den altid hos mig.“

Jeppe tog en lille Pakke op af fin Koftelomme, medens han vedblev: „Det er rigtignok kun en Hæffel-nød, at fee til fom en enhver anden Nød, men Munken forbandede fig paa, at der laa et Stykke af Sankt Peders Rindbeen indeni; man kan ogsaa høre, at det rasler,

naar den rystes. Saa var det den Aften, vi havde Gilde hos Kongen i Rolding, da var jeg fuld og fik Lyft til at see, hvad der var i Nodden. Jeg knæffede den, og ganske rigtig, der laa min Sjæl et lille Stykke Been derinde. Nu har jeg bundet den forsigtig sammen igjen og svøbt en Klud udenom. Jeg tænker ikke, den har mistet noget af sin Kraft for det. Vil Du laane den imorgen, saa vær saa god!"

Ebbe afflog det og gik med Bjørn. Jeppe kaldte paa sin Tjener og lod sig afklæde. Lidt efter kom Bjørn tilbage og hviskede til ham:

„Laan os alligevel den lille Palle, I nylig talte om. Hvem kan vide, hvad den er god for.“

Jeppe gav ham Pallen. „Men I svarer mig til den,“ sagde han, „jeg vil min Sjæl have den igjen, man er altid sig selv nærmest.“

Ebbe var imidlertid gaaet hen til Jens Dres Bolig. Hans Erinde her var det samme, som hos Jeppe Thuesen, og Jens besvarede hans Bøn med et lignende Spørgsmaal:

„Kan I faae Nogen til at være eders andet Vidne?“

„Jeppe Thuesen har tilbudt sig,“ svarede Ebbe.

„Isaafald kan I ogsaa gjøre Regning paa mig,“ sagde Jens.

De nødvendige Forberedelser til Kampen bleve nu aftalte. Bjørn var kommen ind til dem. Han stod og lyttede og smilte; først nu fattede han det Klogtige i Ebbes Maade at skaffe sig Vidner paa.

XXIV.

En Foraarsmorgen.

Den næste Dag stod Solen klar og skyfri paa Himlen. Foraaret bredte sit friske, grønne Tæppe over Jorden, Storken og Stæren gik i Engene, Kragerne fløi i store Skarer hen over Skoven, og det sang og spirede og duftede og mylrede frem overalt, som om den nye Hersker ilede med sine Belgjerninger at ud= flette alle de sørgelige Minder, hans Forgænger havde efterladt.

Nogle Timer efter Solopgang rede sex Mænd ud fra Leiren nedad mod Bonsild, som dengang laa om= given af en mægtig Skovstrækning. Rytterne droge frem i Skridtgang, der syntes at hvile et tankefuldt og alvorligt Udtryk over dem, som kun flet stemte med den friske Foraarsmorgen. I deres Spidse red Biffert Vendelbo, indhyllet i en stor Kappe.

Rygtet om hvad der var foregaaet hos Osse Stub, havde allerede vundet langt større Udbredelse, end Biffert ønskede. Flere af hans Venner indfandt sig

hos ham om Morgenens for at tilbyde deres Tjeneste, og Biffert havde mange Venner. Nogle lode sig nøie med den samme Forklaring, som Hr. Eige von Trotlow havde faaet, Andre paastode, at de vilde følge med, en Kamp var en Udspredelse i det eensformige Liv, de saalænge havde ført, og Vidnernes Antal var saaledes steget til fem, inden de forlode Leiren.

Hvorledes det imidlertid var gaaet Modstanderne, vidste Ingen, de havde endnu ikke ladet sig tilskynde. Derimod meldte Jeppe Thuesen og Jens Oxe sig om Morgenens tidlig hos Bifferts Vidner og aftalte Mødestedet til Kampen med dem. Fornærmelsen den foregaaende Aften havde været offentlig, Udfordringen blev ordnet efter de strengeste Regler for den Tids Baabenbrug.

Et Stykke nedenfor Leiren begyndte Skoven. Ved et Riisgjarde, som indhegnede den, holdt en enlig Rytter og saae sig om til Siden, som om han ventede Nogen. Foran sig paa Sadlen havde han bundet en anseelig Pafke, der saae ud som hvidt Linned, men hvis Indhold iøvrigt ikke var til at gætte.

Da Biffert kom nærmere, gjenkjendte han Hr. Eige von Trotlow, som smilede og hilste med den venligste Mine.

„Jeg havde ikke ventet mig den Ære at møde Eder her,“ sagde Biffert. „Det var imod vor Aftale, Hr. Eige! Som I seer, ere vi allerede dragne ud i et temmeligt stort Antal. Det vil vække Opsigt i Leiren.“

Eige hørte ham rolig tilende, hans Smil blev uforandret.

„Antage I Herrer da ikke, at I ville faae Brug for en dygtig Feltstærer idag?“

„Er I Feltstærer?“

„Det skulde jeg rigtignok mene. Her see I mine Paffenilleker. Det skal være en morderlig Skavank, som jeg ikke tager paa min Samvittighed. I Dsnabrück behandlede jeg en Junker, som en Feltslange havde revet det halve Been af. Han gaaer endnu saa rask som en af os, og velsigner mig paa Stumpen. Da vi laa for Genua — —“

„Naa i Guds Navn! saa følg da med os,“ sagde Biffert utaalmodig. „Lad os blot komme afsted.“

Han gav sin Hest af Sporen og red ind over Skovveien. Hr. Eige sluttede sig til de Øvrige, og fortalte dem omstændeligt, hvorledes det var gaaet, da han laa for Genua.

Veien, de nu red, førte til en aaben Plads inde i Skoven, omkrandsket af en Række ærbørdige og knudrede Egetræer. I det ene Hjørne af Pladsen betegnede en stor Høi et gammelt Offersted, hvis oprindelige Skikkelse nu var forstyrret. Flere af Stenene, som før havde ligget oppe paa Høien, vare rullede ned paa Sletten og skjultes næsten af Skovbundens lysgrønne Græs, hvori smaa Buske af Anemoner og Tusindsnyd blandede deres brogede Farver.

Idet de rede ind paa Pladsen, bleve de overraskede ved at see Ebbe og Bjørn, ventende paa dem. Ebbe stod

opreist, støttende sig til sit Sværd, iført et blankt Brystpandser og Armskinner. Jeppe Thuesen laa paa sin Kappe i Græsjet med opknappet Vaabenkjole, han pustede og stønnede, medens Sveddraaberne perlede paa hans Pande. Det hurtige Ridt denne Morgen havde øiensynligt anstrengt ham i høj Grad. Bjørn sad paa en Steen og drak af en Læderflaske. Jens Dyr bandt deres Heste.

Ved Synet af Biffert og hans Følge hilste de Andre dem. Bjørn var især yderst høflig, han stod op fra Stenen, slog ud med Armene og gjentog sine Bønfleer Gange, uden at Nogen gav Agt paa hans Opmærksomhed. Jeppe Thuesen blev liggende, han tog sin Hat af og sagde:

„Beder om Forladelse, I kjære Venner og ædle Herrer, fordi jeg bliver liggende og hviler mig lidt. Jeg er en tyk og fed Mand og kan næsten ikke faae mit Veir, saa djaevleblødt red vi til, for ikke at lade Eder vente.“

Da Biffert steg af Hesten og slog sin Kappe tilside var han iført en lysebrun Kofte uden Rustning. Hr. Eiges kostbare Klinger hang i et Bælte ved hans Side. Ebbe lod til at studse herover; han gik hen til Jens Dyr og talte nogle Ord til ham. Jens rystede paa Hovedet og hjalp med at spænde Brystharnisket og Armskinnerne af. Han stod nu i Vaabenkofte ligesom Biffert, kun lagde man Mærke til, at han foruden sit Sværd tillige bar en forskæftet Daggert i Bæltet, midt paa Brystet.

Vidnerne valgte derefter Stedet til Kampen og betegnede de to Modstanderes Plads. Solen stod endnu ikke saa høit paa Himlen, at dens Skin kunde komme i Betragtning. Pladsen var derfor hurtigt valgt.

Hr. Eige lod imidlertid til at være den meest Beskæftigede. Da han havde bundet sin Hest, tog han Paffen, løste den op og udbredte paa Jorden en Mængde smaa og større Stykker Vinne, hvilket dog ikke hindrede ham i paa samme Tid at skotte hen til de Andre og nøie at give Agt paa Alt, hvad de foretog sig. Da Vinneet var ordnet, drog Hr. Eige en Salvebøsse op af sinomme, en Flaske med Eddike, en Kniv og en Sax, kastede et mængstrende Blik paa sine Forberedelser og gik derefter hen til den afstukne Plads. Her undersøgte han Jorden, om den ogsaa var tilstrækkelig fast og jævn, traadte Muldvarpestuddene ned, lagde Mærke til, hvorledes Vjset var fordeelt, nikkede og gav sit Bifald til Alt, og Vidnerne fandt sig i Alt; Hr. Eige var saa godmodig, man vidste desuden, at han var en kyndig Dommer i Kampager.

„Det er fortræffeligt ordnet det Hele,“ bemærkede han til Buul. „Der er skeet Ret og Skjel mod begge Parter; kun synes mig Kamppladsen lovlig stor assat. Jeg har seet den, der var mindre. I Verona sloges jeg en Formiddag efter Frokosttid med en af mine gode Venner oppe paa Spisebordet. Istedetfor Sværd brugte vi Dolken, og for ikke at vige fra hinanden havde vi bundet vore venstre Haandlede sammen med et Skærf.“

„Hvordan spændte det saa af?“ spurgte Jeppe Thuesen, som nu var kommen til Kræster igjen og havde reist sig.

Hr. Ege saae paa Spørgeren og trak paa Skulderen. „Det spændte af, som det pleier, Herre, naar man stikker en Mand sex Tommer Staal ind i Hjertefulen.“

„Uh, fy!“ raabte Jeppe. „Mindre kunde gjøre det.“

Biffert og Ebbe havde taget deres Pladser og stode nu ligeover for hinanden. Ebbe var meget bleg denne Morgen, men idet han tog sin Hat af, vidnede hans rynkede Pande om Bestemthed og Trods. Jens Oxe og Thuesen stode hver paa sin Side af ham og holdt deres dragne Kaarder rettede mod Jorden. Den samme Stilling indtog Bifferts Vidner. De øvrige Tilstedeværende droge sig noget længere tilbage. Da saaledes Alt var ordnet, gjorde Jens Oxe et Skridt fremad, hilste og sagde:

„Inden vi gaa videre, spørger jeg efter Skik og Brug i Alles Paahør, om der er skjellig og høvist Grund til, at hæderlige Mand stille sig her med Baaben mod hinanden?“

„Det er der,“ svarede Juul.

„Dernæst spørger jeg, om Anledningen til denne Kamp er en saadan, at forsonende Ord eller upartist Forklaring ikke kan bringe Forlig tilveie, før Sværdet drages?“

Ebbe tav; han stod og støttede sig til sin Kaarde og saae paa Biffert.

„Jeg holder en Forsoning for mulig,“ svarede Biffert, „og er rede til at gjenfalde enhver Ytring, hvorved Hr. Ebbe Strangesen og hans Ven kunne have følt sig krænkede.“

Denne Erklæring vakte almindelig Forbavselse. Biffert smilede og vedblev:

„Jeg vil dertil gjøre de to Herrer min Undskyldning for Alt, hvad jeg iastes efter Opfordring har talt, hvis Hr. Ebbe blot vil erklære, at jeg paasagde ham noget Urigtigt, jeg mener, et eneste Ord, som ikke stemmer med den strengeste Sandhed. Han behøver blot at nægte, at han og hans Kammerat derhenne med Glasfen i Haanden, have fældet en sagesløs Mand og kastet hans Pig i Vandet. Mere forlanger jeg ikke.“

„Det Svar, jeg agter at give, skal I finde paa Spidsen af mit Sværd,“ sagde Ebbe. „Nu Et gad jeg vide: Hvem det egentlig er, jeg her faaer med at bestille? — Mit Navn er Ebbe Strangesen, hvad er eders? Jeg har hørt tale om en Mand, som kom ridende til Leiren i en Munkeskutte paa en graa Hest, Gud veed hvorfra, listede sig ind i Herremands Kreds og snyltede sig en Plads til ved deres Bord. Er det nok til at føre det store Ord blandt os? Hvad er Biffert Vendelbo for Noget?“

„Biffert Vendelbo var det Navn, Feltherren Johan Rantzau erklærede for en ærlig Mands, da jeg fremstillede mig i hans Leir, det var det Navn, jeg sloges under ved Rye, da jeg tog den Dalby Bjørn tilfange. Jeg veed vel, der knytter sig intet Slægt-

register til dette Navn, men heller ingen Skamplet. Skulde I ikke være tilfreds med den Forklaring, lover jeg at hviſte Eder et andet og bedre Navn i Dret, før vi forlade Pladsen. — Har I ſaa flere Betænkeligheder?"

Iſtedenfor Svar drog Ebbe ſin Kaarde, rede til at begynde Kampen. Jens Juul traadte i det Samme frem foran, og ſagde:

„Det er formodentlig undgaaet Alles Opmærksomhed, at Hr. Strangesen bærer Daggert i ſit Bælte, medens Hr. Viſſert ingen har.“

„Det ſaaer at være,“ ſvarede Viſſert. „Jeg forſtaaer ikke at bruge Dolken.“

Ebbe rev ſin Daggert ud af Bæltet og kaſtede den hen til Ruſtningen. „Er der mere ibeien?“ raabte han raſende.

„Nei!“ ſvarede Viſſert. „Nu ſkal Retfærdigheden domme os imellem.“

Diſſe Ord lode ſom en Jubel, ſom om det endelig var lykkedes ham at naa et længe eftertragtet Maal. Hans Dine ſtraalede, han havde maaſke aldrig været ſmukkere end i det Dieblif, deres Klinger krydsjedes.

Enkelthederne i den Kamp, ſom nu begyndte, veglede ſaa hurtig, at en Beſkrivelse vanſkelig vil kunne give et Billede af den; blot det lagde Hr. Ege med ſtor Tilfredshed Mærke til, at Viſſert fulgte hans Raad og lod ſin Modſtander angribe forſt. Der kom i Ebbes Aſyn og i den Hefſtighed, hvormed han gjorde ſine Udfald, en dñb Harmen tilſyne, alle de Ydmøgſer,

han havde været Gjenstand for, syntes endnu at klinge for hans Dren, og hvad enten det var Bifferts Hensigt eller ikke, saa havde hans Spot, hans gjentagne skaanelsesløse Fremstilling af Drabet paa Rigshofmesteren og den synlige Uvillie, Ebbe følte at være Gjenstand for hos de fleste Tilstædeværende, efterhaanden bragt ham til den Grad af Ophidselse, hvori en Mands Overlæg og Besindighed svinder for en eneste Følelse: Hævnløst.

Ebbe Strangesen var en øvet Fægter. Bjørn vidste det, der laa en lumsk Glæde udtrykt i det Smil, hvormed han stod og stirrede paa Kampen, medens han holdt Hænderne paa Ryggen og Ræderflasken i en lang Snor om den ene Finger.

Hr. Gige von Trotorlow var dog maaske den af Tilskuerne, som det mest lønnede sig at lægge Mærke til. Det er umuligt, at et Ansigt kunde være mere talende eller en Deeltagelse mere levende udtrykt end hans. Han opfattede den allerringeste Bevægelse af de Kæmpende, hans Bryn rynkede sig og glattedes igjen, han smilede og saae barsk ud, hans Hænder knugede sig sammen og rettede sig. En lang Strimmel Vinned af de tilberedte Bind hang ud af hans ene Kostelomme og slæbte efter ham i Græsset. Han blev staaende paa den Plads, han engang havde valgt sig, foroverbøiet, hans Fodder syntes at være rodfæstede i Jorden, kun hans Blik og Miner talede.

Hr. Gige var en Mand, som vidste, hvorledes man havde at forholde sig paa en Kampplads.

Ebbe Strangesen havde efterhaanden udtømt alle sine Kunstgreb og udviklet en Hurtighed og Styrke, som forbavsede Tilskuerne. Bjørn stod og smilte. Jeppe Thuesen derimod led utroligt ved at holde sig saalænge i samme Stilling med den sænkede Kaarde ved Ebbes Side. Hans fuglerunde Ansigt perlede af Sved, han skiftede Sværdet over i den anden Haand og saae hen paa Modstanderen, om det ikke snart kunde være nok. Biffert vedblev at gaa forsvarsvis frem; hans Dine fulgte Ebbes, hans Klinge mødte Ebbes, snoede sig om den som en Slange, drog sig tilbage, strakte sig fremad, sikkert, bestemt og altid saa betimeligt, som om den forud vidste, hvor den skulde dække ham. Kun engang tog han fejl. Ebbe slængede Ormet paa hans Kofte; Blodet, som fulgte efter, betegnede, at Stødet havde truffet.

„Nu har han det!“ raabte Bjørn triumferende, idet han glemte den Tavshed, han som Tilskuer var forpligtet til at iagttage.

„Endnu ikke,“ svarede Biffert, medens han traadte et Skridt tilbage, strøg sit lange Haar fra Panden og begyndte Kampen paany.

Jeppe Thuesen torrede sit Ansigt, da han saae, at der var endnu mere tilbage, og indtog atter den tidligere dækkende Stilling.

„Kan I taale Mere?“ spurgte Ebbe spottende.

„J skal ret snart faae det at vide,“ svarede Biffert.

Efter disse Ord tog Kampen en anden Vending.

Nu var det Biffert, som angreb, saa heftigt og lynsnart, at Ebbe følte sig overvældet deraf. Han bed Tænderne sammen, hans Haand var ikke længer saa sikker og smidig som før. Bifferts Dine straaledede ham imøde som to Flammer. Imidlertid traadte Hr. Eige et Skridt nærmere, han smilede, rettede sig iveiret og fastede et Blik paa de Omkringstaaende; den Færdighed, de her saae udviklet, var jo hans Bærk; Eige var Mesteren, som tog sin Deel af Lærlingens Triumf. For et Die, saa sikkert og øvet som hans, kunde Stridens Udfald ikke længer være tvivlsomt. Han saae Ebbe gjøre et Skridt tilbage, atter et, i næste Secund borede Bifferts Klinge sig i hans Bryst. Ebbe tabte Sværdet, knugede Haanden sammen over det saarede Sted og sank tung og ubevægelig ned i Græsset. Biffert stod med den blodige Klinge i Haanden; hans Dine hvilede paa Ebbe, som laa foran ham i Græsset.

„Jeg beklager meget, hvad her er skeet,“ sagde han, „men det kunde ikke være anderledes.“ Efter disse Ord bøiede han sig ned over Ebbe og hviskede nogle Ord i hans Øre.

Disse dæmpede Ord, som de Omkringstaaende ikke kunde høre, udøvede en mærkværdig Virkning paa den Saarede. Hans lukkede Dine aabnede sig og stirrede med et Udtryk af Rædsel op paa Biffert; han forsøgte at tale, men det lykkedes ikke; et blodigt Skum farvede hans Læber.

„Maa saa jeg bede om en lille Smule Plads,“

raabte Hr. Eige. „Nu skal vi see, hvad Felttkareren kan gjøre.“

Han lagde sig paa Knæ foran Ebbe, sprattede hans Kofte op og undersøgte Saaret. Ebbe saae paa ham, spørgende og ængstelig. Da Eige strax efter igjen drog Koften sammen over Brystet, røbede Ebbes Dine en ubeskrivelig Frygt. Eige fattede dette Udtryk og udbød:

„Det er ikke Noget at være bange for. Det Hele har Ingenting at sige. I kan stole paa mig, om fem Minuter er den Sag i Orden. I de to første Minuter en Smule Krampe, i de to næste lidt Feberghsen, saa kvæler Blodet Jer. Det kjende vi Altsammen.“

Efter denne beroligende Trøst reiste Fægtemesteren sig, tørrede omhyggelig Jorden af sine Knæ og gif hen til Biffert.

Bjørn stod som bedøvet. Af alle de Tilstedeværende havde han mindst ventet dette Udfald, hans spottende Smil var forsvundet, han betragtede Biffert med en vis Rædsel, men undveg hans Blik. Da Eige var gaaet, lagde Bjørn sig ned paa Knæ foran Ebbe og prøvede paa at hæve hans Hoved lidt iveiret. Ebbes Ansigtsfarve var bleven graagul, hans Tænder kom tilsyne under de tilbagetrufne, blaalige Læber. Medens Bjørn understøttede hans Hoved med sin Arm, gled hans Blik hen over den Kreds, som omringede ham, tabs og alvorlig, uden Sorg, uden Deeltagelse. Han søgte Biffert; da han saae ham, syntes Livet og hadefulde Følelser endnu engang at finde deres Udtryk

i hans matte, glasagtige Dine. Derpaa vendte han sig om mod Bjørn og hviskede:

„Tag Dig ivare for ham.“

En Blodstrøm farvede hans Mund, hans Legeme strakte sig tilbage, han udstødte et dybt Suk og døde.

Bjørn knælede ned i Græsset, bøiet ned over Liget; han brast i Graad. Ebbes Kaaarde laa noget borte. Hr. Eige tørrede den omhyggeligt af og lagde den hen ved den Dødes Side. Bjørn nikkede og udbød:

„Han var en brav og ærlig Sjæl!“

„Mon?“

„Han delte sin sidste Skilling med mig.“

„Saa var han en brav og ærlig Sjæl,“ gjentog Vaabenmesteren.

I dette Dieblif kom Biffert hen til dem.

„Det vil maaske være Eder imod, at vi To afgjøre vort Mellemværende idag,“ sagde han til Bjørn. „Saasnart det behager Eder, skal jeg være til eders Tjeneste.“

Efter disse Ord hilste han og red bort med sine Venner.

XXV.

Hvorledes Bjørn hævnede sin Ven.

Den næste Aften sad Biffert hjemme i sin Hytte. Han havde hele Dagen ventet paa Bjørns Bidner, men der kom Ingen. Lidt før Mørket begyndte, vendte Sorgen Gram tilbage fra sin Reise. Hans første Spørgsmaal gjaldt Ebbe Strangesen.

„Hvorledes gif det saa hos Offe Stub, efterat jeg drog bort?“

„Jeg blev der ikke længe, svarede Biffert, „men jeg beklager, at Du glemte dit Løfte. Alt vel overveiet, var det Dig, der gav Anledning til Striden.“

„Det maatte blive Tilfældet, efter vor Samtale underveis. Jeg lagde Mærke til, hvorledes Alle betragtede mig, fra det Dieblif jeg kom i hans Nærhed, det var, som om de ventede paa, hvad der skete. Rigshofmesterens Sag er jo bleven min, og jeg vil slaaes med Ebbe.“

„Det kan Du ikke.“

„Han har fornærmet mig.“

„Det gjør han ikke mere.“

„Hvorfor?“

„Fordi han er død.“

„Død?“ gjentog Sorgen, og betragtede Biffert med den dybeste Forundring.

„Ja! Jeg har hørt det fortælle af En, der stod ved hans Dødsleie.“

„Hvem var det?“

„Ham, der dræbte ham.“

Efter denne Indledning, hvorunder Sorgens Forbavselse steg med ethvert Svar, fortalte Biffert Alt, hvad der var hændet, siden de skiltes. Han havde netop hørt op med at tale, da det bankede paa Døren. Der kom en Mand ind og spurgte, om Hr. Biffert Vendelbo var tilstede.

De to Venner sad i Mørke, men Begge gjenkjendte Røsten. Det var Bjørn Andersen, som stod for dem. Der blev tændt Lys. Bjørn saae sig om og udbrød, da han fik Øie paa Sorgen:

„Jeg vil nok tale et Par Ord med Hr. Biffert i Cenrum.“

„Tal kun!“ svarede Biffert. „Siden I faa uventet gjør mig den Ære at besøge mig, efter hvad der er skeet, anseer jeg det for rettest, at Hr. Sorgen Gram bliver Vidne til, hvad I har at sige.“

„Ja, det kan for den Sags Skyld ogsaa være det Samme,“ sagde Bjørn i den langtrukne Tone, som var ham egen, og han satte sig ned paa den yderste Ende af Bænken. „Jeg kom blot for at sige Eder,

at hvis jeg igaarastes skulde have talt Noget, som
 I føle Eder krænkede over, saa tager jeg mine Ord
 tilbage."

Det kostede Biffert Møie at vedligeholde en alvor-
 lig Mine ligeover for denne Erklæring.

"Det bør I ikke gjøre," sagde han.

"So jeg gjør, jeg tager dem tilbage alle tilhobe
 Jeg havde drukkert tæt iafte; maa I vide; naar jeg
 drikker bliver jeg gjerne fuld, og saa veed jeg ikke,
 hvad jeg siger."

"Men I forholdt Eder jo meget tavs den hele
 Aften; tvertimod, det var jo mig, der var saa uheldig
 at fornærme Eder."

"Er det ikke det, jeg siger: saasnart jeg faaer Noget
 i Hovedet, husker jeg Sugenting. Ja vist var det Eder,
 der fornærmede mig, men det kan være det Samme.
 Jeg lader som om det aldrig var skeet."

"I kommer altsaa iafte for at sige mig, at I
 ikke onsker at slaaes?"

"Jeg kan jo ingen Vidner faae," sagde Bjørn.
 "Har jeg ikke i Eftermiddag løbet fra Herodes til
 Pilatus? Alle de jeg kom til, trak paa Skuldren og
 vendte mig Ryggen."

"Jeg synes dog, at I maa være langt mere
 uvenlig stemt imod mig idag end igaar, siden I ved
 mig har mistet eders bedste Ven."

"Ja, jeg holdt meget af Ebbe, det beklender jeg
 frit, og hans Død gaaer mig græsfelig nær til Hjerte.
 Det er heller ikke fordi jeg er bange for at slaaes;

hvis I troer det, tager I min Sjæl fejl; men jeg vil ikke have et Menneſkes Død paa min Samvittighed."

"Man mener dog, at I temmelig længe har befundet Eder i et ſaa uheldig Tilfælde."

"I tænker paa Rigshofmesteren; maa jeg bare være fri for den Snak, jeg har ligesaa lidt dræbt den ſalig Laxmand ſom I. Ebbe ſagde, jeg ſkulde gaa med og ſaa gif jeg med, ſom jeg altid pleiede. Saa ſad vi længe og drak ude i et Viſlag paa Høibroplads, og da ſaa Rigshofmesteren kom over Broen, gif Ebbe hen og ſtaf ham; men jeg tog blot i hans Been og hjalp med at kyle ham ud i Kanalen. Den Hiſtorie har alligevel pint mig i mange Aar; jeg ſaae godt, hvordan Folk gif afveien og lod, ſom de ikke kjendte mig. --- Skulde jeg nu gaa hen og ſtikke Eder ihjel og have Mere at bære paa?"

"Men er det da ſaa afgjort, at I vil komme til at bebreide Eder min Død?" ſpurgte Viſſert. "Der gives dog ogſaa et andet Tilfælde, ſom I idag har ſeet Exempel paa."

"I Djævels Skind og Been!" raabte Bjørn, "jeg er ikke bange, lad mig ſaa være; jeg vil alligevel ikke ſlaaes med Eder."

"Godt!" ſagde Viſſert. "I ſkal blive fri derfor, men paa een Betingelſe."

"Nei, jeg gaaer ikke ind paa Betingelſer, men det kan være det Samme. Maa vi høre?"

"I forlader Leiren."

Bjørn ſyntes at overveie. Han tav lidt.

„Seg troer I betænker Eder?“

„Paa ingen Maade. Mit Løi er allerede indpakket.“

„Det maa skee endnu i denne Aften.“

„Naader I mig til det? Ja, det er vel ogsaa det Bedste, saa er der ikke saa Mange til at see paa, at jeg rider bort.“

„I maa drage ud af Landet,“ vedblev Biffert.

„Seg har tænkt paa det,“ sagde Bjørn. „Seg reiser til Egbef.“

„I maa aldrig vende tilbage igjen.“

„Nei!“

„Aldrig hyde en ærlig Mand Haand, thi han vil ikke modtage den, aldrig trænge Eder ind i hæderlige Mænds Selskab, de ville vise Eder Døren.“

„Det skal skee!“ svarede Bjørn.

„Gaa saa eders Vej, Hr. Bjørn Andersen. Seg har ikke mere at sige Eder.“

„Farvel!“ sagde Bjørn. „Nu gaaer jeg. — Ebbe ligger oppe i Baabenhuset ved Bonfild Kirke. I kommer til at koste Noget paa at faae ham i Jorden. Seg har ingen Tid dertil. — Seg har heller ingen Penge.“

Med disse Ord reiste han sig, nikkede og gik og lod sig aldrig mere tilshue.

XXVI.

Hjemad.

Den 20de April 1523 drog Christiern den Anden bort fra Kjøbenhavn, fordi han, som Arild Svitsfeldt skriver, „nu formærkede sig ingen mere Tro at have hos de Danste.“ Johan Rantzau var kort iforveien gaaet med Hæren til Fyen, fra Fyen til Sjælland og truede med at indeslutte Hovedstaden. Rybeffernes Flaade ventedes i Sundet, det gjaldt altsaa om at komme bort, medens Veien endnu var aaben.

Tyve Skibe tog Kongen med sig, ladede dem med Bohave, Klenodier og „Rigets bedste Breve.“ Dronningen og hans Børn fulgte ham. Moder Sigbrit var ogsaa med, hun blev som en kostbar Skat bragt ombord i en stor Kasse af Frugt for, at Borgene og Almuen skulde molestere hende underveis fra Slottet ned til Skibet. Før Afreisen kaldte Kongen Henrik Goe fra Abrahamstrup til sig, gjorde ham til Hovedsmand over Kjøbenhavn, lovede at vende tilbage med Hjælp og Undsætning, naar han blot vilde holde

Vyen i tre Maaneder. Henrik Gøe holdt den i otte, kæmpede med i ethvert Udfald, pantsatte sin Gaard, Gisselsfeld, for at betale Soldaterne deres Løn, men Kongen kom ikke, han slakkede imidlertid omkring i fremmede Lande, led Nød og Skuffelser; det varede ni Aar, inden han saa Kjøbenhavn igjen, da var hans Hustru død, hans Børn landsflygtige, han selv Fange paa et af sin Farbroders Skibe.

Kong Christiern drog bort ved Middagstid. Solen skinnede, alle Gader ned til Stranden vare opfyldte af Menneſker. Flere af Landets meſt fortjente Mænd ſluttede ſig til ham og foretrak at forlade Slægt og Venner for at følge ham i Landſlygtighed. Dronningen græd, hun gif igjennem Gaderne med ſine ſmaa Børn ved Haanden, af og til ſtandsede hun, vendte ſig tilbage og ſaae op mod Slottet. Hvad tænkte hun paa imedens? Var det et Afſkedsſuf, hun ſendte den ſvindende Storhed, eller var det med Glæde, hun bød Farvel til det Sted, ſom havde været Vidne til hendes Ydmiggelſer og Sorger? — Danmark havde ikke bragt denne unge Dronning ſynderlig Beſignelſe, hun var bleven fortrængt og glemt i Vældens Dage, nu, da Nøden kom, ſyntes hun ſelv at glemme, hvad hun havde taalt og lidt, hun huſkede blot, at hun havde Plads ved ſin Huſbonds Side.

Underveis fra Slottet ned til Stranden modtog de Flygtende talrige Bevifer paa den almindelige Deeltagelſe. Folket, ſom tidligere havde ſkjælveth for denne Konge med de rhyſkede Bryn, trængte ſig nu

omkring ham, tilraabte ham deres Farvel og bad ham
 skynde sig med at vende tilbage til dem. Volden ved
 Stranden myldrede af Mennesker, som bleve staaende
 og hilste og stirrede efter de bortseilende Skibe, til
 Skovshoveds grønne Bynter skjulte dem. Det var,
 som om den nedbøiede Mands Ulykke idag havde ud-
 slettet Mindet om alle hans tidligere Vildfarelser,
 Ulykken, der lægger Bro over Standens store Kløft,
 bragte 1523 Folket nærmere til Kongen, ligesom den
 1658 bragte Kongen nærmere til Folket.

Frederik den Første havde imidlertid forøget sin
 Hær. Lehnsmændene, som hidtil holdt sig uvirksomme
 paa deres Gaarde, for at oppebie den Vending Striden
 vilde tage, ilede nu til hans Fæner med Krigsfolk og
 gode Løfter. Paa Veien gennem Byen og Sjælland
 mødte han kun Venner og Tilhængere, alene Kjøben-
 havn og Kallundborg stode tilbage. Hovedstaden havde
 lukket sine Porte; medens Rantzau sendte Bud til Byen
 om Underkastelse, gjorde Henrik Gøe sine Volde høiere
 og plantede Kanoner paa dem. Rantzau byggede da
 en Skanse paa Sersløv Mark, en anden ved Balby
 og indesluttede Kjøbenhavn.

Denne Beleiring, som varede i otte Maaneder,
 tilbød ingen synderlig Leilighed til Bedrifter. Henrik
 Gøe gjorde Udfald fra Byen og blev dreven tilbage
 igjen, Angriberne gik det ikke bedre. Det beroede paa
 at tøve og vente, til Borgerne, tvungne ved Mangel
 paa Erhverv, eller til Hovedsmanden og hans Krigsfolk,
 af Mangel paa Tilførsel, frivillig overgave sig.

Under denne Uvirkfomhed begyndte flere af Herremændene at tænke paa Hjemmet. Mai var kommen, Marken ventede, der skulde pløies og saaes. Paa samme Tid blev Hæren udenfor Kjøbenhavn forøget med den Deel af Krigsfolket, som var udsendt mod Kallundborg. De vendte tilbage med Budskab om, at Byen og Slottet vare indtagne. Dagen efter lod Rantzau kundgjøre i Leiren, at enhver Herremand, som havde Noget at udrette i sit Hjem, kunde faae Orlov paa en bestemt Tid. Blandt dem, der meldte sig, vare Jørgen Gram og Biffert Bendelbo.

Rantzau smilede, da han saa Biffert, og rakte ham Haanden.

„Det er længe siden vi To have seet hinanden,“ sagde han. „Hvergang jeg kom i eders Nærhed, syntes det næsten, som om I søgte at undvige mig.“

„Hvorfor skulde jeg det, naadige Herre! Jeg veed ikke nogen Anledning dertil.“

„Anledningen kunde jo være den, at I har fra- vendt os to dygtige Stridsmænd, jeg mener Hr. Ebbe Strangesen, og hvad det nu var, hans Kammerat hed? thi at I har nogen Skyld i, at disse to Hædersmænd saa pludselig forsvandt, det vil I da ikke nægte?“

„Nei!“ svarede Biffert, „det nægter jeg ikke.“

„I har derved handlet imod min Befaling; tænkte I ikke paa det, Hr. Biffert?“

„Jeg tænkte paa, at i eders Nærhed have kun de Retsfæfne Plads, og det er tvivlsomt, hvorvidt de to Herrer kunde regnes blandt disse.“

„Hvor bleve de af?“

„Den Ene ligger og hviler sig paa Bønsild Kirkegaard, den Anden red Pokker i Vold, til Lybek.“

„Det vil sige, at I har dræbt den Ene og glemt, at jeg satte Bøde og Straf for Den, som drog Sværd i min Leir, for at hævne en Uret eller Krænkelse.“

„Jeg har ikke hævnnet mig, men straffet,“ svarede Biffert.

Rantzau stod lidt og saae paa ham i Tavshed. Derefter lagde han sin Haand paa Bifferts Skulder og udbrød:

„Hvor han har lært at bruge Munden, den Graamunk! Man kommer ingen Vej med ham. Det skal Du dog indrømme mig, Mester Biffert, at jeg tog ikke fejl, da vi To første Gang taltes ved. Det var Andet end Vist til Krigsbedrifter, som drog Dig ind i min Leir. Ikke sandt, jeg havde Ret, fra nu af kan Du stole lidt mere paa min Klogt.“

„Det har jeg bestandig gjort, naadige Herre! Jeg stoler ligesaameget paa Johan Rantzaus Klogt, som paa hans Evne til at bevare en Andens Hemmelighed.“

Rantzau lo og rakte ham Haanden. „Gaa saa eders Vej,“ sagde han, „og kom igjen, naar I vil. For Jer To skal der altid staa Plads aaben ved min Side.“

Samme Eftermiddag blev Biffert kaldt tilbage til Feltherren. Rantzau gif ham imøde og sagde:

„I kommer til at gjøre mig den Tjeneste at tage Henning Graabuf med Eder. Der er Noget fra for-

dums Dage mellem ham og Casper Gylding til Tranders. Jeg bryder mig ikke om at vide, hvad det er. Jeg har fattet Godhed for Henning, der er meget Bravt og Digtigt hos ham, jeg vil gjøre ham til en retsskaffen Karl, han behøver blot Leiligheden for at blive det. Gaa til Casper Gylding og faae ham til at slaa en Streg over, hvad Henning kan have forbrudt. Siig til ham, at hvis han gjør Knuder, skal han faae med mig at bestille, det kan han stole paa. Han blev borte fra Høren, da vi lode gaa Opbud om, at hver Mand skulde møde. Han har holdt med Kong Christierns Foged, den haarde Hund, Hans Bartholomæus Tolder, jeg veed det godt. Alt dette skal komme paa hans Regning, hvis han ikke lader Henning fri og frels og giver mig Haand og Hals over ham."

"Jeg tænker ikke, at han gjør nogen Vanskelighed dermed," sagde Biffert.

"Det tænker jeg ikke heller," svarede Rantau leende. "Det er sandt!" vedblev han og sænkede Stemmen, som om han undsaae sig over, at Nogen skulde høre ham. "Skik mig Henning tilbage igjen, det hurtigste I aarfer. Jeg kan ikke undvære den Knægt! Jeg synes, jeg mangler Noget, naar jeg ikke har ham hos mig. Farvel!"

Den næste Morgen droge altsaa Sorgen og Biffert hjemad til Tranders. Henning Graabuk red bag dem. Han havde faaet en ny Badmelskappe foræret til denne Reise, slaaet Kraverne ned paa sine store Støvler og forsynet dem med et Par uhyre Ternsporer, som flir-

rede ved hvert Skridt. Paa Hovedet bar han en glat Stormhue og ved Bæltet et langt og vægtigt Bærsværd. Hvor freidig og sorgløs sad han ikke paa Hesten og saae sig om og smilte, hvergang han kom forbi et bekjendt Sted. Sidst han drog igjennem denne Egn var det mørkt og haabløst omkring ham, da gik han tilfods og imod en tvivlsom Skjæbne, nu lyfte Solen over en Fremtid fuld af Forjættelser, han var fri, han var frelst, han frygtede Ingen.

Det varede en Uge, inden de tre Ryttere naaede Tranders. Jørgen Grams Utaalmodighed steg med hver Dag. Det var ham, der om Morgenens vækkede de Andre, han var den Første paa Hesten og Den, der sidst brød sig om at tøve og hvile. I det lange Mellemrum siden vi nævnede Gerda, havde hun haft en Plads i alle hans Tanker, været Maalet for alle hans Ønsker. Nede fra Leiren ved Rolding havde han seet Veilighed til at skikke hende Bud og faaet en smuk udsmykt Blomst og en lille, rød Sløife tilbage. Hvad kunde han ønske mere? Brev sendte de ikke hinanden, fordi Ingen af dem kunde skrive. Nu skulde de mødes igjen, nu red han igjennem de store Skove hjem til hende, og medens Bogen skyggede for Solstraalerne og sænkede sine grønne Grene ned over dem, sad han og talte til Biffert om hende, hvorledes han havde tænkt sig de kommende Dage i Gerdas Selskab, hvorledes han vilde indrette det Hjem, hvori hun skulde være hans Hustru.

Biffert lyttede og tav og smilede dertil paa en

eiendommelig Maade, som Sorgen ikke kunde udthde, han syntes mærkværdig nok at have ligesaa megen Lyst til at høre paa alle disse Drømme om Fremtidens Lykke, som Sorgen til at skrifte dem. Undertiden tillod han sig dog en spottende Bemærkning over det Gensformige i deres Underholdning; hans Ord bragte Sorgen til at tie, han saa Biffert smile over en Begeistring, som han udentvivl slet ikke forstod, og dog var det Biffert, som lidt efter igjen begyndte paa det samme Emne.

Hvad der kastede sin Skygge ind i dette Sollys, var en vis ubestemt Frygt hos Sorgen, hvorledes de vilde blive modtagne paa Herregaarden.

„Idag naae vi altsaa til Tranders,“ udbød han, efter længe at have redet i Tavshed, beskæftiget med denne Tanke.

„Kjærligviis!“ svarede Biffert.

„Hvad skal jeg sige til Casper Gylding, naar han kommer buldrende og spørger mig om hans Pengefrin?“

„Jeg tænker, at Du siger ham, hvorledes det forholder sig. Vi To ere dragne i Krig og have havt Andet at bestille end at søge efter Gyldings Penge.“

„Men jeg lovede, at bringe ham hans Pengefrin, tilbage, det skulde være Prisen for Gerda, det var idetmindste den bestemte Betingelse, hvortil han knyttede sit Samtykke. Han vil spørge om dette Skrin i vor første Samtale. Jeg veed ikke det Mindste at svare derpaa.“

„Staffe vi ham ikke hans Skat,“ sagde Biffert, „saa bringe vi dog Den med, som har taget den.“

„Hvad nytter det? Henning Graabuk veed jo Intet derom. Den Morgen, da Skrinet blev borte, tænkte han kun paa at frelse sig selv.“

„Ja, det paastaar han rigtignok, og Hennings Benægtelse vil gjøre mig Johan Rantzaus Grinde en heel Deel vanskeligere at udrette. Men derpaa ville vi nu ikke tænke. Hyffen har hidtil staaet os trolig bi; jeg haaber, Casper Gylthing lader sig tale tilrette. Det var altsaa ved Gerdas Dagligstue vi slap; fortæl mig nu Resten.“

Sorgen smilede, han havde en ubeskrivelig Tillid til Biffert. Nu begyndte han paa en Fortælling, der laa hans Hyst og Tilbøielighed nærmere.

XXVII.

Casper Gjldings Skat.

Det var en tidlig Morgen, da de endelig saae det graa Taarn af Tranders komme frem imellem Træerne. Jørgens Dine straaled; det var Maalet, der viste sig. Han rakte Biffert Haanden og sagde:

„Saa vidt har Du ført mig. Hertil vilde jeg vist ikke være naaet idag uden din Hjælp.“

„Nu tænker jeg ogsaa, at vi have redet det længste Stykke Bei sammen,“ svarede Biffert. „Dernede ved Korsveien skilles vi; mens Du drager til Tranders, rider jeg op til Klostret; jeg længes efter at see, hvordan mine Munkke have det.“

„Jeg har et nedbrændt Hus at see til,“ sagde Henning Graabuf. „Om I tillader det, saa rider jeg først derned; siden skal jeg møde Eder, hvor I bestemme.“

Jørgen syntes ikke ret om at tage alene til Tranders; han var nu engang vant til at have en Ven ved sin Side, naar der skulde handles, men Biffert vilde til sit Kloster, og de tre Ryttere skiltes lidt efter nede paa Korsveien.

Jørgen red altsaa op mod Herregaarden. Han lod sin Hest gaa i Skridtgang. Solsorten og Bogfinken sang indenfor Skovgjærdet, Spættten hamrede i Træbarken, den kjolige Morgenluft strømmede ham imøde, Alt var Liv og Friskhed og Poesi. De meest forskjellige Tanker strømmede ind paa ham, hans Hjerte bankede; hvad vilde Casper Gylding og hans Søster, med det forstenede Ansigt, sige, hvad vilde Gerda sige? Havde hun ogsaa længtes og ønsket sig dette Gjensyns Lykke ligesaa inderligt som han? Han kom nærmere til Diget og Gjærdet, som skilte Haven fra Skoven. Derinde var det, de mødtes den sidste Aften, da han lyttede til de berusende Ord, hvorfra hans Tilværelse siden havde draget Næring. Han gjenkaldte sig den ringeste Ubethdelighed ved dette Møde, — hvad er Stort og hvad er Ubethdeligt i en Elfers Mening? — Han erindrede sig hendes blege Ansigt med de straalende Dine, saa tillidsfulde, troende og milde, han saa hendes fine Skikkelse i den lyse Kjole, støttende sig til Træet for ikke at segne om, medens hun med et lykkeligt Smil strakte ham Haanden imøde. Idet han hævede sit Blik som for at hilse Stedet, hvor denne Lykke var bleven ham tildeel, udstødte han et Skrig, et Jubelraab: Oppe paa Diget stod Gerda i Morgensolens klare Lys, i den hvide Kjole, og saa ned ad Veien mod Sønder, hvorfra han skulde komme.

Et Dieblisk stirrede Jørgen paa denne yndige Aabenbaring, som om han tvivlede om, hvad han saa, i det næste sprang han ned fra Sadlen, ilede hen til

hende, knælede ned for hende, støttende sin brændende Pande paa de hvide Hænder, hun strakte ham imøde, kaldte hende ved alle de blide Navne, Kjærligheden gemmer, og afbrød sig selv for at betragte hende, medens hun laa med lukkede Dine ved hans Bryst. De fortalte hinanden, hvad Enhver af dem forud vidste, og medens de tav, fortsatte Blikket Læbens Sprog, det var jo dog kun et særskilt Udtryk for den samme Tanke, og det vekslede med Spørgsmaal og Svar, med Udraab og Forsikringer, der have været de samme lige fra Syndflodens Tid, og som bestandig ville blive ved at være lige nye, saalænge de blot strømme fra friske Læber, og saalænge Sangerens Melodi finder Gjenklang i den Lyttendes Hjerter.

Jørgens Hest gik imidlertid i god Ro og græssede paa Grøstefanten, den saae lidt op efter sin Herre; da den fandt ham slysfelsat, rystede den sit Bidsel og gav sig til at græsse paany.

Lyden af en Kommende kaldte dem endelig tilbage til Virkeligheden. En Arbeidsmand gik til sin Gjer-ning i Haven. Gerda forsvandt bag Diget, Jørgen blev staaende paa Veien med Hestens Tømme i Haanden. Nu, efterat han havde seet hende, følte han aldeles ingen Lyst til at drage til Tranders. Han begyndte at overveie, om det ikke i Grunden var rigtigst at opsætte sit Besøg til længere op paa Dagen? det var endnu saa tidligt, om det ikke var bedst at tøve, til han kunde fremstille sig for Casper Gylding i

Bifferts Selskab? — Med denne sidste Beslutning steg han tilhest og red opad mod Klofret.

Henning Graabuf fulgte imidlertid sin egen Vej, ind over den smalle Sti, som slængede sig gjennem Skoven til hans Hytte. Hans Hest gik i Skridtgang, medens den førte ham forbi de velbekjendte Steder; ethvert af dem gjenste et Minde fra svundne Dage, Billeder af Nød og Savn, som man i lykkelige Aar saa gjerne dvæler ved, fordi det smigrer vor Kløgt, at have kæmpet sig op over dem. Han sad og sang himmelhøit og vendte sig om til Siderne, tilfreds over denne Modsætning mellem før og nu. Naar han mødte en Bekjendt paa Veien, holdt han stille og hilste. Manden betragtede forbausset den sorgløse og velklædte Rytter, der nikkede til ham og sagde:

„Kjender Du mig ikke? Jeg er Henning Graabuf, som Herremanden paa Tranders en Dag vilde hænges. Dengang lod han det være, nu gjør han det samme.“

Den Tilstalte havde stor Vhst til en længere Forflaring, men Henning gav sin Hest af Sporen og begyndte at synge eller fløite paany, medens han red videre.

Inde paa den aabne Plads foran Hytten holdt han stille. En sværtet Grusdyngge viste sig for ham; Stykker af sonderbrudt Bohave, forkullede Bjælker og Lægter stak ud imellem Stenene. Hst og her bredte en Burre, en Bregne eller Skarnthyde sine lysgrønne Blade over Gruset, som om de søgte at skjule Tilintetgjørelsen. Ved Brøndens sammensaldne Rækværk

stod endnu den Bankeffammel, hvorpaa Kirsten havde brødet Hør, da Casper Gylthing og hans Mænd kom. Ligesom den Morgen skinnede Solen ned over Stedet.

„Der ligger mange Klager og megen Nød under den Grusbunke,“ mumlede Henning. „Fanden i Vold med det Altsammen; det næste Hus, jeg bygger, skal faae en bedre Grund at staa paa.“

Med denne Forsikring steg han af Hesten, spændte Hovedtoiet løs og bandt den fast til et af Træerne; derefter tog han sin lange Sabel under Armen, saae sig om til Siderne og gik ind i Skoven.

Her fulgte han Veien gennem Krattet, langsomt og speidende. Af og til standsede han og lyttede. Kragerne skreg over Trætoppene. Sangfuglene kaldte til Røde; iøvrigt hvilede Alt i en uafbrudt Tavshed. Højt og her faldt Solstraalerne ned imellem Træerne og opfangedes af de graa Bøgestammer eller forøgede Farvernes Virkning ved det skarpe Lys, de fastede hen over Blomsterne i den friske og grønne Skovbund.

Henning blev ved at vandre fremad, til han fandt den gamle Eg, hvori han havde gjemt Casper Gylthings Pengefrin. Han krøb op i Træet for at rage Løvet ud af den hule Stamme. Pludselig holdt han inde, hans Ansigt udtrykte den dybeste Overraskelse. Løvet var ryddet tilside, — Skrinet fandtes ikke.

Han blev siddende nogle Dieblig paa Grenen og stirrede ned i Abningen; derefter gav han sig til at søge paany.

„Hvad bestiller Du der?“ spurgte pludselig en

Stemme fra den nærmeste Bust. Henning vendte sig om, Biffert Bendelbo stod for ham.

„Du kan spare Dig din Søgen,” sagde han; „Skrinet er der ikke.”

„Desto værre for Herremanden paa Tranders,” sagde Henning. „Jeg vilde have bragt ham det idag.”

„Er det vist?”

„Det skulde være min Gave, til Eder og Hr. Jørgen.”

Biffert smilede. Henning fattede den Tvivl, som dette Smil udtrykte. „J troer vist, at jeg vilde have stukket det til mig og selv beholdt det, ikke sandt?”

„Jeg frygter for, at din gamle Natur kunde have bragt Dig i Fristelse.”

Henning trak paa Skulderen. „Aa nei! det kunde gaa an dengang jeg ikke havde Noget og ikke vidste, hvor jeg skulde tage Føden til tre sultne Munde. Det er blevet bedre siden. Kan I huske, hvad I sagde til Ebbe Strangesen den Aften, de holdt Gilde hos Dffe Stub? Hvordan kan Den, der selv duer noget, bestandig tvivle om Andre? — Jeg hørte hvert Ord, I og Hr. Jørgen talte underveis om det Skrin; jeg vilde have fløjet Herremanden det tilbage idag og sagt: Der har I, hvad der tilhører Eder, lad os saa være kvit. Troer I mig ikke? — Det er Eders Ulykke, I store Herrer! at I bryde Eder for lidt om at forstaa dem, der ere under Eder. Man høster ingen Tillid, hvor der saaes Tvivl.”

„Kom og lad os gaa,” sagde Biffert.

„Et Ord endnu. Hvordan har I kunnet faae at vide, at det Skrin var gjemt her? Der er ikke et Menneſke i Berden, til hvem jeg har fortalt det.“

„Det behøvedes ikke heller,“ ſvarede Viſſert. „Jeg gif og fangede Fugle, mens jeg boede i Kloſteret. Den Morgen, Du løb fra Tranders, var jeg herude og røgtede mine Doner.“

„Og I tav til nu?“

„Det gjorde Du jo ogsaa.“

Casper Gylthing holdt ſig hjemme paa ſin Gaard i denne Ufreds Tid, men havde dog ikke tilbragt ſaa rolige Dage, ſom man ſkulde formode. Strax efterat den jydſke Adels ſendte ſit Opſigelfesbrev til Kong Chriſtiern, blev der et ſtort Oplob i Aalborg. Bevæbnede Borgermænd kom frem fra Huſene, ſamledes paa Torvet og drog derefter op til Skattefogdens Gaard, ſom de omringede og gjennemſøgte. Denne Skattefoged hed Hans Bartholomæuſſen; han var en forhadt Mand, havde tilligere været Byfoged i Odense og ſtod i ſtor Yndest hos Sigbrit, ſom gjorde ham til Tolder i Aalborg. Det hed ſig, at han meddeelte Kong Chriſtiern Underretning om Alt, hvad der foregik i Vendsyſſel.

Den Dag, Oplobet fandt Sted, gjaldt det om intet Ringere end at fange Hans Bartholomæuſſen og ſlaa ham ihjel. Men Tolderen var en forſigtig Mand, og en endnu bedre Spion for ſig ſelv end for Kongen. Da han havde ſkaffet ſig Underretning om, hvad de brave Borgere pønſede paa, liſtede han ſig forklædt ud af Byen. Casper Gylthing var hans gode Ven; til

ham flygtede han og holdt sig skjult i nogle Dage paa Tranders. Flugten blev imidlertid opdaget, Borgerne forfulgte ham, stormede den lukkede Gaard, brød igjennem Vinduer og Døre, og Herremanden, som var uforberedt paa Modstand, maatte finde sig i Alt. Om Aftenen, da Skaren drog bort, havde den dræbt Tolderen, tømt Kjælderne og sønderflaaet Bohavet. Ridder Casper og hans Søster gif omkring i de ødelagte Bærelser, overladte til deres sørgelige Betragtninger over et for dyrt betalt Venstreb.

De forsthyrende Spor af disse Begivenheder vare endnu synlige den Eftermiddag, Biffert og Sorgen Gram, fulgte af en Tjener, rede ind paa Herregaarden. Vindebroens Kjæde var sønderhugget, Portdøren stod løftet af sine Hængsler, støttet op til Muren. Der var næsten ikke et heelt Vindue at see paa Bygningens Forfælde.

Da de rede ind i Gaarden, kom Casper Gylding frem paa Trappen, gif ned paa det sidste Trin og blev staaende der, med et Udtryk saa koldt og fremmed, som om han ikke havde bevaret det ringeste Minde om de to Venner.

„Er der Noget, hvormed jeg kan være Eder til Tjeneste?“ spurgte han.

„Jeg tør ikke sige det for vist,“ svarede Biffert smilende. „For det Første ønske vi gjerne at tale lidt med Eder.“

„J saa Tilfælde maa J selv have den Uleilighed at sætte eders Heste ind i Stalden, derhenne bag den

Dør i Krogen. Mine Folk ere løbne fra mig, og der er hverken Lov eller Ret at faae i disse Dage."

De tre Ryttere trak deres Heste ind i Stalden; Tjeneren blev tilbage. Casper stod paa Steentrappen og ventede paa Biffert og Borgen. Hans Ansigt spaaede intet Godt. Han gik foran og aabnede Døren til Borgstuen. Her hentede han en Tinkande og tre Bægere og skænkede for dem.

"Jeg kan ikke byde Eder velkommen med et Bæger Viin," sagde han, "for jeg eier ikke en Draabe. De gode Bymænd fra Aalborg vare nylig heroppe og tømte min Kjalder; da de ikke kunde drikke mere, sloge de Tappen fra Tønden og lode Resten løbe paa Gulvet."

Borgen saae sig om. I Vinduesfordybningen stod et Bord og paa Bordet en Strykeme, men Den, han søgte paa dette Sted, fandt han ikke. Derimod stod Fru Mette foran Kammeret og iagttog ham med en speidende Opmærksomhed.

"Hvorledes lever Komfru Gerda?" spurgte han endelig. "Jeg længes efter at hilse paa hende."

Casper Gyldebrand havde uidentvivel ventet en saadan Yttring; han afbrød Samtalen med Biffert, traadte hen til Borgen og svarede:

"Jeg spørger om min Pleiedatter, troer jeg. Hvad angaaer hun Eder? Her komme to fremmede Mænd til min Gaard, jeg tager imod dem paa Trappen. — Er I trætte, saa hvil Eder, ønske I Spise og Drikke, saa forlang blot; det, jeg evner, skal være til eders

Tjeneste. Det er, hvad en Adelsmand skylder den veisfarende Gæst; Mere have I ikke Ret til at fordre."

"Vi komme ikke som veisfarende Gæster," svarede Sorgen, "det I ret vel veed, Hr. Ridder Gylding. Mit Erinde gjælder eders Pleiedatter, Somfru Laxmand, Derfor spurgte jeg om hende."

"I saa Fald angaaer det, jeg har at svare, kun Eder. Jeg ønsker helst at fortsætte denne Samtale uden overflødige Bidner." Med disse sidste Ord vendte han sig om mod Biffert.

"Undskyld, jeg foretrækker at tøve lidt endnu," sagde Biffert. "Det er desuden ikke saa afgjort, at jeg vil blive et overflødigt Bidne til det, her skal skee."

"Hvad skal da her skee?"

"Hvem veed det? — Jeg kommer med Budskab fra Kong Frederiks mest betroede Mand, Hr. Feltmarsskalk Johan Ranzau. Det maa forrettes, før jeg drager bort."

"Hvad kan Johan Ranzau have at sige mig?"

"Ikke noget videre Behageligt," svarede Biffert, "der er Et og Andet mod Eder, som han har at beklage sig over, men den Sag kan vente til siden. Undskyld, at jeg afbrød Eder."

"Nu vel! saa bliv da og hør, hvad jeg har at sige. Siden Hr. Sorgen Gram selv nævnede min Pleiedatter, saa ønsker jeg nok at vide, med hvad Ret han imorges tidlig har listet sig ind paa min Grund og i Vøndom talt med hende? — Hvorfor spørger I om, hvordan hun lever, da I allerede veed det?" —

Det er anden Gang, I hemmelig sniger Eder til hende, første Gang vare alle Gaardens Folk Vidner dertil, idag er I bleven seet af Urtegaardsmanden og hans Kvinde. — Naar er det blevet kaldt sømmeligt og høvisk for en Adelsmand, at lokke en ung Pige, uden Slægt og Frænders Minde, til at lytte efter, hvad han har at sige? — Hvad er I for Gerda mere end en Fremmed, og hvad venter I at kunne blive mere? — Sidst vi taltes ved, har I beilet til hende, jeg husker det nok, I lovede at skaffe det Skrin, som gjemte den ringe Sum, hendes Slægt efterlod hende. — Har I holdt eders Løfte? — I tier, hvad haaber I da? — I har selv fortalt, at I sad ubemidlet i en ringe Gaard; Gerda eier heller Intet, og I troer endda, at de, der vaage over hendes Lykke, skulde give deres Minde til, at hun blev eders. Det skeer ikke, Hr. Jørgen Gram. I kan lide derpaa. Jeg fordrer, at I fra idag af lader fare ethvert Forsøg paa at nærme Eder hende, og vil I ikke love det, skal jeg nok selv see, at forhindre det. Jeg behøver vist ikke at sige til, at jeg her kun taler som Gerdas Pleiefader, og at jeg i Alt, hvad der angaaer Hæder og Ære, holder Eder for saa brav en Adelsmand som Nogen, jeg ønsker Eder blot ikke til min Datters Husbond. Nu veed I min Mening. Hvad siger I til den, Hr. Biffert Bendelbo?"

"Jeg føler meget Venstab og megen Hengivenhed for Jørgen Gram," svarede Biffert, "dog maa jeg fra den Side, I seer Sagen, give Eder fuldstændig Ret, Hr. Ridder Gylding."

„Der hører I!“ sagde Casper triumferende. „Eders Sag er kun slet bevendt, siden eders bedste Ven giver mig Medhold og staaer paa min Side. Vi tale ikke mere derom.“

„Tilgiv!“ sagde Biffert, „jeg meente kun, at I har utvivlsom Ret fra eders Standpunkt, men der gives ogsaa en anden Side at see den Sag fra. Lad os tale lidt om den. I, Hr. Casper Gylding, som huffer saa godt, mindes vist, at Jørgen Gram, sidst han var her, lovede, enten at bringe Eder Pengeskrinet tilbage eller Manden, som I paaftod havde taget det. Var det ikke saa?“

„Jo, netop saaledes lode hans Ord.“

„Ja, saa staaer nu Henning Graabuk og venter herudensor,“ sagde Biffert.

Med disse Ord aabnede han Døren til Gangen. Derude gik Henning Graabuk frem og tilbage og fløitede. Han var indsvøbt i sin store Kappe.

Casper Gylding vilde kalde ham ind, men Biffert lukkede atter Døren. „Som I seer,“ sagde han, „har Jørgen holdt den ene Halvdeel af sit Løfte. Vi have faaet eders Mand fat, skjøndt med en heel Deel Møie, vi have ogsaa udspurgt ham, men han nægter at vide nogensomhelst Bested om eders Pengeskrin.“

„Det har gode Veie,“ svarede Gylding, „lad mig blot faae ham i Forhør, saa skal jeg nok tvinge ham til at bekjende. Vi have endnu en god Svøbe og en retsaffens Træhest paa Tranders.“

„Henning er voxet fra Svøben, siden I faae ham

sidst; Feltherren har lyst Fred over ham, fattet sær Godhed for ham, det er netop om den Sag, han sender mig herop idag. Han forbyder Eder at krume et Haar paa Hennings Hoved og forlanger, at I skal skænke ham den Ret, I har over ham, i saa Fald vil Rantzau faae hans Naade Kongen til at lukke Die, for hvad I selv har forbrudt, ved at holde med Hans Tolder og ved ikke at møde med Krigsfolk nede i Leiren. I kjender vist Johan Rantzau; man siger, det skal være slemt at have noget Udstaaende med ham. I er saa klog en Mand, at I vil vide at bøie Eder for Nødvendigheden. Hvad Henning angaaer, han har ikke havt eders Skrin i Forvaring. Det er afgjort."

"Hvad nytter det da, at Sorgen Gram har skaffet ham tilbeie?"

"Han burde have bragt os Skrinet," yttrede Fru Mette, "det var paa den Betingelse, vi lovede ham vor Pleiedatters Haand."

"Nu vel! saa er denne Betingelse ogsaa opfyldt," svarede Biffert, idet han aabnede Døren og vinkede ad Henning.

Den fordums Krybskytte slog sin Kappe tilside. Han bar et Skrin under Armen. Biffert satte det paa Bordet foran Gylbing.

Fru Mette udstødte et jublende Skrig, det var hendes Skrin, hendes Skat, hendes Sjæl, det stod urørt foran hende, lidt jordslagent og rustnet paa Bernet, men ubeskadiget og ligesaa vægtigt som den Nat, hun sidste Gang bar det i sine Arme.

„Er der mere ibeien for eders Samthkke?“ spurgte Biffert.

„Derpaa vil jeg betænke mig til imorgen.“

„Nei, det maa afgjøres iaften. Har Sorgen Gram ikke opfyldt Alt, hvad I forlangte?“

Casper Gylthing var bragt til det Yderste, han fandt sig hildet i et Næt, der bestandig droges tættere sammen om ham.

„Gerda har Frænder, der staa hende nærmere end jeg,“ udbrod han heftig. „Jeg vil tale med dem først, jeg vil høre deres Mening, hvorvidt de agte at knytte hende til Sorgen Gram, det vil sige til Savn og trange Kaar, og det kan ikke skee iaften.“

„Maaske dog,“ sagde Biffert, idet han traadte hen for ham, bestemt og bydende. „Den nærmeste af hendes Frænder staaer her for Eder. Jeg er Gerdas Broder.“

Casper Gylthing stirrede paa ham med aaben Mund og med et Udtryk af den dybeste Overraskelse.

„Hendes Broder?“ gjentog han. „I!“

„Jeg er Poul Laxmands ældste Søn. Der er nu ingen Grund til at skjule det længer. Hvad Savn og ringe Kaar angaaer, saa synes mig, at Skrinet der giver min Søster bedre Udsigter. Staaer ikke hendes Families Vaaben paa Laaget, var det ikke det, min Fader bad Eder gemme til hans Datter, — var det ikke fyldt med Penge dengang? Husker I, hvor mange der var? — Ellers kan jeg sige Eder det.“

„Det er hans Skrin,“ sagde Gylthing med en

synlig Overvindelse. „Nogle af Pengene har jeg sat til paa Gaarden, men det staaer skrevet op, de kunne skaffes tilveie igjen.“

„Ja og nogle maa regnes Eder tilgode for Gerdas Ophold paa Tranders,“ sagde Biffert, „der vil endda blive nok tilbage, og her er ikke Tale om Regnskabet, det kan vi opgjøre siden. Blot det indseer I vist nu, at vi ikke længer bør nægte Sorgen Gram at hilse paa Gerda.“

„Seg kan ikke tro, hvad jeg hører,“ sagde Fru Mette med et uheldigt Forsøg paa at smile. „Er I virkelig min egen kjære Søstersøn? Herre Gud! hvor jeg har længtes efter Eder.“

„Hvorfor tav Du saa længe?“ spurgte Gyldebrand.

„Det havde sine Grunde,“ svarede Biffert smilende.

„Der var Et og Andet, som først maatte fuldbringes. Seg var dog Eder og min Søster altid saa nær, at jeg kunde tale, naar det gjordes nødigt. Det I seer Bevis paa iasten.“

Døren til det næste Værelse var bleven aabnet. Gerda viste sig. Hun havde hørt de sidste Ord, ilede hen til Biffert og slængede sine Arme om hans Hals.

„Seg har anet det længe,“ udbrød hun jublende, „naar Du søgte mig og vaagede over mig og talte til mig med disse milde og kjærlige Ord. Alt det Gode kom til mig fra Dig, Du vidste Raad for hver en Nød. Saa opofrende kan kun en Broder være.“

„Seg maatte jo handle, som jeg gjorde,“ svarede han med et lykkeligt Smil. „Vor Fader var død,

vor Moder krøb i Skjul for sine Fjender, hvem skulde vel bedre vaage over Dig end jeg? — Min Gjerning er fuldbragt, fra nu af skal Sorgen frede over Dig, med mere Omhu, til større Lykke? — aa ja! det vil han vel, det staaer at læse i hans trofaste Dine, — med bedre Billie? — det kan han ikke."

Gerda holdt Jørgens Haand i sin, hun rakte Biffert den anden Haand og saae op til ham med vaade Dine. Biffert smilede, han bøiede sig ned og kysede sin Søsters Pande.

Om Aftenen, da Herremanden og Fru Mette vare alene, sagde Casper:

"Det var endda ikke til stor Glæde, vi fik det Skrin at see igjen. Veed Du, hvad jeg sidder og tænker paa? — Det er, som om hendes Spaadom skulde gaa i Opfyldelse Ord til andet, den forbandede Bildthys Kvinde. Jeg har haft lutter Ulykker siden. Min Gaard er plyndret, min Skov hugge de om. Taaften har jeg mistet alle mine Penge."

"Hvis det endda maa blive derved," svarede Fru Mette.

Tranens Varsel.

En Roman

af

Carit Etlar.

Anden Deel.

Kjøbenhavn.

Chr. Steen & Søn's Forlag.

Louis Kleins Bogtrykkeri.

1870.

Anden Bog.

Gyldings Arving.

I.

Hvad Fogden købte paa Auktionen.

En Efteraarsaften, da vi skreve 1690, sagde Arved Gyltings gamle Foged til sin Hustru, at hun maatte vække ham brødt tidligt den næste Morgen. Der skulde være Auktion oppe paa Gaarden, og han vilde med dertil. Herremanden var nylig død, hans Søn og eneste Arving reiste om i fremmede Lande og nu lod han ikke blot Jord og Skov, men Gaarden og al dens Bohave sælge.

„Han sad i ringe Raar, den gamle Herre,“ sagde Fogden, „skjøndt han altid havde gjort sit Bedste for at pine saameget ud af sine Bønder som muligt. Nu bliver det, han har holdt sammen paa saa længe, strøet ud for alle Vinde. Der var Ingen, som synes rigtig om ham, Folk gif gjerne til den anden Side, naar de saae Hr. Gylting komme. Mod mig var han skikkelig og honet, for jeg fandt mig i Alt. Jeg har ogsaa lagt Lidt tilside til mine gamle Dage; vi kunne ikke klage. Hvis jeg seer Leilighed dertil, skal jeg købe en eller

anden Ting deroppe til Minde om ham, at sige en lille Ting, som ikke koster formeget."

Næste Morgen red altsaa Fogden fra sit Hjem i betimelig Tid og kom til Herregaarden, just som Auktionen skulde begynde. Der var ikke Mange tilstede, og de, som kom, vilde ikke blyde synderligt.

Den gamle Foged havde godt Haab om at faae sig en eller anden Gjenstand med tilbage til Minde om sin forrige Herre. Han gik igjennem Stuerne og holdt sin Hat og Pidsken i Hænderne, bag paa Ryggen, medens han saae sig om og overlagde, hvad der kunde være billigst. Hans Tanker svævede imellem et Par store Jagtstøvler og et lille Solvbæger. Støvlerne havde tilhørt hans gamle Herre, Fogden kunde netop passe dem. De vare vel lidt brugte, men saa vilde han ogsaa faae dem saameget billigere. Paa Bægeret stod Herrens Navnetræk, det vilde vistnok gaa langt høiere end Støvlerne, men saa phntede det ogsaa mere paa Bordet, og desuden beholdt Sølvet altid sin Værdi.

Der var Noget, som talte for og imod begge Dele. Det gik Fogden og grublede over. Saa satte han sig ned og lagde sig tilbage i Herrens Floiels-Bænestol, den, han altid før havde staaet ærbødigt og bukkende for; saa fastede han sig med Støvler og Sporer op i Sofaen, som om det kunde være hans egen; Ingen gav Agt paa ham, Folkene havde travlt med at bære de opraahte Nummere ind til Auktionsbordet.

„Nu vil jeg først gaa ned i Kjøkkenet og faae mig Noget at spise," sagde Fogden, „saa tager jeg mig

en forsvaerlig Middagsføvn ovenpaa, det trækker altid Tiden ud, og jo længer jeg venter, desto billigere faaer jeg det, for saa blive de Andre nok kjede af at tøve, og gaa deres Vej."

Denne Beslutning blev udført. Da han nogle Timer efter kom tilbage, var der endnu færre Kjøbere omkring Auktionsbordet end før. De forskjellige Gjenstande bleve solgte for Spotpris, men Støvlerne vare rigtignok borte. Medens Fogden sov til Middag, havde Auktionsholderen kjøbt dem til sig selv. Vægeret var altfor dyrt. Blandt de tilbageblevne Gjenstande var der endnu et Portrait af den gamle Herremand, som Ingen brød sig om at byde paa. Det blev oppraabt flere Gange. Man gjorde opmærksom paa, at Billedet var malet af en berømt tydsck Mester, lovpriste dernæst Rammen, men Ingen lod til at finde Smag i disse Fuldkommenheder.

Fogden stod i et Hjørne og lyttede til. „Det er kun et Stykke malet Værred," tænkte han, „men saa er der en kjøn forghldt Ramme om. Det kan tage sig godt ud paa en Væg."

Da Maleriet blev oppraabt tredie Gang, nærmede han sig Auktionsbordet, gjorde halvhviskende et Bud, og var saa heldig at blive Eier af sin gamle Herres Billede for den beskedne Pris tolv Skilling. Billigere kunde det ikke være, det fandt han selv. Han forlod Salen og red bort med sit Kjøbmandskab under Armen.

Hans Hustru syntes derimod mindre godt om Billedet. „Hvad skal vi med den Herremand?" sagde

hun. „Vi have havt nok af ham, mens han levede. Uh! hvor han seer mørk og skummel ud, og saa det røde Haar og Skæg. Jeg vil komme til at drømme om ham hver evige Nat.“

„Du gjør Synd i at laste den døde Mand,“ svarede Fogden. „Der blev sagt Ondt nok om ham, i levende Live. Her i vort Hus skal han være i Fred.“

Han udsøgte nu den Plads paa Væggen, hvorfra han fandt at gamle Hr. Gylthing tog sig bedst ud. Derefter gav han sig til med stor Omhyggelighed at astørre Billedet og Rammen.

Under dette Arbeide gik Bagklædningen pludselig løs, der faldt en Mængde Papirer ud, beskrevne med en tydelig Haand, men med Blæk, der var blevet blegt og gult af Ælde. Fogden kaldte paa sin Hustru og viste hende Papirene, hos ham var Overraskelsen størst, hos hende Glæden, hun troede, det var en Skat, han havde fundet.

Han fik nu travlt med at ordne alle disse Papirer efter den Talfølge, der stod paa dem, og hvori de havde været nedlagte. Derefter begyndte han at læse:

„Hvad her staaer fremført, har jeg Mads Søfrens= søn Tage udsat, vort naadige Herskab til Villie, paa det at de, som ikke bedre vide, kan kjende, hvordan det er gaaet hans Slægt og Frænder i henfarne Tider. Og som Hr. Enevold Gylthing ikke selv ret magtede at læse hvad jeg førte i Pennen, har jeg somme Steder enfoldelig føiet Et og Andet til af egen Formue, for at

Sandhed i alle Maader desbedre kan skee Gjyldest og blive aabenbarlig. Veder og trolig advarer den flittige Læser, hvem disse Blade falde ihaand, at han støder sig ikke over min ringe Gjerning, som heri mødes, men tvivle sig Ingen derpaa, at jo saadanne Vilkaar, som denne Historie giver tilkjende, indeholde en fort Undervisning til at ransage sig selv, hvad enten han er Klerik eller Pave, eller Djævel dertil, og at skikke sig bedre, samt tilmed lære, hvad man skal lade og gjøre i denne syndige Verden, til Naade og Forladelse, i Jesu Navn, Amen!

Skrevet 1662, Aaret næstefter da den grumme Kvægepest kom ind i Landet, hvilken Gud almægtigste lod os i Bierre og Hatting Herreder naadelig undslippe.

Mads Sørensen Sahe.

Præst for Bierre og Hatting Menigheder."

Efter denne Indledning fulgte et langt Register over Gjyldings Slægt, affattet i en Brede og med en trættende Nøiagtighed, for hvilken vi ville fritage vore Læsere, idet vi kun uddrage, hvad der nærmest staaer i Forbindelse med de enkelte Hovedpersoner, hvis Historie her skal fortælles.

Enevold Gjylbing hed en Herremand, som boede paa en Gaard i Bierreherred. Han var streng mod sine Bønder, kjendte kun Mildhed af Navn, men viste den aldrig i Gjerning. Der gik det Sagn i Familien, at en fattig Kvinde engang havde spaaet Gjyldings Slægt Ulykker, paa Grund af deres Strengthed og Mangel paa Deeltagelse for Andres Nød. De skulde

miste deres Guds havde hun varslet, deres Børn, deres Bre forringes fra Fader til Søn, til den Sidste af dem kom til at ligge lige saa lavt med Hovedet som Spaakvinden, og gik med bøiet Ryg og søgte efter sin Føde. Enevold Gylbing kjendte dette Sagn, han maatte tilstaa for sig selv, at det allerede forlængst var begyndt at gaa i Opfyldelse, hans Slægt havde mistet sin Indflydelse, hvad den foretog sig vilde ikke ret lykkes, der var næsten ikke Spor tilbage af dens tidligere Velstand; men han bedrede sig ikke; i hans Gaard stod en Træhest, i Borgstuen sad en ubøielig Dommer, og der var altid en kort vei imellem Forfeelsen og Straffen.

Paa den Tid kom et fremmed Folk til Landet. Ingen kjendte dets Herkomst, og Ingen vidste slynderligt mere om dets Bedrifter, end hvad der stod at læse i Forhørsprotokollerne. Selv kaldte de sig Skoiere eller de Vistige, Almuen kaldte dem Natmænd eller Tattere. Allerede i Christiern den Andens Tid havde enkelte af dem vrist sig i Island, der var givet Love, som lyst dem fredløse, men de forsvandt igjen, flygtige og sporløse som en Træfuglstare og fæstede først Hjemstavn hos os paa den Tid, hvorom vi tale.

I Bjerreherreds store Skove havde en Flok af disse Skoiere fundet Tilhold, derfra droge de omkring i Egnen, spaaede Bønderne, signede og maaled dem, stjal deres Lam og plyndrede deres Hønsesgaarde, selv paa Herregaardens Grund aflagde de af og til Besøg og medtog engang tre smaa Grise.

Da denne Bedrift kom Hr. Enevold Gylding for Dre, blev han rasende. Næste Dag samlede han sine Folk og holdt Jagt efter Skoierne med Hunde og Skytter. Nogle traf han, dem dræbte han paa Stedet, gravede dem ned i Veigrøften og slog en Pæl igjennem de døde Kroppe, saa var man da sikker paa, at de ikke kunde gaa igjen, hvortil de ellers skulde have stor Tilboielighed. Han slukkede deres Ild og nedrev deres Hytter, endelig udlovede han en fristende Sum Penge til Den, der kunde bringe ham en Skoier død eller levende. Dermed troede han at have vundet Seir, men Bønderne rystede paa Hovedet, de kjendte Skoierne bedre.

„Bare han ikke gjør Ondt værre,“ sagde Nogle. „Natmændene ere et fredeligt Folk, lette at komme ud af det med, naar man luffer et Die for deres Smaasynder, vanskelige derimod at forsones, naar de først blive opirrede.“

„Men jeg har vundet Bugt med dem Allesammen,“ meente Enevold Gylding. „Jeg har dræbt dem eller jaget dem bort.“

Det forholdt sig ikke saa. Deres Anfører, Abraham Musen, var en stor og kæmpestærk Mand, som bestandig pleiede at vise sig ridende paa et udphntet Hjel, havde han endnu ikke faaet fat paa.

En Eftermiddag gik Hr. Enevolds lille Søn og legede ude i Haven. Hans Amme sad i Vsthuset og gav Agt paa ham. Da saae hun pludselig en Mand i Pjalter komme frem fra Gangen, gribe Barnet og

løbe bort med det, ind imellem Bøskene. Hun kjendte ham godt, skjøndt han denne Gang ikke red paa sit Hæsel. Hun skreg og løb efter ham, men Abraham holdt Barnet hen imod hende idet han lo og raabte:

„Hr. Enevold tog Syv, jeg nøies med En. Kan det være mindre?“ Dermed forsvandt han.

Ammens Skrig kaldte Folk til. Hr. Gylbing lod strax sadle alle Gaardens Heste, befalede sine Mænd at følge med og red selv i Spidsen ud for at lede efter Barnet.

De gennemstreifede Skovene, søgte inde i Krattet, hvor de nedrevne Taterhytter laa, men fandt Intet. Gøgen kuffede og Raadyrene flygtede for den jagende Skare. Dagen blev Aften og Aften blev Nat, de søgte endnu, og Folkene rede tilside, naar de saae Hr. Enevolds blege Ansigt, og mumlede indbyrdes om, at der vilde følge Ulykker efter den Dag, da Herremanden fluktede Vlden i Taternes Hytter.

Samme Aften, da Maanen stod op, listede en Mand og en Kvinde sig gjennem Skoven, ned til en stor Tørvemosse. Manden var Abraham Mosen, han bar Enevold Gylbings Barn i sine Arme, Kvinden, som fulgte ham, havde paa Ryggen en stor sammensnøret Dyne, hvorfra et andet lille Barn kom tilsynne. Det stak Hovedet ud af Dynen, saae omkring under en svag Klynken og drog sig derefter tilbage igjen.

Mosen omkring Tørbegraven var bevoxet med høie Rør; midt imellem disse havde Abraham dannet sig en Hytte ved at flette Rørene sammen foroven. Mod denne

rettede de deres Gang. Foran Indgangen laa en gammel Trærod. Abraham satte sig ned og holdt Barnet frem i Maanelysset, medens han betragtede det.

„Nu skal vi til at holde Dom,“ sagde han.

„Skal han af med Livet, den liden Orm?“ spurgte Konen.

„Hans Fader slog min Broder ihjel.“

„Det maa jeg bekjende, som gaaer og slæber paa hans Barn, den Bissenpind! hør, hvor han ligger og giver sig og klynker den hele Tid.“

„Det faaer at være saa!“ sagde Abraham, idet han omsider reiste sig.

„Gjør det blot kort!“ sagde Konen. „Bind Den Lidt om Halsen, at Den kan synke tilbunds!“

Abraham gik hen til Tørbegraven. Maanens Straaler spillede paa Vandet. Enevolds Barn laa og sov trygt og roligt, medens Mand og Kone raadsløge om dets Død. Da Tateren reiste sig, vaagnede det og saae op paa ham med store, forundrede Bine. Abraham havde fundet en Steen, han svøbte den ind i sit Tørklæde og bandt den om Barnets Hals. Derpaa standsede han, som om han faldt i Tanker. Konen sad paa Træroden og saae op i Luften.

„Lad det nu snart faae Ende!“ sagde hun. „Vi maa afsted igjen.“

„Jeg kan ikke gjøre det,“ svarede Abraham, „Det ligger og kiger paa mig med sine store Bine, og de lysne og straale, som om der var Ild i dem. Det maa vente til en anden Gang.“

„Imens skal jeg vel gaa og slæbe paa dem begge To?“

„Vi vil tøve med at kaste ham ud, til Maanen er gaaet ned.“

„Det er farligt at tøve. Vi skal afsted igjen. — Kom! Lad mig faae ham. Det er snart bestilt.“

„Han skal ikke dø!“ sagde Abraham. „Jeg seer Solv paa Bandet, det bethyder, at vi vil have Fordeel af at lade ham leve.“

„Jeg kan spaa ligesaa godt som Du, og jeg hører Hørsegøgen skriges,“ sagde hun, „det bethyder, at vi faae Ufred ved at lade ham leve.“

„Naar vi komme et Stykke længer sønderpaa, lægge vi ham for en Dør, saa kan Nogen finde ham.“

„Da veed jeg et bedre Raad. Lad os lægge vort eget Barn, den Skrantning bliver dog aldrig til Noget. saa beholde vi Herremandens istedet; det er stort og stærkt og seer godt ud.“

„Min Broders Barn!“ sagde Abraham.

„Det er Rattens Barn og ikke din Broders; hans Kvinde tog det et Sted oppe i Landet.“

De to Skoiere droge under denne Samtale igjen= nem Skoven og bleve ved at vandre hele Natten, idet de valgte ubanede Veie og Stier, som kun vare dem bekjendte. Lidt før Daggry kom de til et stort Hus, nede paa den anden Side Veile.

„Skal vi slæbe Barnet længere?“ spurgte Konen. „Lad os lægge det udenfor den Gaard der; det seer ud til at være velhavende Folk.“

„Ja, og de have grønne Binduesskaader,“ sagde Abraham, som om denne Omstændighed var af Bigtighed for hans Beslutning. „Det var et godt Indfald, her skal han ligge.“

De skiftede nu Børnenes Dragt og gav deres eget Barn alle den lille Herremands Klæder paa.

„Naar de see vor Dreng saa godt klædt, tro de, at det er rige Folks Barn,“ sagde hun, „saa ville de være bedre imod ham.“

Hun lagde derefter sit Barn paa Steentrappen, Abraham bankede med Dørhammeren, saa det gjenlød i Huset. Der blev tændtlys. Lidt efter aabnedes Døren, en Mand kom ud og saa sig om, men Taterne havde skjult sig. Manden tog Barnet op og gik ind med det i Huset. Abraham og hans Kvinde frøb sammen bag et Gjarde ligeoverfor og gav Agt paa, hvad der skete. Da Manden forsvandt, reiste de sig og droge videre sønderpaa. Nu laa Herremandens Son indsvøbt i Konens Dyne.

II.

En Dreng i Snedkerlære.

Den Mand, udenfor hvis Dør Abraham lagde Drengen, hed Søren Graa, han var Snedker og havde fort iforveien mistet et Barn, omtrent paa samme Alder som Skøiernes. Da han kom ind til sin Hustrues Seng og viste hende, hvad han havde fundet, smilede den fremmede Dreng og strakte hende sine Arme imøde, det afgjorde hans Skjæbne. De besluttede at beholde Barnet. Søren Graa gik til Præsten og betroede ham, hvad der var hændet, derefter lod han Drengen kristne og kalde Henning efter en af sine Forfædre.

Henning blev opdraget i Snedkerens Hus. Hans Helbred var i Begyndelsen kun svagt, men med Alderen blev han stor og stærk; det kunde han takke den omhyggelige Pleie for, som Snedkerens Hustru ydede ham. Til Legekammerat havde han en lille Pige, Søren Graas eneste Datter, lidt yngre end Drengen, de To søgte bestandig hinandens Selskab. Henning artede sig vel, han var et godt og fromt Barn; Søren

Hustru fandt, at det var en lykkelig Dag, der havde bragt ham til deres Hus.

Årene svandt, Henning var bleven voksen. Han gik Pleiefaderen tilhaande i hans Værksted, var hurtig til at lære, hvad der blev ham vist, og tegnede i det Hele til at blive en dygtig Haandværker. Fra nu af var Regen endt. Hans Pleieføster saae ind ad Vinduet til Værkstedet, der stod Henning med et blaat Forklæde for, han hørte og sang af Hjertenslyst, men hvergang han mødte Elses Dine, foer et lykkeligt Smil over hans Ansigt; naar hun gik, saae han efter hende, naar hun var forsvunden, blev hun ved at være tilstede i hans Tanke.

Da Henning var femten Aar gammel, forlod Søren Graa sin Landsby, flyttede ind til Veile og gav sig til at være Snekker der. Med Tiden var han bleven en velhavende Mand, og fra hans Værksted fik de omkringboende Herremænd deres Arbeide. Henning hjalp ham trolig, i Flid og Dygtighed slægtede han Pleiefaderen paa, men foruden ham havde Søren, da Bestillingerne tiltog, været nødt til at anskaffe sig flere Arbeidere.

Paa den Tid blev den gamle Sanct Nicolai Kirke i Veile forsynet med et nyt Alter og nye Stole. Arbeidet blev overdraget til Søren Graa, og han udførte det med en Kunstfærdighed, som vakte almindelig Omtale. Folk kom reisende langveis fra for at see hans Værk. Billederne over Alterbordet havde han selv udskåret, enhver af Stolerækkerne forsynede han

med Snirkler og Blomster, men i Lovværket foran den første Stol indslængede han Borgermesterens og hans Hustrus Navne. Det vakte Opsigt.

Da Kirken var færdig, pyntede Søren Graa sig, redte sit Haar ned i Panden, heftede et nyt, blaat Forklæde op paa den ene Side og gik hen til Raadstuen. Henning fulgte bagefter med en Tommestof under Armen. Byraadet var samlet, Søren skulde have sit Arbeide betalt. Paa Regningen, han bragte med, stod hans Tilstaaelse for Pengene, men da han skulde modtage dem, bukkede han og sagde:

„Jeg vil ingen Penge have. Vorherre har i mange Aar velsignet min Gjerning, derfor gjør jeg dette Arbeide, ham til Ære. Men jeg vil nok have det optegnet i Kirkebogen, at det var mig, som dannede Alteret her i Byen.“

Næste Aar blev Søren Graa valgt til Raadmand i Veile, han vægrede sig ved at modtage denne Post, men Aaret efter blev han atter valgt, og denne Gang kom Borgerne hjem til hans Hus og sagde, at det nyttede ikke, han undslog sig, det skulde nu være, som de havde bestemt.

Henning var imidlertid bleven Mand, han var Sørens dygtigste Arbeider og blev taget paa Raad med, hvergang noget Nyt og Vigtigt skulde begyndes.

„Den Mand, som lagde det Barn udenfor vor Dør, meente os det ikke ilde,“ sagde Søren til sin Hustru.

En Pindsemorgen gik Henning ind til Søren og

forlangte at faae ham itale i Genrum. Søren Graa aabnede Døren til Storstuen, der stod hans Hustru og manglede Tøi med et Manglebrædt, til Helligdagen.

„Skal hun ogsaa gaa ud?“ spurgte Søren. „Hun har ellers i mange Aar hørt paa Alt, hvad der blev sagt til mig.“

„Møtter kan nok blive,“ svarede Henning, og nu rømmede han sig, trak sit Veir med Møie og begyndte saaledes:

„Jeg har Noget paa min Samvittighed, som jeg har baaret paa i lang Tid, men nu kan jeg ikke dølge det længer. Eigesra jeg var en lille Dreng har jeg holdt saa inderligt af Else; siden jeg blev stor, er det ikke blevet anderledes, og om nu kjære Fader og Moder tillade det, saa gav hun og jeg hinanden Saord, helst da jeg troer, at der ikke er Noget iveien fra hendes Side.“

„Det var jo en rar Historie paa fastende Hjerte,“ sagde Søren. „Hvad bilder Han sig ind? En fattig Snekfersvend og en Raadmands Datter? Mit eneste Barn og en Karl, som vi toge ind fra den grønne Landevei, som man hverken kjender Fader eller Moder til!“

„Ja, Mester har fortalt det engang før og jeg har ikke glemt det,“ sagde Henning.

„Nei, det er vist,“ sagde Konen. „Han har ikke glemt det, for hvis vi gavede Ham Føde og Klæder og drog Ham op i Tugt og Herrens Formanig, saa Han har lagt sig vore Raad paa Sinde og altid skiftet sig som en retskaffen Søn.“

„Hvad hjælper det i den Sag? Har Han Noget at sætte Bo for? Hvad veed Han, hvad kan Han? Derhenne staaer en Dragkiste, den gjorde jeg til Mesterstykke; gaa hen og tag Maal og gjør Mage til den. Kan Han føde en Hustru?“

„Jeg kan arbejde,“ sagde Henning modfalden, „og jeg har stor Lyst til min Gjerning, Mester veed det nok. Forresten eier jeg Ingenting.“

„Ja, men det gjør min Sjæl jeg,“ sagde Søren, og lagde sin Haand paa Hennings Skulder. „Jeg har kun den eneste Datter, og skulde have brugt min Høvl daarlig, hvis hun ikke kunde faae det hun behøver. Hvad Han fortæller mig idag, har jeg længe vidst, Møtter ogsaa, men Han tav og vi tav. Nu kan Han gaa ind og sige til Else, at vi har sagt Ja, og saa skal Han bare blive ved at skikke sig vel, som hidtil, og flittig huske paa, at den Bindsogave, Han fik idag, er den bedste af Alt, hvad jeg eier.“

Da Søren havde sagt dette, tørrede han Dinene med Bagen af sin Haand og vendte sig om mod sin Hustru for at see, hvad Virkning hans rørende Ord havde gjort paa hende.

Hun stod og smilte igjennem Taarer og nikkede til Henning. I det Samme gif Døren op, Else havde lyttet en lille Smule udenfor, hun udstødte et jublende Raab, ilede hen og slyngede begge Arme om Moderens Hals, Søren fik en lignende Tak, Henning et Blik og et Smil, der maaske endnu sagde Mere.

„Nu kan Han gaa op og tage sin brune Kofte

og den røde Kamelots Vest med Briffterne paa, og sætte en Kellike i sit Knaphul. Han maa ogsaa nok laane min Stok med den runde Hornknep, saa gaa vi i Kirke sammen, men skynd sig lidt, for det har allerede finet. Naar saa Prædiken er tilende og Degnen har baaret Tavlen om, gaaer Han over til Kvindsfolkenes Stol og byder Else Haanden, deraf kan Menigheden see, at I ere Gæstefolk. Naar vi faae spist til Middag, kan Han og hun spadserere op til Olskænkerens Bod i Nørreskov og høre lidt paa Manden, som spiller paa Fiol, saa veed Folk i Byen, at vi have givet vort Minde. Til alle Sjæles Dag skal eders Bryllup staa, da skiftede Motter og jeg Ringe, men det siger jeg Ham, Hans Meesterstykke skal være færdigt forinden."

III.

Søren Graa gjør Bryllup.

Alle Sjøles Dag, som er den anden November, var Hennings Mesterstykke færdigt. Søren Graa havde en heel Deel at udsætte derpaa, det var ikke nær saa godt som hans egen Dragkiste, men naar han var alene, listede han sig dog til at betragte det noiere, saae hvor godt Skufferne passede, og glædede sig over den Omhu og Dygtighed, hvormed Alt var udført.

Otte Dage før den bestemte Frist blev hele Huset skuret og bonet og kalket, Søren var bleven Laugsooldermand det Aar og havde stuet Snedkernes store Fane ud igjennem Halmtaget. Dagen før Bryllupet blev Gaden feiet og bestrøet med hvidt Sand og Grankviste, Naboerne viste ham den samme Opmærksomhed og bestrøede ligeledes deres Fortouge. Lidt længere nede i Gaden blev der stillet et Bord ud, det skulde næste Morgen besættes med Mjød og Oldunke, og deraf blev der da efter gammel Skik skænket for Brudeeskaren, naar den gik forbi. Viin maatte ingen

Borger byde ved deres Gilder under en Bøde til Byens Hospital.

Flere Dage før Fæsten vare Henning og Else i deres bedste Pynt og med hinanden i Haanden gaaede om for at indbyde deres Bekjendte og gode Venner til Bryllup. De skulde hilse saa flittigt fra Fader og Moder og bede dem møde Klokken ti om Formiddagen, for at der kunde blive Tid til at faae Lidt at spise, for de droge til Kirke.

Borgerlige Vielser bleve ellers kun fuldbyrdede om Søndagen efter Hoimesen, men da Søren Graa var Raadmand, fik han Lov til at holde Elses Bryllup paa en Hverdag, for at de kunde blive viede alle Sjæles Dag, som han havde ønsket. Efter Gæsterne bleve ogsaa Byens fire Spillemænd tilfagte at møde i betimelig Tid. De skulde først gjøre lidt Musik udenfor Brudehuset og derefter gaa i Spidsen for Toget, naar det drog til Kirke. Endelig blev der indbudt to Førgangskoner, som benyttedes ligesom Adelsens Dragefruer til Skaffere ved Maaltiderne og til at berede de tyve Fade kold Mad og fem varme Retter, som den ældre Reces tillod Borgerne at sætte paa Bordet. I Bryllupsfæren gif disse Førgangskvinder næstefter Spillemændene, foran Brud og Brudgom.

Som Raadmand havde Søren Lov til at indbyde fireogtyve Par Folk, samt syv unge Karle, det stod i Loven, men der var flere Hensyn, som maatte tages til de mange Kunder. Han indbød derfor nogle faa Par over det bestemte Antal, og det lagde Ingen Mærke til.

Bryllupsfesten varede sædvanlig i to Dage. Den første Dag samledes man om Morgenens, spiste og drak og gik derefter til Kirke, spiste siden til Middag i Brudehuset og holdt om Aftenen Dans paa Raadstuen. Dagen efter mødte Gæsterne om Middagen, spiste og drak og dansede om Aftenen, men til denne Dag medbragtes Gaver af Mad og Drikke, hvad Enhver selv vilde, Konfekt undtagen. Det var forbudt. Tredie Dag havde Brudgommen Lov til at tage nogle gode Benner hjem med sig om Aftenen, da spiste de Levingerne fra de foregaaende Dage.

Hvis Nogen overtraadte disse Bestemmelser, som med saa og uvæsentlige Forandringer gjaldt for enhver By, blev han efter de tidligere Necesser sat i Bøde af elleve Mark danst til Kongens Kasse og to Tønder Sild til Byens.

Om Aftenen før Bryllupet var Alt beredt i Søren's Hus. Mester havde selv gjentagne Gange været inde i Kjøkkenet og smagt paa de forskjellige Retter, prøvet Drikkevarerne, smilet til Alt og givet sit Bifald til Alt. Vinduerne ud til Gaden stode aabne, Sang og Latter lød indenfor, nu dækkede de Bordene til næste Morgen.

Søren Graa stod og nynnede ude i Gadedøren, pyntelig klædt i en ny blaa og rødtribet Hvergarns Kofte, paa Hovedet en ulden, rød Nathue med en stor Duff i. Han saae ned ad Gaden, bestandig kun til een Side, og ventede paa Byfogden, som Kong Frederik den Tredie havde givet den Bestilling at indfinde sig

i ethvert Bryllupshus, Aftenen før Festen, og see efter, at Ingen overtraadte de Bestemmelser, der vare givne med Hensyn til Bruden og Brudgommens Dragt: at de ikke lode deres Klædning sj af Fløiel, Atlas eller Silke, hvilket kun var tilladt for dem, der besad en Formue af over 10,000 Rd. Især skulde der vaages over, at Bryllupsbærelserne ikke bleve betrukne med andet Klæde end „flamsk Uldent,“ ikke heller høiere, end dette Klædes halve Brede kunde række, at Brudestolen var overtrukken med det samme Stof og ligeledes Brudesengen, hvorpaa Brudefolkene skulde sidde. Ethvert andet Omhæng af Silketoi med Frindsjer eller Dufte, ligesom ogsaa ethvert Billedhuggerarbejde paa Møblerne var forbudt.

Bysfogden hed dengang Herslev, et bekjendt Navn for en hæderlig og anseet Familie i Beile. Da Søren saae ham komme nede i Gaden med Skriveren efter sig, gik han ham imøde, tog sin røde Nathue under Armen og fulgte ham ind i Huset. Her bød han ham op i Storstuen, hvor der var dækket et lille Bord for ham. Skriveren derimod lod sig nøie med en beskedet Plads ude i Kjøkkenet.

„Naa, Søren Raadmand!“ udbrod Bysfogden, medens han satte sig ned og spiste. „Nu er vel Alting i Orden til imorgen? — Jeg vil ikke see Jer for nøie efter, helst da jeg kjender Jer som en Mand, der holder sig Lov og Skraa efterrettelig. Else gaaer til Kirken med sit udslagne Haar, naturligviis! hun er en tugtig Pige, om hvem der kun er Godt og Erbarhed

at melde, men ingen Solborter paa Kjolen, ingen Guldstads paa Bryttet, ingen Solbspænder i Bæltet, lad mig see det, Mester!"

"Alt er, som det skal være," svarede Søren.

"Det er da en rar Orte," vedblev Bysfogden spisende, „er den nede fra Møllerens? — Jeg troer, jeg maa have et lille Stykke til. — Saa sørger I jo nok for, at Bryllupstoget ikke tøver for længe undervejs? — Da vi før kom forbi Knebflagerens, havde de stillet et Skænkebord ud paa Gaden til Jer imorgen, men jeg lader som Ingenting og lukker Vinene i for en gammel Skif, som kun har føie at sige. Fruentimmerne i Følget maa ikke drage herfra med Raaben over Hovedet, det er streng forbudt, ikke heller skal I tøve for længe, inden I gaa til Kirke imorgen tidlig, eller faae Degnen til at stille Uhrviseren tilbage, for at I kan sidde og drikke desto længer herhjemme. Jeg seer, at Betrækket er slaget som det bør sig. — I husker vel ogsaa nok, ikke at tænde flere end de tolv Lys i Bryllupsstuen, af dem til sex paa Bundet. Det fik Kemmesniderens Søn, ham med Harestaaaret, en Bøde for til Kyndelmisse. — Nu er jeg færdig med Forretningen. Farvel og tak for Mad. Farer med Fred og god Leilighed herinde!"

Dermed reiste Bysfogden sig fra Bordet, kaldte paa Skriveren og gif sin Vei.

IV.

Den Gæst, som kom uindbuden.

Næste Morgen var Himlen blank og skyfri. Solen skinnede ned i Gaden; det holdt Henning for et lykkeligt Varsel. Hanen havde desuden igaar aftes galet tre Gange, før den fløi op paa Rønnen; det var endnu et bedre Tegn.

Flere Timer inden man kunde vente Gæsterne, var Søren Graa fuldstændig pyntet og gik stiv og ubehjælpelig omkring i sine nye Klæder, duftende af Lavendler og Krusemynte vand. Han mønstrede Alt og skyndte paa Else og Henning, som sad paa Forhøjningen og lo og sang medens de klippede farvede Papirsfryndser til Lykene. Moder kom op fra Kælderen blodrød i Ansigtet af at tappe Øl og Mjød i Kanderne.

Alt var nu beredt og fuldendt paa det Bedste. Klokken slog ti, Bryllupsfolkene samledes. Paa Stentrappen udenfor blæste Spillemandene en Psalm, Gjenboernes Vinduer vare besatte med Tilskuere.

Da saae man tre Ryttere i langsom Skridtgang komme nede i Gaden og bane sig Plads igjennem Mængden, som var stimlet sammen udenfor Bryllups-huset. Saavidt det lod sig slutte af Dragten, var Den, der red i Spidsen, en Adelsmand, de to Andre hans Tjenere. Adelsmanden boiede sig ned over Hesten og førte en ibrig Samtale med Byfogden, der gik ved hans Side med en stor Stof i Haanden. De standsede udenfor Snedkerens Hus.

Søren Graa stod ved Vinduet. Da han saae Adelsmanden stige af Hesten, smilede han og sagde:

„Nu saae vi flere Gjæster, end jeg har gjort Regning paa. Der kommer en Herremand ridende, det er vist Hr. Stoffer fra Engelsholm, jeg tænker da her er Plads nok til ham.“

Da den Fremmede og Byfogden viste sig, ophørte Samtalen blandt Gjæsterne. De saae en ældre Mand med et alvorligt, barst Afsyn, graaligt Haar og i en luvslidt og støvet Dragt, som kun passede flet til en Bryllupsfest. Han standsede indenfor Døren, støttede den ene Haand paa sin lange Kaarde og udbrød:

„Boer her en Mand, som kalder sig Søren Graa, og som skal være Snedker eller saadant Noget.“

„Her boer en Snedker,“ svarede Søren smilende. „Han er tillige Raadmand og saadant Noget.“

„Jeg har et Par Ord at tale med ham,“ vedblev den Fremmede.

„Hvis det gjælder Snedkeren, maa I helst komme igjen iovermorgen, er det Raadmanden, faaer I at tøve

til vi gaa paa Raadstuen næste Tirsdag, idag gjør jeg Bryllup og vil ikke besætte mig med Andet."

"J. kommer dog til at høre, hvad Raadigherren har at sige," yttrede Bysfogden. "Det er en Sag af sær Bigtighed, derfor fulgte jeg med, skjøndt jeg kun har knap Tid, for jeg skal ud og pante. Lad os gaa lidt ind i den anden Stue."

"Na nei! lad os blive, hvor vi ere, hvis den naadige Herre endelig vil tale med mig. — Har det ellers saa stærk Hast med det Grinde, at J ikke kan sidde ned og faae lidt at spise og drikke først?"

"Jeg skal hverken spise eller drikke," sagde Herremanden. "Lad os komme til Sagen!"

"Godt! Lad os komme til Sagen!" gjentog Søren.

"Ved Mikkelsdagstid har der været en Bispefræmmer med en Anapsæk inde hos Ham. Mindes Han det?"

"Nei jeg gjør ikke."

"Han eller hans Fruentimmer kjøbslog med Manden om Baand og Bændler. Kan Han heller ikke komme i Tanker om det?"

"Nei, det mindes jeg heller ikke. Ved Mikkelsdagstider kom Lehnsmanden fra Rolding herind og bestilte Alt, hvad han brugte af Træværk, til Somfru Venes Bryllup, da havde jeg Andet at tænke paa end en Mand med en Anapsæk."

"Saa faaer jeg vist at hjælpe lidt paa hans Hukommelse," vedblev den Fremmede med et spodst

Smil. „Til denne Mand tuskede Han sex smaa Sølvknapper bort, der stod et Rundvæderhoved graveret i hver af dem, her ere de; siig os, om Han kjendes ved dem?“

Herremanden tog Knapperne frem. Søren stod lidt og betragtede dem, derefter rakte han dem over til sin Hustru og svarede:

„Med de Knapper har det sin Rigtighed, dem har jeg seet før og de have tilhørt mig.“

„Vil I da forklare os, hvordan I er kommen til dem?“ sagde Byfogden.

Søren smilede og sagde: „Dette her begynder jo næsten at ligne et Forhør, men det kan være det Samme. Knapperne sad i en Kofte og Koften om en lille Dreng, som laa og peb og klynkede udenfor min Dør, og som hverken Fader eller Moder vilde kjendes ved.“

„Hvad blev der af den Dreng?“ spurgte Herremanden.

„Den lille Dreng er bleven stor siden, og har skudt sig godt iveiret, der staaer han henne ved Dragkisten med Else i Haanden. I dag gjør jeg hans Bryllup.“

Herremanden saae paa Henning og vedblev i nogle Diebliske at betragte ham skarpt og forskende. „Fandtes der ikke andre Kjendemerker end de sex Knapper?“

„Det kan gjerne være,“ svarede Søren, „men det er nu saa længe siden, at jeg har glemt det.“

„Barnet havde brune Klæder paa,“ udbød Konen, „de ligge endnu Stykke for Stykke oppe i Kisten paa

Løftet; det havde ogsaa en Snor om Halsen, i Snoren hang et Ravhjerter med tre smaa indfkaarne Kors; her seer I det, jeg har pyntet mig med det idag."

"Lad nu det være nok," sagde Snekkeren. "Klosteren gaaer stærkt til ellevæ, og Byfogden sagde igaar, vi maa ikke lade Degnen vente for længe. Om Naadigherren forlanger Mere at vide, behøver han blot at ride ned til Skjærup, der blev den Sag noie skrevet op i Kirkebogen, da vi lode Barnet kristne. Tre Gange blev ret læst fra Prædikestolen og tre Gange paa Kirkestævne, men hverken Fader eller Moder kom tilsyne, saa drog jeg hjem med Drengen, og han har været min siden."

"Han har været min, før han blev din," svarede Adelsmanden.

"Det maa I have været mange Aar om at regne ud, naadige Herre."

"Han blev stjålet fra os af Skarnsfolk, og vi lod søge efter ham allevegne, meest dog nordpaa, for der hed det sig, at Skoierne, som toge ham, vare blevne fete. Saa drog min Hustru og jeg i fremmede Lande og bleve længe borte."

"Hvad siger Du til det, min Dreng?" spurgte Snekkeren.

Henning stod og betragtede den fremmede Mand og lyttede til det, han sagde, som til et Sprog, han ikke forstod. Else klyngede sig bange op til ham; hun lod til at ane den Fare, der truede hendes Hjertes Lykke.

„Jeg vilde give Dig en Hustru idag,“ tilføiede Søren, „den Mand der vil give Dig en Fader; vælg nu, hvad Du synes bedst om.“

„Den er min Fader, som tog mig til sig, da ingen Anden vilde,“ sagde Henning. „Den er min Moder, som holdt sin Haand over mig og lærte mig op i det, som skikkelig er, Andre kjender jeg ikke.“

„Jeg kjendes ogsaa kun lidt ved Dig,“ sagde Herremanden. „Du ligner Ingen i vor adelige Familie.“

„Det gjøres ikke heller nødig,“ sagde Søren. „Jeg kjendes ved ham, og mit Hjerte kjendes ved ham, det har han aldrig været langt fra siden den Nat, jeg lukkede Døren op for ham.“

„Hvad har I nu isinde at gjøre?“ spurgte Konen.

„Hvad jeg har isinde!“ gjentog Herremanden. „Kan Hun spørge derom? Jeg vil tage min Søn hjem til mig og lyse ham i Kuld og Kjon, siden han er mit eneste Barn.“

„Na nei!“ sagde Henning bønlig, og strakte Herremanden sine Arme imøde, „tag mig ikke herfra, jeg vil helst blive, hvor jeg er, jeg forlanger ikke bedre.“

„Der sidder en adelig Frue hjemme paa min Gaard, hun har længtes efter Dig i mange Aar, hun har næsten sørget sig tildode over det, hun mistede; hun har reist i Øst og Vest for at dulme sin Sorg, men Sorgen reiste med. Tænker Du ikke paa hende?“

„Jeg kjender hende ikke, den adelige Frue,“ svarede Henning, „men derhenne staaer en lille Pige, som jeg giver min Haand og mit Hjerte idag; ak! hvad siger

jeg, som jeg har givet hver en kjærlig Tanke, alt fra jeg var et Barn, som jeg har læst min Bøn for, saa længe jeg kan mindes, som jeg vil blive ved at holde af, til de lukke mine Dine; her staaer min Fader og min Moder, de gjorde Binden mild for det klippede Lam, de toge Tornen bort for den nøgne Fod; tænk ogsaa lidt paa dem, naadige Herre, og lad os fare i Fred!"

"Jeg har ingen Arving uden Dig," sagde Herremanden. "Naar jeg dør, vil Du blive Eier af Alt, hvad der hører mig til. Du skal leve i Lykke og Herlighed hjemme paa min Gaard og lære hvad der stikker sig for en fornem og adelig Herre, det Ingen har kunnet vise Dig her."

"Nei, det er vist," svarede Søren. "Om jeg havde troet, at det halvnøgne Barn, vi tog op fra vor Steen-trappe, havde været en Herremands Søn, skulde jeg ladet ham lære at jidde paastræbs over en Hest og figte og stikke med Raarde, nu lærte jeg ham kun, hvad jeg forstod, at høvle og save, men det kan ogsaa føde sin Mand. — Henning! min Dreng! Op med Hovedet! Det maa være, som den fremmede Herre siger. Hvis Du hører ham til, maa Du følge ham, vi ville ikke staa din Lykke iveien. Reis med Gud! Du reiser dog aldrig saa langt, at jeg eller Møtterne glemmer Dig. — Else! kom herhen! — See paa mig! Du græder, hvad ligner det? — Da Du i aftes kom ind og sagde Godnat og kyskede mig, lovede Du, at give Dig selv hen og blot tænke paa, hvad der kunde være Hennings Lykke.

Viis det nu; eller meente Du, at det kun var din egen
 Ønske, Du vilde tænke paa?"

Else stod med foldede Hænder og den-friske Brude-
 frands i Haaret. Hun svarede ikke, men stirrede uaf-
 brudt paa Henning, som om hun for sidste Gang
 vilde indprente sig hans Træk. Efterhaanden svandt
 Smilet, Ønsken, Livet bort fra hendes Afsyn, Smerten
 og Lidelsen bleve alene tilbage. Hun vedblev at tie
 og bøiede sit Hoved, som en dødsdomt Forbryder, under
 Faderens Ord. Lidt efter sank hun bevidstløs ned paa
 Bænken ved Bordet.

„Nu maa jeg da spørge om eders Navn, naadige
 Herre!" sagde Søren, „for at jeg kan vide, hvem vi
 give det Barn til, som vi saalænge ansaa for vort."

„Mit Navn er Enevold Gylding til Bisbjerg,"
 sagde Herremanden. „Lad mig ogsaa vide eders Navn,
 Mester, for at jeg kan fortælle det, naar jeg kommer
 hjem."

„Jeg hedder Søren Graa," svarede Smedkeren,
 „men han, jeg stammer fra, hed Henning Graabæk."

Bryllupsgæsterne forlode Huset. Der blev Intet
 af Vielsen den Dag. — Lidt før Aften red Henning
 bort med Hr. Enevold Gylding.

V.

Hr. Enevold betaler Gjæld.

Nu forløb flere Aar, om hvilke der ikke er stort at sige. Henning havde faaet et nyt Hjem, var bleven forestillet for Herremandens Venner og Bekjendte som den gjenfundne Søn, han deeltog i alle de Adspredelser og Forlystelser, der tilbøde sig, og vedblev at være en Fremmed i dette Hjem. Han lærte en Fader at kjende, som tilbragte det meste af sin Tid paa Jagt og i Drifkegilder eller med at ride til Marked i de Kjøbstæderne og handle om Heste og Hornkvæg, som han da opstaldede hjemme paa Gaarden og siden folgte nede i Holsteen, naar de vare blevne fede.

Aarene havde ikke gjort Enevolds Sind mildere, han vedblev at være en streng og skaanselsløs Herre. Summen af hele hans Livserfaring var en uroffelig Tro paa hans Stands Overlegenhed og Ringeagt mod Enhver, som stod udenfor den.

Henning lærte ogsaa en Moder at kjende, som havde tilbragt mange Aar med at sørge over det forsvundne Barn, og som nu ikke forstod at finde sig

tilrette i Lykken over at have faaet det tilbage igjen. Det var som om hendes pinte Hjerte ilede med at skjænke ham hele den Omhed og alle de tilbagetrængte Følelser, der saalænge havde været deres Gjenstand berøvet. Hun søgte bestandig hans Selskab, lod sig fortælle Alt, hvad han havde oplevet, hørte med den dybeste Interesse paa, hvad han gjentog med de samme Ord, de samme Skildringer, og syntes at forhynges under denne Lykkes Sollys. Naar han da havde fortalt hende Alt, hvad han erindrede om sin rastløse Virksomhed og om Arbeidet i Snedkerens Huus, og sluttede enhver Skildring med at komme tilbage til Else, hvad han følte for hende, hvorledes han savnede og længtes efter hende, havde hun bestandig milde og trostende Ord for ham; ogsaa hun havde længtes og savnet, af Hr. Enevold var hun aldrig bleven ret forstaaet, Henning derimod forstod hende; Savnet og Smerten, hendes Fortid og hans Fremtid, vare et nyt Tilknætningspunkt, et nyt Baand imellem deres Hjerter. Ulykken, der skiller de Smaa, bygger Bro mellem de Store.

En Dag kom Hr. Enevold ind i Stuen, hvor Henning og hans Moder var tilstede. Herremandens Afsyn var denne Gang endnu mere barskt end sædvanlig, Kynderne i hans Bænde tydede paa, at der husedes alvorlige Gæster indenfor. Han gik nogle Gange i Tavshed op og ned ad Gulvet med Hænderne paa Ryggen og stødte under en af disse Vandringer ublidt til en lille Hund, der laa ham iveien.

„Puf den Dør, Henning,“ udbrød han endelig,
 „men see først efter, om der Ingen staaer og lurер
 udenfor!“

Henning lukkede Døren.

„Det er endda ikke saa lystigt Ngt, jeg har at tale
 om,“ vedblev Herremanden, „men om kort Tid vilde I
 dog faae det at vide, saa jeg kan ligesaa gjerne betro
 Eder det strax. — Jeg sidder pine galt i det. Alt hvad
 jeg slider og slæber i de sidste Aar, hjælper ikke. —
 Hvorfor see I saa vist paa mig? Synes I maaske
 ikke, jeg tager mig nok for? — — Kreaturerne dø bort
 i Stalden, igaar har den lille, tykke Sorte faaet Bugbrud
 og ligger nu paa sit Yderste. Trækker jeg dem ned til
 Holsteen og følger dem der, bringe de ikke mere ind,
 end jeg selv har givet for dem. Jeg har forresten
 længe havt Rasmus Foged mistænkt for, at han staf
 Noget til sig, naar jeg skikkede ham afsted med en
 Drift, men det kan gjerne være, jeg gjør ham Uret.“

„Rasmus Foged er en skikkelig Mand,“ bemærkede
 Fru Elsebeth, „vi have jo kjendt ham fra Barnsbeen.“

„Jeg siger, det kan være, jeg gjør ham Uret,“
 raabte Gylbing barskt, „lad det saa være nok. Jeg
 har solgt af Gaardens Jord og Skov, hvad jeg paa
 nogen Maade kunde undvære, jeg haabede bestandig
 paa, at der dog skulde komme bedre Dage, jeg mener
 dermed, at vi kunde faae en rigtig god Misvært
 vesterpaa, saa vort Korn gik iveiret, men Fanden staaer
 i Alting; den Misvært lader ogsaa vente paa sig.
 Jeg har laant Mønt hos gode Venner og Bekjendte,

nogle nette Ugler til Venner forresten, de see sig blot om efter forsvarlig Sikkerhed og skrabe paa Døren, saasnart Forsaldstiden kommer, for at faae deres Renter. Nu staaer der igjen en Termin for Haanden, og jeg veed ikke, hvor jeg skal tage Penge fra. Der er ikke skabt Kristenfjærlighed i Folk. Den Ene tænker kun paa, hvordan han bedst kan fylde sin Sæk af Naboens. Saa forgangen Løverdag rider jeg hjem fra Horsens med Mads Sønderho Skram og leder uformærket Samtalen hen paa de strenge Tider, — I forstaa mig vel nok? — Sid ikke der og see ud af Binduet, Henning! det angaaer ogsaa Dig. — Jeg skulder Mads Skram mange Penge; det var for at faae ham til at fare lidt med Lempe mod mig, at jeg talte om min Nød. Saa giver Mads sig til at lee, det gjør jo Folk altid, naar de høre, at det gaaer en Anden ilde. Derefter faldt han i Tanker, jeg troede tilsidst, at han sad og sov, for vi havde druffet forsvarligt inde i Byen, og Mads er en Ulselrhg, han kan Ingenting taale. Paa engang vendte han sig om til mig og siger: „Hvordan sidder Du egentlig i det, Enevold, jiden Du altid klager Dig saa gudsjammerligt? Du arbejder dog for To og tager vare paa din Bedrift som en retskaffen Mand.“ Jeg fortalte nu Mads, hvor galt jeg var faren i Et og Alt. Han gav sig til at floite. „Der falder mig Noget ind,“ sagde han lidt efter. „Jeg veed, hvordan Du kan komme ud af din Gjæld og skaffe Dig og Fru Elsebeth en sorgfri Alderdom, det I begge To have

„saa ærlig fortjent.“ — „Naa da!“ siger jeg, „lad os høre hvad Du mener.“ — „Du har en Søn,“ siger han, „og jeg en Datter, begge To ere de vore eneste Børn, og vi faae vist ingen flere dengang, medmindre der skulde skee et Mirakel, men Vorherre har vist for meget at bestille til at gjøre Mirakler for os,“ siger Mads. „Hvad synes Du, om vi gistede din Dreng og min Pige sammen, saa lader Du ham overtage Gaarden og sætter Dig ned og tegner op, hvormed Du skylder til Den og Den, saa løser jeg Dig ud af din Gjæld.“ — „Seg vil tænke over det,“ siger jeg, og saa red Mads over ad Hummeldal til for at spille Dam med tykke Bens Munk.“

Henning havde lyttet til denne lange Tale som til en Sag, der ikke vedkom ham; først da Hr. Enevold omtalte Giftermaalet, udtrykte hans Afsyn en dyb Overraskelse, han saae over til Fru Elsebeth, som sad med Hænderne i Skjødets og med nedslagne Dine.

„Hvad siger Du dertil min Dreng?“ spurgte Gylding. „For det er Dig, som maa afgjøre, om dine gamle Forældre, der holde saa Meget af Dig, og som have gjort saa Meget for Dig, og som kun tænke paa dit sande Vel, skulle faae det lidt godt i den korte Tid, de have tilbage. — Hun er ikke videre fjøn at see til, Mads Sønderhøjs Datter, hun har ogsaa nogle Nykker og Vaner som eneste Barn og holder meget af at sætte sin Billie igjennem, men det maa være en daarlig Mand, der ikke kan rede sin Hovedpude saa høit, som han selv lyfter at ligge. Hvad Du?“

„Jeg troer ikke, at der kan blive Noget af den Sag,“ svarede Henning. „Kjære Fader og Moder veed nok, at jeg holder af en Anden.“

„Du mener den Snedkerdatter fra Beile,“ sagde Gylding spottende. „Ja, det gjøre vi bedst i at glemme; hende skal Du aldrig faae, saalænge mine Dine see Solen.“

„Jeg glemmer hende vist ikke i denne Verden,“ svarede Henning.

„Da spilder Du kun din Tid. Du kan vel begribe, at siden vi engang have gjort Dig til vor Son, — lad være, det aldrig blev rigtig bevist, at Du ogsaa er det, — saa tillader vor adelige Ære og Værdighed ikke, at vi kaste Dig hen til den Første den Bedste, Du falder paa at sige god for.“

„Men hvis hun nu er en brav og retskaffen Pige, som Henning forsikrer,“ yttrede Fru Elsebeth.

Hr. Enevold satte begge Hænder i Siden og vendte sig om mod sin Hustru, yderst forbauset over, at hun vovede at sige ham imod. Derefter udbrod han:

„Naa, saa Du tager ogsaa hans Parti? — Na ja! hvorfor ikke? — Jeg har staaet og lyttet ved Døren efter hvad det var, I sad og hvistede om i Cenrum. Det klæder kjönt at holde med et Barn imod dets Fader, men det nytter Dig kun lidt. Endnu har Ingen af min Slægt skrevet et borgerligt Navn ind i vor Stammebog, det skal heller ikke skee ved mig. Hvem siger desuden, naar Alt kommer til Alt, at den Snedkerjomfru endnu bryder sig om Dig? Sidste fyrgethye

Ridderes Dag, da jeg var nede i Veile efter de fem Staldørne, spurgte jeg mig saa smaat for og fik at vide, at der var en Hattemagersvend eller saadan En, som Søren Graa havde bestemt hende for."

"Det er umuligt," svarede Henning.

"Det kan gjerne være, men hvorledes det end forholder sig, saa er det rigtignok en god Tak Du bereder os, at sige Nei til vort kjæreste Ønske. Ved Du, hvad Følgerne blive? Din gamle Fader kommer til at spadserere fra sin Gaard, medens Vaanerne slaaes om Stumperne, og din Moder der, som Du altid hænger over, vil ikke faae det, hun kan hælde sit Hoved til. Hvor skulde vi gaa hen? Troer Du, der kommer en Mand drattende ned fra Himlen og tager os under Armene, som vi gjorde ved Dig? Hvad nytter det at græde, Elsebeth! Det skulde Du have foreholdt ham, istedetfor at sige Ja til hans tosfede Indfald."

"Det burde jeg vist have gjort," svarede hun sagtnodig.

"Ja, nu er det forfildt at tænke derpaa, men siden jeg mærker, at Henning i sit Hjerte egenlig ikke har Noget imod mit Forslag, naar han blot faaer sig ret betænkt, saa rider jeg over og taler med Mads Sønderho Skram om den Sag. Farvel saa længe og glem ikke, hvad jeg har sagt Eder."

Med disse Ord forlod Herremanden Stuen og red lidt efter over til Mads Skram.

VI.

Hvor Skoierne boede.

Omtrent en Maaned senere gik Enevold Gyldings Foged en Dag ud for at pante. Han havde taget to af Gaardens Folk med sig som Vidner, forat Enhver kunde være overbevist om, at det gik lovformeligt til. Alle Tre vare de pyntede som til en Fest og slæntrede langsomt og veltilmode henad Bein.

Egnen mellem Horsens og Skanderborg var dengang meget skovrig; overalt Bakker og brataffskaarne Skrænter, voxende med dybe Dale, hvorigjennem en Ma bugtede sig, overalt Spor af den vældige Ræmpe, Biblen kalder Syndflod, og hvis Fodspor Martsjunder endnu ikke have været istand til at udslette. Nogle af disse Skove vare i Tidens Løb blevene omhuggede; under Thorstensons Indfald 1644 havde Svenskerne afbrændt hele Strækninger, Bønderne ryddede siden Jorden, ploiede den og byggede deres Huse i Nærheden. Til et saadant Hus var det, at Fogden og hans Vidner rettede deres Gang.

Bonden sad oppe paa Taget og stoppede Hullerne med Halmtotter. Da han saae Fogden komme, krob han hurtig ned, redte Halmen af sit Haar med de fem udspilede Fingre og stod og bukkede ved Døren.

„Guds Fred og en god Morgen,“ sagde Fogden, idet han satte sig ned paa en Steen udenfor Huset.

„Ja, den vil I vist skaffe mig,“ svarede Bonden.

„Det er da en bandsat træls Bei op til Dig,“ vedblev Fogden. „Hvordan lever din Kvinde og hendes lille Dreng? Har hun skæmmet sig meget efter Kopperne?“

„Aa nei, det kunde være værre,“ svarede Bonden.

„Det var ogsaa Synd for hendes kjonne Ansigt. Hvor er hun idag?“

„Vil I tale med hende?“

„Det er egentlig med Dig, jeg har Noget at snakke. Ja, Du veed vel, hvad mit Grinde er, lille Stoffer! Det er en Smule Udpantning, vi skulde see at blive færdige med. Nu skal Du høre Regnskabet.“

Med disse Ord slog Fogden op i en Bog og vedblev i den eenslydende Tone, som var ham egen:

„Det var først en Dag ved Midsummerstid, da sov Du over Dig og kom to Timer forsilde til Hovarbejde. Det gjør fire Skilling danse.“

„Min Hustru laa syg og værkbruden den Dag,“ indvendte Bonden. „Jeg meldte det oppe paa Gaarden Aftenen forud.“

„Hvad Djævelen har din Hustru med den Sag at bestille, det er ligesuldt fire Skilling, egentlig sex,

men jeg har slettet de to ud for Grethes kjønne Dines Skyld. — Saa var det i Høst, mens vi kjørte Rug ind, da sloges Du med Jes Rytter og teede Dig ubændig, skjøndt jeg gav Dig Smæk af Pidsken og formanede Dig til at holde Fred. Det gjør syv Skilling, egentlig otte, men fordi Jes tirrede Dig og kaldte Dig Hanrei, gaaer der en Skilling fra.”

„Er der mere tilbage?” spurgte Bonden.

„Saa var det tre Dage før Mikkelsdag, mens vi satte Tørv i Stak. Da tog Du Guds Navn forfængeligt og sagde, at Djævelen skulde arbejde, efterat Klokken havde ringet. Det var en svær Forseelse, for derved satte Du ondt Blod i de Andre, ikke at tale om, at Du forsyndede Dig mod Vorherre. Det maa mindst være otte Skilling, og i den Sag lader der sig min Sjæl ikke knappe Noget af. See, otte og syv og saa de fire, det have vi regnet ud gjør ialt nitten Skilling, og dem komme vi for at hente.”

„Jeg har ingen Penge,” sagde Bonden.

„Saa maa vi gjøre os betalte paa en anden Maade og pante Dig ud,” svarede Fogden, idet han reiste sig og gik hen til Huset.

„Der er Ingenting derinde, andet end en Løibænk og et gammelt Bord. I tog Kisten fra mig sidst.”

Fogden saae ind i igjennem et Hul, som tjente istedetfor Vindue. Da han havde betænkt sig lidt, smilede han og sagde:

„Din Skjælm! Du siger, at Du Ingenting eier, og saa hører jeg dit Faar staa og bræge henne i

Toften, livagtigt som det kaldte ad os. Med det gjøre vi os betalte; skulde der blive Noget tilovers, kan Du stole paa, at Du faaer det tilbage."

"Det siger I kun for Spøg, Foged. I kan ikke nøenne at tage mit eneste Faar med Jer."

"Ikke det? Ja det skal Du dog faae at see, bitte Stoffer. Pengene skal min Sjæl herud, enten paa den ene eller anden Maade."

"Veed I hvad!" sagde Bonden, som lod til at tage sig den hele Sag særdeles let, „siden det ikke kan være anderledes, saa faaer I at have eders Villie, men jeg troer, at jeg følger med op til Gaarden. Det falder mig ind, at jeg har et Ord at sige til Naadigherren."

"Som Du vil," svarede Fogden, „lad os blot see at komme afsted, for det bliver en bandsat Hede idag. Hvor er Grethe? — Hils hende fra mig."

Dermed forlod Fogden og hans Mænd Huset. Bonden fulgte efter, og han trak Faaret.

Da de kom op paa Gaarden, var Enevold Gylbing redet ud. Stoffer ventede til sildig Aften, men Herremanden kom ikke tilbage. Næste Morgen gif han igjen op paa Gaarden og forlangte Hr. Enevold itale.

"Han er endnu ikke staaet op," sagde Tjeneren. „Du faaer at tøve til siden."

"Det kan jeg gjerne," svarede Stoffer, „men saa er det forsilde med det, jeg har at berette. Naadigherren har selv størst Gavn af at faae mit Grinde at høre."

I det Samme stat Hr. Enevold Hovedet ud ad Døren fra det næste Bærelse. „Hvad er det for et vigtigt Budskab, Du har til mig?“ spurgte han.

Bonden stod og dreiede paa sin røde Hue, han saae op paa Gylthing med et listigt Smil og sagde, at han vilde helst tale med den naadige Herre i Cenrum.

„Hvad kan en Karl, som Du have at sige mig i Cenrum?“ raabte Gylthing spottende. „Kom frem med dit Grinde, der er Ingen her, Du behøver at dølge Noget for.“

„Det maa I da selv bedst vide. Jeg vilde blot spørge, om det gjælder endnu med den Sum Penge, Naadig=herren satte ud for Den, der kunde finde Skoierne?“

„Hvorfor skulde jeg spendere Penge paa dem? Jeg troer for vist, at Du vil være ligesaa godt tjent med at blive fri for Skoierne som jeg, helst da de have lettere ved at tage fra Dig end fra mig.“

„Na nei endda!“ svarede Bonden „Mig lade de vist gaa fri. Eders Foged tog det Sidste, jeg eiede, igaar. Hvad han lod tilbage, kan ikke engang friste Skoierne.“

„Du har altsaa seet Skoierne paa min Grund?“ spurgte Herremanden med en Ivrigheid, der beviste, at Sagen var ham mere magtpaaliggende, end han vilde tilstaa.

„Det kan egentlig være det Samme med Pengene,“ sagde Bonden, uden at besvare hans Spørgsmaal, „naar jeg blot maa faae det Aar tilbage, som Fogden tog fra mig.“

„Det have vi solgt til Slagteren.“

„Ja, saa kan I ikke give det tilbage; det følger jo af sig selv, men et andet Aar da.“

„Du veed altsaa, hvor Skoierne findes?“

„Det er, som man tager det til; hvis der Intet er at tjene, saa veed jeg Ingenting.“

„Troer Du ikke, en god Pidsst vilde hjælpe lidt og paa din Huskommelse?“

„Et godt Aar vilde vist hjælpe mere,“ svarede Bonden frimodig.

„Du skal faae det.“

„Men Raadigherren tager mig vel ikke ilde op, to at jeg huster Ver paa, at mit Aar var ualmindeligt af stort og vel ved Magt.“

„Du kan søge dig et ud af min Hjord, hvilket Du selv vil. Er der saa Mere iveien?“

„Ikke det Mindste. Jeg vil blot underrette Herren om, at mit Aar var drægtigt. Ifjor fik det to Lam, og det kan gjerne være, at det iaar vilde have faaet tre.“

„Veed Du hvad?“ raabte Gjelding, yderlig opbragt, „hvis Du tøver længer med at sige, hvad Du mener, vil lader jeg Fogden pidske Dig ud af Gaarden.“

„Han kan spare sig sin Umage,“ svarede Bonden, „for jeg vil heller gaa godvillig.“

Efter disse Ord hilste han dybt og gik til Døren. Enevold traadte iveien for ham, greb ham i Skulderen og raabte:

„Ikke af Pletten før Du har sagt mig, hvad Du veed. Nu er det Alvor.“

„Jeg veed kun forvist, at den Sum Penge, som Naadigherren lovede for en Skoier, var langt større, end mit Faar og de tre Lam kunde være værd.“

„I Djævlens Skind og Been! Du skal faae de tre Lam.“

„Er det afgjort? — Og jeg maa selv søge dem ud af eders Flok, uden at det formenes mig?“

„Det tillades Dig.“

„Ja, vil I saa blot lade sadle eders Hest, og tage Fogden med, saa skal jeg vise Eder, hvor I kan fange Skoierne.“

Lidt efter steg Hr. Enevold og hans Foged tilhest og forlode Gaarden, anførte af Bonden. Herremanden havde taget et langtøbet Gevær med sig. Fogden bar en Sabel ved Siden og en tyk Pidsk bunden over Ryggen. Den Retning, de valgte, førte dem ind igjennem Skoven, og Stoffer lod til at være sikker i sin Sag, han vedblev at gaa uden at betænke sig eller at tage Hensyn til de mange Tverstier, de kom forbi.

Paa flere Steder var Veien saa smal og ubanet, og Krattet paa begge Sider saa sammenvoxet, at det kostede Rytterne Møie at trænge igjennem. Bonden smilte da, støttede sig op til et Træ og stod og tyggede paa et Græsstraar, til de atter naaede ham.

Efter omtrent en Times Forløb kom de til en aaben Plads, hvor Jorden var sidd og bevoxet med høie Rør, som vidnede om Mosegrunden nedenunder. Midt igjennem denne Aabning løb en udtørret Grøft, hvori Vandet om Vinteren spulmede op til en rivende Strøm,

og over hvilken der var bygget en hoi Kampesteensbro. Broen stod i Forbindelse med en gammel Landevei, som tidligere førte igjennem Skoven ned til Horsens. Senere blev Veiens Retning forandret, og efter den Tid benyttedes Stedet kun af Skovhuggerne, naar de om Vinteren slæbte det fælbende Lømmen ud paa Sletten.

Lidt før de naaede Broen, gif Bonden hen til Hr. Enevold og hvilede, at han skulde stige af Hesten. Herremanden adlød, Fogden steg ogsaa af og bandt deres Heste til et Træ, derefter gif Bonden videre og bad de to Vedsagere om at følge ham, saa stille og lydløst, som muligt. Nede i Lavningen standsede han, stillede Fogden paa den ene Side af Broens Abning, gif selv med Hr. Enevold ud i Grøften paa den anden Side og sagde: „derinde under den Bro gemme Skoierne sig.“

Herremanden saae ind igjennem Abningen. Broen

Jorden her foran Indgangen, siden den Tid er der kommen Fodspor, som vende indester. See selv!"

Hr. Enevold undersøgte Stedet og opdagede tydelige Fodspor, aftrykte i den bløde Jord.

"Det er nu godt nok," sagde han betænksomt, "men hvordan faae vi fat paa dem?"

"Det maa blive Raadigherrens Sag. I har jo Vaaben hos Jer. Skoierne have ingen. Raadigherren trænger vist ikke til Raad af mig."

"Det gjør jeg heller ikke," svarede Gylding, "men Du tøver dog her og viger ikke fra Pletten, før jeg har overbevist mig om, at Du farer med Sandhed."

"Jeg tøver her," gjentog Stoffer, "og hvis det skulde vise sig, at Raadigherren dog ikke mægter at faae dem fat, skjøndt I og Fogden ere To mod Tre, saa skal jeg tage dem alene."

Derefter satte han sig paa en Steen ovenfor Broen og gav sig til at spise Skovsyrer. Herremanden befalede Fogden at krybe ind gennem Abningen; selv stillede han sig ved den modsatte Side og spændte Hjullaafen paa sin Bøsse. Fogden syntes ikke videre om denne Sagt, men derved var der nu Intet at gjøre, han drog sin Sabel af Skeden og forsvandt i Abningen.

I Begyndelsen laa Stenene saa høit, at han næsten kunde gaa opreist under dem, strax efter blev Abningen lavere; for at komme videre maatte han krybe frem paa Hænder og Fødder; derved blev han værgeløs, Sabelen nyttede ikke mere. Bonden sad og

stirrede op i Luften efter Myggene med et Udtryk, saa tankeløst og ligegyldigt, som om Alt, hvad der foregik, var ham aldeles uvedkommende. Hr. Enevold stod nede i Grøften med Bøssen under Armen og lyttede i spændt Forventning. Pludselig hørte han et Skrig trænge ud fra Abningen, fulgt af en dyb Røst.

„Hvis Han kommer nærmere skal Han see en Uhykke,“ sagde denne Røst.

Herremanden nikkede til Stoffer; han var overbevist om, at han havde fundet, hvad han søgte.

„Nu have vi dem,“ sagde han.

„Nærved er tidt langt fra,“ svarede Stoffer med sit spottende Smil.

Der forløb nogen Tid, hvori Alt blev roligt under Broen; lidt efter kom Fogden tilsyne igjen, uden Hue, plettet af den sorte Mosejord og med et Aashu, som røbede en heftig Skræk.

„Jeg har seet dem! Jeg har seet dem!“ raabte han. „De ligge derinde bag en stor Steen, som er skreden frem for de andre, men det er ikke umuligt at komme til dem.“

„Hvad skal det sige?“ raabte Gylbing. „Ind efter dem og faae dem jaget ud.“

„Naadigherren maa have mig undskyldt; om det skulde gjælde mit Liv, saa gaaer jeg ikke mere derind; der er vist en halv Snæs Stykker tilstede; og da jeg kom hen til dem, strakte de Armene frem over Stenen, som om de vilde file lige paa og kvæle mig, saa laa de og grinte, og En af dem prikkede efter

mig med en Kniv, han havde bundet fast paa en Kjæp."

"Aa Snak!" sagde Hr. Enevold. "Han er en stor Knyster, det er Sagen. Han holder kun af at æde og drikke hjemme paa Gaarden, det er deraf han bliver saa skammelig fed. Ind med sig igjen, vi maa have dem fat."

Fogden klynkede og bad for sig, det var ikke muligt at bevæge ham til et nyt Forsøg. "Jeg tør ikke," raabte han grædende. "Lad mig saa være."

Hr. Enevold raabte ind under Broen, at Skøierne skulde komme frem, truede med at styde ind i Nabning, hvis de tøvede; Ingen svarede ham, Ingen kom, han hørte kun Gjenlyden af sin egen Stemme.

Bonden sad imidlertid oppe i Solstøset og gav Agt paa, hvad de foretog sig. Da han saa Herremanden og Fogden staa tvivlsraadige og orkesløse, hver paa sin Side af Broen, gik han hen til dem.

"J kan ikke saa dem ud," sagde han. "Jeg tænkte det nok, at det tilsidst blev mig, som maatte hjælpe den naadige Herre."

"Jeg trænger ikke til din Hjælp," svarede Gylde. "Nu bliver Du her og holder Vagt paa den ene Side, jeg paa den anden; imens rider Fogden hjem til Gaarden og henter os et Kobbelt Hunde, saa skal vi snart saa dem frem."

"Er det værdt at gjøre saa Meget af saa Lidt?" svarede Stoffer. "Jeg skal saa dem ud alene."

Med dette Løfte gik han op i Skoven og vendte

tilbage med en Favnfuld Løv, som han lagde foran Indgangen. Dermed vedblev han, til hele Abningen var fyldt.

„Ja, det kan ogsaa gaa,“ sagde Hr. Enevold. „Du dækker til fra den ene Side og kryber saa ind fra den anden. Jeg forstaaer Dig nok.“

„Ikke rigtig,“ svarede Bonden, „det lader sig gjøre endnu nemmere.“

Han tog en stor Blikdaase op af Lommen, Fyrstaal og Steen, og gav sig til at slaa Ild. Da Tonderet fængede, rystede han det ud i Løvet og pustede det op til Flamme.

„See saa!“ vedblev han. „Nu behøver Naadigherrén blot at stille sig henne ved den anden Abning, saa skal I see, at Røgen faaer dem hurtigere ud, end eders Foged kunde.“

I det Samme lod et Skrig under Broen, og Røgen af det ulmende Løv begyndte at trænge ud gjennem den modsatte Abning. Bonden stod ved Ilden med begge Hænder i Koftelommerne og saae til. Naar Røgen sagtnedes, skød han med Foden en ny Bunte Løv hen i Baalet.

Lidt efter kom Hovedet af en gammel, skægget Mand tilsyne. Han saae sig om og krøb trods Herremandens truende Skikkelse ud fra Abningen. Efter ham fulgte en Anden, Yngre, som hurtig drog sig tilbage igjen, men pint af Røgen, strax efter atter kom frem og lod sig gribe af Fogden. Efter de to Mænd viste sig en gammel Kone med hvide Haar. Hun

blev liggende udenfor Broen og strakte Hænderne frem under ynkelige Skrig og Bønner om Naade.

Det Særegne ved disse tre Personer var en ualmindelig mørk Hudfarve, lange filtrede Haar og en pjaltet Dragt, sammensliffet af de forskjelligste Stoffer.

„Slaa nu en Strikke om dem og bind dem fast til Hesten, mens vi ride hjem,“ sagde Herremanden til Fogden. „Siden ville vi see, hvad vi kunne gjøre ved dem.“

„Saa er der vel ikke Noget iveien for, at jeg kan tage mit Faar og de fire smaa Lam?“ spurgte Bonden.

„Eftersom jeg har lovet det, kan Du tage dem,“ svarede Hr. Enevold. „En adelig Herre maa holde sit Ord; men vaer Dig dog for Fogdens Bidst, lille Stoffer, naar Du næste Gang kommer paa Hovarbeide. Jeg er bange for, at det vil blive Dig dyre Lam for det Spil, Du har drevet med mig idag.“

Hr. Gylthing red nu hjem med et veltilfreds Ansigt og den store Hjullaasbøsse foran sig paa Sadlen. Efter ham fulgte de tre Skoiere med Armene bundne sammen paa Ryggen i en Snor, som Fogden holdt i Haanden.

Strax efter Hjemkomsten lod Herremanden gaa Bud til Birkedommeren, at han skulde komme op paa Gaarden for at holde Forhør over tre Misdædere. Hr. Enevold sov til Middag, da Dommeren kom. Denne blev derfor staaende nedenfor Trappen med Hatten i

Gaanden, thi det var forbudt de Ufri at gaa over Gaarden med bedækket Hoved.

Birkfogden var en gammel Mand med et magert Ansigt, en luvslidt Dragt og en særdeles ydmyg Mine. Da Hr. Gylthing endelig vaagnede og lod ham falde op, blev han staaende indenfor Døren under dybe og gjentagne Buf.

„Kom og sæt sig, Foged!“ sagde Herremanden nedladende. „Hvorledes lever hans Kjæreste og Koltingerne? Ham, jeg stod Fadder til, voxer vel op til en smuk og klogtig Dreng? — Forgangen skikkede Han nok Bud herop og bad om at laane to Skjæpper Malt; da kunde jeg Intet undvære; imorgen kan Han gjerne faae en Sæffuld hjem.“

Fogden sad og bukkede paa det Yderste af Stolen. Herremanden vedblev:

„Saa var det om de tre Skoiere, vi skulde snaffes ved, før vi lade dem komme ind.“

„Ja, hvordan vil Raadigherren have dem domte?“ spurgte Fogden.

„Det maa blive Dommerens Sag,“ svarede Hr. Enevold. „Jeg har fanget dem paa min Grund, skjøndt de laa vel forvarede langt inde under den gamle Bro i Nørrekkoven.“

„I saa Fald ere de stakkels Menneſker ikke grebne i nogen ulovlig Handling. Raadigherren kan fare med Lempe, lade dem stryges til Ragen og derefter skikke dem ud af Birket.“

Hr. Enevold saae over paa Dommeren og rystede

Panden, medens han rystede med Hovedet. „Han forstaaer mig ikke ret. Det er Skarnsfolk disse Skoiere. En af dem har for mange Aar siden stjaalet min Søn, ifjor gif der Ild i vort Bryggerhus, hvem veed, hvis Skylden var. For en Maaned siden styrtede min ene Hest, ham den graa, som havde været med i Krigen. Det kan gjerne være, at Skoierne have lagt Forgift for den.“

„Raadigherren har Ret i dette som i alt Andet, det er nogle forbandede Mennesker, disse Skoiere, Afkom af den lede Djævel. Vor forrige Konge, Gud glæde ham i sin Grav, lygte dem fredløse i Land og Rige. Raadigherren kan saa godt lade dem hænge i Galgen og forsvare det ved Lov og Ret.“

„Nu kan jeg høre, Han forstaaer mig,“ sagde Hr. Enevold. „Saa lad os saa kalde dem ind og faae Forhør og Dom over dem. Men det siger jeg Ham, vi maa see at blive færdige til Klokken slaar fem, for saa har jeg lovet Bøns Munk at komme over og spise Komenskringler og spille Tærning med ham.“

VII.

Herremændens Gilde.

Det er uvist, om Hr. Enevolds Befaling eller Fru Elsebeths Bønner havde størst Magt over Henning, men en Maaned efter at Herremanden kundgjorde sin Villie med Hensyn til Mads Skrams Datter, havde Henning givet sit Samtykke, fremstillet sig for den unge Dame, beilet til hende og modtaget hendes Ja; der var nu blot Tale om den store Trolovelsesfest, hvortil man traf Forberedelser paa Gaarden.

Kun een Betingelse havde Henning stillet for sin Eftergivenhed i Alt, — han vilde, at begge hans Pleieforældre skulde indbydes og være tilstede ved Festen. Om Else taledes han ikke, han nævnede ikke mere hendes Navn, siden det hed sig, at hun var trolovet med en Anden.

Hr. Enevold foer op fra Stolen i den yderste Forbavelse, da han første Gang hørte Hennings Fordring.

„Hvad tænker Du paa, min kjære Dreng!“ raabte han. „En Snedker og hans Hustru! — Ufri Folk i en høitidelig Forsamling af Landets adelige Herrer

og fornemme Fruer. Vi ville jo blive til Spot og Spe for alle vore Gæster, og Mads Skram, som er saa prikken paa det, og som kan ramse sin Stamtable op, firehundrede Aar igjennem. — Det kan umuligt lade sig gjøre."

„Maaske er det umuligt, som kjære Fader siger," svarede Henning bestemt, „men det maa ske alligevel. Der bliver Intet af min Trolovelse, om ikke Søren Graa og hans Hustru faae Lov til at komme med."

„Men din Kjæreste da, hvad troer Du, hun vil synes derom?"

„Hun vil synes, at min kjære Fader gjorde Ret i at opfylde det eneste Ønske, jeg havde at fremføre."

„Saa skal Du nu høre mit sidste Ord," sagde Enevold med megen Salvelse. „Siden jeg bestandigt kun har rettet mig efter Dig og haft dit sande Vel for Øie, lige fra den første Dag, vi fandt Dig, vil jeg ogsaa denne Gang opfylde din Bøn. Den Snedker med samt hans Kvinde skal faae Lov til at komme herop og see paa Trolovelsen."

„Kjære Fader mener vist, at han skal blive indbudet ligesom alle Øvrige, være vor Gæst som alle Øvrige og deeltage i vor Fest som alle Øvrige; thi saaledes skal det være, og ikke anderledes."

Hr. Enevolds Ansigt blev blodrødt, hans Pande trak sig sammen i dybe Rynker, men han kjendte Henning og vidste, at hans Magt og Indflydelse over ham havde en bestemt Begrænsning; han tvang sig til Noget, der lignede et Smil, og svarede:

„Han skal være vor Gæst som alle Øvrige. Jeg lader Fogden skrive Brev til ham endnu i aften.“

„Det kan jeg selv gjøre,“ sagde Henning.

„Som Du vil. Lad os blot komme ud af det med det Gode, i den Tid, jeg gamle Mand har tilbage; det varer vist ikke længe med mig, det føler jeg. Naar jeg er død og borte, skal Du takke mig i min Grav og sige, at jeg handlede imod Dig som en brav og kjærlig Fader.“

Samme Aften red Skytten ned til Beile med Indbydelsen til Søren Graa, Dagen til Trolovelsen blev bestemt, Enevold og Fogden droge om og bade Frænder og Venner til Festen, og Gaarden gjenlød af al den Larm og Støi, som en saa vigtig Begivenhed nødvendig maatte fremkalde.

Nogle Dage efter red gamle Mads Skram op til Gylbing og meldte sit Komme ved heirostede Naab efter Staldkarlen og en gjentagende Analden med sin Bidst. Hr. Enevold lod til at være forberedt paa Skrams Besøg; han hentede en stor Opskrift fra Fogden, lod bringe to fyldte Viinfander, lukkede sig inde i Dagligstuen med sin Gæst og lagde sig, da de vare blevne alene, ned paa den ene Bænk, medens Hr. Skram trak sine Ridestøvler af og tog Plads ligeoverfor ham.

Gjenstanden for de to Herremænds Underholdning lod til at være temmelig vidtløftig, men fremkaldte tillige et stedse blidere og mere tilfreds Udtryk i Hr. Enevolds Ansigt, ledsaget af Bifaldsniis, Haandtryk og hyppige Opmuntringer til at tømme den store Viin-

kande. Da Sagen omsider lod til at være ordnet til Begges Tilfredshed, reisste Hr. Skram sig op fra Bænken og slog ud med begge Arme, som om han vilde føie sin Velsignelse til de Behageligheder, han allerede havde bragt. Derefter sagde han:

„See! det var nu det. Nu vil jeg sige Dig Noget, som Du skal lægge Dig paa Hjerte, lille Enevold! Jeg har iaften overtaget din Gjaeld, men husk paa, at jeg hæfter først for den efter Giftermaalet; Du sidder nu som fri og frels Mand i det, naar Du forresten vil holde lidt sammen og lade være med Spil og Doblen, for det er egentlig det, som har voldet Dig din Ulykke.“

„Jeg har vist ikke lang Tid at spille i,“ yttrede Hr. Enevold med en ulhykelig Mine og et til Ordene svarende sorgmodigt Suk. „Jeg ligger snart under den sorte Bord, det føler jeg med hver Dag mere.“

„Ja, den Snak har jeg hørt før,“ sagde Mads Skram leende, „men det var ikke derom, vi skulde tale. Naar vi nu gifte vore Børn sammen, bliver din Ere min, og den taaler ikke, at vi ved Gildet staa tilbage for Nogen, eller vise os ringere, end Frænder og Venner pleie. Fru Birgitte bad mig derfor sige Dig, at hun har ladet slagte en stor Stud, nogle Faar, Gæs, Fedekalve og to smaa Grise, hver saadan paa en tretten Rispund, som Du kan skikke Bud efter; iligemaade er alt vort gamle Solvtøi til din Tjeneste, at sige tillaans, med samt de rare Skueretter, vi kjøbte forrige Michaeli, til min Søsters Bryllup af den tydske Billedsnider. Du kan faae den med en Mand paa, som figger ud

af et Taarn, og den anden med en rød Frue, som rider paa en Løve og holder en Ringest i Haanden, der ligner et Skjold eller en Bibel, hvad Djævlens det skal være. Fru Birgitte lader ogsaa din Frue spørge, om hun vil nytte nogle af hendes kjønne Djer, som vi kjøbte, medens hun var tilhøve? Men jeg seer helst, at I skikke Bud efter det om Aftenen, naar Sol er gaaet i Bjerger, for at Folk ikke skal snakke om, at I laane Ber frem."

"Du kan være rolig for, at Gildet skal blive, som det kommer sig," forsikrede Hr. Enevold, "ogsaa uden dit gamle Soltoi. Det sørger Elsebeth nok for."

"Maa jeg bare faae Lov til at tale ud," raabte Skram. "Jeg siger det i en god Mening. For mig har Du ikke nodig at skjule, hvor galt Du sidder i det. — Saa er der ogsaa det med din Vogn. Jeg kommer vel til at lade den udbedre lidt med Farve og Beslag."

"Hvad skulle vi bruge Vogn til?"

"Min Datter vil have, at hun og Henning skulle tage tilbogns om og hilse paa Venner og Bekjendte, ligesom de unge Munks gjorde Dagen efter deres Trolovelsesfest."

"Henning holder mest af at ride."

"Ja, men min Datter holder mest af at kjøre. Jeg troer, vi gjøre bedst i ogsaa at rette os lidt efter hendes Villie. Hvad Du! Hun vil kjøre, altsaa kjøre de, og vi maa derfor have Vognen pudset op."

"Det har den rigtignok længe trængt til, men jeg

tænkte altid, at den vel holdt mig ud i den korte Tid, jeg har tilbage. Jeg ligger snart i den sorte Jord."

"Kommer Du nu med den Snak igjen? Hold fast paa den Plads, Du har, saalænge Du kan, den, Du faaer i den anden Verden, bliver vist en heel Deel ringere."

"Desuden er Vognen altid ligesaa god som de Heste, jeg har at spænde for den."

"Ja, nu kan Du blot skikke den over til mig for at faae den malet, saa skal jeg nok sørge for Heste. Hvem kan vide, om ikke Fru Birgitte gjør Henning en Foræring af et godt Forspænd? Jeg har hørt en Tugl slynge derom."

"Beed Du hvad," udbød Hr. Gylding i retfærdig Harme, "nu vil jeg ogsaa sige et Ord. Siden din rare Frue har ifinde at forære Henning et Par gode Heste til hans Vogn, saa vil jeg min Sjæl selv lade den male, Du maa heller ikke bilde Dig ind, at jeg lader mig overtrumfe af Dig i Alt."

Mod denne høifindede Beslutning havde Hr. Skram Intet at indvende, han steg tilhest og red ud af Gaarden, under ligesaa vældige Pidsfestkrald som dem, hvormed han havde meldt sit Komme.

Hr. Enevold stod og smilede og beundrede ham oppe paa Trappen.

VIII.

Skøierne.

Alle Forberedelser til den vigtige Fest vare endelig trufne. Henning havde ladet sit Billede udklippe i sort Papir og sendt Frøken Skram det i en Kapsel til at bære paa Brystet, han havde faaet sig en ny Klædning, hvortil Snittet var valgt efter en Dragt, som unge Skeel nylig havde bragt hjem med sig fra Frankrig. Hr. Enevold vilde endelig have, at han efter samme Mode skulde bære Paryk, men dertil var Henning ikke at bevæge. Ridefogden fik en ny Kofte, omshet af Hr. Enevolds gamle Stadsdragt, og midt i Gaarden stod den nymalede Vogn tilskue, straalende i de meest skrigende Farver, hvis Grund desuden afbrødes af en Mængde smaa lyse Pletter, der skulde forestille Blomster, anbragte hist og her med megen Virkning.

Det var en Festdag for Thyendet, som om Aftenen havde faaet Lov til at danse ovre paa Skovbakken, en Festdag for Hovfolkene, der fik Frihed for Arbeide i flere Dage, en Festdag for Alle, — To undtagne.

Som fortalt kaldte Hr. Enevold den Dag, han

fangede Skoierne, Birkefogden op til sig for at anthde, hvorledes han ønskede Synderne dømte. Forhøret blev imidlertid afbrudt ved Hr. Skrams Komme. De Forhandlinger, som fandt Sted mellem ham og Hr. Enevold, medtog saaa lang Tid, at Forhøret maatte opfattes, og Birkedommeren blev sendt hjem igjen. Næste Dag lod Herremanden Skoierne bringe for sig, og søgte paa egen Haand at udfritte dem om deres tidligere Opholdssteder, om Noget af dem kjendte Abraham Musen og den Bande, der engang havde berøvet Enevold hans Søn.

Den Ældste af Skoierne svarede i et Sprog, som Gjelding ikke forstod, den Yngre rystede paa Hovedet til alle hans Spørgsmaal, saae op paa ham med et listigt og forslagent Udtryk, men lod ikke til at fatte, hvorom Talen var. Derimod udviklede den gamle Kone en sjelden Tungefærdighed, da Herremanden henvendte sig til hende. Hun havde aldrig været i denne Deel af Landet før, det vidste Vorherre i Himmerig. Den søde og naadige Herre maatte endelig ikke ansee dem for Ugjerningsmænd, hun og hendes vare fattige, men særdeles ærlige Folk, der fortjente deres Livs Ophold ved at gilde og flaa, som Loven tillod dem. Om Abraham Musen vidste hun god Betsed, hun havde kjendt ham før, ogsaa en tidlang baaret hans Kjæp*. Det havde der Saamange gjort foruden hende. Nu vidste hun, at han boede et

* Bæret hans Hustru.

Sted i Rakkerfulen mellem Skjern og Deiberglund. Hvis den søde og naadige Herre blot vilde slippe hende løs og give hende en Foræring af en Haandsfuld Rødløg, en lille Skaal Svinesedt og to af de spættede Høns, hun fra sit Fængelsvindue havde seet ude i Gaarden, skulde hun alene paatage sig at skaffe Abraham tilveie. Det røvede Barn havde hun aldrig hørt tale om, men hun kunde spaa og vise igjen, saa tilforladeligt, som Solen løb rundt paa Himlen; hvis den søde Herre forlangte det, skulde hun sige ham Alt, hvad han ønskede at vide, men derfor vilde hun have to Citroner og en lille bitte Griis, helst en sort, og saa maatte det vente til næste Kvarteer, naar Maanen blev fuld og rund. Hvis den søde Herre forlangte, at hun skulde spaa uden at faae Noget derfor, kunde det ogsaa skee, men saa maatte han finde sig i, at hendes Spaadom blev derefter. Den gamle Mand derhenne var fulgt med hende ind fra Thydskland, og hendes Son, som havde sat sig ned foran Dørrinet og polerede ivrigt en stor Messingknop med Haanden, var en stakkels halvtossjet En, som ikke duede til Andet end at sno Simer og spille paa Fiol; hun maatte saa at sige underholde dem begge To, men Vorherre havde givet hende Gaver dertil, og hvad gjør man ikke for Familiefabets Skyld?

Saaledes vedblev hun uafbrudt med Løfter, Ud-
raab og Forsikringer, uden at det var Hr. Cnevold muligt at komme til at gjøre hende Spørgsmaal, før denne Veltalenhed havde udtømt sig. Han lod dem

føre tilbage til Fængslet og vedblev derefter længe og dybsindig at gaa op og ned ad Gulvet, medens han overveiede, hvad der nu kunde være det Fornuftigste, enten at sende Taterkvinden med en Mand efter Abraham Musen, eller at lade sig spaa af hende, forat faae den Bekræftelse paa Hennings Slægtskabsforhold, som han savnede.

Fængslet, hvori Skøierne sadde indesluttede, var en lav og fugtig Kjælder, forsynet med et lille Vindue, som gik ud til Baggaarden. Om Natten brøde de Jernstængerne fra og naaede lykkelig hen til Vindebroen. Portneren sov, men hans Hund vaagede, gjorde Alarm og kaldte Folk til Stedet. Kvinden og hendes Søn lode sig godvillig gribe. Den gamle Mand sprang derimod ud i Graven og søgte at svømme over til den anden Side. Langsmed Bredden var denne Grav bedækket med høie Siv og Rør; da Flygtningen kom ind imellem disse, vare hans Kræfter udtømte, han kunde ikke mere. Oppe paa Bredden stode desuden Fogden og en Anden af Gaardens Folk og ventede paa at gribe ham, saasnart han steg iland. Den Gamle udstødte et fortvivlet Skrig og strakte bedende sine Arme iveiret. Ingen kom ham tilhjælp, han sank, Mudderet lukkede sig over ham. Lidt efter blev han draget op som Fig.

Dette Skuespil foregik for de to andre Skøieres Dine. Kvinden og hendes Søn bleve derefter førte ind i en anden Kjælder uden Luft, uden Lys; der skulde de sidde, til Gildet paa Gaarden var forbi og Hr. Cnebold fik bedre Tid til at bestemme deres Skjæbne.

For disse To var Hennings Trolovelse ingen Fæst.

IX.

Raadmand Sørens Reise.

Søren Graa sad en Aften udenfor Gadedøren paa Bislaget og tomte en Kande Ol med sin Nabo, Kobbersmeden, medens de talte om Vind og Veir og gjorde deres smaa Bemærkninger over Byens Røer, som Hyrden kom drivende med hjem fra Skoven. Da saae de en Rytter, i herstkabelig Tjenerdragt, komme op ad Gaden, standse en Forbigaaende, som om han spurgte sig for, og derpaa ride videre hen mod Snedkerens Hus.

„Der kommer vist en Mand med en ny Bestilling til Dig,“ sagde Kobbersmeden.

„Det kan gjerne være,“ svarede Søren.

„Ja, de Snedkere, de Snedkere skal have deres Fingre allevegne. Kommer der en Dreng til Verden, gjøre 3 Buggen til ham, skal han giftes, gjøre 3 hans Bryllupsfeng, skal han ud af Verden igjen, gjøre 3 atter en Seng, blot lidt smallere end den anden.“

„Den Rytter kommer vist ikke for at bestille en Seng, hvis jeg ellers seer ret. Han har en Blomster-

køst i sin Hat og en anden i sit Knaphul, det bethder, at han beder til Gilde."

Rytteren holdt nu stille udenfor Huset, Stræderen og hans Hustru kom frem i Døren ligeoverfor og lyttede efter, hvad han vilde.

„Boer velagtede Raadmand og Snekker Søren Graa her?" spurgte Rytteren.

„Han boer her," svarede Søren.

„Er han tilstede?"

„Det er mig."

„Kommer jeg som Sendebud fra Junker Henning Gylding og den naadige Herre, hans Fader, og den naadige Frue, hans kjære Moder, at bede Eder og eders Egtehustru til Spisning og Gilde hos dem, to Dage tilende, det Brevet her nøiere forklarer."

Snekkerens Skikkelse blev rankere og betydelig større under denne Hilsen. „Naa, saa jeg skal til Gilde hos den brave Adelsmand, Hr. Enevold Gylding," gjentog han med et Sideblik paa sin Ven Kobbersmeden, som sad og skrev Figurer i det spildte Ol, og et andet Blik over til de lyttende Gjenboer. Derefter vendte han sig ind mod den aabne Dør og raabte saa lydeligt, at det kunde høres over Gaden:

„Na, Motter! tap os en Kande god Viin til den fremmede Rytter, som kommer med Bud og Brev for at bede os til Gilde hos den naadige Herre, Enevold Gylding og hans Frue."

Snekkerens Hustru kom skyndsomst ud med Viinfanden. Rytteren drak, pustede lidt og drak igjen,

derefter hilste han og red sin Bei tilbage. Mester Søren stod med Hennings Brev i Haanden, smilede til sin Ven Kobbersmeden og sagde:

„Harde jeg ikke Ret, Sivert Smed? Den Rytter kom hverken for at bestille Seng eller Vigsifte.“

Kobbersmeden tomte den sidste Rest af Øllet, før han bod Godnat. Smederen gik ind i Huset og lukkede Gadedøren.

Næste Morgen gik Søren ned til Skræderen og bad ham tage Maal af sig til en fuldstændig ny Klædning.

„Hvad vil I med den, Mester Søren?“ spurgte Skræderen forbauset. „Jeg syede Eder en til Pinsedag, den I næsten ikke har haft paa endnu.“

„Det faaer ikke at hjælpe, sy mig en alligevel, og det af det allerfineste flamske Klæde, I kan skaffe tilveie, men det siger jeg Eder forud, Mester, den maa være færdig, inden Ugen er omme. Paa Mandag reiser jeg og Motter til Gilde to Dage tilende hos den naadige Herre Enevold Gylding og hans Frue.“

Fra Skræderen gik Søren ned i Gylden til Rebslageren, bod ham Godmorgen og tilføiede: „Jeg kommer for at bede Eder om en Villighed, Mester!“

„Den vil jeg gjøre mig en Fornoielse af, Mester!“ svarede Rebslageren.

„Kan jeg laane eders Hest og Vogn i tre Dage?“

„Ja gjerne, Mester Søren, men Ulykken er, at Rotten har ædt Agestolshynden istykker. Vi have endnu ikke faaet os lavet en ny.“

„Det skal jeg besørge, en Hynde, som kan lade sig see.“

„I saa Fald er der Intet iveien. Det skulde da være en ny Skinne til det ene Baghjul. Det, der ligger om, duer ikke meget.“

„Saa lader jeg Rasmus Smed gjøre os en ny Hjulskinne.“

„Det var brødt, dermed er Alt i Orden. Naar vil Mester Søren stifte Bud efter Vognen?“

„Højest strax, for jeg maa have Alting færdig til Mandag.“

„Skal I langt af By, Mester?“

„Just ikke langt, Mester! men jeg skal til fornemme Folk. Motter og jeg ere bedte til Gilde to Dage tilende hos den naadige Herre, Enevold Gylthing og hans Frue. Guds Fred, Mester!“

„Uligemaade Mester! — Det falder mig ind, at jiden I dog skal til Smeden, kunde I sagtens lade ham sætte en ny Bøsning over den ene Åxe, den, der sidder, duer ikke meget. — En flittig Hilsen til den hele Familie.“

Da Søren kom op ad Gaden, mødte han en Mand, som gik med en stor Stok i Haanden. Han gav ikke Agt paa Smedkeren, for denne stod foran ham.

„Guds Fred og Goddag, Isak Bæver! hvad fattes Eder, mens I gaaer og seer saa modfalden ud?“

Bæveren udstødte et dybt Suk, standsede og sagde; „Nu er hun færdig. Sastes Kloffen otte slagen døde hun.“ Under disse Ord brast han i Graad, tørrede

sine Dine og vedblev: „Jeg har betalt Dragonernes Doktor to Solvdalere for at see til hende og give hende Noget ind, jeg har skicket Bud efter den kloge Kone i Binding, for at hun skulde kogle over hende, selv har jeg læst en lang Bøn for hende hver Aften, jeg gif tilfængs, ligemeget hjalp det Altsammen. Møtter sidder derhjemme og græder, Ane sidder og græder, det er ikke til at holde ud.“

„Om hvem er det I taler, Mester Isak?“

Bæveren standsede og saae uhyre forbavset op paa Snekkeren. Han begreb ikke, at der kunde gives en saa stor Uvidenhed i Veile.

„Jeg taler naturligviis om Lotte, vor brune Følhoppe, hende Generalen bød mig fyrgethye Solvdalere for sidste Sommer. Der var ikke saadan et Dyr til paa Guds grønne Jord. Hun kunde løbe fra alle Andre, og naar vi vilde have hende til at gaa længer, end hun selv følte, hun havde godt af, saa vendte hun om og gif hjem igjen, og det var da ikke muligt at faae hende videre. — Saadan et Dyr faaer jeg aldrig mere i denne Verden.“

„Det skal I ikke sige. Jeg og min Hustru staa just i Begreb med at gjøre en Reise i disse Dage, maaske kan jeg opspørge Der en anden Hest underveis.“

„Skal I gjøre en Reise?“ gjentog Bæveren ligegyldig. — „Saa var den saa klog, saa klog, Mester Søren. Ifjor, da jeg havde tabt min Proces om Plankværket med Jes Gjortler, trække vi en Dag Lotte ud paa Græs. Hun river sig løs, og hvad saa? —

Jeg selv havde faaet Hvede ved Siden af Græslodden, men det rører hun ikke, det var hun for flog til, nei, hun gaaer ind paa min Ubens, Gjortlerens Rod, hvor der stod Erter, dem æder hun af, saalænge hun kunde, en ubegribelig stor Portion, og da hun tilsidst ikke kunde mere, staaer hun og tramper paa dem og lægger sig ned og triller sig rundt i hans Erter, til de faae ud, som om de vare tromlede."

"Det var da en rar Potte," sagde Snedkeren. "So, jeg og min Hustru skulde reise til Gilde paa Mandag, to Dage tilende, vi skulde faamænd op til den adelige Herre —"

Bæveren afbrød ham, greb ham heftig i Armen og udbød: „Nu skal I høre, hvordan det gik til Paaſke, da hun var bleven angbrystet, som I nok mindes. Motter sagde, at hun trængte til at aarelades, Ane og saa, jeg gaaer da op og henter Regimentsdoktoren til at syne hende. „Hun skal min Sjæl aarelades," siger han, „lad os bare faae hende ud i Gaarden." Det forstod nu Potte paa en Prik, men hun syntes ikke om at blive aareladt. Hun vilde ikke, forstaaer I?"

"Ja, det forstaaer jeg godt," svarede Søren utaalmodigt.

„Smidlertid nu Doktoren staaer og søger efter Aaren, vender hun sig om, griber ham i Bagen og slænger ham hans Buxer istykker fra den ene Ende til den anden. Saa blev der ingen Aareladning af dengang. Men jeg maatte sku bekoste et nyt Stykke indsat i hans Buxer."

„Farvel!" sagde Søren, kjed af at høre paa Bæ-

verens Historie om Lotte, men endnu mere fortrydelig over den Mangel paa Opmærksomhed, der vistes det, han selv havde at fortælle. „Farvel og hils hjemme. Eders Ulykke gaaer mig nær til Hjerte.“

Næste Søndag var Mit beredt til Afreisen. Denne Aften kom til bestemt Tid og laa nu omhyggelig indpakkede i Kufferten ved Siden af Smederkonens sorte Silkekjole, der var blevet bekostet til det afbrudte Bryllup forrige alle Sjæles Dag.

Else havde deeltaget i Forberedelserne til denne vigtige Reise, hun vidste fuldtvel, i hvilken Anledning Gjyldning gjorde Selskab, skjøndt Søren og hans Hustru havde søgt at skjule det for hende. Hun var bleven blegere siden den Dag, Indbydelsen kom, men hun tav. Ved hun, sørgede hun, længtes hun? Det var i ethvert Tilfælde en Sorg, som kun havde Gensomheden og Gud til Vidner.

„Vi have dog glemt Noget,“ sagde Søren om Aftenen. „Det stikker sig ikke, at vi komme til Gilde uden at bringe Gave med, hvor ringe den end kan være. Men jeg veed, hvad jeg vil. Jeg har nylig dannet en Bodike af smukt Egetræ, med udskaaen Soffel nedentil og mørke Fjldninger paa Siden, samt et Laag med en Agernknop og tre udskaarne Blade i Toppen. Den var bestemt til vor gamle Præst i Skjærup, men han kan faae en anden. Det skal være vor Foræring til Henning, han kan deraf see, at Søren Graa endnu er Mand for at gjøre et forsvarligt Stykke Smederarbejde.“

Den omtalte Else blev taget frem og afpudset, Moder og Datter hjalp hinanden med at indpakke den. Da de bleve alene i Stuen, lagde Else en lille falmet Blomsterkøst ned i Kisten.

„Det skal være min Foræring til Henning,“ sagde hun. „Den Dag, han plukkede den til mig oppe i Nørreskov, var den grøn og frisk.“

„Ja, men nu er den visnen og hentørret,“ sagde Moderen.

„Det er ikke min Skyld. Alle Blomster visne jo,“ tilføiede hun, medens hendes Læber skjælvede af undertrykt Graad, — „selv dem, vi vande med vort Hjerteblood.“

„Giv Du Dig tilfreds, mit eget, lille Barn! Det er ikke værd at sørge over den Tid, man har gennemstridt, Du er saa ung endnu og har Saameget tilbage. Det kan blive godt igjen Altsammen.“

„Nei, ikke mere dengang,“ hvistede Else, idet hun lagde Haanden paa sit Bryst, „det føler jeg her.“

„Men Else! Else! hvad er det Du siger? Saa-
dan har Du jo aldrig talt før i aften. Hvorfor skulde det ikke kunne blive godt igjen? Der er da mange unge Karle til foruden Henning.“

„Det er vist,“ svarede hun, „før ham var der mange til, efter ham er der Ingen.“

Snedkerens Komme afbrød denne Samtale. Han lagde ikke Mærke til Elses vaade Dine, men heller ikke til den lille, visne Blomsterkøst, som laa gjemt i hans sidste Mesterværk.

Mandag Morgen fjørte Søren Graa ud af Veile Port, knaldende med en lang Pidsk. Næsten Enhver han kom forbi, vidste, hvorhen Reisen gik. Han havde just ikke gjort nogen Hemmelighed heraf, hans Hustru ikke heller. Søndag Aften sendte han desuden Læredrengen omkring til Raadmændene og bad dem undskylde, at han ikke kom med paa Raadstuen næste Tirsdag, fordi han skulde gjøre en Reise op i Landet.

„Lad mig see, at Du forretter dit Grinde nogetagtigt,“ tilføiede han ude paa Trappen, idet Læredrengen gik. „Skulde Nogen spørge Dig, hvorhen Reisen gaaer, saa siger Du, at jeg og Motter er buden til Selskab to Dage tilende hos den naadige Herre Enevold Gylding og hans Frue. Skulde de ikke spørge Dig derom, — kan Du sige dem det alligevel.“

I de sidste Aar var Veile By bleven betydelig udvidet, den naaede nu ned til Aaen ved Hospitalet. Over Engene mod Nord førte en bred, steensat Dæmning op til den høie Skovbakke, hvorigjennem Kongeveien gik til Horsens. Søren Graa fjørte hen over denne Vej uden at tænke paa, at den engang havde været Kampplads for hans Stammefader Henning Graabuf, ligesaa lidt som Nogen af os gjør sig et Begreb om, hvilke Kamppladse vi daglig skride hen over. Men det er maaske godt, at vi ikke tænke derpaa.

Medens de fjørte, sad Snedkeren og samtalede med sin Hustru om Maalet for deres Reise, om Selskabet, de vilde træffe der, men fremfor Alt om Henning og deres Glæde over at see ham igjen.

„Det kan nok være, at de ville gjøre meget af os,” sagde Søren; „de mene, at de skulde os Noget, for hvad vi have gjort mod deres Dreng, men det siger jeg Dig, byde de os at sidde overst ved Bordet, saa tage vi ikke derimod.“

„Troer Du de gjøre det, Fatter?”

„Det veed jeg ikke, jeg siger kun saa. Drifker Herremanden derimod det første Bæger for os, saa maa vi reise os op begge To og takke for Vren, derved er Intet at gjøre. Nu skal Du huske paa at lade Dig nøde, for Du spiser anden Gang af samme Ret, det er saa Skik og Brug, jeg siger det ikke for at hovmestere Dig, men jeg er mere vant til at komme sammen med fornemme Herstaber end Du.“

„Det er Du ogsaa,” svarede hun sagtnodig.

„Saa maa Du endelig lægge din Skee ved Siden af Tallerkenen, naar Du er mat. Vil Du komme Sukker i Vinen, saa tag ikke af Skaalen med Fingrene, men med Sukkertangen. Der var engang en adelig Frue, som fastede Sukkerskaalen ud af Binduet, fordi hendes Gæst tog i den med Fingrene. Hvad gjorde saa Gæsten? Han lukkede Binduet op igjen og fastede ogsaa det Glas ud, hvoraf han havde druffet. Over de Tilstædeværendes Forundring smilede han ganske fredsfommelig og sagde: „Sag troede det var saa Skik og Brug her i Familien.“ Heller ikke maa Du række nogen Adelsmand eller Frue Haanden, uden at de byde Dig deres først. Der var den rige Mester Didrik Skomager i Rolding, han havde i mange Aar

laant Hr. Paaſke Penge, ſaa Adelsmanden kom i ſtor Gjæld til ham, og for at viſe ham en Opmærkſomhed bød han ham med til ſin Sønſ Bryllup. Skomageren var en ret og ſlet Mand; da han kom ind i Gildeſtuen, gif han hen og bød ſin Vært Haanden. Hr. Paaſke trykkede den. Hans Frue ſtod ved Siden og ſagde: „Drag din Handske af, Mourits Paaſke, og kaſt den bort, den lugter af Beg.“ Da vendte Skomageren ſig om og ſagde ſaa høit, at alle de Nærmefſtaaende kunde høre det: „Drag eders Særk af, naadige Frue, den er kjøbt for mine begede Penge.“

X.

Kun en Spillemand.

Hos Hr. Enevold Gjlding havde alle Omgivelser antaget et Præg, der svarede til Dagens Fæst. For Enden af den gamle Allé, som førte ind til Hovedbygningen, var der reist en stor Gæport, udpyntet med Grantræer og Bøgeløv, imellem hvilke en Mængde forgyldte Æg og brogede Baand gjorde hypperlig Virkning. Steenbroen skjultes næsten af Enebærriis og hvidt Sand. Dræsløse Tjenere i pyntelige Herfjabsdragter dreve omkring Bygningen og udenfor, paa de nærmeste Bakker, samlede Hoffolkene sig med deres Kvinder og Børn i smaa Klynger. Porten stod aaben. Midt i Gaarden, paa en Forhøining, laa to uhyre Ølfade, hvoraaf det var tilladt Enhver at drikke, og for at Ingen skulde være uvidende om, fra hvem denne Gave skrev sig, stod „Mads Sønderho Skram“ malet med store hvide Bogstaver paa Bunden af hvert Fad.

Om Eftermiddagen spadserede Mads Skram og Enevold Gjlding ude i Gaarden. Hr. Enevold var

klædt i en stiv og pyntelig Dragt, noget gammeldags, men straalende af alle de Solvborter og Besætninger, som Necessen forbød Adelen at bære, og som man dog bar, naar Leilighed dertil gaves.

Hr. Enevolds Ansigt var denne Dag lidt mere purpurrodt ogsaa lidt mere fortrædeligt end sædvanligt. Han og hans Ven havde nylig reist sig fra Middagsbordet, hvor det var gaaet særdeles livligt til, og hvor især Mads Skram havde udmærket sig ved at foreslaa og drikke en talrig Mængde Skaaler.

Hr. Enevold gik med Hænderne paa Ryggen og fløitede, Mads Skram mønstrede de fremmede Vogne. Indenfor de aabentstaaende Vinduer lod Latter og højroftet Tale fra den Deel af Herrerne, som endnu fortsatte Drickelaget efter Bordet.

„Naar vil Du saa underskrive det Brev, hvori Du overtager min Gjæld?“ spurgte Enevold pludselig.

„Det have vi jo talt om forgangen. Den Dag, min Datter holder Bryllup med Henning, skriver jeg under, men ikke før.“

„Ja, ja! siig det bare med det Gode, lille Mads Sønderho! Du er saa bandsat kort for Hovedet idag.“

„Det er jeg ogsaa, naar Du endelig vil vide det. Jeg synes, Henning seer mig saa muggen nd, han gaaer og hænger med Hovedet og veed knap, om han vil svare. Hvad ligner det? — Man skulde snarere tro, han holdt Fordefærd end Trolovelse idag. Der er Flere end jeg, som synes saa, min Datter sagde før det Samme. Du gjør derfor bedst i at faae ham til at

lægge Vind paa et mere omgængeligt Væsen. Ærlig talt synes jeg min Sjæl, at baade Du og han nok have Grund til at være tilfredse med, hvad der skeer idag."

Hr. Skram blev afbrudt i disse venlige Yttringer ved at see Ridesfogden komme gaaende over Gaarden med et fyldt Leersfad i Haanden.

"Hvem bringer han Mad til i det Fad?" spurgte han.

"Til to Skoiere, som sidde nede i Kjalderen. Jeg vil have dem til at rykke ud med, hvad de vide om den Bande, der engang stjal min Dreng. Jeg har ladet det de fortalte mig om Abraham Mussen, undersøge. Han skal have sit Tilhold oppe i Deibergslund, sagde de, men det forholder sig ikke saa. Nu skulle de sidde til de bekjende."

"Beed Du hvad," yttrede Skram, "Du bærer Dig galt ad ved bestandig at gaa og pirre og pirre til den Sag. Du kommer tilsidst i Folkemunde derover. Du har mistet din Dreng og faaet ham igjen; hvad forlanger Du mere? Var det din Broder, som tvivlede om, at Henning hørte Dig til, det kunde jeg forstaa, for han faaer Gaarden, hvis Du døer uden Born. Jeg synes, at naar jeg kjender Drengen god nok til at faae min Datter, kan Du ogsaa nok være bekjendt at kalde ham Søn. Følg mit Raad, gjør fort Proces med de Skoiere. Hæng dem eller slip dem løs, Du har Lov til begge Dele, men lad fare at underhandle med dem."

"Ja, Du behøver ikke at give mig Raad i den

Sag," sagde Hr. Enevold. „Jeg veed nok selv, hvad jeg vil gjøre. — Na, Foged! naar han kommer ned i Hullet, saa siig til de to Gavthve, at de gjøre bedst i at tage dhgtigt til sig af hvad han bringer dem, det bliver deres sidste Maaltid i denue Verden. Have de Noget paa Samvittigheden, saa lad dem komme frem dermed; imorgen tidlig, naar Sol staaer op, lader jeg dem hænge inde i Fuglevang Skov, andre Misdædere til Skræk og Advarsel."

Da Hr. Enevold havde sagt dette, saae han over paa Skram, for at iagttage, hvad Birkning hans Ord gjorde. Mads nikkede smilende.

„Det er Ret. Det skulde Du have gjort for længe siden. Lad os nu komme hen og see om vi kunne finde Noget at udsætte paa den nymalede Vogn. — Henning har ikke sagt mig saameget som Tak for de to kjønne Heste, min Hustru lod trække op til ham imorges."

Fogden gik. Da han kom tilbage, stode de to Herremænd endnu i Gaarden og samtalede om Vognen.

„Naa, hvad svarede saa Gavthvene til den Bæsked, I bragte dem?" spurgte Mads Skram.

„Ikke stort," svarede Fogden, „de begyndte strax at hugge i sig af Mæden."

„Havde de Intet, der laa dem paa Hjerte?" spurgte Gylbing. „Ikke noget Ønske at gjøre?"

„Den gamle Kvinde forlangte blot at faae en Drif Øl til Mæden. Hendes Søn bad om Lov til at laane den Fiøl, han havde seet hænge øvre i min

Søns Kammer. Den Skoier skal være en stor Mester i at spille."

"Begge disse Dnsfer kunne tilstedes dem," sagde Enevold. „Sørg saa for at berede Alt til deres Af-
livelse imorgen; men jeg vil ikke have, der skal tales
formeget herom. Naar Sol staaer op, bringer Han
og Røgteren og Skytten dem ud til Fuglevang og
klynger dem op, hver i sit Træ, men sørg for, de blive
tagne ned igjen og begravede, før Nogen af de frem-
mede Herskaber komme ud i Skoven. Lad kun Drengen
faae den Fiol, han bad om."

Fogden gif. I det Samme kom en støvet Enspæn-
dervogn kjørende Skridt for Skridt ind i Gaarden.
Den bragte Mester Søren og hans Hustru. Deres
Reise var bleven noget forsinket, idet Axen, trods den
nye Bøsning, gif istrykker underveis. Den Tid, som
behøvedes til at udbedre Skaden havde Søren anvendt
til at iføre sig sine nye Klæder og hjælpe Moder med
at hægte hendes. Idet de steg ned af Vognen, viste
derfor Begge sig i deres fuldeste Pynt.

Hvad Fanden er det for et Optog?" spurgte
Mads Skram. „Hvad skulle de To her?"

„Det er Hennings Pleiesforældre," svarede Gylding
noget forlegen. „Høist skikkelige Folk, Du! — Manden
er Raadmand og meget anseet i Veile. — Jeg var
nødt til at bede dem. Henning lod mig ingen Fred."

„Og hvor tænker Du, at gjøre af dem her, og
hvem vil Du faae til at sidde ved deres Side? Det
er et rart Selskab, Du slæber sammen paa din Gaard,

Skoiere, Snekere. Komme der flere af den Slags Mennesker, saa kan det blive morsomt."

Medens denne Samtale fandt Sted, stod Søren ved Bognen og glattede Folderne paa sin Hustrues Kjole. Derefter tog han hende ved Haanden og gik hen til Gylthing. Idet de kom, vendte Mads Skram dem Ryggen.

"Guds Fred og Goddag, naadige Herre!" sagde Snekeren. "Først og fremmest vor Tak, fordi I viste os den Ære at indbyde os; dernæst min Undskyldning, fordi vi komme noget sild."

"Her behøves ingen Undskyldning, Raadmand," sagde Gylthing, "I komme tidsnok."

Mads Skram gav sig til at fløite, bestandig med Ryggen vendt mod Søren; han havde hidtil ikke værdiget ham et Blik.

"Idag holder Henning altsaa Fæst," vedblev Søren Graa. "Alting føier sig for ham, Rykken rækker ham Haand, Solen seer derpaa. Saadan skal det være."

"Ja, sidst vi taltes ved, vilde han gifte sig, idag er han ikke kommen videre end til at trolove sig, men det er rigtignok med eneste Datter af den rige Mads Sønderho Skram, ham som staaer der."

"Mads Sønderho Skram," gjentog Søren.

"Ja, det er mit Navn, hvad saa videre?" sagde Mads Skram, idet han vendte sig mod Snekeren med begge Hænder i Lommen og med alt det Overmod, et Blik er istand til at udtrykke. "Hvad saa videre, spørger jeg?"

Søren betragtede Adelsmanden et Dieblif i Tavs-
hed, derpaa smilede han og svarede:

„Saa skal jeg fortælle Jer en Historie, naadige
Herre!“

„Hvad Djæblen kommer mig eders Historie ved?“

„Det kan I først bedømme, naar I har hørt
den,“ svarede Søren og vedblev: „Dengang Henning
var lille, havde han ingen bedre Opdrager end mig.
Naar jeg om Dagen fik bragt min Gjærning tilende, sad
han paa mit Knæ, mens jeg læste for ham af Krøniken,
om hvad Stort og Mandigt Danmarks bedste Mand
havde virket for Landet og dets Hæder. En Aften
læste vi ogsaa om Skrams Slægt, det falder mig just
ind idag. Da lysnede det i Drengens Ansigt, og
hans Dine bleve store og vaade. „Fatter! Fatter!“
sagde han og slog sine Hænder sammen, „kunde jeg blive
til en Mand, som ham, saa var der Noget at leve
og dø for.“ — See naadige Herre! en Mand som
Skram kunde nu Henning aldrig blive, men iaaften
trolober han sig dog med en af Slægtens Døtre.“

Skrams overmodige Mine forsvandt, medens
Søren talede, Snedkerens Ord syntes at forvandle
ham, han nikkede godmodig og svarede:

„I er vist en rigtig skikkelig Mand, og det er
mere, end I mener om mig i dette Dieblif. Der er
min Haand! — naa, tag den!“

Men Snedkeren tog ikke Herremandens fremstrakte
Haand, han krydsede sine Arme over Brystet, smilede
og sagde:

„Nei, naadige Herre! saa er der ikke videre tilbage.“

Enevold Ghylding betragtede vexelviis Snedkeren og Adelsmanden, han fattede ikke det Ringeste af hvad her foregik.

„Det kom der ud af, at jeg gav efter for Hennings Bonner,“ hvistede han til Skram. „De Menneſker høre ikke hjemme blandt os, de have ingen Levemaade.“

„Nei! de have ingen Levemaade,“ gjentog Skram.

„Du indſeer nok, at Du maa bære lidt over med dem, kjære Svoger Mads.“

„Du indſeer nok, at Du er en stor Tøſſe, kjære Svoger Enevold. Hvad Fanden ſkal jeg bære over med? Den Snedker der har jo teet ſig langt bedre end jeg. Begriber Du ikke det?“

Under diſſe Ytringer var Henning kommen tiſſyne paa Trappen, han ilede ned til Søren, hilſte ham, derpaa ſlyngede han begge Arme om Snedkerkonens Hals, trykkede hende til ſit Brjſt og hvistede:

„Moder! Moder! hvordan gaaer det Elſe?“

Snedkerkonens Dine bleve vaade, medens hun betragtede Henning. „Vil Du bare lade være at tale om Elſe idag,“ hvistede hun. „Hende gaaer det, ſom de Blomſter, hun ſtikker Dig i denne lille Œſke.“ Med diſſe Ord rakte hun ham Sørenſ Gave.

„Vi ventede paa Jer med Middagsmaden, ſaalænge vi kunde,“ ſagde Hr. Enevold, da han havde ført ſine Gæſter ind i Stuen, „da I ſaa ikke kom, ſatte vi os til at ſpiſe, men jeg ſkal lade dække et Bord til Jer herinde.“

Søren og hans Hustru bleve nu forestillede for de Tilstedeværende. Han bemærkede ikke de spottende Smil og nedladende Blik, de vare Gjenstand for, ikke heller at man undgik deres Nærhed, saa at der, strax efter at Gylbing havde nævnet dem, blev en tom Plads mellem dem og de Øvrige. En Sag af langt større Betydning fængslede i dette Dieblik alle Snedkerens Tanker.

„Mutter!“ hvisttede han, „lad mig see, Du holder Ryggen brav mod Bæggen, der er sprungen to Hægter i din Kjole, saa at alt dit Undertøj stikker frem.“

Snedkerkonen lod ikke til at tage sig dette Uheld saa nær som Manden. Hun fik heller ikke Tid til Svar. I dette Dieblik førte Henning Fru Gylbing hen til hende.

„Naa! I er altsaa Hennings nye Moder,“ sagde hun, „saadan seer I ud, — min Mand raadede mig undervejs til at være varsom med at byde en adelig Frue Haanden, formedelsst vor ringe Stand. Eder vil jeg alligevel række dem begge to og takke og velsigne Jer for alt det Gode, I lod min Dreng finde, siden I tog ham bort fra mig. So, han har fortalt mig det Altsammen, og nu seer jeg, det maa være sandt, for saadant et Ansigt som eders kan ikke lyve. Eders Mand gav ham et stort Navn og rige Kaar, I lagde ham op til eders Hjerte og tørrede Taaren af hans Dine. Jeg troer han trængte mere til det Sidste end til det Første.“

Og nu glemte Snedkerkonen, at der var sprungen

to Hægter i hendes Kjole, ligesom Fru Gylbing glemte den Afstand, Verdens Mening havde dannet imellem dem. Hun tog imod de fremstrakte Hænder, trykkede dem, beholdt dem i sine og fortalte om al den Gylfe, der var givet hende med Henning.

„Du indseer da vel, at jeg var nødt til at lade dække til de Mennesker herinde i den lille Stue?“ hviskede Hr. Enevold til Henning. „Der er Ingen, som vil have med dem at bestille, og jeg maa da ogsaa tage lidt Hensyn til mine andre Gæster.“

„Kjære Fader har Ret som altid,“ svarede Henning. „Det gjør ikke det Allermindste, hvor Bordet blev dækket, for nu sætter jeg mig hen til dem, og hvis Ingen af de Andre vil tale med dem, saa vil jeg det, thi, som Fader siger, man maa tage Hensyn til, at jeg skylder de To mere end alle de Andre.“

Dermed gik han hen til Snedkeren og satte sig ved hans Side. Enevold Gylbing blev staaende indenfor den næste Dør; Alt syntes at sammensværges sig imod ham denne Eftermiddag. Mads Skram kom leende hen til ham.

„Naa, hvad er der nu iveien?“ spurgte han, „siden Du staaer der og slaaer Krøller paa Panden.“

„Jeg har vel Lov til at ærgre mig,“ svarede Hr. Enevold. „Der sidder Henning og smisser for de Snedkerfolk, som om der ikke var andre Mennesker tilstede paa Gaarden.“

„Ja, jeg seer det nok; men hvad angaaer det Dig?“

„So, forsaavidt at det vil komme til at gaa ud over mig, og at jeg iforveien veed, at Du giver Dig til at skjænde derover som Du pleier, men jeg vil lade Dig vide, at det ikke er min Skyld, og nu gaaer jeg hen og kalder baade min Hustru og Henning bort fra dem.“

„Lad mig hellere gjøre det,“ sagde Skram. „Kom, saa skal Du see, hvordan jeg bærer mig ad.“

Med disse Ord gif han ind i det næste Bærelse. Enevold blev staaende. Flere af Gæsterne samlede sig i Døren, som om de anede det Optrin, der nu forestod.

Da Skram kom hen til Bordet, hvor Henning talte med Snedkeren og Fru Gylding med hans Hustru, blev han staaende nogle Dieblkke og lyttede til deres Samtale. Af og til skottede han hen til Enevold, der besvarede hans Blik og hans Smil med en ynkelig, modfalden Mine, som om han vilde bede om Skaansel. Derefter satte Skram sig ned ved Bordet og sagde:

„I drikker ikke til Maden, Raadmand Søren!“

„Jeg har alt druffet,“ var Svaret.

„Et Bæger endnu! Vinen er god, det lover jeg for; den er bleven gammel i min egen Kjælder.“

„Ejlers Tak! Ikke mere dengang,“ svarede Søren.

Da tog Skram Viinkanden, fyldte to Bægere og sagde:

„Før bød jeg Eder min Haand, men I mente nei og vilde ikke tage imod den, vil I nu heller ikke drikke et Bæger med mig?“ Efter disse Ord reiste han sig op og blev staaende med sit Bæger i Haanden.

„Ak, naadige Herre!“ svarede Søren, blodrød i Ansigtet, „hvad siger I der? For hvem vilde det ikke være en Gæst at drikke et Bæger med Eder?“

„Jeg veed, at det er Eder, Raadmand Søren og eders Hustru, som have opdraget den Mand, jeg idag faar til Brudgom for min eneste Datter, Eder, der have lært ham Gudsfrugt og gode Sæder; — hvad Godt og Kjærligt der siden vil blomstre frem imellem de Unge, lagde I To Spiren til, skulde vi saa ikke have en venlig Haand og et Ord til Tak, skulde vi saa ikke kunne drikke et Bæger sammen? Vend eder om og see, derhenne ved Døren staaer Enevold Gylde og flere, som mene mig det vel, de længes Allesammen efter at faae Lov til at gjøre det Samme.“

Skræms Røst havde sig og blev stedse lydeligere, medens han talede. Hr. Enevold stod og stirrede paa ham med aaben Mund, han var som sædvanlig saa uheldig, at høre uden ret at fatte; han gik først hen til Bordet, da han saae alle de tilstedeværende Adelsmænd nærme sig Søren, fyldte deres Bægere og strække ham dem imøde.

„Nu veed jeg, hvad jeg vil,“ sagde han til sig selv. „Jeg vil gjøre det Samme som alle de Andre.“ Med denne klogtige Beslutning gik han hen og fyldte sit Bæger.

Søren stod med sænket Hoved imellem den Kred, som omringede ham; han smilede livsaligt, han klinkede og drak, medens Taarerne løb ned ad hans Kinder, han kunde ikke faae Ordene frem, men nikkede blot til Enhver, som strakte ham sit Bæger imøde. Han saae

hen til Henning, derefter ned paa sin Hustru, det var et Dieblif, som han i sin dristigste Drøm underveis ikke vilde have anseet for muligt, en Vylke, som bragte enhver tidligere Ydmtygelse iglemme.

Da Kredsken lidt efter lidt igjen aabnede sig, gif Mads Skram hen til Enevold og stillede sig foran ham uden at sige Noget. Hr. Gylthing rettede sig, han satte Haanden i Siden og udbrod med en ædel Selvbevidstheds Mine:

„Synes Du ellers ikke, jeg har mig ret kjønt ad imod den Snedker?“

Skrams Ansigt udtrykte en uhyre Forbavselse, han brast i Latter og svarede:

„Hvad mener Du?“

„Jeg flinkede og drak med ham.“

„Du er Guld værd, lille Enevold! Kom og lad nu os To drikke et Bæger sammen.“

„Ja nok!“ sagde Hr. Enevold. „Jeg har vist ikke saa lang Tid tilbage at drikke i. Naar vil Du saa underskrive det Gjælds-brev?“

Skram svarede ikke, men skjænkede og drak.

Da Mørket begyndte, bleve alle Vysene tændte i den store Sal, mellem Granløv, forghldte Eg og Blomsterfrandse; nye Retter bødtes om, men især var det Drikkebordene, som fængslede de Fleste.

„Det maa man lade Hr. Enevold,“ sagde en ung Adelsmand, „der kan ikke tænkes en bedre Vært; han har sørget for Alt, hvad vort Hjerte begjærer, Et undtagen

„Og hvad er det?“

„De Unge ville gjerne danse, men her er ingen Spillemand.“

„Saa maa vi see at skaffe En tilveie,“ svarede Enevold, som nu lod til at være i et hypperligt Lune. Han gik ud og kaldte paa Fogden.

„Hør Foged!“ sagde han, „der maa strax gaa Bud ned i Landsbhyen efter den tydske Heinrich, ham som spiller til Bryllup. De unge Folk herinde ville danse og vi have ingen Spillemand. Det burde Han ogsaa have tænkt paa, men jeg skal have Alt i Hovedet. Sæt sig paa en Hest, bring ham med tilbage, og lad det skee i en Fart.“

„Det skal skee, saa hurtig en Hest kan pile afsted,“ svarede Fogden. Strax efter jog han i fuld Firspring ud over Broen, ned til Landsbhyen.

Den omtalte tydske Heinrich boede i et af de yderste Huse; et lille forfaldent Sted, omringet paa tre Sider af en Raalhøve, medens den fjerde Side støttede sig til en stor Bakke, som ragede op over Huset. Herfra flød der om Foraaret og efter ethvert heftigt Regnskyl en Mængde Sand og Smaastene ned i Haven og ødelagde Planterne, men denne Ubehagelighed opveiedes fuldkommen af de øvrige Fordele, Bakken ydede. Den gav Læ for Stormen og støttede det gamle Hus, som var saa brøstfældigt, at det forlængst vilde være faldet sammen uden fremmed Hjælp; det var endnu ikke Alt: Naar Heinrich trængte til større Husrum, gravede han sig dybere ind i sin Bakke, stivede Loftet af og havde saaledes en færdig Stue, lidt mørk vel og fugtig, men

yderst billig. Heinrich havde desuden altid været haardfør, og hans Familie var bleven det ved Banen.

Da Fogden kom til Huset, fandt han en talrig Forsamling, bestaaende af Børn og gamle Koner, udenfor den aabne Dør. Deres Sprog var høirøstet og larmende, en vigtig Begivenhed lod til at fængsle Alles Tanke. Det varede længe, inden Fogden kunde faae rigtig Bessed om, hvad denne Sammenkomst skulde betyde. Anledningen var følgende:

Heinrich havde i de sidste to Uger ligget syg af en heftig Koldfeber og forgæves anvendt alle de Midler, han kjendte mod Sygdommen. Ved at raadføre sig grundig med en omreisende Skoier, kom han til Rundskaab om, at det egentlig ikke var noget naturligt Onde, han led af, hvilket han selv iforveien havde været overbevist om, han var derimod forgjort af en Hex, forsikrede Skoieren, og Hexen var en gammel Kone nede fra Bredal, som gif omkring og solgte Bliktois, Bændler og Knappenaale, og som i mange Aar havde gjort Skoieren stor Fortræd, siden han selv drev samme Handel. Der var altsaa ikke andet Raad, end at faae Ulykkestifteren fat og dernæst tvinge hende til at læse ham fri igjen og have Kogleriet. Nu havde Tilfældet været Heinrich saa gunstig, at den gamle Kone paa en af sine hyppige Reiser igjennem Landet var kommen til Byen igaar Aftes. Hun blev strax greben og indelukket i Præstens Gaaresti. Der blev optaget Forhør i Heinrichs Stue, men hidtil havde det ikke været muligt at faae hende til at bekjende. Aften vilde Bønderne

prøve paa et nyt Forsøg, hvortil der skulde anvendes kraftigere Tvangsmidler. En af Byens Karle havde været ude i Skoven og skaaret et Knippe Hasfælkjæppe, dem han nu var i Færd med at skrælle Barken af. Naar han var færdig, og Solen gik ned, skulde den gamle Kone føres fra Fængslet ind foran den Syges Seng og der først opfordres tre Gange til godvillig at bekjende. Vedblev hun da at vægre sig, skulde hun lægges op paa et Bord og slaaes paa det blottede Legeme med de hvide Kjæppe, til Sandheden kom frem. Saaledes havde Skoieren raadet, da han gik, og Musikantens Benner beredte sig samvittighedsfuldt til at følge hans Forskrifter.

Medens Fogden modtog denne Underretning, havde to Karle hentet den gamle Kone, en sammenbøiet, udmagret Skikkelse med en tandløs, indfalden Mund og et høist enfoldigt Udtryk. Sandsynligviis havde man iforveien underrettet hende om, hvad der forestod; thi hun lod sig kun modstræbende føre ind til den Syge, brast i Graad og bad for sig, da de forlangte, at hun skulde gaa til Bekjendelse. Bordet blev derefter trukket frem foran Heinrichs Seng. Spillemandens Hustru afførte den Anklagede hendes Klæder, to Karle stillede sig hver paa sin Side af Bordet med en Stok i Haanden, da Fogden traadte frem og sagde:

„Jeg skulde have havt Dig med op paa Gaarden, Heinrich Spillemand, for at faae Dig til at gjøre Musik for Herskabet i aften, men da jeg seer, hvordan Du er faren, synes det mig bedst, jeg gaaer min Vej, før

J vedblive med eders Løier. Jeg har ikke seet, hvad J have for, og jeg lader, som om jeg ikke veed af Noget, kun Et vil jeg raade Jer, at J fare lidt med Lempe mod det gamle Skrog, hun seer mig Djævelen ikke ud som en Hex; dernæst gjør J bedst i at putte hende en god Klud i Munden, for J begynde paa eders Fagter. Bliver der Støi og Kvalm, og de melde det oppe paa Gaarden, kommer jeg ned til Jer med min Pidsst, saa skal vi see, hvem der kan bafte bedst. Dermed Gud befaleet."

Efter denne Tale red Fogden tilbage til Gaarden.

Hr. Enevold sad og ventede ude i det første Værelse. Da Fogden havde afslagt sin Beretning, gif han nogle Gange op og ned ad Gulvet.

„Om det maatte tillades mig at give Raadigherren et Raad," yttrede Fogden, „saa lade vi de unge Herskaber vente med at danse til imorgen Aften, imedens skal jeg nok faae en Spillemand fat. J saa Fald kunde jeg maaske faae Lov at ride ned igjen og see paa, at de bafte den gamle Kvinde; jeg har min Fornøielse deraf, og skal siden aflægge en nøiagtig Beretning til Raadigherren, hvordan hun har baaret sig ad med at fogle Heinrich rask igjen.

„Det bliver der Ingenting af," svarede Hr. Enevold. „Kan ikke tydske Heinrich spille, maa vi have fat paa en Anden, og Foged kommer til at ride ned til Horsens efter Stadsmusikanten og hans Bande. Det vil blive svært kostbart, men Stadsmusikanten behøver kun at tage een Mand med, saa sige vi, at alle

de Andre ere blevne syge. Hvad angaaer den gamle Hex, saa kunde jeg selv have min Fornøielse af at see, hvordan hun teer sig, men det er der nu ingen Leilighed til."

Fogden satte et hoist ulhykkeligt Ansigt op, han havde nu glædet sig til at see, hvorledes Bønderne bragte Hexen til Bekjendelse. Bludselig foer en lysende Tanke igjennem ham.

"Raadigherren kan faae sit Dnsfe opshldt langt nemmere," sagde han, "og for bedre Kjøb tillige.ovre i Toiskammeret sidder den unge Skoier, som vi skulle ud og rette imorgen tidlig. Den Knægt gnider en Viol saa det er en Lyst at høre, bedre er han dog endnu til at blæse paa Horn; jeg taler ikke om Mundharpen, for derpaa skal han ikke have sin Lige, efter hvad troværdige Folk fortælle."

"Det var et godt Indfald," sagde Hr. Enevold fornøiet. "Han kan gaa og skjænke sig et Bøger Vin, — nei, ikke af Solvskanden, lad den staa, det er den dyre Spanstviin; skjænk heller af den anden. Saa! — det smager — hvad? — Nu lader Han strax en af Folkene vaske den Skoier reen i Ansigtet og rede hans Haar. Laan ham saa en gammel Kofte, at han kan see lidt anstændig ud, og bring ham ind til os. Giv ham baade Violen og Skyttens Horn med. Naar det er bestilt, kan Han gjerne ride ned til tydske Heinrich og see paa, de vaske Hexen. Naar han kommer tilbage, skal han fortælle mig, hvordan det er gaaet."

Omtrent en halv Time senere viste Fogden sig med

den unge Skoier, en høi og udtrykksfuld Skikkelse, hvis brune Hudfarve Fængselslusten og den knappe Føde havde gjort paafaldende bleg. I de første Dage af Fængenskabet havde han ikke talt eller svaret paa noget af de Spørgsmaal, der bleve rettede til ham.

„Vi komme langveis fra, og han forstaaer ikke ret vort Sprog,“ sagde den gamle Kone.

„Han vil snart komme til at forstaa det,“ svarede Fogden. „Hvad Raadigherren ikke kan lære ham, det skal jeg.“ Dermed vendte han sig om til Fangen og sagde: „Fra nu af faaer Du hverken Æde eller Drikke, før Du selv beder derom. Mens jeg er borte, kan Du sidde og tænke paa, hvad Du vil sige.“ Dermed lukkede han Døren og førte den gamle Kone ind i en anden Kjælder.

Den næste Dag tav Fangen endnu, den tredie ogsaa, men om Morgenens paa den fjerde Dag bandede han paa Døren og bad i et særdeles tydeligt Sprog om at faae lidt at spise, men især om Noget at drikke.

„Saadan lærer jeg Folk at tale,“ sagde Fogden.

Da Skoieren traadte ind i Stuen med Violinen og Hornet under Armen, gik Hr. Enevold hen til ham og kastede et mønstrede Blik paa hans Dragt. Fogden havde givet ham en gammel, staalgraa Kofte paa, lidt for bred over Skuldrene, ogsaa lidt for lang i Ærmerne, men forresten upaaflagelig. Hr. Enevold bandt hans Tørklæde fastere om Halsen og trak Skjortekraven høiere ibeiret. Fangen fandt sig i Alt. Hans

listige og forslagne Ansigt forandrede ikke en Mine. Da Mønstringen var tilende, spurgte han:

„Er det sandt, at Raadigherren vil have mig og min Moder rettede imorgen tidlig?“

„Det har sin Rigtighed,“ svarede Hr. Enevold. „Men hvis Du spiller og blæser godt iaften, skal Du faae ligesaa meget Ol og Viin, som Du kan bælge i Dig. Er Du saa fornøiet?“

Fangen tav til dette Spørgsmaal. Herremanden førte ham ind i Salen.

Her hilsede man hans Komme med almindelig Jubel. Borde og Bænke flyttedes tilside. I et Hjørne blev en Forhøining lagt over to Bænke, paa denne fik Spillemanden Plads. Der stod han, ragende frem over alle Andre, i Fogdens staaalgraa Kofte, som slog Folder omkring hele Legemet. Hans mørke Haar var strøget tilbage fra Panden, han spillede og blæste afvejlende, ligesom det blev forlangt, hans Ansigt vedligholdt uafbrudt det samme forslagne Udtryk, det syntes endnu blegere, medens han stod foran den mørkegrønne Indfatning af Blade og Granriss paa Bæggen. Hans Dine vare mørke, straalende og i en uafbrudt sth og ængstelig Bevægelse, som om de paa eengang vilde opfatte alt det Nye og Fremmede, der foregik omkring ham.

De Unge dansede og jublede, de Ældre saae til eller spillede, eller drømte om den Tid, da de ogsaa vare unge. Latter og høiroftet Samtale hørtes alle vegne, derimellem blev hist og her udvejlet et andet Sprog,

mindre høirostet, men derfor ikke mindre indholdsrigt, et dæmpet, tilbagetrængt Sprog, med Pauser, der undertiden forklarede mere end Ordene, med Blikke, Smil og skjælvende Haandtræk, der røbede, hvad Læben vægrede sig ved at sige. Af og til gik Hr. Enevold over Gulvet med Hænderne paa Ryggen, behændigt snoende sig imellem de Dansende for at komme hen til Spillemanden.

„Det er godt!“ sagde han. „Du spiller rart, Naar Du er træt, kan Du gjerne puste lidt og faae Dig en Drik Ol.“

„Er der ingen Naade for os imorgen?“ spurgte Skoieren.

„Du skal faae en stor Kande Biin ned i Hullet, naar jeg skifter Dig bort,“ svarede Enevold. „Om Resten tale vi ikke. Du veed min Mening.“

Derefter gik han tilbage igjen med smilende Ansigt og Hænderne paa Ryggen, og Skoieren vedblev at spille. Ingen anede, at der i dette Dieblik var bleven ført en Samtale om Liv og Død mellem ham og Herremanden.

Under et Ophold i Dansen bragte Tjeneren Forfriskninger til Damerne. Herrerne besøgte Skænbordene. Mads Skram havde hidtil siddet i en ivrig Samtale med Søren Graa. Han rejste sig nu, fyldte et Bæger, traadte frem midt paa Gulvet og sagde:

„Siden Hr. Enevold vil, at jeg skal gjøre det i hans Sted, beder og formaner jeg venligst alle kjære Frænder og Bekjendte, som her ere tilstede, at tømme et Bæger for ædle Hr. Henning Gylde og min

Datter, hvis Trolovelse vi ere komne sammen for at feire. Gud gibe dem mange glade Dage!"

Denne Opfordring blev modtagen med almindelig Jubel. Salen gjenlød af Bægerklang og Vhønskninger. Enhver trængte sig hen til Henning og hans Brud. Enhver havde et Dnske, et Smil, en Hilsen at bringe dem.

"Du er en brav Karl til at holde Tale," sagde Gylbing, da han klinkede med Skram. "Veed Du, hvad der falder mig ind? Var det alligevel ikke bedst, at Du underskrev den Forskrivning iafte, lille Mads! saa var det gjort. Det er altid rart at have saadan Noget fra Haanden."

"Hold din Mund!" sagde Mads, "det bliver som jeg har sagt."

"Ja, ja, Mads! Du behøver jo ikke at blive hid=fig. Naar man viser en Anden noget Godt, skal man ikke gjøre saa mange Ophævelser deraf. Det er blot min Mening."

I dette Dieblif lod en høi og gennemtrængende Ratter i Salen. Alles Dine rettedes efter Lyden, alles Dine mødte indenfor de aabne Floidøre en gammel, kroget Kvinde, støttende sig til en Krykkestok, klædt i Pjalter og med et hvidt og uredt Haar hængende ned omkring Kinderne. Hun vedblev at lee, sfingrende og vildt som i Krampe, indtil Hr. Enevold trængte sig hen til hende og udbød:

"Fordømte Kvinde, hvor kommer Hun fra? Hvad vil Hun her?"

„Jeg vil see paa den Herremand, som trolover sin Datter med en Skoiers Søn,“ svarede den Gamle, medens hun strog Haaret tilbage fra Panden.

Disse Ord, udtalte med en skarp og gjennemtrængende Røst, der naaede Enhver af de Tilstædeværende, gjorde en ubeskrivelig Virkning.

„Hvad Djævelen er det hun siger?“ spurgte Mads Skram. „Hvem er en Skoiers Barn? Tal og forklar Sig, høit og lydeligt for Alle.“

„Han der i de pæne Klæder, som først var hos Snedkeren, saa hos Herremanden, han tilhører Ingen af Ver. Jeg har født ham, ammet ham og slæbt ham paa min Ryg over Hede og Klynng mangan lang og sorgfuld Dag og mangan en Nat, der var værre end Dagen.“

„Herud med Dig,“ raabte Enevold og stødte hende tilbage mod Døren. „Hun veed ikke, hvad hun siger.“

„Nei! lad hende tale,“ raabte Skram. „Bliv ved!“

„Ja, I troer mig ikke; men eders Nei er iaften ikke saameget, som mit Ja, imorgen derimod er det mere, for imorgen lader Herremanden mig hænge.“

„Kan Hun bevise, hvad Hun siger?“ spurgte Mads.

Den Gamle smilede ondskabsfuldt og svarede: „Drag hans Kofte af og see, hvad der staaer imellem hans Skuldre, der har jeg prikket en Snog og en Halvmaane, strax efter at han var kommen til Verden, og jeg har gnedet det ind med Sod, det er saa Skoiernes Mærke, det slettes ikke ud, for Skindet falder fra Benene. Han var syg dengang jeg bar paa ham,

han trængte til Pleie, hvor skulde han faae den fra hos mig? De jøge os jo med Skytter og Hunde, som vildene Dyr, afsted maatte vi og havde ikke det Hul, der kunde gemme os. Saa traf jeg mit eget Barn i den lille Herremands Klæder og lagde ham udenfor den Snedkers Dør. Jeg bankede paa, til han tog Drengen ind med sig; men Aaret efter kom jeg igjen for at faae at vide, om han havde det godt. Jeg gjorde mig et Grinde ind i Huset. Det skete det Aar og siden, da de droge ned til Beile. Naar jeg havde seet, hvad jeg vilde gif jeg min Bei igjen og tav stille."

Der var noget Overbevisende i den bestemte Sikkerhed, hvormed Taterkvinden talede, som paatrængte sig Alle. Mads Skram var bleven bleg. Han gif hen til Henning og sagde:

"Drag din Kofte af for Alles Dine. Det gaa til Liv eller Død, nu vil jeg vide, hvad der er Sandhed."

"Det gøres ikke nodig," svarede Henning blidt og roligt. "Jeg bærer en Snog og en Halvmaane ridset ind paa min Ryg. Jeg har aldrig vist, hvad det betydte, før nu."

"Men I Guds og Jesu Navn!" raabte Fru Gyl- ding, idet hun trængte sig hen til Taterkvinden. "Hvor er da mit Barn blevet af?"

"Eders Barn!" svarede den Gamle. "Det stjal jo Abraham Mufsen, det løb han bort med, hen over den samme Bro, han laa og druknede under forgangen. Eders Son!" gjentog hun med hævet Røst. "Han staaer deroppe paa Forhøiningen. De har

vasket ham i Ansigtet, givet ham en reen Skjorte paa og Fogdens gamle Kofte. Det er ham, som spiller Fiol for Jer iasten, det er ham, hans Fader vil hænge imorgen."

Alles Dine rettede sig imod Forhøiningen. Der stod Skoieren og stemte sin Violin og saae ned paa Strængene, tilshneladende udeeltagende og ligegyldig for Alt, hvad der foregik omkring ham. I dette Dieblik fandt Enhver, at Righeden mellem ham og Hr. Enevold var slaaende.

Henning stod alene midt i Salen, han smilede sorgmodig ved at see Alle drage sig tilbage fra ham, Alle, undtagen Søren Graa, som tog sin Hustru ved Haanden og gik hen til ham.

"Det var jo en rar Trolovelse, vi her kom til," sagde Mads Skram til Hr. Enevold, efterat den første maalløse Overraskelse havde faaet Luft i Ord.

"Det maa Du nok sige," svarede Gylbling. "Der er ikke saa ulykkelig en Mand til i Verden som jeg. Den Sorg vil lægge mig i min Grav."

"Na, Du med din Grav," svarede Mads, "det varer længe, inden de tage Maal til den."

"Nei, det gjør det ikke," forsikrede Enevold, "det værker i mig lige op til Skuldrene, som om En gik og trampede paa mig; nu har jeg ikke længe tilbage." Derpaa vendte han sig om mod Henning og udbrød rasende og heftig: "Hvis det forholder sig som hun siger, kan Du gaa Fanden ivold. Jeg har dog aldrig rigtig erkjendt Dig for min Søn."

„Naa, det har Du ikke?“ sagde Skram, „men Du vilde alligevel knytte ham til min Datter. Det er en Venfæbsstreg, jeg skal huske paa.“

„Herre Gud, lille Mads! jeg maatte jo tro de Beviser, jeg fik, jeg mener blot, jeg fandt ikke de Træk hos ham, som lignede mig, det Høisind og adelige Væsen, som tilhører vor Familie. — Gaa din Vej! Jeg kjendes ikke mere ved Dig.“

„Men jeg kjendes ved Dig, og mit Hjerte kjendes ved Dig, det har Du altid været nær ved,“ svarede Søren Graa mildt og sagtmodigt, idet han tog Hennings Haand. „Kom til mig, min Dreng, og giv til Gud, at Du aldrig var gaaet ud over vort Dørtrin, saa vilde ogsaa ædle Hr. Skram idag været den Sorg foruden.“

„Na, hvad Fanden!“ svarede Herremanden, „den døer jeg ikke af. Det var da bedre, at Skrams Datter drog sin Haand tilbage, som trolovet, end om det skulde være skeet, efterat hun var bleven hans Hustru.“

„Den hele Sag maa alligevel undersøges mere nøiagtigt,“ raabte Hr. Enevold pludseligt. „Hvem kan stole paa en saadan Kvindes Ord? Hvor er hun bleven af?“

Alle vendte sig om mod Døren. Ingen saae Læterkvinden. Under de sidste Diebliffes almindelige Forvirring havde hun troet at gjøre bedst i at forsvinde. Spillemanden stod heller ikke mere oppe paa Forhøjningen, ogsaa ham søgte man forgæves. Hr. Gylbing gik ud i det næste Værelse; det var tomt. Han kaldte

paa Tjenerne. De havde draget sig tilbage til Kjøkkenet og spiste og drak i god Ro, uden at ane, hvad der imidlertid foregik hos Hersekabet.

Nede i Gaarden havde en af de fremmede Betjente seet en Mand gaa ud over Broen med en stor Bylt Klæder under begge Arme, en gammel Kone fulgte efter ham. Da man vedblev Undersøgelsen, viste det sig, at Størsteparten af Gjæsternes Reisetoi, som havde hængt inde i Forværelset, var borte.

Det var den sidste Bedrift, Hr. Enevold nogenfinde spurgte om ham, som blev kaldet hans Søn; der med var han sporløs forsvunden.

Da Søren Graa, hans Hustru og Henning næste Morgen stegte tilbøgs, for at forlade Gaarden, gik Mads Skram ud til dem.

„Hør, Søren Smedker!“ sagde han. „Af Trolovelsen kunde der Ingenting blive, det indseer I nok selv; men skulde I eller Henning der, hvad han nu vil kalde sig, nogenfinde komme i Betrøf og have fremmed Hjælp behov, det være sig i Raad eller Daad, saa kan I huske paa, hvor Mads Skram boer. I skal altid finde min Dør aaben. Vorherre være med Eder.“

Da Skram var gaaet, kom Fru Gylding hen til Bognen. Hendes Ansigt var ligblegt, hendes Dine røde af Graad; hun rakte Henning Haanden og hvisttede med Læber, der zittrede og neppe magtede at føre Ordene frem:

„Hils Else fra mig. Naar I ere lykkelige, saa

tænk imellemstunder paa mig. Bed ogsaa en Bøn for mig. Jeg vil have det nødig."

Hr. Enevold Gylding stod oppe paa Trappen. Han vendte Ryggen mod Snedkeren og hans Familie.

"Mads!" sagde han, "jeg overlever det sku ikke."

"Du kan tro jo!" svarede Mads."

"Jeg føler Døden nærme sig," forsikrede Hr. Enevold.

"Du kan takke Dig selv for Alt, hvad der er skeet," svarede Mads gabende og ligegyldig. "Havde Du haft et mildere Sind og faret mere med Lempe mod de Skoiere, var det aldrig kommet saa vidt."

"Hvordan skal det saa gaa med mit Gjælds-brev?" spurgte Hr. Enevold i den dybeste Sørgmodighed.

"Ja, var det nu ikke godt, at vi lode være at underskrive det?" svarede Mads Skram.

The first of these is the fact that the
 world is not a uniform whole, but a
 collection of many different parts, each
 with its own peculiar characteristics.
 The second is the fact that the world
 is not a static whole, but a dynamic
 one, constantly changing and evolving.
 The third is the fact that the world
 is not a simple whole, but a complex
 one, with many different levels of
 organization and many different kinds
 of interactions between its parts.
 The fourth is the fact that the world
 is not a single whole, but a collection
 of many different wholes, each with
 its own characteristics and its own
 interactions with the other wholes.
 The fifth is the fact that the world
 is not a single whole, but a collection
 of many different wholes, each with
 its own characteristics and its own
 interactions with the other wholes.
 The sixth is the fact that the world
 is not a single whole, but a collection
 of many different wholes, each with
 its own characteristics and its own
 interactions with the other wholes.
 The seventh is the fact that the world
 is not a single whole, but a collection
 of many different wholes, each with
 its own characteristics and its own
 interactions with the other wholes.
 The eighth is the fact that the world
 is not a single whole, but a collection
 of many different wholes, each with
 its own characteristics and its own
 interactions with the other wholes.
 The ninth is the fact that the world
 is not a single whole, but a collection
 of many different wholes, each with
 its own characteristics and its own
 interactions with the other wholes.
 The tenth is the fact that the world
 is not a single whole, but a collection
 of many different wholes, each with
 its own characteristics and its own
 interactions with the other wholes.

Credie Bog.

Bøiet Rng.

Original Copy

Printed 1848

I.

Efter Ballet.

Der ligger en stor Bygning i en af Kjøbenhavns Hovedgader, udsiret med rislede Piller mellem Vinduerne, en Portal i Rococostil, og langs med Tagstøtten et gjennemløbende Galleri, som tjener til Godstykke for et Skjold, omgivet af Rosenlænker, og tillige for nogle halvbe nøgne Sandsteensfigurer, af tvivlsomt Kjønn og Herkomst.

Denne Bygning har tidligere tilhørt en af vore Ministre, fra den Tid, da Ministrene endnu boede i Paladser; efter hans Død skiftede den flere Gange Eier, indtil den endelig blev kjøbt af en rig Privatmand, hvis første Beskæftigelse var, ikke blot at gjengive Stedet dets oprindelige Skjønhed, men ovenikjøbet at tilføie nogle smaa, tidssvarende Forbedringer. Han lod nye Arme og Been sætte paa de lange Sandsteensfigurer, men omdannede ved samme Leilighed den Øverste til en Merkur. Personen paa det modsatte Hjørne blev til en Neptun, hvilket havde Hensyn til Eierens tidligere

Stand som Handelsmand. Dernæst lod han alle de Brøndelser, som slyngede sig hen mellem Pillerne, over ethvert Vindue, hugge bort; det var han nødt til, fordi Vinduerne skulde gøres høiere, til Gjengiæld indsatte han nye Ruder, som hver bestod af et eneste Stykke Speilglas.

„Jeg skulde mene, at saadanne lange og brede Ruder tage sig mere herstabeligt ud end de tosfede Snirkler,“ sagde Manden.

Der sad en aaben Krone over Skjoldet i Portalen, den fik Lov at blive siddende, han lod den ovenikjøbet forghlde, men istedetfor det næsten hensmuldrede Stigbord eller Fuglene, hvad det nu var, der havde staaet til Mærke i Skjoldet, blev der indhugget et kunstnerisk sammenslynget H. G. Det var Forbogstaverne til Mandens Navn. Han hed Henning Graa.

Henning Graa havde begyndt sin Virksomhed som Kræmmer i en af de smaa Gader i Helsingør. Ved Flid og Sparksomhed i Forbindelse med en vis snild Klogt lykkedes det ham i faa Aar at arbejde sig iveiret, hans Forretninger antog bestandig større Omfang, fra den lille Gade flyttede han til en af Hovedgaderne, fra Kjældereren til Stuen, fra at sælge Alenvis solgte han nu Stykkevis, han holdt Kontor og havde Skibe i Søen, han lod sig endelig gøre til Konsul for en ubekjendt Stad i Sydamerika. Forretningerne, som denne Bestilling medførte, vare ikke mange, Indtægterne heller ikke store, men fra nu af blev Grosserer Graa til Konsul Graa, og havde Lov til at bære Uniform og Kaarde,

dem han samvittighedsfuldt mødte med ved enhver festlig Leilighed.

Handelsmanden havde hidtil kun varetaget sine egne Anliggender med stigende Held, med en aldrig svigtende Lykke, Konsulen blev en Borgervæn, han sørgede for de Fattiges Bespisning paa Kongens Fødselsdag, han lod plante Træer paa de offentlige Spadseregange og bekostede for egen Regning fem nye Messingpiber og nye Rabudser til Bægterne. Hans Navn stod bestandig i Spidsen for enhver veldædig Indsamling, han var Formand og Ordfører, saa ofte Borgerne havde en Hilsen, en Taksigelse at bringe Regeringen. Da Hans Majestæt Kong Frederik den Sjette sidste Gang besøgte Helsingør, var det Graa, der holdt den smukke Tale, som siden blev gjort til Gjenstand for Dmtale i næsten alle danske Blade. Aaret efter havde han atter fundet en Leilighed til at lægge sin undersaatlige Hyldest og Hengivenhed for Dagen, og drog i den Anledning til Kjøbenhavn. Han vendte tilbage med Ridderkorset hæftet til et uhyre langt Baand. Da hans Venner lykønskede ham, ved det store Selskab, han gjorde i denne Anledning, smilede Konsulen med et Udtryk af ædel Selvsbevidsthed, rømmede sig og sagde:

„Mine Venner! Korset her er dog ikke det Bedste. Den Gæde deler jeg med saamange andre Hadersmænd. Hvad jeg sætter langt større Pris paa, er de Ord, hvormed Hans Majestæt overrakte mig det. „Min kjære Konsul Graa!“ sagde han i den huldriige Tone, som er vor allernaadigste Konge egen, bær dette

Kors med den Bevidsthed, at en Arbejder er sin Værd."

Nogle Aar efter denne Begivenhed hævdede Konsul Graa Handelen og forlod Helsingør. Ingen kunde fatte Aarsagen. Var han bleven træt af sin Virksomhed, eller søgte han sig en større? Nok er det, han tog til Kjøbenhavn. Her købte han den store Gaard, som ovenfor blev omtalt, og beboede selv hele Stedet, efter at have ladet Bærelserne udstyre med en herstabelig Pragt. Han blev Frimurer, Medlem af Kjøden, Medlem af alle mulige andre Foreninger, stiftede Beskjendtskaber, helst med Kunstnere eller Rangspersoner, gjorde store Fester og førte et tilshneladende lykkeligt Liv i Selskab med sin eneste Datter Claudia.

Denne unge Dame, Husets egenlige Herskerinde, havde været moderløs fra sin tidligste Barndom. Hun var bleven opdraget af en gammel Tante, som boiede sig for ethvert af Barnets Indfald. Ualmindelig smuk, begavet med en letvagt Indbildningskraft og et livsglad Gemhyt, fremgik af disse Egenskaber og af denne Opdragelse en Personlighed, som vi ville søge at forestille Læseren gjennem de følgende Begivenheder.

Klokken gik til tolv. Det var bleven sildig Dag i Konsulens Huus, han og hans Datter havde tilbragt den foregaaende Nat paa et af de Festballer, som fandt Sted i Begyndelsen af Christian den Ottendes Regering.

Konsulen sad i Dagligværelset, iført en staaalgraa Morgenfrakke med hvidt Foder. Han var en lille, fed Mand med skaldet Pande og et rundt, godmodigt

Ansiget, som bestandigt udtrykte den fordeelagtige Mening, han bar om sig selv. Han bladede i en Bunkes Aviser, skød dem fra sig, tog dem frem og bladede paa ny, uden dog at læse.

Noget borte, i en Rænestol, laa en ung Dame, ørfesløs hvilende og indsvøbt i et stort Shawl. Hun var smuk, bleg og havde mørke, udtryksfulde Dine, som hun fæstede paa en Bouket fra igaar, der stod i et Glas paa Bordet. Det var Konsulens Datter, Claudia, tilsyneladende endnu et Barn, hvis man derved forstaaer Alt, hvad der er blidt og frygtfomt, smilende og tillidsfuldt; men en Kvinde i Begreb og Tanke.

Efter en længe uafbrudt Tavshed syntes Konsul Graa endelig at vaagne op af sine Drømmerier, han skød Avisbunken bort for hvende Gang, vendte sig imod Claudia og udbød:

„Hvorfor sidder Du saa stille og tavs, mit søde Barn? Gaa hen og spil lidt for mig.“

„Jeg er ikke oplagt til at spille,“ svarede Claudia.

„Du seer saa bleg og lidende ud idag, Du spiste heller ikke Frokost før. Tante Vine — Jacobine — havde glemt at sætte Caviar ind til Dig. Der er Noget iveien, lille Claudia, siig mig, hvad det er. Morede Du Dig ikke paa Ballet inat? Var din Dragt ikke smuk og straalende nok? Hvad har forstemt Dig?“

„Intet, og jeg morede mig hyppeligt. Jeg kan blot ikke begribe, hvem det Menneſſe er. — Kan Du?“

„Naa ham,“ svarede Graa hen i Veiret, uden rin-

geste Begreb om, hvem Claudia meente. „Nei, det begriber jeg ikke heller.“

„Jeg har mødt ham før,“ vedblev hun, „det var i Sommer, da vi toge med Dampskibet til Helsingør, han stod alene, lænet op til Røghedsdøren, med et Udtryk, som om Alt paa Skibet laa udenfor hans Tanfers Kreds, han saa saa alvorlig og sørgmodig hen for sig, som om han savnede og længtes. Jeg kjendte ham strax igjen, da han kom hen til os, men han havde en Maade at afvæbne ethvert Spørgsmaal paa, som ikke tillod nogen Fortsættelse. Jeg saa paa hans mørke Haar, saa kunstløs, paa hans store, talende Dine, saa lysende, saa levende, der laa saamegen Adel i hans Væsen, saamegen Undseelse og Erbødighed i hans Mine, hans Haand skjælvede, da den berørte min, medens vi dansede.

— Hvad saa mere? Hvorfor skulde jeg dølge det? Det er en Drøm, som forfølger mig, en Tanke, som har fæstet Rod i min Sjæl; jeg tænker paa ham, han interesserer mig, som det Ubekjendte interesserer. — Nu veed Du Alt.“

„Naa det er ham, Du mener, den unge Herre, der hjalp os igjennem Trængselen og førte os til den rare Plads, hvorfra vi fik begge Majestæterne at see. — Lagde Du Mærke til, at Kongen smilede og nikkede til mig, da han gik forbi? Jo han gjorde. — Ja, det var rigtig et rart Menneske, og der var saamange fornemme Herrer, som kjendte ham og kom hen og talte til ham; der var Noget i hans Væsen, Noget — — Ja, netop det Du nylig selv omtalte. Hvis jeg møder

ham igjen, skal jeg spørge, om han ikke har Øyst til at besøge os, saa gjøre vi en Middag og tage nogle andre af vore Bekjendte med."

"Na nei! jeg beder Dig, lad være med at drage alle disse fremmede Mennesker herop fra Gaden. De komme uden det ringeste Bekjendtskab til os, fordi Du plager dem derom, de føres omkring i Bærelserne for at see og beundre Alt, Du tager de Lovtaler til Indtægt for Dig, som dog i Grunden tilkomme Maleren, Arkitekten; saa spise de og drikke, og naar de vende os Ryggen, smile de af os. Alt dette kjeder mig kun i Længden."

"Jeg er da nødt til at bede Folk, naar jeg ønsker at see dem hos os. Af sig selv komme de min Sjæl ikke."

"Det er jo netop Ulykken," svarede Claudia.

"Men hvad vil Du da have, at jeg skal gjøre?"

"Ikke det Allermindste! Lad os holde os til vore Rige, men disse forskjellige Kunstnere, deres Sympathier ere ikke dine, alle disse Adelsmænd, som Kunstnerne egentlig blive budte for at more, — det er dog en besynderlig Idee af Dig, Fader! Du troer ikke, at der gives andre Mennesker i Verden end Adelsmænd, Du ændser ikke Andre, Du skatter ikke Andre."

Konsul Graa lod Claudia tale; han syntes at være hængslet i dybe Betragtninger.

"Beed Du hvad!" sagde han lidt efter, "nu vil jeg gaa hen i Klubben og spille Domino med Oberst de Lane. Du skulde tage Tante Vine — naa, Jacobine da — med Dig og gaa lidt ud, paa Volden eller i

Boutikerne, saa bliver min søde Claudia nok i godt Humeur til Middag, og saa tage vi iaften hen og see Menageriet; — naa det holder Du ikke af! — ja saa til Italienerne da, og høre paa Rossi og Torre og Luci d'amore, eller hvad det er, hun hedder."

Efter denne Samtale drog Fader og Datter hver sin Vej, Konsulen i Klubben, Claudia sukkede og gik i Boutikerne.

Om Aftenen tog Graa i Theatret med Claudia, og sov den Retfærdiges rolige Søvn under hele den sidste Akt af Lucia.

II.

Hr. Viggo Jarlstad.

Næste Morgen tidlig kaldte Graa sin Datter ind til sig, bød hende tage Plads i den blødeste Lænestol, og begyndte derefter en Tale saaledes:

„Nu vil jeg sige Dig Noget, men Du skal lade være at blive vred paa mig derfor. Igaar, da jeg spillede Domino med min kjære Ven Obersten og tabte som sædvanlig ethvert Parti, kom vi til at tale om Festballet og den forfærdelige Trængsel, der var ved Indgangen. „Du og din Datter slap jo heldig ind,“ siger han, „for jeg saa den unge Jarlstad føre Eder op igjennem den lille Indgang.“ — „Jarlstad!“ siger jeg. — „Ja vist, Du maa jo kjende ham,“ siger de Lane „siden han dansede med din Datter og holdt Eder med Selskab en Tidlang deroppe.“ — „Naturligviis kjender jeg ham,“ svarer jeg og lader som Ingen-ting, og først da han gjentager Navnet, faldt det mig ind, at det var Jarlstad, der stod paa det Skot, jeg tabte, — det unge Menneſkes, ham, Du nok husker, vi talte om igaar.“

„Naa, og hvad saa?“ spurgte Claudia med en Stemme, der skulde synes ligegyldig, men dog røbede større Bevægelse, end hun troede.

„Ja, nu kommer egentlig først det Værste,“ svarede Faderen smilende, „for efterat jeg forgæves havde søgt at udfritte min Ven Obersten om den unge Herre, gif jeg hjem, tog Veiviseren og slog op paa Navnet Karlstad.“

„Deri seer jeg da egentlig ikke noget Ondt,“ svarede Claudia smilende.

„Der var Tre, som bar dette Navn, det var alt-
saa vanskeligt at gjætte sig til, hvem af dem det kunde
være.“

„Troer Du?“ sagde Claudia. „Jeg skulde have
fundet det strax.“

„I saa Fald ligger her Veiviseren opslagen; lad
os see en Prøve paa dit Talent.“

Claudia tog Bogen og grublede lidt over de tre
Navne. Den Enes Stand stod betegnet som Bødfer-
mester, han var en Umulighed, en ung Dames Ideal
og en Bødfermester! — den Andens Stilling stod an-
givet som Civilingenieur. — Hvad vil det sige, Civil-
ingenieur? det kan heller ikke være ham. Den Tredie,
han hedder Biggo, og han er Literat, det bekvemme
Fællesnavn, der rummer Stribentvirksomheden fra
Hovedet til Halen, Literat, som de kaldte Ohlenschlä-
ger i Tydskland og Bloch-Toxen i Danmark. — „Ham
er det,“ sagde Claudia bestemt, „der er ikke nogen
Tvivl om.“

„Netop det Samme har jeg gjættet,“ yttrede Graa fornøiet.

„Dg saa?“

„Saa gik jeg op til ham igaar, efter Middagsbordet, men traf ham ikke hjemme. Han boer, som Du seer, i en yderst beskedne Gade, i en tarvelig Leilighed, men hvad vil det sige? Jeg huser den Dag, hvor jeg har havt ligesaa lavt til Kostet som han. Da jeg ikke traf ham, lagde jeg mit Kort i hans Brevkasse, gik hjem og skrev et artig Brev til Hr. Viggo Jarlstad, og bad ham see op til mig i Formiddag, hvis hans Tid tillod det, der var en Sag af Bigtighed, hvorom jeg ønskede at tale med ham.“

„Dg saa?“

„Saa, saa kunne vi vente ham lige paa Diebliffet,“ tilføiede Konsulen.

Claudia kastede et hurtigtmonstrende Blik over mod Speilet, det viste hende to straalende Dine og Kinder, som i dette Dieblif farvedes af den dybeste Rødme. Iovrigt var Billedet fuldkommen tilfredsstillende, en Morgendragt i allernyeste Smag, et nylig opsat og blankt Haar, friske, duftende Randershandsker. Alt var som det skulde være. Hun smilede og udbrød:

„Dg naar han nu kommer, hvad vil Du saa sige?“

„Saa vil jeg række ham min Haand og takke ham for sidst, er han ikke tilfreds med den ene, kan han faae dem begge to, saa vil jeg fornøye vort Beskjendtskab, for jeg siger Dig det ligefrem, enten Du nu synes om det eller ikke, der var Noget ved den

unge Herre, som i høi Grad behagede mig, Noget, som som — Tys! det ringer, der er han!”

„Ja det maa Du om,” svarede Claudia, idet hun reiste sig for at gaa, „jeg antager, at min Nærværelse er overflødig.“

„Tvertimod!” svarede Konsulen. „Du bliver her og sætter Dig smukt ned, Du! Skal Du ikke høre hvad han siger, og hvad jeg siger, har Du ikke ogsaa Marsag til at takke ham?”

„Som Du vil,” svarede Claudia. „Siden Du saa bestemt ønsker det, saa bliver jeg.“

Hun satte sig hen til Sybordet ved Vinduet og tog sit Hækketoi frem. Tjeneren meldte Hr. Viggo Carlstad.

„Lad ham komme ind,” sagde Konsulen, idet han reiste sig op.

„Skal han herind?” spurgte Tjeneren.

„Naturligvis! Jeg pleier ikke at modtage mine Gæster i Forbærelset. Gaa blot, lad ham ikke vente!”

Lidt efter bankede det paa Døren, og der traadte et Menneske ind, som lod til at vække den dybeste Forbavselse hos Konsulen og hans Datter.

Man tænke sig en lille Person, med et Ansigt, som fra Pande til Hage var farvet af en høist mistænkelig Rødme, under hvilken der paa kort Afstand sporedes en Mængde smaa Fordybninger, hvilke den Velvillige kunde antage for Ropar. Han havde hængende Kinder, smalle Læber, der bestandig smilede, dobbelt Hage og luseblaa, fremstaaende Dine. Han var iført

en sort Frakke, noget brugt og glindsende, den stod aaben, og viste et Brudstykke af en lys Vest, prydet med en thf og nægte Uhrkæde; mørkebrune Beenklæder, en lille Smule for korte, dertil noget snevre, og som nedentil viste det hele Omrids af to runde, fyldige Fødder og lidt af et Par blaa Uldstrømper ovenikjøbet. I Haanden holdt han en mørkegraa Kasket, som han svingede frem og tilbage, idet han kom ind og hilste og siden i Samtalens Hede bearbejdede til de mest utrolige Former.

Det var Hr. Biggo Jarlstad. Claudia fastede kun et eneste Blik paa ham, derefter gyste hun, sænkede sine smukke Dine, og gav sig til at hække med umaadelig Iver.

„Er det Hr. Konsul H. Graa, jeg har den Ære at tale med?“ spurgte Literaten med sit blideste Smil.

„Ja, det er mig, men hvis De er Hr. Jarlstad, beklager jeg meget, at have forvevlet dem med en Anden.“

„Bryd dem bare ikke derom, Høistærede! Det gjør ikke det Allermindste til Sagen. Er der Noget, hvormed jeg kan være Dem til Tjeneste, saa skal det være mig en Fornøielse.“

„De er Literat?“

„Ja, Du gode Gud! Skulde jeg ramse Deres Høivelbaarenhed det hele Register op, paa hvad jeg egentlig er, saa kunde det gjerne være ved til imorgen tidlig. Det er vist bedst, vi lade det være.“

„Ja, det er det vist.“

„Nei, seer De, i grunden er jeg Dyrslage; jeg har taget min Examen; Deres Høivelbaarenhed kan gjerne

faae mine Papiirer at see, men det rev ud med den Vallon; saa gav jeg mig til at være Gartner. Dyr= lerge og Gartner, det er jo een Familie, den Ene lever af den Andens Geværter. Det gik strygende, at sige en Tid. Jeg gjorde Haver og Blomsterbede, podede og guillotinerede, ligesom Folk forlangte. Men saa kom jeg til at anlægge en Have for Grevinde Jessen, hende, den Lille med de to hvide Heste. Deres Excellence kjender hende nok?"

"Nei, jeg kjender hende ikke," sagde Graa med synlig Utaalmodighed.

"Ja, det kan for den Sags Skyld sku være det Samme. So, jeg anlagde en Have i den franske Stil, Deres Høivelbaarenhed forstaaer mig? Alting ligeud, som efter en Snor, Alting firkantet, uden Snirkler og Dikkedarer. Da jeg saa var færdig, syntes Grevinden ikke rigtig om den, — det maatte hun om, — jeg ikke heller, men det tav jeg med. „Vi kan gjøre det om igjen," sagde jeg, „Deres Naade kan faae den i engelsk Stil, med Plainer og Grotter og Springvand og andre Dokumenter," — men naturligviis, hun maatte betale mig for det Arbeide, jeg allerede havde gjort, det er saa ligefrem. Jeg gjorde da Haven om. Saa en Dag kommer Grevinden spadserende for at see, hvordan det gik, og saa giver hun sig til at skjænde paa mig og baldyre mig noget morderlig, og det blot over en gammel toset Hække, jeg havde kappet ned."

"En Hække?"

"Ja, jeg burde maaske ikke nævne Navnet i den

lille Madames Nærværelse der, men det var saamæn en Buxbomhække, med Respekt at sige. Nok er det, jeg fik min Afsted og saa tridsede jeg af, men saa, kan De tænke Dem, gif Grevinden om og misrekommanderede mig til alle Menneſter, saa der ikke var mere at gjøre ved Gartneriet. Derefter dyrkede jeg Musiken en Tidlang. Blomster og Musik! Deres Excellence seer, at jeg bestandig holder mig til det, der forſkønner Livet."

"Naa, saa De har ogsaa været Musiker?"

"Sag vil egentlig ikke ligefrem sige Musiker; jeg lod mig hyre til at slaa paa Stortromme for Borgerſkabet, men Deres Excellence kan tro — —"

"Na, lad mig være fri for deres Titler;" raabte Konſulen heftig. "Sag er ikke Excellence!"

"Er De ikke Excellence, saa er De ſku Dannebrogsmænd, det kan jeg ſee paa den Strimmel Baand der, og hvad De ikke er, kan De blive. — Naada! Der er ikke nogen værre Stilling i Samfundet, end at slaa paa Stortromme for Borgerſkabet. Vi kom kun ud hvert Fjerdingaar og til Majestætenſ Fødselsdag, og saa knappede de mig af, til jeg ikke fik mere end ſyv Mark for Touren, hvad ſkulde det blive til? Jeg meldte mig fra Tjenesten og ſlog Boutiken op i en anden Gade. Saa blev jeg Medarbejder ved denne herſens Korſar, det ſlemme, firbenede Dyr, — at sige ikke rigtig Medarbejder, for min Beſtilling var egentlig kun at bringe Korrektur fra Kong Salomon hen til Forfatterſkabet, men Deres Høiærværdighed kan allige-

vel frit bande paa, at de fleste af de Vittigheder, der staa i Bladet, dem har jeg opfundet. Jeg gif saa lumst af med det, og immervær faldt der mig noget Nytt ind. Saa kom denne hersens Poul, han, De veed med Spadsferestokken, drivende hen til mig og sagde: „Naar min gode Jarl Hakon! har De saa En paa Stabelen? Frem med den, for De kan jo lave Vittigheder ligesaa flinkt, som en Høne laver Eg, med Respect at sige.“ Naar han saa fik min Vittighed, kunde jeg være sikker paa, at see den banket flad og smurt ind i næste Nummer af Bladet. Men saadan kunde det jo ikke vare ved til evig Tid. Til sidst skrev jeg en specificeret Regning paa alle de Vittigheder, jeg havde leveret, den Dag saamange, og den Uge saamange, og satte dem til otte Skilling Stykket. Det var billigt, veed jeg. Poul kneb sin Vognet fast i Diet, saae paa mig og brast i Skoggerlatter, saa han maatte lægge sig ned i Sophaen, da han fik den Regning, men den Anden, han denne Maler, De veed nok, med Pengene, han bad mig gaa Fanden ivold, for ellers vilde han fyle mig ned ad Trappen. — Deres Høiærværdighed! — jeg gjør mig inte bedre end jeg er, et Mandfolk kan taale meget i denne Verden, men Vidtløstighederne kan til sidst overgaa Taalmodigheden. Da Maler havde sagt, at han vilde verse mig ud, svoret en gruelig bornholmsk Ed paa det ovenikjøbet, satte jeg min Rabuds paa Hovedet, lukkede Døren, og saa børstede jeg dem ordenlig af begge To. Dermed var den Potte ude.“

Claudia folte sig under denne Samtale greben

af den dybeste Rædsel, en saadan Personlighed var hidtil aldrig kommen indenfor hendes Bekjendtskabs Kredse. Yttringer og Skilbringer, som dem hun her lyttede til, havde aldrig før mødt hendes Øren, og det var ham, hun havde gjættet paa, ham, hun et Dieblif havde kunnet forvekle med hendes Tankers, hendes Drømmes rigtudsstyrede Helt. Hun bed i sin Håndste, og røbede alle Tegn paa en heftig Utaalmodighed. Konsul Graa syntes derimod at lytte til Mandens Historier med mindre Ubillie, han smilede af og til, gned sig i Hænderne og kastede et Sideblif hen til sin Datter.

„Da De har været Dyrlæge,“ sagde han, „kunde De maaske give mig et godt Raad for min stakkels, lille Hund her, den har været noget lidende i de sidste Dage.“

Hr. Barlstad saae hen over den ene Skulder, ned paa en fed, lille, gulbrun Hund, som laa i en af Kønestolene.

„Den Tingest der,“ sagde han med en ubestribelig Haan, „det en Sag paa fjorten Dage: otte Dages Sult, otte Dages dygtig Travaille, saa er Moppen færdig. Nei! hvad jeg vilde sige, Deres Velbyrdighed begriber ikke — —“

„Ja, Tak skal De have, fordi de var saa venlig at komme herop,“ sagde Konsulen, da han saae Claudia vise nogle tydelige Tegn paa Utaalmodighed. — „Jeg beklager, at jeg har taget Feil af Navnet og forveklet Dem med en Anden.“

Med disse Ord bukkede han for Jarlstad.

Jarlstad besvarede hans Bux med et lignende, svingede med Kasketten og vedblev: „Der er ellers Intet til deres Tjeneste? — Ikke en lille Smule Af-skriveri? Jeg tager tilstafte med hvad det skal være. Jeg kan ogsaa lave Pomade.“

„Nei, jeg beklager —“

„Ikke nogle gamle Klæder eller brugt Skotøi at sælge? Jeg betaler den høieste Pris for det.“

Claudia reiste sig for at gaa. Hun kunde ikke udholde denne Skuffelse, der med ethvert Dieblif antog større Forhold.

„Nei!“ svarede Graa. „Jeg har aldeles Intet af den Slags, de søger her.“

Jarlstad hilste og gik. Da han kom hen til Døren, vendte han sig pludselig om og udbød med en Stemme, der paa engang lød barsk og bydende:

„Maa jeg saa bede om de tre Mark, Høistærede er mig skyldig.“

„Hvilke tre Mark?“

„Har de ikke nylig forlangt Raad af mig for det Monstrum, den firbenede Kullepølse der? Taxten for ethvert Raad var tre Mark paa Skolen. Skulde De ikke have Evne til at punge ud med det Hele, kan jeg gjerne skjænke dem den ene Mark,“ tilføiede han spydig.

„Maa jeg bede Dem tale til mig i en anden Tone,“ udbød Konsulen. „Jeg er Dem Intet skyldig og agter heller ikke at benytte deres Raad.“

Claudia afbrød ham ved at lægge sin Haand paa

hans Arm, derpaa tog hun en nydelig, gul Pengepung frem og rakte Hr. Barlstad med den yderste Spids af sine Fingre en Rigsdaler, uden at sige Noget.

„Gud vilsigne Dem!“ udbrod den forhenværende Dyrslæge, idet han tog Pengene og greb efter Claudias Haand, som hun behændig unddrog ham. „Jeg har glemt min Pengepung hjemme, men jeg skal springe over til Spelhoferen og faae den vekslet, for jeg kan ikke give Dem tilbage.“

„Det er heller ikke min Mening,“ sagde Claudia. „men nu vil De nok være saa venlig at gaa, ikkesandt?“

„Gud bevares! med Fornøielse. Jeg skal tage mig den Frihed at høre herop en anden Gang. Den naadige Frue kunde maasse have Brug for noget af mit Pletvand til at vaske Handsker i. Jeg sætter desuden ogsaa Barbeerknive op, som skære være end den slemme Syge. Hvis De ønsker det, kan jeg ogsaa klippe deres Moppe der, saa net, at der ikke bliver mere Haar paa den, end bag paa min Haand. Den har godt af det. Au revoir, Messieurs!“ Dermed bukkede han og gik.

Claudia aabnede begge Vinduer efter ham, og stænkede en stor Glaske Kolnervand omkring i Værelset. Dernæst vendte han sig om mod Konsulen og sagde:

„Efter denne Lektion troer jeg vist, at vi To gjøre bedst i, ikke oftere at rose os af vore Evner til at gjætte dem, vi søge.“

III.

En ny Feiltagelse.

Samme Formiddag, lidt efterat Hr. Jarlstad var gaaet, saa man Konsul Graa ivrigt beskæftiget med en tilshyneladende vigtig Forretning. Han lukkede sig inde i sit Værelse, og tilbragte lang Tid med at skrive et Brev, som Tjeneren blev sendt bort med. Derefter flødte han sig omhyggelig paa. Claudia sang en af sine smukkeste Sange, han lagde ikke videre Mærke dertil, hun spillede, han gik igjennem Salen, han standsede et Dieblis, men ikke for at høre paa Musikken, tværtimod afbrød han hende og sagde:

„Du eller Vine — Jacobine, komme til at gaa en Tour med Hunden idag; jeg faaer ingen Tid dertil.“

Da Tjeneren bragte Svar, gik han ud og vendte først seent tilbage. Alt dette skete med en hemmelighedssfuld Mine, med et bethdningsfuldt Smil, hver Gang Claudia talte til ham. Næste Morgen kaldte han Tante Jacobine ind og sagde:

„Lille Bine maa indrette det saadan, at vi komme til at spise noget tidlig Frokost idag.“

„Ja!“ svarede den gamle Dame betænksomt, „men Claudia har sagt, at hun ikke vil spise før Klokken Et. Hun befandt sig ikke vel imorges.“

„Ja, for min Skyld kunne vi gjerne spise, naar det skal være,“ svarede Claudia. „Nu har jeg det ligesom lidt bedre.“

„Det var herligt. Jeg skal sige Dig, mit kjære Barn, jeg venter en af mine Venner idag, naar Klokken slaar tolv.“

„En ny Ven?“ spurgte Claudia.

„Som Du vil. En meget kjær Ven.“

„Kjender jeg ham?“

„Gjæt engang!“

„Nei! siden igaar indlader jeg mig aldrig mere paa at gjætte Navne.“

„Jeg synes dog, at Du har nogen Dpreisning tilgode, maaske Du dennegang kan være heldigere.“

„Nei! jeg gjætter ikke, men jeg vil lade Dig vide, at hvis din Ven idag hedder Viggo, saa har jeg igaar opbrugt alt mit Kølnervand uden dog at kunne fortrænge Mindet om ham, som slog paa den store Tromme; Du kommer derfor til at købe mig en ny Kasse, inden han melder sig.“

„Han hedder ikke Viggo, og Du behøver heller intet Kølnervand for hans Skyld. Lykkeligviis vare vi igaar To om at tage feil, saa Du har Intet at

lade mig høre. I dag er jeg derimod ene om at rette den. — Kom lidt hen til mig, Du!”

Han greb begge hendes Hænder og vedblev: „Vil Du være en sød Pige og gjøre mig en rigtig stor Fornøielse?”

„Ja, for den Pris vil jeg være det.”

„Gaa ind og tag din blaataernede, skotske Kjole paa.”

„Men hvor falder det Dig ind?”

„Herre Gud! fordi Du seer saa nydelig ud i den. Naar jeg forskriver dine Kjoler fra Lyon, dine Støvler og Sko fra Paris, kan Du da idetmindste til Gjengjæld gjøre mig den Fornøielse at pynte Dig med dem. Jeg kan ikke udstaa den tossede, forstribede Kjole der.”

„Men jeg forstaaer Dig ikke, Fader! Er det ogsaa dit Alvor? For hvem vil Du, jeg skal skifte Dragt, pynte mig, som Du siger? — For Dig? Hellere end gjerne — for dine Venner? Paa ingen Maade.”

„Godt! saa lad det skee for min Skyld, for din egen Skyld, fordi en Dames Pynt rober en Dames Smag og mange flere Egenskaber, end hun selv veed af. Du holder dog ellers af Luxus, synes mig, Du lever og trives kun deri, det kan jeg godt lide; hvis Føls ikke havde haft Smag for Luxus, var jeg aldrig bleven til en rig Mand. Jeg har pyntet Andre med mine Tanker, solgt dem mine Ideer og min egen Smag i Alenvis. Det er Luxus, som forædler, som føder de skønne Kunster, fordeler Rigdommen, befolker Hav-

nene, knytter Nationerne til hinanden, fremmer Handel, skaber Ideer, som jeg altsammen sagde i den Tale, jeg holdt for Hans Majestæt Kongen. Summen af alt dette er, at Du skal være en sød Pige og gaa ind og tage den blaa Kjole paa."

"Det er jo et Tyranni uden Pige," sagde Claudia smilende. „Sgaar maatte jeg næsten lade mig dræbe af en Ven fra Gaden, idag skal jeg klæde mig paa for en Anden. — Der seer man, hvad der kommer ud af at forfjæle sin Fader og give efter for alle hans Luner," tilføiede hun, idet hun nikkede til Graa og forlod Værelset.

Lidt efter vendte hun tilbage, iført den skotsktaernede Kjole. „Falder jeg saaledes i Herrens Smag?" spurgte hun, idet hun gik hen til Konsulen, let og lydbøs som en Fugl flyver igjennem Luften, og lagde sine Hænder paa hans Skulder.

"Du er et elskeligt Barn," svarede Konsulen, medens han med en Faders Svaghed og Henrykkelse betragtede den yndige Skabning, som i fuldkommen Bevidsthed om alle sine Fortrins Magt gjorde en dyb og gracieus Hilsen for ham.

Tante Jacobine var fulgt efter Claudia. Det var en lille, mager Dame med en Mængde skarpe og fine Rynker i Ansigtet, der omgaves af en snehvid, tætfluttende Kappe uden Pynt, uden Baand, alene kantet med en lille Knipling. Hun blev staaende indenfor Døren med et Udtryk af dyb Beundring.

„Er hun ikke nydelig!“ udbrød hun, „Alt hvad Claudia tager paa, klæder hende.“

„Nydelig!“ gjentog Konsulen.

„Ja vist! det fortæller Du mig hver Dag; lykkeligviis veed jeg nok, hvad jeg skal tage det for.“

„Siger ikke hele Verden det Samme?“

„Nei, den halve mener Du vist, fordi den bestaaer af Mænd, og de smigre. Det gaaer med disse smukke Talemaader, som med de italienske Papierspenge, Enhver veed, at de ikke gjælde for Noget, men man tager dog imod dem efter en selftabelig Overeenskomst. — Men hvor Du har haft travlt, medens jeg var borte, see blot! Du har faaet Bordet emallieret med Visitkort af store og bekjendte Navne, Du har ogsaa skiftet Dragt, fort Kjole, det lille Ordenstegn ikke at forglemme. Det gjælder altsaa idag om at imponere. Det er formodentlig en Prinds, en Storfyrste, vi vente.“

„Ingen Storfyrste, men Frolenen har maaske glemt den Værdom, hun selv gav mig forleden, at den største Opmærksomhed mod en Gæst er at modtage ham i en omhyggelig Paaklædning.“

„Idetmindste er det bestemt en Herre med et lille von eller de foran Navnet, — Fader! Fader! jeg kjender Dig saa nøie. Et blot maa Du love mig, han være nu hvem han vil, saa skal han ikke slæbes omkring i Værelserne for at beundre Malerierne, eller de ny Meubler i gammel Stil, eller Springvandet inde i Paaklædningsværelset.“

Konsulen svarede ikke, han gif i dybe Tanker op

og ned ad Gulvet. Pludselig standsede han og ringede. En gammel, hvidhaaret Tjener viste sig.

„Idag Klokken tolv vil der komme en Herre og spørge efter mig,“ sagde Konsulen, „Danielsen behøver ikke at melde ham, før ham blot herind.“ Danielsen bukkede. „Kom lidt herhen,“ vedblev Graa. „Hvorledes er det Danielsens Kjole seer ud, det ene Knap-hul er jo revet itu, og saa er der Hul paa Ermet.“

„Undskyld, Hr. Konsul! men det er min daglige Dragt, den jeg altid pleier at gaa i.“

„Men jeg holder af, at man i mit Huus gaaer ordenlig klædt hver Dag. Bring den Kjole hen til Skræderen og tag en anden paa. Danielsen kan ogsaa gjerne gaa med sin røde Vest herefter, den jeg gav Ham til Buul, tag den kun paa idag, tilligemed den anden Kjole.“

Danielsen bukkede og gik. Taffeluhret viste paa Tolv. Claudia var den Første, som bemærkede det. Hun sad ved Vinduet, beskæftiget med et Hækletoi, som aldrig blev færdigt. Konsulen gik op og ned ad Gulvet, saae sig i Speilet og rettede lidt paa det hvide, zirlige Halstørklæde, man altid saae ham med. Der kom Nogen ude paa Gangen, Graa lyttede:

„Der er han,“ sagde han og indtog den bekjendte, maleriske Stilling, hvori Napoleon den Første afbildes i Lithografierne: den ene Haand i Brystet, den anden støttet til Bordet.

Danielsen aabnede Døren, en Herre traadte ind. Claudia saae op, en forbigaaende Rødme foer over

hendes Ansigt, det var ham, Jarlsted, den Ubekjendte, der siden den sidste Søndag havde været hendes Drommes; hendes Tankers Billede, en Helt, som idetmindste efter det første Diekast at domme næsten manglede alle de Egenstaber, hvormed hendes Fantasi havde udstyret ham; et ungt Menneſke, bleg, mager, med mørke Haar, lidt kroget Næse, iøvrigt et af disse almindelige Ansigter, man møder allevegne, og som man seer paa uden at lægge Mærke til, Ansigter uden nogen tilsyneladende bestemt udpræget Karakter, og hvori Enhver, just af den Grund, kan finde Alt, hvad han selv behager. I Samtalens Løb derimod, naar Noget tiltalte og bevægede ham, blev dette Ansigt mere levende, hans Dine straaede med et Præg af Klogt og Aand, disse gjennemtrængende, graablaa, alvorlige Dine, der syntes at læse Tanken i en Andens Indre, før den fik Ord, havde tillige et Udtryk af ærlig Trofasthed, som indtog for ham. Lægges hertil en blød og vellydende Stemme, en Røst, der sjelden hævede sig synderlig høit, men som ogsaa af den Grund var istand til fuldkommen at betegne enhver forskjellig Stemning, saa er maaske Claudias Helt bragt noget under det Standpunkt, hvorpaa hun stillede ham, men ogsaa en Deel nærmere mod Virkeligheden.

Idet han traadte ind, faldt hans Blik paa den unge Dame, men der var i hans Hilsen noget Fremmed, noget af den almindelige udtryksløse Høflighed, som vises Den, man seer for første Gang. Konsul Graa gif hen til ham, strakte ham begge Hænder imøde,

og udbød med en støiende Røst, der bestandig vedblev at røbe Manden fra Butiken:

„Vær velkommen i mit Hus, Hr. Civilingenieur! Det var smukt af dem, at De holdt Ord og saae herop.“

„Jeg havde jo lovet det,“ svarede Jarlstad.

„Jeg har allerede hilst paa Dem i deres Hjem,“ vedblev Konsulen, „og takker Dem for den venlige Naade, hvorpaa De kom os tilhjælp; min Datter kjender De ogsaa; men jeg holder paa Formen og maa dog forestille Dem for hende.“

„Behøves det?“ svarede han. „Jeg har ikke glemt deres Datter, siden jeg saae Dem sidst. Mine Dine have en god Hufommelse.“

„I dette Tilfælde burde vi dog huske længst og huske bedst,“ hittede Claudia, „siden det var os, som modtog deres Tjeneste. Ikke sandt?“

„Men De var mig ikke saa ubekjendt, som De formoder,“ svarede han, „jeg har seet Dem før og kjendte Dem igjen, som man kjender Den, man engang har lagt Mærke til. Det var Aarsagen til, at jeg kom Dem tilhjælp, det maa ogsaa være min Undskyldning,“ tilføjede han.

„Min kjære Jarlstad,“ udbød Konsulen i den høitidelige Betoning, hvormed en Taler begynder sit Foredrag; „naar jeg igaar tillod mig at bede Dem hjem til os, var det ikke blot for at bringe Dem vor Tak, der er tillige en mindre behagelig, men mere magtpåaliggende Sag, hvorom jeg ønsker at tale med Dem. De er Civilingenieur, ikke sandt? Det vil sige

en Mand, der befatter sig med Veiarbejde, Brobygning, Draining og saa videre, jeg beder Dem, kom min Hukommelse tilhjælp; er det ikke Tilfældet?"

„Jo, ganske vist.“

„Ja, hvad kjender jeg vel til Sligt! Jeg er en Handelsmand, der har tilbragt sin Ungdom i en Butik, sin øvrige Tid med Kontorforretninger, saalænge til jeg fik erhvervet mig det, jeg behøver for at føre et tilfreds og behageligt Liv, — maaskee lidt mere end det, jeg behøver,“ tilføiede han efter en lille Pause og med et til Ordene svarende Smil, „men det hører ikke herhen. Da jeg kom hertil Byen, købte jeg mig denne Gaard og lod den forandre efter min egen Idee, som De seer, ret bekvemt; man kan leve her om Vinteren, modtage sine Venner, aa ja! men om Sommeren holder jeg af Vandet, af frisk Luft, Blomster og Træer og saadant Noget. Jeg har fornødig købt mig et Landsted, ret smukt beliggende lidt forbi „Slusefter“; man har Søen lige for sig, den deilige blaa Sø, som Heiberg siger, og en stor Altan over Stueetagen, hvorfra man om Eftermiddagen kan sidde og see Folk tage ud i Skoven. Atten Børelser, en Have paa fem Tønder og tre Skjæpper Land, Agerjord og Skov dertil, herfsabelig i alle Maader; men Ulykken er, at Eiendommen har i lang Tid været forsømt, Frugttræerne slyngne bort i fugtig Jordbund, i Haven skulde der lægges Drainrør, Markveie skulde affstikkes, Vandet ledes bort fra Engene, Forbedringer, som jeg ikke forstaaer mig det Ringeste paa. Forleden taler jeg med en af mine

Benner om den Sag, en vis Oberst — ja, det er nu det Samme, hvad han hedder; han nævner deres Navn, roser Dem som en dygtig og indsigtsfuld Mand, og saaledes har Tilfældet villet, at jeg, der allerede har modtaget een Tjeneste af Dem, idag beder Dem om en ny, den, at varetage det hele Arbeide ved Juliasminde, det har jeg kaldt Stedet efter min salig Hustru. Naar jeg siger varetage Arbeidet, forstaaer jeg derved, at lede og styre det Hele, og lade mig betale Omkostningerne.“

Da Konsulen var kommen saa vidt, standsede han og kastede et Blik henimod sin Datter, men Claudia sad bøiet over sit Hækletoi, hun saae ikke iveiret.

„Jeg beklager meget, at jeg ikke seer mig istand til at overtage dette Arbeide,“ sagde Jarlstad efter et Dieblis Betænkning.

„Virkelig ikke?“ udbød Graa, overrasket af et Svar, som han var saa langt fra at vente. „Jeg troede dog, at Sligt netop hørte til deres Fag.“

„Udentvivl, men jeg er netop beskæftiget med et Arbeide, som lægger Beslag paa hele min Tid.“

Konsul Graa smilede. „Tillad mig et Spørgsmaal,“ sagde han; „er det nu ogsaa praktisk at opgive det Ene for det Andet? Jeg taler kun efter mine Erfaringer som Handelsmand; som Saadan har jeg stedsøgt at imodekomme enhver Fordring, Folk stillede til mig. Man benytter Andres Hjælp, man udvider sin Virksomhed, man forøger sit Arbeide, og man fordobler derved tillige sin Fordeel.“

„Jeg tænkte paa noget Lignende, da De gjorde

mig dette Forslag: men den Sag, hvormed jeg er beskæftiget, vil optage min hele Virksomhed og desuden gjøre en Fraværelse herfra Vhen nødvendig nu i Foraaret, saa at jeg ikke er istand til at føre Tilsyn med det, der skulde foretages hos Dem."

"Og jeg, som glædede mig til at benytte deres gode Ideer!" sagde Graa. "Det maa da være et meget omfattende og storartet Værk, siden det ikke lader Dem den ringeste Tid tilovers for mig?"

"Hvis det kan interessere Dem, skal jeg gjerne fortælle, hvori det bestaaer; jeg lægger ikke videre Bægt paa at dølge det, siden vi allerede ere Flere om Hemmeligheden. Der er en meget stor Byggegrund tilsalgs udenfor en af Portene, jeg staaer i Begreb med at kjøbe den for at lægge en Gade igjennem den og opføre Bygninger paa begge Sider."

"Det er vist en god Idee, men den forlanger store Kapitaler."

"Ikke saa store, som det synes. Der er Sandsynlighed for, at man vil kunne bortselge Bygningerne efterhaanden som de opføres, og Kapitalen for Borden bliver staaende i disse paa første Prioritet. Jeg håaber desuden, naar de første Forarbejder, Planer og Tegninger ere færdige, at faae nogle velhavende Mænd i Byland til at træde i Forbindelse med mig, det er til dem, den Reise gjælder, som jeg nylig omtalte. Ikke sandt? Nu har jeg givet en gyldig Grund, hvorfor jeg ikke kan paatage mig nogen anden Beskæftigelse, og tillige aflagt et fuldstændigt Skriftemaal."

„Det har De," sagde Konsul Graa, „men lyt nu ogsaa til mit Skriftemaal. Jeg har hørt den Plan omtale, som De her betroer mig, jeg har hørt Dem nævne som den Mand, der netop egnede sig til at bringe den lykkelig tilende. Igaar, da jeg besøgte Dem, kunde jeg ikke fortælle, hvad der egentlig laa mig paa Hjertet, ikke trænge mig ind i deres Hemmelighed, De maatte selv betro mig den; nu derimod tør jeg udtale mig aabent og ærligt, som jeg altid har holdt meest af; jeg kan sige til Dem: De har Talent, jeg har Penge, De kan benytte mig, og jeg trænger til Dem. Hvad synes De om, at vi sætte Skulder til Skulder for at bringe deres Planer til Udførelse?"

„De mener?"

„At De istedetfor at søge den nødvendige Kapital i Sylland, tager tiltakke med den, jeg tilbyder Dem i Kjøbenhavn, jeg mener, at De og jeg træde i Forbindelse med hinanden paa de Betingelser, vi nærmere komme overeens om, og som De forresten selv kan bestemme."

„Deres Tilbud overrasker mig i høi Grad," svarede Barlstad, „og det er mig kjært at finde en saa levende Deeltagelse for mit Værk, skjøndt jeg ikke er istand til at fatte dens Aarsag."

„Egoisme, Høistærede! kun Egoisme! — Jeg er en Mand, som har virket meget i mine Dage og altid været paafærde; jeg troede, jeg skulde kunne slaa mig til Ro nu og hvile ud, men det vil ikke lykkes, det gaaer ikke, min Fa'er! jeg trænger til Virksomhed.

Mine Penge ligge og mugne nede i Banken til fire og en halv, i deres Bærk vil jeg kunne bringe mere ud af dem; ret beseet er der altsaa ikke synderligt For- tjenstligt ved mit Tilbud, siden jeg kun søger min egen Fordeel deri."

„Men hvis De nu ikke fandt, hvad De ventede? Ethvert nyt Foretagende har to Muligheder for sig, Fordeel, og det er her efter alle Beregninger det Sand- synligste, men det kan ogsaa medføre Tab."

„Ganske vist! det er jo netop den Lust, jeg er vant til at aande i, og som jeg savner her. Jeg trænger til den Spænding, Vinding og Tab medføre, og hvis jeg haaber paa Fordeel, er jeg ogsaa som en gammel Handelsmand beredt paa at tabe."

„Nu vel! I saa Fald har jeg intet videre at be- mærke. Tillad mig at overveie Sagen med al den Opmærksomhed, den fortjener, til imorgen Formiddag. Jeg skal da bringe Dem et bestemt Svar."

„Det vil sige, at jeg imorgen Formiddag venter at see Dem med Planer, Overslag og Alt, hvad dertil hører. Ikke sandt?"

„Jeg haaber det, — jeg ønsker det," foiede Jarlsted til.

„Det er Ret, en Beslutning maa man ikke være for længe om, ja eller nei, det er Inspirationens Svar. Haand paa Bærket, beregne, forudsee, det er den Kloges Kjendemerke. Ja, De smiler, men jeg har Ret alligevel, og Beviset derpaa er, at saadan har jeg mig ad med at blive den Mand, jeg er."

Idet Jarlstad reiste sig for at tage Afsted, vendte han sig mod Claudia og sagde: „Jeg maa meget bede Dem om Tilgivelse, fordi vi i denne vor lange Underholdning have begaaet den store Feil, uafbrudt kun at tale om, hvad der angik os selv, og De har neppe følt den samme Interesse for, hvad der blev sagt, som jeg. Heldigviis deler jeg Ansvarer herfor med deres Fader, og jeg beder Dem lægge deres hele Uvillie paa hans Skuldre, siden han har lettest ved at bære den.“

Claudia saae op. „Jeg hører til og jeg belæres,“ svarede hun med et Smil og et Blik, der indeholdt en meget veltalende Tilgivelse.

Under hele Samtalen havde hun uafbrudt fiddet bøiet over sit Arbeide. Hun saae ikke op, det syntes, som om dette evindelige Hækletoi og Maskerne, hendes hvide Fingre knyttede, vare en tilstrækkelig Gjenstand for alle hendes Tanker, dog følte hun, hvergang Jarlstads Dine hvilede paa hende. Det var for hende, som om disse alvorlige Dine gode en ny, frisk Strøm af Liv og Varme i hende og mod hendes Willie bragte Hjertet til at banke. Hun frygtede for at møde hans Blik, tusinde forstjellige Tanker fløi igjennem hendes Hoved, hurtige og krydsfende hinanden som Svalerne flyve igjennem Luften, og hun, som ellers pleiede at være saa sikker paa sig selv, blev forvirret, blev frygt- som og mærkede, at hendes Haand skjælvede. Længe efterat han var gaaet blev hun siddende, tav og grublende, nedfunken i Stolen, hun hørte endnu hans

Stemme; der var den samme Sørgmodighed i hans Røst, som hun tidligere havde læst i hans Anslyn.

Konsulen gik op og ned ad Gulvet, gned sig i Hænderne og stillede sig frem foran hende med en triumferende Mine. Han lignede i dette Dieblif en stor Sanger, der efter en Bravourarie venter paa et Udtryk af Tilhørernes Hyldest. Han besad ingen Veltalenhed, den gode Mand, men en vis snarraadig Klogt, et Forraad af Ord og Talemaader, der erstattede hiin og som undertiden ogsaa kan være et virksomt Vaaben. Det var med dette Vaaben, han idag havde banet sig Vej henimod det Maal, han higede efter, og som var langt større og mere bethdningsfuldt, end Claudia havde Begreb om.

IV.

Planer.

Næste Formiddag indfandt Jarlstad sig igjen, denne Gang med en stor Rulle Papirer under Armen. Konsulen ventede ham med en vis Utaalmodighed.

Claudia sad atter i sin Tænestol ved Vinduet; hun havde stillet et Fuglebuur foran sig paa Bordet, og betragtede de to smaa Fanger bag Messingtraadene med dette indadvendte Blik, der lader os see Alt, uden at lægge Mærke til Noget.

„Bringer De glædeligt Nyt idag?“ spurgte Graa.

„Ivertimod!“ svarede Jarlstad. „Jeg har en Tjeneste at bede Dem om.“

„Kalder De da ikke det for en glædelig Nyhed?“ spurgte Konsulen smilende.

„Først vil jeg bemærke, at jeg med Fornøielse modtager det Forslag, De gjorde mig igaar, saameget hellere, som det fremmer min Plan ved at spare mig den Tid, jeg behøvede til at søge andre Deeltagere.“

„Det er rigtigt, min unge Ven! At spare Tid er

at vinde Penge. Haand paa Bærket! Diebliffet tilhører os, og det er mintro ved at nytte det, at den Kloge skaber sig sin Fremtid."

"Jeg bringer Dem her alle de Planer og Beregninger, som angaa Sagen. Kortet over Grundene har jeg derimod ikke kunnet faae færdigt til idag, og beder Dem om at see det hjemme i min Tegnestue. Det var den Tjeneste, jeg kom for at forlange."

"Fokker med Kortet og alle Enkeltheder!" sagde Konsulen, "de angaa kun Dem. Lad mig blot faae et Blik paa Sagen i dens Heelhed, mere behøves ikke. Jeg har tænkt mig som saa: De meddeler mig nu deres Tanker, førend vi spise Frokost, dernæst har jeg lovet min Datter at kjøre ud med hende i det prægtige Veir; har De lyst, sætter De Dem op i Vognen med os, og vi tage da hen og besee Jorden. Skkesandt, Claudia, det kan jo godt lade sig gjøre?"

"Ja, hvorfor ikke?" svarede hun. "Det er jo at forene det Nyttige med det Behagelige."

"Er det ogsaa Ret at begynde idag, hvor vi slap igaar?" sagde Jarlstad, henvendt mod den unge Dame, "De kjører ud for det smukke Veirs Skyld, Konsulen og jeg for at tjene Penge."

"Men er jeg da ikke ogsaa en lille Part i Sagen," svarede hun med et ironisk Smil, "den angaaer jo min Faders Interesse?"

Nu udviklede han sin Plan med al den Begeistring, han selv følte for den, viste Konsulen sine Beregninger og Overslag, Arbeidet fortsagt, og den Fordeel,

han ventede af det. Graa lyttede til med levende Opmærksomhed, roste Alt og fandt Alt fortrinligt. Snu og beregnende som han var, indsaae han snart, at Planen var heldig lagt og efter al Sandsynlighed maatte bære gode Frugter.

Claudia lyttede ogsaa og sendte af og til et dvælende Blik hen til Bordet, hvor han sad bøiet over sine Papirer; hos hende fandt naturligviis hverken Tallene eller Beregningerne den ringeste Deeltagelse, det var det klare Lys i hans Dine, den altid milde, halvdæmpede Røst, det var hans Smil, hun lagde Mærke til. Naar han da ved en pludselig Bevægelse hævede sit Hoved og saae over til hende, og deres Dine mødtes, sænkede hun hurtigt og frygtfuld sine, rødmede, som om hun havde begaaet noget Urigtigt, og under denne Frygt, denne idelige Vexlen af Tanker og Forestillinger hvilede der et Udtryk over hendes Ansigt, forklaret og herligt, en Lykke og Tilfredshed med Alt, som hun ikke før havde kjendt; thi det er Kjærlighedens Natur, at den, ved at hæve os selv, tillige kaster sit Sollys over Alt, hvad der omgiver os.

Efter Frokosten steg de tilbogns, Claudia omhyggelig indspøbt i en mørkebrun Fløiels Kofte, foret med graaligt Egernsfind. Solen skinne, det var en af disse første, friske Foraarsdage hos os, som tage sig bedst ud indenfor Vinduerne af et varmt Værelse.

Tante Jacobine fulgte Claudia ned til Vognen, spøjte et Tæppe om hendes Fødder og slog Solstjærmen op for hende.

„Mangler Du nu Intet, mit søde Barn?“ udbød den gamle Dame med ængstelig Omhu. „Ikke din Muffe? Skal jeg gaa op og hente den? Ikke et lille Tørklæde om din Hals? Ikke en Fodpose? Det er rigtig saa raat idag, og man maa være forsigtig i den Foraarsluft. Lad ham endelig vende om, saasnart Du finder det for koldt.“

„Men Du glemmer jo, lille Tante, at vi ikke have en Vistour for. Forretningerne fremfor Alt, ikke sandt, Hr. Jarlstad! Det er Hovedsagen.“

„Jeg mener, ikke Hovedsagen,“ svarede han, „men Midlet til at naae den.“

De fjorte. Konsulen og Jarlstad sad paa For- sædet og fortsatte den begyndte Samtale. Claudia laa tilbagelænet i Bognen foran dem. Hun saae ud fra Tjedrene, Fløilet og Forværet, der omgav hendes blege Ansigt, som en lille Fugl seer ud fra sin Rede. Af og til kom en Haand frem, spæd og fiin som et Barns og indhyllet i en lysebrun Handske, hun drog sin Kofte tættere sammen, sank dybere tilbage i Bognen og sad og lyttede som før.

Det gik med Grunden som med Planerne, Konsul Graa fandt den fortræffelig. Egnen sund, Udsigten fortrinlig, Vandafledningen let at tilveiebringe, Alt havde hans fuldstændige Bifald.

„Nu veed jeg, hvad jeg vil,“ udbød Claudia midt under denne Samtale. „Hvergang Hr. Jarlstad besøger os, vil jeg være tilstede og sidde og lytte til og lade mig belære af hans Indsigt og Kløgt, saa vil

jeg kjøbe mig en stor Skov og bygge mig et Hus, ikke en fattigbolig, som kan udleies til smaa Familier for en billig Pris, et smukt lille Slot skal det være, med Taarne paa Siderne, Altaner under Vinduerne og en Pergola, som jeg vil opfylde med de deiligste Blomster og Fugle. Der skal være en stor Have til Slottet, med Drivhuse, skyggefulde Gange, Fiskeparker og Broer. Der vil jeg bo og gjøre Selskab og Vystoure om Sommeren, Baller om Vinteren, for alle mine Veninder."

"Er det deres Begreb om Lykke?" spurgte han med et yderst alvorligt Ansigt.

"Mit Begreb om Lykke har hidtil hverken fæstet Bo i et Slot eller i en Hytte," svarede hun smilende, "men hvis jeg havde Valget, troer jeg rigtignok, jeg vilde foretrække Slottet. Mener De ikke ogsaa?"

"Slot eller Hytte, jeg troer ikke, det beroer derpaa, naar man blot fører sine Husguder med sig. Jeg eier en lille Gaardovre i Thyland, midt paa Allheden, uden Taarne og Altaner, Naturen har dannet et Vandhul udenfor den istedetfor Fiskepark, og dog vilde jeg være meget tilfreds med at kunne bo der, hvis Stedet forresten gjemte de øvrige Betingelser for min Lykke. — De smiler! — De er ikke af samme Mening?"

"Jeg overveier, hvad man skulde tage sig for i Thyland ved det lille Vandhul," sagde hun. "Jeg kjender ikke Allheden, jeg har aldrig været længere udenlands end paa Kullen, og der var der ikke videre

morsomt; men i Sylland har jeg forestillet mig, at der maatte være gyseligt kjedeligt. Er Alheden ikke en Drk med noget Lyng paa, et Bildnis, et Dde, hvor Damerne gaa med mørke Uldstrømper og Herrerne med blottede Fodder? Er der Musikkforening, er der Conditiorier, Bal, er der Theater i Sylland? Eller hvorfor stræber Alt hos os hen til et Selskabsliv, hvis Ensomheden skulde være at foretrække?"

„Kan De ikke nok forstaa, at Frokenen sidder og gjør sig lystig over os begge To?" udbrod Graa. „Det kjeder hende, at vi tale om Fattigboliger og Mursteen og Kalmartømmer."

„Aldeles ikke," svarede Claudia, „især siden jeg antager, at der nu er sagt Alt, hvad der lader sig sige om dette interessante Thema. Nu kjøre vi til Skoven, ikke sandt? Der skal jeg vise Dem den Grund, som jeg holder af."

Konsulen gav sit Bifald.

„Til Skoven, Jacob," vedblev Claudia og berørte Rudskens Skulder med Spidsen af sin Solstjærm. „Du kjender de Steder, hvor jeg pleier at holde, men hurtig, hurtig! Jeg begynder at fryse, og nu gaaer Solen snart ned."

Rudskens kjørte til, Claudia smilede, Jarlstad og Konsulen vare lidt efter igjen fordybede i Beregninger over de nye Bygninger.

„Hvorledes har De nu tænkt Dem Fællesskabet imellem os?" spurgte Graa i Samtalens Løb.

„Jeg antager, at vi dele Indtægten," var Jarlstads

Svar. „Jeg lægger Arbeidet til, De Pengene, de Ene gaaer op imod det Andet.“

„Ja, vi dele,“ gjentog Graa, „det har jeg ogsaa tænkt mig, men ikke som De mener, i to Halvparter, tvertimod, De tager de to Trediedele, jeg den ene, saaledes skal det være. Ja, det nytter ikke, at De kommer med Indvendinger; i alt Øvrigt fører De Kommando, i dette ene Punkt vil jeg mintro raade. Jeg søgte en Leilighed til at sætte mine Penge i Virksomhed, men ikke til at berige mig ved Andres Arbeide. Det bliver, som jeg har sagt, og jeg vil skrive Kontrakten.“

Idt efter kjørte de ind igjennem Hegnet ved Charlottenlund, Vognen holdt. Idet Karlstad hjalp Claudia ned, sagde hun:

„Til Gjengjæld for den Taalmodighed, hvormed jeg har hørt paa Dem, skal De nu hjælpe mig med at plukke Blomster, Anemoner, Snekløkker, Tusindfryd og især det smukkeste Grønt, De kan finde; jeg vil have en stor Bouquet med hjem, som kan fylde alle mine Blomsterkaaler.“

Solen skinnede, Fuglene sang, Myggene summede, Alt var Friskhed, Liv og Smil, som naar et Barn vaagner om Morgenens. Claudia jublede. Hun fandt de smukkeste Blomster, de første Violer, og naar hun saa en Rhyngede inde mellem Buskene, som hun nødvendig maatte have, blev Karlstad sendt efter dem, thi Græsset var for fugtigt for hendes tynde Gedeskindstøvler. Konsulen var vant til Sligt, havde tændt sig en Cigar og fulgte alle Claudias Bevægelser, smilende,

som en lykkelig Fader smiler. Jarlstad adlød hende blindt, lod sig sende ind i Dykningen, op paa Diget, over paa den anden Side af Grøften, der stod ogsaa en Klynge, som hun nødvendig maatte have. Der var noget i høi Grad Fristende i hendes Blik, noget Uimodstaeligt i hendes Stemme, det vidste hun, det forstod hun at benytte.

Da de kom hjem, gif Jarlstad op med, for at hente sine Papirer. Konsul Graa rakte ham Haanden og sagde:

„See nu ere vi enige om Alt, antager jeg, og De kan begynde paa at fuldføre deres Planer imorgen, om De vil. Besøg mig flittig, daglig, det er i Forretningernes Navn, at jeg beder Dem derom. Herinde gjøre vi jo Penge.“

„Og herinde gjøre vi Musik,“ sagde Claudia, „men vi fortjene ikke Penge. Nu kan De vælge, hvad De synes bedst om.“

„Jeg lever for det Sidste,“ sagde Jarlstad, „men jeg lever af det Første.“

V.

Vi bygge.

Det halve Aar som fulgte efter denne Formiddag var rigt paa Indhold og Betydning for Jarlstad, men vilde kun have liden Interesse for Læseren. Jorden blev kjøbt, Gaden lagt, Pladsen til Bygningerne afstakken. Konsul Graa var hver Dag tilstede, talte med om Alt og begreb Intet af Alt. Han saae en Masse Granit, Mursteen og Tømmer sammenhobe sig paa Pladsen, Stilladser og Jordbunker, Brønde og Grøfter, men der var Plan og Methode i dette Kaos, de forvirrede Masser ordnede sig, den ene Bygning reiste sig ved den andens Side. Han saae Jarlstad i uafbrudt Bestæftigelse lede og styre Alt og beundrede den Ro og Sikkerhed, hvormed han forstod at overvinde enhver Vanskelighed.

„Der er ikke saadant et Menneske til i hele Verden,“ forsikrede han Claudia, naar han kom hjem. „Og saa mærker man aldrig, at han er der. Han gaaer omkring som et Spøgelse imellem dem, hvisker et Ord hist, et Ord her, saa lystre de ham paa en Pris. Han er som født til Formand for et Rådhus.“

„Pakhusforvalter,“ sagde Claudia med en ubeskrivelig Foragt.

„Pakhusforvalter,“ gjentog Graa, „det var i en Kjælder og et Pakhus, at Du blev født og jeg blev til en rig Mand.“

Da Efteraaret kom, var Grunden bebygget og Bygningerne enten solgte eller bortleiede til en Pris, som langt oversteg Graas Forventninger.

I disse sex Maaneder havde Jarlstad næsten været en stadig Gæst i Konsulens Hus. Var det Forretninger, Bane eller Tilboielighed, som havde ført ham derhen? Havde dette Tidsrum bragt ham nærmere til Claudia? Det er ikke let at bestemme. I hans Udfærd syntes Intet forandret, han vedblev at være stille og alvorlig som før. Derimod havde han indviet dem i flere af sine Forhold, det være sagt til Ære for Konsulens behændige Fritten. Claudia vidste, at Jarlstad havde en Moder, som boedeovre paa den omtalte Gaard i Byland, at denne Moder lod til at være det egentlige Princip for alle hans Handlinger. Det var hende, han saa op til under Arbeidet, hendes Rod han vilde forbedre med det. Medens han talte om hende, og Claudia forstod saa godt at bringe ham dertil, funklede hans Dine, hans Røst blev mere blød og inderlig. Hun sad og lyttede foroverbøiet med den dybeste Interesse præget i ethvert Træk; hun fandt ham aldrig snukkere end i disse Dieblkke.

„Og hun har opdraget Dem,“ sagde hun, „ingenfinde nægtet Dem Noget, sagt Ja til Alt, hvad De

fandt paa? Det forstaaer jeg saa godt; saaledes bør alle elskværdige Forældre bære sig ad. Det maa være en herlig Dame, deres Moder; jeg vilde bestemt komme til at holde meget af hende."

Der var altsaa gaaet sex Maaneder bort, tilshyneladende uden nogensomhelst Begivenhed eller ydre Handling mellem de To, og dog dulgte dette daglige Samliv, ligesom de dybe Bjergsoer, et bevæget Indre under en rolig Overflade.

Konsulen havde tilbragt den sidste Deel af Sommeren ude paa sit Landsted, der var blevet indrettet saa godt, som Omstændighederne tillode. En Aften sad Carlstad ved Vinduet i Dagligstuen paa Claudias sædvanlige Plads. Hun sad henne ved Instrumentet og havde nylig spillet et af Konsulens Indlingsstykker, dem han lyttede til med en Interesse, som i Reglen fandt sin Slutning i en dyb og rolig Søvn. Inde i det næste Værelse gik Tante Jacobine og raslede med Knive og Skeer, medens hun dækkede Middagsbordet. Tjeneren bragte Lys. Lampens dæmpede Skin smeltede sammen med Maanelyset, som bleg og blaaligt faldt ind over Blomsterne, hvormed Claudia bestandig fyldte sine Vinduer. Ude fra Haven trængte en svag Duft af Levkoier og Reseda ind i Værelset. Saae man igjennem Vinduet, mødte Diet en vid Græsplads, paa Siderne omgivet af Pyramidepopler, der i denne Afstand og Aftenlumringen toge sig ud som en Række bevogtende Kamper. Lovet skjælvede paa de fine Stilke, Maanens fosforagtige Lys brødes i Dugdraaberne paa

Græsset. Rænger tilbage bredte Taagen sig over de høstede Marker, enkelte Strofer af en Sang lode i det Fjerne, af og til rullede en Vogn henad Veien, og en Rænkeshund gjøede i et af de nærmeste Steder, det var det Eneste, der afbrød den dybe Fred og Stilhed, hvori Alt hvilede.

Claudia havde endt sit Spil, hun vendte sig om mod de to Tilhørere. Konsulen laa tilbagelænet i Gynge stolen med Hænderne foldede over Hunden paa hans Skjød. Jarlstad saae ud af det aabne Vindue, han syntes ikke at lægge Mærke til hende, og hun vovede ikke at tale. Under denne Stilhed, hvori Naturens Alvor, dens Bemod og Fred synes at sænke sig ned i vort Hjerte, blomstrer Tanken mægtig og stor.

Der forløb en Tid saaledes. Claudia reiste sig og gik hen til ham, lydløs og dvælende, han hørte det ikke. „Hvad fattes Dem?“ sagde hun med denne inderlige og bløde Stemme, som røbede hendes hele Deltagelse, „De er saa alvorlig i aften. Deres Moder er da ikke syg? Hvorfor sidder De saa tavst og stille? Betro Dem til mig.“

„Jeg feiler Intet,“ svarede han, idet han lod sin Haand glide hen over Panden, som om han vilde forjage alle de Tanker, der husedes indenfor.

„So vist!“ vedblev hun, „De er forstemt. Fortæl mig Aarsagen. — De betænker Dem, jeg maa altsaa forekomme Dem meget egenkjerlig, siden de ikke troer mig istand til at fatte Andres Sorg. Jeg spiller for Dem, og De hører det ikke, hvorfor er De da saa uopmærksom mod mig i aften?“

„Jeg er ikke uopmærksom i den Betydning, De mener, thi jeg sad og tænkte paa Dem. — Jeg holder af Dem,“ vedblev han med Røst, der skjælvede, og med en Røst, der lød saa frygtsom og bange, at den næppe syntes at naa hendes Øre. — „Jeg har holdt af Dem, jeg troer ligesaa den første Dag vi mødtes, mere end jeg holder af min Moder,“ foiede han til og tav, som om der efter dette ikke lod sig sige Mere.

„Jeg veed det nok,“ svarede hun med Dine, der straaledede af usigelig Kykke, „De har ikke kunnet dølge det, men gjør det Dem saa bedrøvet?“

„Ja, naar jeg frygter for, ikke at kunne være det for Dem, som jeg gjerne vilde. Jeg har sagt det til deres Fader,“ vedblev han lidt efter, da hun ikke svarede.

„Hvorfor?“

„Fordi jeg vilde have truffet mig tilbage, hvis han misbilligede denne Følelse.“

„Kunde De da det?“ spurgte hun og lagde sin Haand paa hans Skulder.

„Al! her var jo ikke Tale om mig, jeg vilde kun fritage Dem for enhver Kamp mellem mine Ønsker og hans. — Jeg har kun meget Lidt at byde Dem, — mit Liv vil gaa hen i Arbejde for at erhverve det Nødvendige, det vil blive en saare beskeden Stilling. Derpaa var det, jeg sad og tænkte nyhlig.“

„Min kjæreste Ven,“ svarede hun, „det er ikke det Børste; men i det Liv, jeg hidtil har ført, er jeg bleven forvænt, forkjælet til det Utrolige. Er jeg og=

saa Den, De troer, og vil De finde det hos mig, som De søger? Det er det, der gjør mig bange. — — Ved mig! Hjælp mig!" vedblev hun og sluttede begge sine smaa Hænder sammen om hans og bøiede sig ned foran ham i en halvtknælende Stilling; „bær over med mig, naar jeg feiler, saa vil jeg gjøre Alt, hvad jeg kan, for at blive, som De ønsker; jeg vil være Dem en trofast og hengiven Hustru."

Hun hviskede denne Bøn til ham med en Stemme, saa ydmyg rørende, at den trængte til det inderste Dyb af hans Hjerte. Aldrig havde hendes Dine forekommet ham saa smukke, saa straalende, saa blide.

„Hvad er det, de To sidde der og hviske om?" spurgte i dette Dieblig Graa, som vaagnede, idet Hunden gled ned fra hans Skjød. Forbavset over den dybe Stilhed saae han sig om til alle Sider, for han fik Die paa dem.

Claudia holdt Barlsts Haand i sin, idet hun reiste sig op og gik hen til Faderen.

„Det er rigtig smukt," sagde hun, „at min egen Fader gaaer og bærer paa en Hemmelighed, der angaaer mig saa nøie, uden at turde betro mig den."

„Naa, har han nu sagt det?" htrede Konsulen smilende, „det kunde være skeet for længe siden. Han forbød mig at tale derom. Hvad har Du svaret?"

„At siden Du ikke har større Tillid til mig, vil jeg forlade Dig og see, om jeg kan erhverve mig hans."

„Gud velsigne Jer, Børn!" udbrød Graa, idet han pludselig slog over i en yderst komisk Betoning

af Pathos. „Vorherre lade det blive til eders Lykke. Hvad der er skeet iasten, har længe været mit kjæreste Dnske. — Naar De faaer hende, Jarlstad, har jeg givet Dem det Bedste og Dyrebareste jeg eier. Vær god imod hende; at hun vil gjøre Dem lykkelig, er jeg overbeviist om. Det er et godt og herligt Barn. Jeg burde ikke sige det som Fader, men jeg siger det alligevel. Foruden det, at hun er det Nydeligste og det Undigste, jeg kjender, saa har hun i al sin Levetid ikke voldet mig en Minuts Sorg; jeg veed ikke en eneste Feil hos hende, og havde hun haft nogen, kan De tro, jeg nok skulde have fundet den, for jeg seer med to skarpe Dine. — Men siden I nu have taget eders Bestemmelse, vil jeg sœie een til, og den skal mintro staa fast. Jeg holder ikke af lange Trolovelser; I vide, at jeg er en resolut Mand. Har man fattet en Plan, saa udfører man den; ingen unødvendig Betænkning, og hvad er Trolovelse andet end en Betænkningstid? Om en Maaned skal Brylluppet staa.“

Jarlstad vilde svare, men Claudia lagde sit Hoved op imod hans Skulder og hvæskede:

„Lad ham have sin Villie iasten, imorgen leder jeg den dog, som jeg vil, — som Du vil!“ rettede hun sig.

Konsul Graa reiste sig op fra Stolen og udbrod: „Kom hen til mig Svigersøn, omfavn mig, kys mig! De er en Mand efter mit Hoved.“

Jarlstad maatte adlyde, der var ikke Andet for. I dette Dieblis luskede Tante Jacobine Floidorene op og sagde, at Middagsmaden ventede.

„Kom herhen, Søster!“ udbød Konsulen høitideligt, „ønsst mine to Børn tillykke, de have trolovet sig iaften, og jeg har givet dem min Velsignelse.“

Tante Jacobine slog Hænderne sammen med et lille passende Udraab af Overraskelse, Taarerne kom frem i hendes Øine, medens hun rakte begge sine Hænder hen mod Jarlstad.

„Jeg vil ønske Dem tillykke,“ sagde hun bevæget, „og det af mit inderste Hjerte, thi De faaer rigtignok en uvurdeerlig Skat i Claudia. Hun har ikke været os til Nytte her i Huset, som en af mine Veninder forleden sagde, men hver Dag har hun været os til Fornøielse og stor Velsignelse. Hvorledes det vil gaa os, som miste hende, det begriber jeg ikke.“ Derefter begyndte Tante at hulke og skjulte Ansigtet i sit hvide, nysstrøgne Kommetørklæde.

Konsulen lod bringe to Flasker Champagne op til Bordet. „Jeg har saamænd gjemt denne Vin i tre og tyve Aar,“ bemærkede han med en Betoning, der paa- bød Opmærksomhed. „Jeg købte den fra det store, russiske Vinieskib, som strandede udenfor Kronborg.“ Dermed fyldte han Glassene, reiste sig og udbragte en ny Lyk- ønskning eller rettere sagt, holdt en ny Lovtale over Claudia. Da Skaalen var drucken, fyldte han Glassene paany, bestandig staaende, og udbød derefter:

„Siig mig nu, Jens Casper Gylding Jarlstad, hvorfor har De bestandig søgt at dølge den Titel og Rang som knytter sig til deres Navn? — Hvorfor kalder De Dem ikke Baron, siden De dog engang er det?“

Dette Spørgsmaal gjorde en umaadelig Virkning iblandt de Tilstedeværende. Alles Blikke hvilede paa Jarlstad. Han smilede, saa op paa Graa og svarede:

„Hvis jeg var rig og kunde leve efter min Stand, vilde jeg have nævnet den, nu er jeg derimod ikke rig, mit Baroni er en lille Bondegaardovre i Thyland, jeg søger mit Udkomme ved at være Civilingenieur, lægge Drainrør, lave Bygninger, Vandafledninger for Folk, derfor kalder jeg mig ikke Baron.“

„Ja, jeg spørger kun,“ vedblev Konsulen. „Jeg er vist den Mand, der sætter saa liden Pris paa Titler og Rang som Nogen, hvad er det Hele Andet end Glitterværk og Forsængelighed? men en altfor vidtdreven Beskedenhed kan ogsaa være en Art Forsængelighed, Modsatningerne berøre hinanden, og De maa virkelig tillade mig, at jeg føier Baron foran deres Navn, naar jeg imorgen gaaer op til Ferslev og bestiller deres og Claudias Bisittort. — Navnet Gylding er mig forresten velbekjendt,“ vedblev han, uden at give Jarlstad Tid til Svar, „en af mine Forfædre, jeg veed min Tro ikke, om han ogsaa skulde have haft deres Mani for at dølge sin Stand, maaske var han Adelsmand, maaske var han det ikke, men han hed Henning Graabuk, en vældig Skytte var han, det er afgjort, og skal have spillet en vigtig Rolle i Forbindelse med Slægten Gylding under en af vore forrige Konger. Senere blev Graabuk til Graa, mit Navn er blevet kortere, Deres forlænget.“

„Min Familie har ikke efterladt noget skriftligt

Bidnesbyrd om sig," svarede Jarlstad, „jeg veed blot, at en af mine Forfædre, en livslysten Person, efterat have solgt, hvad han eiede i Danmark, drog over til Skaane, giftede sig ind i en svensk Familie, optog dens Navn Jarlstad i Forbindelse med sit eget, og blev senere gjort til Baron under dette Navn. Det er Alt."

„Ja, og siden Baronen har Førstefødselsret fremfor Ingenieur, saa sætte vi ham paa Visittkortet. Er det ikke ogsaa deres Ønske?"

„Nei," svarede han, „det er ikke mit Ønske, men jeg bøier mig for deres."

Om Aftenen, da Jarlstad var taget bort, kom Tante Jacobine hen til Claudia, udbredte sine Arme mod hende og trykkede hende til sit Bryst, idet hun henrykt og begejstret udbød:

„Baronesse! — Du Baronesse! ja, det kunde da rigtignok ikke være mindre. Det er det, jeg altid har sagt om Claudia, hun er en født Adelsdame i Sprog, i Væsen, i sin hele Maade at være paa."

„Baronesse!" gjentog Konsulen med et triumferende Smil, idet Claudia vandrede fra Tantens Arme over i hans. „Kan Du nu forstaa, hvad jeg meente med at faae ham i vort Hus?" hviskede han i hendes Øren. „Jeg vidste, hvem han var, fra den første Dag, han kom her. At han vilde synes om Dig, var en Selvfølge. Har jeg ikke baaret mig ret fiffigt ad i den Sag?"

Claudia svarede med Genstavelsesord paa enhver Tiltale. Hvad skulde hun desuden svare? — Stakkels

Barn! Burde hun ikke tro paa disse Fortællinger, som hun havde hørt paa i toogtyve Aar, hvorledes skulde hendes Fader og Tante kunne vilde skuffe hende? Alt, hvad der var hendet i aften, forekom hende som en Drøm; hun var trolovet med ham, der hverken havde bragt hende saamegen Skyldest eller Opmærksomhed, som hun var vant til at modtage af alle Andre, medens hans Røst, hans Blik, blot Lyden af hans Gang, allerede længe havde bragt hendes Hjerte til at banke. Hvorledes lader dette sig forklare? Nu turde hun tilstaa det, hun elskede ham, havde i de sidste sex Maanedes kun levet med Tanken paa ham, hun tilbød ham med al den Underlighed, de sunde Dage havde forberedt hos hende, med al den Æhr, der boer i en ung Piges Hjerte. Efterat han først engang havde vundet denne Plads hos hende, kunde det heller ikke være Andet; han var bleven det levende Billede af alle hendes orkesløse Dages Haab; Fortiden var et Løfte, det nuværende Dieblis Opfyldelsen, hun kjendte Verden af Romaner, havde lært Kjærlighed af Romeo og Julie, saae i Egteskabet kun en fortsat Tilbedelse, endnu mere glødende end den, hun hidtil havde modtaget i Hjemmet. Alle disse Drømme og Forventninger, hvori hun ligesom igjennem et Vindue stirrede ud paa Fremtiden, kom han nu for at virkeliggjøre.

Mod dette hurtige Giftermaal havde hun heller ikke noget at indvende. Der hviler paa Bunden af enhver Kvindes Hjerte en vis Trang til at knytte sig

til Manden, og den stiger med Aarene. Er det en forfængelig Frygt for at være bleven veiet og fundet for let paa Livets Marked? Er det en Trang til at dele de Skatte af Omhed og Hengivenhed, hun eier, til at spille Forskynets Rolle for en Anden? Er det en Havn, hun søger, efter en stormfuld Fortid, eller en Nøgle til den gyldne Port for en Fortids glødende Drømme? Det er ikke let at bestemme. Trangen er der.

Næste Dag havde Konsulen travlt; han tog til Byen, gik i Klubben og fortalte aldeles tilfældig i Samtalens Løb, at hans Datter igaar havde trolovet sig med Baron Gylding Jarlstad. „De har vel hørt denne bekjendte, adelige Familie nævne; man finder den næsten paa hvert andet Blad af Sveriges Historie.“ Fra Klubben gik han til Ferslev og bestilte det omtalte Visitkort med Baronens og Claudias Navne; det blev omdeelt til alle mulige Venner og Bekjendte.

Nogle Dage senere var der stort Selskab ude paa Landstedet, ved hvilken Leilighed Champagnen fra det russiske Linieskib atter saae Dagens Lys. Baron blev forestillet for Alle, Baronens Skaal blev druffet; Tjenerne havde faaet den strengeste Befaling til kun at kalde ham saaledes. Det var, som om man stræbte efter at erstatte Jarlstad Savnet af den Rang, han saalænge havde levet foruden; fra nu af klang den uafbrudt for hans Øren.

„Det vil jeg sige Dig,“ udbrod Konsulen, den første Dag Claudia efter Trolovelsen kjørte til Byen for at gjøre Indkjøb, „jeg har den Tillid til Dig,

at Du i Valget af Stoffer bestandig tager Hensyn til din fremtidige Stilling. Det er ikke Madam Jarlstad, ligesom din salig Moder var Madam Graa, det er Baronesse Gylding Jarlstad, Du har at soutenere. — Glem ikke det, mit søde Barn! Adel forpligter."

"Det er en lykkelig Brud, jeg husker paa," svarede Claudia, idet hun strakte sin Haand hen mod Faderen, for at han skulde kysse den, „en lykkelig Brud, og det veier mere end Topper paa Hestene og en Hieroglyph paa Bogndøren."

Men Claudia tænkte alligevel paa Baronessen.

I de følgende Dage kom der Besøg og Hyksninger allevegne fra, og da denne Storm havde lagt sig, maatte Jarlstad og Claudia kjøre om i Konsulens nye Bogn og aflægge deres Besøg, Jarlstad yderst tarvelig klædt, Claudia i en seeagtig Pragt, der klædte hende fortryllende og vakte alle Veninders Skynshye.

Hvad Gjomsfruer og Modehandlerinder maatte lide i den Tid, det staaer optegnet i deres Kronike, med Farver saa mørke som Jødernes Trælleliv i Egypten, de fik det blot bedre betalt. Der var kun en Maaned tilbage. Konsulen holdt strengt paa sit Ord, det vidste Enhver, som kjendte ham.

En Dag var Claudia gaaet i Boutikerne for at gjøre Indkjøb; hun havde uindskrænket Myndighed og en bestandig fyldt Pung i denne Retning. Midt i den ivrigste Undersøgelse af en uhyre Bunke Siletøi, kom en Veninde hen til hende, greb hendes Haand og drog hende hen paa en Tabouret ved Vinduet.

„Det var da godt, jeg engang mødte Dig, min sødeste Claudia,“ udbrod Damen, „jeg har været hjemme hos Dig to Gange, Du er altid ude. Naa saa Du er bleven forlovet; jeg kjender ham, et rart Ansigt, en hyggelig Holdning, nogle kjønne Dine, hans Pande kunde nok taale at være lidt høiere. Fortæl mig nu, hvordan det er gaaet til, — aa Snak! Du skal ved Gud skrifte, I de sidste sex Maaneder har jeg næsten ikke seet Dig, Du holdt Dig indmuret, der maatte jo arbeides, hvad, ja det er der ved Gud ingen Skam i, naar det blot slaaer an, ellers er det ghfeligt slaut, — som Fette Richter, Du! hun er ofte nær ved og dog altid langt fra. Og om en Maaned skal Du have Bryllup, — men Du gode Gud! hvad skal det betyde? Forleden Aften talte de om Dig hos Bakker, Du veed nok, den lille Grosferer med Toppen paa Næsen. Saa er der En, som begynder at efterligne Rosenkilde i „Den Stundesløse“, og dikterer Brevet: „Der maa iles dermed for visse Aarsagers Skyld.“ — Er det ikke nedrigt? men Du kan tro, han døde ikke i Synden. — Hvordan er han ellers, han seer altid saa alvorlig ud, er han morsom, er han fhyrig?“

„Jeg er lykkelig,“ svarede Claudia paa denne Syndflod af Spørgsmaal.

„Ja det siger man altid i de første fjorten Dage, det kjende vi nok. Kom, lad os gaa op og spise en Kage hos Ottos og fortæl mig saa lidt om, hvordan Du har bestemt at indrette Dig, for Du raader jo derfor. Det skal da være Noget i den store Stil,

noget Uørt, — Baronesse! — Du har jo Raad dertil."

De gik til Otto, imidlertid sagde Claudia:

"Hvorledes vi skulde indrette os, som Du siger, vil jeg overlade til Barlsted. Jeg tænker mig, han vælger en smuk Egn i Nærheden af Kjøbenhavn og bygger os der en bekvem Bolig, han forstaaer det jo saa udmærket, et Hus, hvori man kan see sine Venner og Bekjendte hos sig, for jeg kan ikke undvære Eder, selv om det kun var for at gjøre Eder til Vidner om min Lykke."

"Det kan jeg lide Dig for. Lad os sætte os herind i den lille Stue, saa kunne vi see, hvem der gaaer forbi med det Samme. Hvad saa videre?"

"Ja, hvad saa videre, Du Plageaand! Allersørst ville vi reise og blive nogle Aar borte, om Sommeren ved Badestederne, om Vinteren i Nizza; det glæder jeg mig ogsaa til. Jeg vil see mig om, jeg vil fylde min Sjæl med Indtryk af det Skjønne og Vidunderlige, jeg hidtil kun kjender af Bøger."

"Det gjør Du Ret i, min Unge! Naturen er ved Gud yndig, det har jeg altid sagt; bare jeg kunde faae min Gamle derhjemme til at gaa noget mere ud; ikke engang i Tivoli kunne vi komme. Men hvad siger din Fader til at miste Dig saalænge?"

"Han mister mig ikke; jeg haaber, at han reiser med os. Det har i mange Aar ogsaa været hans Ønske at komme lidt ud."

"Sødeste Claudia, lad være at slæbe din Fader

med Eder! Du vil fortryde det. Du begriber ikke, hvad det er for en Plage at have disse gamle Mandfolk med sig. Saa er Det ikke godt nok, og saa skulde Det være anderledes, saa har man givet orf meget ud der, og saa skal der spares her, saa duer Vinen ikke, og saa strides man om Drifkepenge; Enhver vil følge sit Hoved, de bringe deres Prosa ind i eders Lykke, de slukke enhver Gnist af Poesi for Eder, og Poesi skal der ved Gud til, det er der ingen Snak om. Claudia, følg mit Raad og tag ikke din Fader med! — Skulle vi have en Flødebolle endnu, Du? — Naar I saa komme hjem igjen, gjør Du vel Selfaber for os, Baller, et Kostumebal, Claudia, der er ikke noget Morfommere til i Verden. Og din Baron, han vil Alt, hvad Du vil, naturligtviis, han ligger for dine Fødder hele Dagen; men tag ham itide, mit Barn, det raader jeg Dig til, begynd strax med at dressere ham til det, han siden skal være, Du kjender ikke de Mandfolk, slapper man Tøilen, benytte de sig deraf. Her har det vel ikke saa stor Fare, siden han er nødt til at lystre Dig?"

„Hvorfor mener Du?"

„Du bringer jo Pengene. Forleden Dag kommer jeg ind til Holm paa Østergade, ham med den kjønne Svend; der sidder den føre Grevinde fra Skovshoved og breder sig paa en Tabouret midt for Disken. „Har de hørt, at den unge Zarlstad gifter sig?" siger hun til en Dame, der stod hos hende. — „Gifter sig!" gjentager den Anden, „med hvem?" — „Med en Million,

figer man." — „Og Medgiften?" — En forvænt Datter." — „Det er jo et daarligt Parti." — Det staaer jeg ved Siden af og hører paa, er det ikke rædsomt? — Jeg maa have en Flødebolle til; naar jeg er rigtig glad, skal jeg altid herop og spise Flødeboller."

„Din Grevinde tager dog feil, idetmindste i det ene Punkt," sagde Claudia, „thi hvad Penge angaaer, saa var der Tale derom hjemme forleden Aften. Zarlstad afflog at modtage Nogetsomhelst. Da Fader nævnede min Modreneavn, — er det ikke saaledes det hedder? — svarede han: Bliv ved at virke med den som hidtil, De forstaaer langt bedre at gjøre Penge frugtbare end jeg."

„Sagde han virkelig det?"

„Ja, det ved Gud han gjorde."

„Hvor det var affekteret! Ja de Mandfolk, de Mandfolk! Det er dog mageløst, saa udspikulerede de ere."

„Hvad mener Du?"

„Jeg mener Ingenting. Det er godt for Dig, mit Barn, at Du kan gaa med lukkede Dine; det var saamænd Synd at aabne dem. Nei, saa priser jeg ved Gud min Ritmester Wrenkrone! Han veed, hvad han vil; han piner Fader ud til det Yderste. Naar han lover ham en Khrads, siger han, saa skal jeg ogsaa have mig et Mulsæsel til at bære min Bagage, bare et lillebitte Mulsæsel. Det kalder han at holde den Gamle varm; han viser sig idetmindste, som han er."

„Hvad mener Du med dine Hentydninger, Charlotte.“

Charlotte gav sig til at nyste:

Men i det samme Katten saae
En Rotte og lod Musen gaa.

„Hvor Du er ondskabsfuld.“

„Søde Claudia! kan Du sige det? Nei, men jeg
kjender ved Gud Mandfolkene, det gjør Du ikke.“

„Vi saae paa en ny, smuk Bogn forleden,“ vedblev Claudia, „den var foret med det yndigste lysegule
Atlas; Fader vilde have givet os den, men det afværgede
Karlstad ogsaa, ikke engang en stakkels Ridehest
har han villet modtage, saa Du kan hilse din Grevinde
fra mig og sige, det kan gjerne være, han faaer en
forvænt Datter, men at han idetmindste ikke tager
Medgiften for Millionens Skyld.“

„Ja, bryd Dig bare aldrig derom, Du, hvem
troer vel saadan Noget? Ikke engang Den, som fortæller
det; man lader det blot gaa videre. Set vil
jeg raade Dig til, mit søde Barn! Bestil af Nytt og
lad Dig sy saameget, Du kan faae Lov til, man har
aldrig formeget. Var jeg i dit Sted, Claudia, min
Garderobe skulde blive som en Dronnings.“

„Men Karlstad sætter ikke stor Pris paa Pynt, er
det ikke kjedeligt, Du?“

„Gud veed, hvad han da sætter Pris paa? det
maa være et forunderlig Menneſke. Du maa opdrage
ham, Claudia, tage ham i Skole strax. Bevares!
Kloffen gaaer til fem, de Gamle sidde hjemme og

vente. Det er Glæden over din Lykke, som lader mig glemme Alt. Følg med et lille Stykke op ad Vimmelskæftet, maaske møde vi Nielsen, han gaaer altid fra Theatret paa denne Tid. Er Du hjemme paa Torsdag Aften, saa kommer jeg op og tager din Baron i Diesbyn. — Dressseer ham itide, Du, Farvel!" Dermed skiltes de.

Claudia var lykkelig eller troede at være det, hvilket da i Grunden kom ud paa Et. Ikke et eneste af Benindens Ord naaede til hendes Hjerte. Konsulen gik omkring med Seirherrens Triumf skreven i enhver Mine. Han besad to af Cæsars Egenskaber og gav sin Datter den tredie, han kom, han saae og lod hende vinde. Claudia slængede sine Arme om hans Hals, boiede sit Hoved ned mod hans Bryst og hviskede:

„Du er en kjærlig Fader, og Du skal være vel-signet for din Idee med at føre ham til os.“

„Du er altsaa lykkelig, mit Barn! Gjentag det for mig, jeg trænger ikke til at høre Andet.“

„Lykkelig!" gjentog hun med disse straalende Dine, der forud gjorde enhver Forsikring overflødig. „Dømselv, naar jeg siger Dig, at den Farsstad, jeg kjender nu, forekommer mig langt større, ædlere, herligere, end ham, jeg trolovede mig med hiin Aften. Det synger i mit Hjerte, jeg sover ind med Tak til Gud og Dig, jeg vaagner igjen med en Følelse, jeg kun kan sammenligne med den, jeg kjendte som Barn, naar det var Søndagmorgen, naar jeg var fri, naar det var Festsdag.“

„Han forekommer mig noget stille, lidt inde sluttet, lidt eensformig.“

„Sig ikke det. Naar jeg sidder ved hans Side, og han holder min Haand i begge sine, som om han frygtede for, at Nogen skulde tage den fra ham, da skulde Du høre disse dæmpede, hvissende Ord, som strømme fra hans Sjæl, da er det, som om Alt blev større, rigere omkring mig; han hæver mig i min egen Bevidsthed, da er det, som om han drog Forhængen tilside for et fremmed Land, hidtil ubegrebet af mig, hvori Alt er Sollys og Skjønhed; da føler jeg først ret, i hvilken Grad vi tilhøre hinanden, hvor aldeles vi ere skabte for hinanden, det er ikke Planer for Fremtiden, men Poesi, han hvisker i mit Øre, ikke Kjærlighed, men Tilbedelse.“

„Det er godt, som det er, mit Barn! jeg vidste det, da jeg valgte ham, din Fader er kun en jevn og og ganske almindelig Mand, — jo — o! jeg er, jeg har ikke lært nogen af disse nymodens Videnskaber, som man nutildags sætter saa stor Pris paa, men jeg har lært at kjende Menneskene og det tilbunds. Den skal rigtignok staa tidlig op, som vil skuffe Konsul Graa. Det kan Du stole paa.“

„Fatter Du nu,“ vedblev Claudia i denne indbyrdes Undervisning for Selvforgudelse, „hvorfør jeg bestandig tilforn maatte blive uberørt, naar Nogen nærmede sig til mig og tilbød mig Haand og Hjerte? — Du troede mig kold, jeg var det ogsaa, jeg savnede Sandhed, Dybde hos dem Alle, det var ikke mine Drømme, de

fandt Ord til, ikke mine Vængsler, der mødte deres. Jeg var som Bjerget i det arabiske Eventyr: Alverdens Raab og Magt forslog ikke til at aabne det. Det vedblev at være lukket, indtil Den kom, som kjendte det hemmelighedsfulde Ord, der løste det Bundne, han behøvede blot at hviske: „Sesam, luk Dig op!“ for ham oplod det sig i al sin Herlighed. — Jeg elsker ham! — Og det Tavse og Hemmelighedsfulde, Du synes at bebrejde ham, er kun en ny Skjønhed i mine Dine. Væg Mærke til den Magt og Fortryllelse, der ligger i det Ubekjendte, det Søgte og det Anede, er det ikke Kilden til alle store Vidensfaber? -- For mig ligger selv noget af Religionens Storhed deri. Han er desuden kun tavs og hemmelighedsfuld mod Andre, ikke mod mig. Der er noget Storslaaet i denne hans Ro og Sinds Egeværkt, noget Ridderligt, som passer saa lidt til vor Tid, i hans dybe Uvillie mod alt det Beregnede og Smaalige. Der er Støtte, der er Tryghed hos ham, og alle Kvinder trænge til denne Forvisning. — Jeg elsker ham.“

Saaledes var Claudias Høisang i et af disse Begjæringens lykkelige Diebliske, hvori Hjertet udvides, hvori man som Atlas troer at kunne bære Himlen paa sine Skuldre. Staffels Barn! Hvor var hun dog langt fra Sandheden! Hun holdt sig overbevist om, at hun elskede ham, hun elskede kun sig selv i det Lys og den Tilbedelse, han udbredte omkring hende. Hun bedømte Overfladen, hun havde aldrig begrebet Andet af Livet.

Tiden gik, der var kun nogle faa Dage tilbage af den fastsatte Maaned. Claudia levede som i en Fæverden: hun opfyldte alle Værelser med sin Sang, frisk og jublende som Lærken en Foraarsmorgen; hun lod sig se et utroligt Forraad af nye Kjoler, Selskabsdragter og Baldragter. Graa fandt som altid enhver af hendes Ideer fortrinlige, skjøndt det var ham, der betalte dem.

„Find paa Noget!“ sagde hun en Aften til Carlstad, „bed mig om et Offer, lad mig dog ogsaa kunne gjøre Noget for Dig, at Du ikke bestandig skal være Den, der giver, jeg Den, der modtager.“

Carlstad smilede. „Vilde Du da opfylde min Bøn, hvis jeg nu virkelig havde Noget at bede Dig om?“

„Kan Du tvivle derom, min Ven! Jeg vilde være lykkelig derover, især hvis det var noget Stort, Noget, der virkelig kostede mig Overvindelse.“

„Nu vel! Jeg har en Bøn til Dig. Lad os opsætte den omtalte Udenlandsreise til næste Sommer. Jeg fører Dig da over til min Gaard i Sylland, til min Moder, hun længes efter Dig, hun vil blive glad over at see Dig, hun vil gjøre Dig Skilsmisshen fra din Fader mindre følelig. Vi ville tilbringe en Tid der i Ro og Stilhed, jeg har Noget at ordne, Forbedringer at udføre, Pligter fortsagt, som hvile paa mig.“

„O, er det ikke Andet?“ sagde Claudia, „naturligvis, det er afgjort, at vi reise til Sylland, der er vist ikke saa slemt, som jeg forestiller mig, idetmindste ikke naar Du følger med. Jeg glæder mig til at komme

paa Landet, jeg vil have godt deraf, jeg trænger til at samle mig, man spredes her i Kjøbenhavn i tusinde forskjellige Interesser, derovre vil jeg kun have en. Jeg føler saa vist, at jeg besidder flere gode Egenskaber end Du kjender; de ville udvikle sig der. Jeg vil over og kjæle for din Moder, leve sammen med hende og Dig alene, drikke frisk Mælk hver Morgen, det bliver jeg fed af, som Du saa godt kan lide. Paa Landet faaer man ogsaa hver Dag nykjærnet Smør til Frokost. Det skal blive herligt!"

Under disse Udbrud kom Konsulen ind i Bærelset. Claudia vedblev:

„Kjære Fader! Kom lidt herhen, sæt Dig ned og hør vel efter! Jeg er bleven enig med Zarlstad om noget Utroligt. Vi reise ikke udenlands strax efter Vielsen, som hidtil var bestemt."

„Reise vi ikke udenlands," udbød Graa, „hvad vil det sige?"

„Jeg vil først over til Bylland og hilse paa den gamle Baronesse, ja, det nytter ikke, Du sætter dit alvorlige Ansigt op, for nu vil jeg ogsaa have min Billie engang, jeg bøier mig ellers altid for din. Hvorfor jage saaledes afsted, spørge alle Menneſker mig, reise udenlands om Vinteren, hvad ligner det vel? Har Du hørt, at Nogen af vore Bekjendte reiser til Bjergene for at see paa Sneen?"

„Hvorlænge skulle vi da vente med at reise?"

„Til Foraaret, til Sommeren, naar Storkene kommer, saa skriver jeg til Dig, saa er Du færdig og reiser

over og henter os. Derovre i Sylland vil jeg søge at finde hos Jarlstads Moder det, jeg mister ved at være skilt fra min egen Fader."

Konsulen reiste sig op fra Stolen og gif nogle Gange frem og tilbage paa Gulvet.

"Ja, ja! Naar det ikke kan være anderledes, faaer jeg jo at finde mig deri. Jeg er ingen Tyran, ingen egenfjærlig Fader, der søger at sætte min Mening over Andres. Reis I med Gud, Børn! jiden det er dit Dnske, Claudia; jeg kjender Jarlstad for vel, til at han vilde overtale Dig til at reise til Sylland, hvis Du havde Noget derimod. Det kunde han vist ikke."

Jarlstad vedblev at tie.

"Hvad mig selv angaaer, saa nægter jeg ikke, at denne Tidende jo kommer noget uventet; det har i mange Aar været min Vhst, min kjæreste Tanke at reise udenlands, altid var der Noget ibeien: saa tillod min Tid det ikke, saa havde Claudia ingen Vhst. Jeg længtes efter at see Bjergene, gjorde jeg, efter Floderne og de skummende Vandfald. Fordi man tilbringer sit Liv i en Boutik, kan man gjerne have Sands for noget Hoiere og noget Edlere, for Poesi fortsagt, og jeg holder af Poesi, det veed Gud jeg gjør. Jeg mener ikke disse tvethdige Romaner, som man undseer sig for at stille op i sin Keol, eller disse syv Binds lange Historier, som fylte deres Helte ned i alle mulige Rædsler og Ulykker! jeg holder af, at de faae hinanden, som hos Andersen og ham, denne Peter Dickens, hvad det er, han hedder."

„Charles Dickens,“ rettede Claudia.

„Peter eller Charles, det kommer vel ud paa Et. Det er ikke Fornavnene, der gjøre os til det, vi ere. Med Hensyn til Reisen længes jeg efter at see nogle af disse hersens store og mægtige Naturfænomener, som jeg hidtil kun har kjendt af Læsning. Endnu mere længes jeg efter de store Byer, efter Paris og Lyon. I Paris vil jeg see paa, hvorledes de bære sig ad med at fabrikere disse dobbelte Batter, som vi her ikke kunne komme efter at lave; der lod sig gjøre uhyre Forretninger i den Retning. I Lyon vil jeg naturligvis see, hvorledes de væve deres bekjendte franske Shavler. Det er en Tilbøielighed, der er bleven gammel med mig; vi have siddet mangen Vinteraften og talt derom, jeg og Sulle. Jeg mener min salig Rone.“

„Det er altsaa afgjort,“ vedblev Claudia, „vi opsætte Udenlandsreisen til næste Sommer, og jeg tager over til Jylland og lader Baronesse Jarlstad kjæle for mig i Vinter.“

„Men Noget for Noget,“ tilføiede Graa. „Naar jeg giver efter i et Punkt, skal Baronnen mintro give efter i et andet.“

„Det er ikke mere end billigt,“ sagde Claudia.

„I hvilket mener De?“ spurgte Jarlstad.

„De skal tage imod de to Heste, vi talte om forleden; denne vedholdende Bægning mod Alt, hvad jeg gjør mig en Glæde af at byde Dem, grændser til Særhed, ikke sandt, Svigersøn?“

„Maa jeg selv vælge de to Heste?“

„Om De maa? Vælg de kostbareste, der findes udenfor Kjøbenhavns Porte, og De skal faae dem.“

„Jeg mente ikke af den Grund.“

„Jeg forstaaer Dem saa godt; imorgen vælger De Hestene, saa kjøre vi en Tour med dem og prøve dem iovermorgen. Dermed er den Historie ude.“

Næste Formiddag udbrod Konsulen i Forbavselse ved at see Jarlstads Valg af de omtalte Heste; det var to svære og klodsede Dyr, slet byggede, men kraftfulde og kun tjenlige for en Arbeidsvogn, medens Graa derimod havde ment to kostbare Paradeheste foran den Vogn, han havde i sinde at forære sin Datter paa hendes Bryllupsdag; men Jarlstad holdt paa sit Valg, og derved blev det.

Samme Morgen fik Claudia uhyre travlt, hun lod sig se sex Kammerdugs Forklæder, kantede med brede Kniplinger og to smaa, kofette Kommer paa Siderne.

„De maa endelig sørge for, at de blive færdige i betimelig Tid,“ paalagde hun Shjomfruen. „De ere hoist nødvendige for mig, naar jeg kommer over til Byland og skal være huslig.“

De sex Forklæder med deres ægte Kniplinger, udfyldte hele Claudias Begreb om Huslighed.

Om Formiddagen kaldte Konsulen hende ind til sig; hun skulde binde hans hvide Halstørklæde, en Forretning som paahvilede hende, og som hun udførte til en Fuldkommenhed, der daglig fremkaldte nye Lovtaler.

„Hvorledes synes Du saa om Hestene?“ spurgte hun.

„Han er egen i dette som i alt Andet,“ svarede Graa, „men tal ikke til mig, jeg har noget Vigtigt at tænke paa.“

Tørklædet var bundet, Sløifen sad udmærket. Graa stod foran Baaflædnings-speilet og redte de tarvkelige Rester af sit Baghaar frem over Panden med denne komiske Omhu, der dog kun hjælper til at skjule vore Mangler for os selv. Claudia sad og bladede i Aviserne.

„Tag en Pen,“ sagde Graa, „og skriv!“ Efter et Dieblis Betænkning dikterede han: „En Kvinde — nei, streg ud! — en Engel, i hvis Mund der aldrig er funden Svig. — Svig — har Du det?“

Claudia skrev.

„Find et Udtryk for min bundne Tanke. Har Du det?“

„Bundne Tanke,“ gjentog hun.

„Fra Kirkens Helligdom, fra Alterets Fod skal denne Hilsen klinge som en Velsignelse fra en Faders Hjerte. Har Du det?“

„Det har jeg.“

„Tankefestreg! — Min Taknemmelighed skal staa i Forhold til den Tjeneste, jeg beder Dem om at yde. — Det er godt, mit Barn! Kys mig. Saa er der ikke videre. Jeg kommer sildig hjem til Frokost idag.“

Claudia saae paa Konsulen, smilede, men sagde Intet. Hun var fortrolig med disse Faderens smaa Eiendommeligheder.

Lidt efter forlod Graa sin Bolig, iført fortøjede under Overfrakken. Denne Dag bar han sit

store Ordenstegn; der var altsaa noget Ualmindeligt paafærde. Han gik op til Præsten ved Garnisonskirke og lod sig melde.

„Herr Pastor!“ begyndte han, i den bekjendte Talerstilling og med en Stemme, der skjælvede som en Skuespillers, naar han føler sig greben af et rørende Sted i Rollen. „Jeg veed ikke, om De kjender mig. — De tier, De kjender mig ikke, deres Fattige kjende mig og jeg kjender dem. De er en Mand, der forstaaer at røre og henrive, det er ikke udenad lærte Ord eller Fraser, som give Dem denne vidunderlige Magt over deres Tilhørere; kun det, der kommer fra Hjertet, gaaer til Hjertet.“

Præsten saae forbavset op. Da Konsulen vedblev at staa, reiste han sig ogsaa.

„Hvormed kan jeg være Dem til Tjeneste?“ spurgte han, lidt uvis om, hvorhen denne Indledning egentlig skulde føre.

„Jeg har en Datter,“ vedblev Konsul Graa, „mit eneste Barn! jeg har trolovet hende med Baron Gylding Jarlstad, De har vist hørt denne bekjendte adelige Familie nævne; man finder den paa hvert andet Blad af Sveriges Historie. Jeg ønsker, at De skal vie dem i deres Kirke, Fredag Eftermiddag Klokken halv syv. Mit Kort har sagt Dem mit Navn, min Datter er en Engel, i hvis Mund der aldrig er funden Svig, har De nogensinde bekræftet en Pagt, som bærer Forjættelse om Lykke i sit Skjød, saa maa det være denne. Benyt det i deres Tale, find et Udtryk for

min bundne Tanke, De forstaaer det. Fra Kirkens Helligdom, fra Alterets Fod skal deres Ord, — lad deres Ord, mener jeg, — klinge som en Velsignelse fra en Faders Hjerter. Min Taknemlighed skal staa i Forhold til den Tjeneste, som jeg beder Dem om at yde."

Derefter tog Konsulen sin Kommebog frem, leverede Præsten Claudias og Barlsts Døbesedler, samt Kongebrevet og lagde ovenpaa disse Dokumenter et firligt, sammenfoldet Papir, som indeholdte en ny Hundrededalerseddle. Præsten aabnede det uden at vide, hvad det var. Graa smilede, lagde sin Haand paa hans Skulder og sagde:

"Vi reise strax efter Vielsen, og jeg er en Mand, som holder af at have Alt i Orden."

Præsten bukkede, udbad sig endnu nogle Oplysninger og lovede at gjøre sit Bedste med Hensyn til den omtalte klingende Velsignelse. Konsulen anbefalede sig og gik.

Om Aftenen blev Claudia atter kaldt ind i hans Værelse, hvor han forelagde hende en uhyre lang Op- skrift paa de indbudne Bryllupsgjæster.

"Har Du noget at bemærke hertil?" spurgte Graa.

Claudia gjennemlæste Listen to Gange. "Lutter Kors, lutter Baand og Stjerner og adelige Navne," bemærkede hun smilende. "Det er jo en Illustration af den hele Statskalender, Du samler til mit Bryllup."

"Maa jeg være fri for Frøkenens Sphidigheder," sagde Graa. "Jeg kaldte Dig herind for at spørge om der var Noget, jeg havde glemt."

„Jeg troer snarere, Du har husket for Mange,“ svarede hun og kyskede Faderens Pande.

Saa kom den vigtige Dag omsider. Novembersolen skinnede efter bedste Evne, og da denslys var slukket, lod Konsul Graa tænde sexten store Begfrandse, plantede i to Rækker udenfor Kirken. Det duftede derinde af Grønt og Blomster og Rongerøgelse, det straaede af lys, alle Sidesole vare besatte af deeltagende Venner og Bekjendte. Der var bleven uddelt Billetter til Kirken, som kunde afhentes Dagen iforveien hos Konsulens Portner. Oppe paa Galleriet havde Graa faaet samlet et lille, udvalgt Antal af det kongelige Theaters Sangere og Korpersonale. En bekjendt Veiligheds-poet, hvis Lovsange vare at faae tilkjøbs for en billig Penge, og som ovenikjøbet selv foranstaltede dem aftrykte i Berlingske Tidende, Dagen efter, havde forfattet et Digt med Kor og Solonumre, som blev uddeelt paa rosenrødt Silkepapir af Graveren, indenfor Kirkedøren. — Altsammen Overraskelser til Claudia, Altsammen Udtryk for det, Konsulen kaldte sine bundne Tanker.

Claudia var henrivende; et lydeligt Udbrud af Beftuernes Henrykkelse lod omkring hende, da hun steg ud af Vognen og med Konsulen paa den ene Side, en lille, fed Kammerherre paa den anden skred hen over det blomsterbestroede Tæppe, som førte til hendes Plads.

„Hun ligner en Fee i en snehvid Skj!“ hviskede en af Bryllupsgjæsterne til Graa.

„En Fee i en sneehvid Sky!“ gjentog den henrykte Fader og trykkede Bennens Haand. Det Billede glemte han i sit Hjerte.

Om Aftenen var hele Gaden spærret af de forskjellige Herskabers Tjenere og Vogne. Det var næsten ikke muligt for Politiet at opretholde den nødvendige Orden, saa stor var Trængselen og Tillobet af nysgjerrige Tilskuere. En Række Begfrandsø omgave Brudehuset. Urtefræmmeren paa Hjørnet havde tændtlys i alle sine Kjældervinduer, Bageren ligeledes, Madame Davidsen havde illumineret, Silke- og Manufakturhandleren i Bimmelskæftet havde ogsaa illumineret.

Næste Formiddag, da Klokken slog tolv, holdt en Reisevogn i Porten. Den bragte de Nygifte til Karlstads Gaard i Jylland. To Dage iforveien havde der været stor Udstilling af Brudeudstyret, for Venner og Bekjendte. Der behøvedes tre af de største Pakvogne for at bringe dette Udstyr til Bestemmelsesstedet.

VI.

Vi rive ned, hvad vi byggede.

Fem Maaneder efter, altsaa i Begyndelsen af April, kjørte en udmærket elegant og smagfuld Vogn ud af Besterport og fortsatte Reisen fra By til By gjennem Sjælland og Fyen til Byland. Paa begge Døre af denne Vogn saae man et stort, adeligt Baaben i Rødt og Grønt, der gjorde en hypperlig Virkning paa den lysegule Grund. Hvad der endnu vakte større Opmærksomhed end Vognen, var et sjeldent smukt og kostbart Forspand af fire, fulsorte Heste med blinkende Topper i Panden. En Kudst og Tjener i mørkegrøn Frakke, kantet med brede Baand, der bare det samme Baaben som Vognen, fuldendte det Herstabelige i denne Forestilling.

Indenfor de aabne Vinduer saaes en gammel Mand, med et smilende, veltilfreds Ansigt, lænet tilbage i Vognen; han bar et stort Baand og en lille Orden paa en sort Kjole. Det var Konsul Graa, der reiste over til Byland for at besøge sin Svigersøn. Vognen

og Hestene vare en Gave, som han havde bestemt for de to lykkelige Ægtefæller.

Reisen gik ikke videre hurtig; der var ingen Grund til at ile; de kostbare Heste maatte desuden skaanes. Om Aftenen lod Konsulen sig indmelde som Fremmed i Klubben i enhver By, hvor han tovede, spillede Domino med Borgerne, holdt smaa Taler om Jernveje og Kommuneafgifter, og var altid redebon til at give enhver ønskelig Oplysning til Den, der vilde kjende Maalet for hans Reise.

„Jeg tager over til min Svigersøn, Baron Gyl- ding Jarlstad,“ fortalte han. „De har vistnok hørt denne bekjendte adelige Familie nævne, man finder den paa ethvert Blad af Sveriges Historie.“

Saaledes gik det fra By til By, bestandig efter det samme Program; undertiden var hans Selvfornægtelse saa stor, at han tilføiede: „Det er min Svigersøn, Baronens Bogn og Baronens Heste, hvormed jeg kører.“

Da Reisens Maal endelig var naaet, ventede der Konsulen en stor Overraskelse. Jarlstads Eiendom laa ude i Alheden, mellem Lynghakker og Sandhøie; derpaa var han forberedt, men selve Herresædet indskrænkede sig til en lille, høist uanseelig Bygning, et gammeldags firkantet Hus, omgivet af tre lave, straatakte Sidelænger og en kummerlig Have, kun adskilt fra Landveien ved et steensat Dige, som hist og her var faldet ned, hist og her beplantet med en forkrøblet, halvvisse Pil eller Hyldebush.

Det var et ubehageligt Indtryk, men Graa forvandt det, han hævede sit Hoved, smilede spottende og sagde til sig selv:

„Hvad bethder vel det? De have nu boet her deres længste Tid, man kan lade denne gamle Kønne rive ned og bygge dem en Herregaard istedetfor.“

Med denne Trøst steg han ud, lod Vognen holde nede i Kroen og listede sig ind i Gaarden, for at berede sine kjære Børn en Overraskelse. Ingen anede hans Komme. Claudia havde kun skrevet ganske faa Breve til Hjemmet i disse sex Maanedes.

„Hvorledes leve dine Nysgiste?“ spurgte Konsulens Venner i Klubben. „Du taler saa sjældent om dem.“

„Spørg heller, hvorledes jeg lever,“ var hans Svar, „thi de glemme mig i deres Sykke; men det er jo Forældrenes sædvanlige Rod.“

I de sidste to Maanedes havde Claudia slet ikke skrevet. Var hun syg, eller havde hun aldeles glemt den kjærlige Fader? Med denne foruroligende Tanke købte han Vogn og Heste og drog til Sylland.

En lille, langhaaret Hund gjøede, da han aabnede Portdøren. En Hane galede paa den store Mødding, der laa midt i Gaarden, omringet af en ubehagelig, bred Vandflod, ellers saae Graa intet levende Væsen, Alt var stille og tavst, ligesom uddøet. Ingen kom ham imøde.

Indadtil saae Gaarden endnu mere sørgelig ud. Baaningshusets Vinduer vare smaa, hist og her sprukne

og solbrændte. Frosten havde paa flere Steder løsnet Ralken fra Leerstenene og dannet dybe Huller i dem. En græssegroet Brønd med et stort Vandtrug og en gammeldags, flodset Vippe, til hvis ene Ende var fastgjort et Stykke Slibesteen og en gammel Jerngrhde, laa lige foran Indgangen til Baaningshuset. Paa Porten og paa flere af Dørene var der udspilet nogle Skind af Faar og Kalve for at tørres, en gammel forfalden Bogn og Brudstykke af Aulsredskaber saaes hist og her, og en lille, smal Gangsti af smaa, toppede Steen førte op til Hoveddøren.

Da Graa traadte ind i Stuen, saae han Claudia, indspøbt fra Hoved til Fod i en rødternet Kaabe, ligge foran Kaffelovnsbaalet, udstrakt i en gammeldags Lænestol, ørkesløs som altid, men blegere end nogensinde før. Lidt borte fra hende sad en høi og aldrende Dame med graaligt Haar, et blidt og godmodigt Ansigt og klædt i en mørk Hvergarns Kjole. Hun spandt Uld. Sollyset udefra kastede et mæt og blegt Skar hen over Stuens falkede Bægge. Et Lithografi af Frederik den Sjette saaes over Døren. Et lille, rødmalet Bux hang under Loftet. Kanariefuglene indenfor udstødte af og til et eensformigt Pip. Denne klagende Lyd og Roffens Snurren var det Eneste, der afbrød Tavsheden, som længe havde hersket i Værelset.

Da Døren aabnede sig og Konsulen traadte ind, udstødte Claudia et høit Skrig, sprang op fra Stolen og fløi sin Fader imøde. Hun skingede begge Arme om hans Hals, skjulte sit Hoved ved hans Bryst og

brast i Graad. Den gamle Dame skød Klokken tilside og rejste sig op fra Stolen. Claudia søgte at skjule sine Taarer.

„Det er min Fader,“ sagde hun, „min egen, kjære Fader, og denne Dame er min Svigermoder, Baronessse Jarlstad.“

Konsulen gjorde en dyb Hilsen. „Og din Mand?“ udbrod han med en Stemme, der skjælvede under Indtrykket af Alt, hvad han her saae eller rettere sagt anede. „Hvor er Baronen?“

„Han er nede paa Engen og lægger Drainrør for Mølleren, men vi kunne strax saae Bud efter ham,“ sagde Baronesssen.

„O nei, søde Moder! Du veed, han holder ikke af at forlade sit Arbeide. Nu er Klokken ti, til Middag kommer han jo hjem. Fader kan vente saalænge.“

Efterat den første Overraskelse havde fundet sit Udtryk, fulgte en Mængde Spørgsmaal og Svar fra begge Sider, under hvilke Konsulen uafbrudt holdt sit Blik rettet paa Claudia, som om han vilde læse paa Bunden af hendes Sjæl Alt, hvad hun fortav for ham, stumme Spørgsmaal, som hun forsøgte at undvige ved at slaa sine Dine mod Jorden.

En halv Time senere sad Fader og Datter alene i et lille Bærelse ved Siden af Dagligstuen. Ilden var gaaet ud i Kaffelovnen og havde efterladt en svag Tørvelugt; Solen bredte sit Lys over et skævt opsat, blaat og rødtribet Tapet paa Væggen. Da var Isen brudt, enhver Forstillelse umulig. Claudia laa med

fit Hoved lænet imod Faderens Skulder, hun saae op til ham med et smerteligt Blik og søgte forgæves at blive Herre over sin Stemning.

„Men hvad i al Verden er dog dette?“ udbød han. Tal, mit Barn! Fat Dig! Hvad er der skeet, hvad er der hændet?“

„Intet!“ hviskede hun under et uheldigt Forsøg paa at smile. „Det er blot Overraskelsen, — det uventede Gjensyn, — jeg ventede Dig ikke, — jeg sad og tænkte paa Dig, men anede mindst, at Du skulde komme.“

„Det er ikke sandt, hvad Du siger; tal og fortæl mig Alt; jeg vil vide, hvorledes Du har det. Derfor er jeg her.“

Claudia tav lidt, hun kæmpede med sig selv; pludselig brast hun i Graad og hviskede: „O, Fader, Fader, jeg er det uhykkeligste Menneske i hele Verden!“ Efter dette Udbrud strakte hun sine Hænder iveiret, som for at bede Himlen udtrykke den Sorg, hun ikke selv havde Ord til.

„Han har altsaa skuffet os, bedraget os, denne lille Smule Baron! Han holder ikke mere af Dig?“

Claudia saae op med et Udtryk af Forbavselse. „So, naturligviis holder han af mig, nu, da han kjender mig bedre end før; men hvad nytter det? Jeg gaaer tilgrunde alligevel, jeg forstenes, døer, Tomme for Tomme. Betragt mig ret, jeg ligner mig jo ikke mere selv, jeg seer gammel ud, og mine Dine ere matte, disse Dine, som Du altid fandt saa kjønne.

„Sag veed ikke mere, hvad det er at smile. Der har været Dage, hvor jeg ønskede mig Døden. Hvad synes Du?“

„Hold op, Claudia! Jeg kan ikke taale at høre Dig tale saaledes. Du sønderriver jo mit Hjerte. — Hvorfor har Du da ikke fortalt mig alt det før, Du slette Datter? Hvorfor skrev Du saa sjældent? Hvem skulde Du vel have Tillid til uden mig?“

„Hvad nyttede det at beklage mig? Jeg dulgte mine Lidelser, jeg vilde jo ikke bedrøve Dig. Jeg troede desuden, at det skulde blive bedre, men det bliver ikke bedre. Jeg gaaer og kjæder mig tilbøde. — Om han holder af mig, siger Du, ja det gjør han rigtig nok! Han tilbeder mig, men paa denne tavse, tilbageholdne Maade, som Du saae hjemme, han har ikke forbedret sig. Forleden Aften i Mørkningen tog han min ene Handske derhenne i Skurven og listede sig til at kysse den, uden at jeg maatte see det.“

„Ja, men hvis han endda forstaaer Dig og skatter Dig, som Du fortjener, saa er der endnu Noget at haabe paa. Lad os blot see, at vi komme bort fra denne affæhlige Gaard, til Paris, til Lyon; jeg er kommen hertil for at tage Eder med mig.“

„Reise! Ja, hellere end gjerne; men Ulykken er, at hans hele Lyst og Attraa er bunden til dette Sted, han lever kun for sin Gaard, tænker kun paa den og saa paa sin Moder, — hun er sød, hun er rar, iegod, men isnende kold, hun har Medlidenhed med mig, behandler mig som et sygt Barn, men forstaaer mig

ligesaa lidt som han. Desværre, jeg indseer nok, min sørgelige Bestemmelse er, at jeg skal visne bort og dø i denne Drken."

"Nei saa Gud skal Du ikke nei!" svarede Graa heftig. "Du er Baronens Hustru, men Du er Konsul Graas Datter. — Du trænger til Adspredelse, til Selskab, til Venner, der holde af Dig, til en Verden, der forstaaer at skatte Dig, hylde Dig, Du har ikke faaet alle disse rige og herlige Gaver for at gaa tilgrunde her, ubegrebet og uændset af dine Omgivelser. Er det derfor, jeg har gjort Dig til Baronesse?"

Claudia klyngede sig op til Graa, lagde sine smaa, hvide Hænder over hans Kinder og kyskede ham. "Hvor Du kjender mig!" hviskede hun med sit meest fortryllende Smil, "Du er dog den Eneste i hele Verden, der altid har forstaaet mig. — Han tager med os, naar jeg vil have det, naturligviis! men jeg veed forud, det skeer imod hans Villie og Tilboielighed. Du begriber ikke, hvor skrækkeligt her er paa denne Gaard. — See, hvorledes jeg gaaer flædt, saadan maa jeg pakke mig ind for ikke at fryse ihjel, mine Hænder blive røde, disse Værelser ere saa mørke, saa kolde og uhyggelige som en Grav, og saa drypper der Muus ned fra Loftet, hvad synes Du, fede, levende Muus, er det ikke rædsomt? — Fugtigt er her overalt, mine Støvler blive hvide af Skimmel, de smaa Stakler, alle mine Silkefjoler ere plettede."

"Ja, det er endda ikke det Værste," bemærkede Graa, "vi kan faae os nye Kjoler. Det har vi Raad til."

„Men jeg vil ingen nye Kjoler have, hvad skal jeg bruge dem til? — Hvergarn, Badmel, Uldtøi, det er godt nok for mig, for din stakkels, lille Claudia! — Hvem skulde jeg pynte mig for? Her kommer jo Ingen, uden den rødhaarede Ritmester fra Bordinggaard, og han er halt og kniber mig i Rinden. — Jo, saa komme ogsaa Præstefolkene. Den første Gang Madamen var i Besøg her, spurgte hun mig, om jeg holdt meest af at slagte Grise til Smul, eller jeg foretrak at vente til Paaſke. — Er det ikke hyperligt? — Spørge mig, naar jeg vil slagte Grise. De hedde Stenersen. Jeg kommer til at tænke paa vore Naboer i Theatret, har de deres gamle Løge i Vinter?“

„Jeg veed det ikke. Men besøger Du da Ingen, søge I aldrig nogetsteds hen?“

„Jo, vi have været i Aarhus i Vinter. Det var morsomt! Da maatte jeg kjøre ind igjennem Byen i Jarlstads gamle, grønne Kava, paa en aaben Vogn, blaamalet, med store Tulipaner paa Agestolen; vor nye Vogn var hos Smeden. Vi skulde paa Komædie, Du! — Det var rædsomt! De spillede Etlers Sønner eller hvad det hed. Publikum jubledes og flappedes, jeg sad og rystedes af Angst og krøb sammen paa den første Træbænk, for de stak med Knive deroppe paa Theatret og sloge hverandre ihjel i hver Akt saa grusomt, at jeg ventede, Touren ogsaa vilde komme til mig. Da vi kjørte hjem, sneede det igjen. Det sneer jo altid herovre, og naar Sneen ikke kan mere og hviler sig lidt, saa blæser det. — Vil Du tænke Dig, saa maatte jeg

sidde ved høilys Dag med et ækelt, gult Hestedækken over Hovedet, hele Veien. — Seg!”

„Seg har aldrig hørt Mage!” forsikrede Graa. „Min Datter kjøre igjennem Byen med et gult Hestedækken over Hovedet. Saadan Noget oplever man kun i Romaner. Men hvad siger Baronnen til alt dette? Seer han ikke dine Videlser, forstaaer han Dig da slet ikke?”

„Du! Han sidder og seer paa mig om Aftenen, naar han kommer hjem fra Marken, hans Blik og Udtrykket i hans Ansigt er godt nok, hans Dine straale ligesaa tilbedende som altid før, saa lægger han sin Haand paa mit Haar, og kysser det og hvisker: Stakfels Barn! — Kommer der saa en Bonde og beder ham om Raad hist eller om Hjælp her, for Du maa vide Bønderne blive ikke meldte, de gaa lige ind i Stuen til os, med store Træsko paa, saa er jeg glemt, saa er Zarlstad strax paa færde, han lever blot for at gjøre Andre Tjenester, opofrer sig for Enhver, der forlanger det; i otte Dage har han staaet nede i en Grøft og lagt Drainrør for Mølleren. Det kan være godt nok, men det gjør ved Gud ikke mig lykkelig. Naar han kommer hjem om Aftenen, er han gjerne træt, saa gaaer han iseng, og, — jeg undseer mig næsten for at sige det, — saa snorker han; naar han sover. Det er dog næsten for galt. — Seg selv ligger jo vaagen den hele Nat. Seg sover aldrig.”

„Det er rædsomt!” gjentog Graa og vendte sig til Siden for at tørre sine Dine. „Det er til at miste

sin Forstand over. Et saadant Liv, i Modsatning til det, din Skjønhed, din Ynde, dine Talenter bestemte Dig til! — Mit stakkels, ullykkelige Barn! — Men hvormed tilbringer Du da Tiden, hvorledes faaer Du Dagen til at gaa i dette Helvede?"

„Jeg sidder og seer ud af Vinduet, og jeg læser alle mulige Romaner. Nu er jeg færdig med to Bibliotheker i Aarhus og har begyndt paa et nyt i Skanderborg. Jeg gaaer ogsaa undertiden lidt ned i Kjøkkenet med Boa og Muffediser og laadne Støvler paa, for der er isnende koldt, saa drikker jeg Fløde, eller seer, hvad vi skal have til Middag. Mit Fortepiano er forstemt, jeg rører det ikke; her kommer jo aldrig Nogen. — Veed Du, naar vi staa op? ... Klokkeren sex. Tænk Dig, om Vinteren Klokkeren sex og vedlys. Det vil da sige, Jarlstad og de Andre staa op, jeg bliver gjerne liggende til Klokkeren ti, jeg kan ikke taale at staa op i et koldt Bærelse. Vi spise til Middag Klokkeren tolv. — Berngasler med forte Hornskaster, Skeer af Rysølv, to Retter. Gjæt hvad vi fik igaar! Nei, det er umuligt Du kan ikke gjætte det: Bølling og Flæskelæge. Veed Du, hvad det er for Noget? Men for Gud i Himlens Skyld, tal aldrig om det hjemme! Jeg døde af Undseelse, hvis mine Bekjendte fik det at vide. Det er intet Under, at jeg skammer mig, min Hals er saa mager, at jeg ikke længer kan gaa med nedringet Kjole. — Hvad synes Du om dette Tapet her, sidder det ikke udmærket?"

„Uffhyeligt, skønt, ud af Linie til begge Sider.“

„Hvor kan Du sige det? Det sidder fortrinligt. Jeg har selv tapetseret hele Værelset, den gamle Baronesss hjalp mig, jeg havde en stor Pensel og et hvidt Forklæde, som naaede mig op til Hagen. Det var morsomt.“

Saaledes vedblev Claudia at gennemgaa sit huslige Livs Ulykker og Lidelser. Medens hun traf Veiret, tog Graa Ordet, beklagede hende og fordømte Barlstad, hos hvem naturligviis Kilden til ethvert Onde maatte søges.

Omtrent to Timer forløb saaledes. Da der endelig ikke var flere Superlativer at finde eller flere Gjenordigheder at skildre, gik Graa en Tidlang tankesuld og grublende op og ned ad Gulvet. Det var et af disse Diebliske, der fødte hans Ideer.

„Sæt Dig hen og skriv!“ udbrod han. „Nei, lad det være, det behøves ikke. Naar det gjælder om at frelse en Sjæl fra Døden, naar mit eneste Barns timelige og evige Vel staaer paa Spil, saa faae Ordene Binger, saa behøves der ingen studeret Tale. Jeg veed, hvad jeg har at sige.“

Lidt efter gik Portdøren op. Der kom en Mand gaaende ind i Gaarden. Han havde en lang, brun Frakke paa, et Par uhyre Træskostøvler og en gammel graa Hat, bulet, falmet, og hvis Skygge hang ned over Dinene. Hvad der bidrog til at give ham et endnu mere affrækkende Udseende, var, at hele hans Dragt fra Hoved til Fod var overstanket med Leer, som om

man havde taget ham op af en Grav. Han gik hen til Vandtruget ved Brønden og vaskede sine Hænder.

Claudia sad ved Vinduet. „Der kommer min Baron!“ sagde hun. „Hvad synes Du? Er det ikke grusomt?“

„Det er forfærdeligt!“ udbrod Graa; „det overgaaer jo enhver menneskelig Forestilling. Til en saadan Mand har jeg kastet Dig bort, Du fine, Du yndige Perle!“

„Vær dog ikke altfor streng imod ham!“ sagde hun bønlig.

„Han skal idetmindste vide, at han har en Mand, en krænkert og bedraget Fader for sig,“ svarede Konsulen

Da Jarlstad lidt efter kom ind i Stuen, havde han fuldstændig skiftet Dragt. Den krænkede Værdighedens Mine, hvormed Graa væbnede sig, forsvandt lidt efter lidt for den vensynlige Glæde og Hjertelighed, hvormed hans Svigersøn modtog ham. Jarlstads hele Udsærd mod Claudia gav desuden et Indtryk, noget forskjelligt fra hendes egne Skildringer, det var den samme milde Røst, der hver Gang syntes at antage en endnu blødere og inderligere Tone, mere sørgmodig maaske end før, de samme vaagende og kjærlighedsfulde Bine, der vedbleve at følge hende overalt og dvæle paa hende, som om de vilde udforske enhver af hendes Fornødenheder.

Claudia havde ombyttet sin rødtærnede Raabe med et prægtigt, graat Rastortørklæde, hvori hun dog indhyllede sig ligesaa omhyggeligt som før.

„Du fryser!“ hviskede Jarlstad. „Der er koldt herinde.“ Dermed forøgede han Baalet i Kaffelovnen. Noget efter gik han hen, hvor hun sad, og fæstede en aftagen Vindueskrog fast til Posten. „Det trækker lidt,“ hviskede han. Da Baronessen aabnede Døren til Spisestuen, tog Jarlstad en Fodpude ind med og lagde den foran Claudias Stol. Disse ubethdelige Opmærksomheder bleve ydede i Stilhed, fordringsløst, uden at afbryde Samtalen, og vandt i Betydning derved, at Claudia modtog dem, ikke blot som Noget, der fulgte af sig selv, men som Noget, hun syntes at være daglig vant til.

Konsulen lagde nøie Mærke til Alt. Indtil nu havde det ikke været muligt at finde nogen Leilighed til at give sit fyldte Hjerte Lust. Han besluttede at op sætte Angrebet til siden.

Denne Middag kom der tre Retter paa Bordet. Jarlstad skar for. Han rakte Konsulen den fyldte Tallerken; Graa bød den først til Claudia. Jarlstad smilede.

„Claudia spiser ikke Vender,“ sagde han. „Jeg har noget Særskilt til hende.“

Dermed skar han Bryttet af to Brokfugle, som laa ved Siden af Venderne og lagde det paa Claudias Tallerken.

„Det er min Søns Morgenbestilling at skaffe disse Fugle tilveie,“ bemærkede Baronessen. „Han gennemstreifer Moser og Rær for at faae fat paa dem.“

„Jeg trænger til Bevægelse,“ svarede Jarlstad.

Der blev bragt et Fad med Kartofler omkring.

Barlstad fatte dem fra sig, uden at byde Claudia. Graa vilde rette denne Uopmærksomhed og rakte hende Fadet. Barlstad smilede atter.

„Claudia holder ikke af Kartofler,“ sagde han. „De ere heller ikke saa gode som de skulde være.“ Derefter fatte han en Afsiette med Syltetoi hen foran hende.

„Jeg troer tilsidst, at Claudia bliver forvænt,“ bemærkede Konsulen med et Smil, hvorunder han søgte at dølge disse to Nederlag.

„Forvænt!“ gjentog Barlstad forundret. „Hvorfor mener De? Har ikke Enhver af os sin Eyst og sin Tilbøielighed?“

Efter Bordet skænkede Claudia Kaffe, det var hendes eneste Husgjerning, men den blev ogsaa udført med særdeles Ynde. Efter at have skænket til de to Herrer, fatte hun sig ned ved Faderens Side.

„Skal Du lille Staffel Jngenting have?“ spurgte Graa, idet han tog hendes Haand og kysede den.

„Claudia holder ikke af Kaffe,“ sagde den gamle Baronesse, som i dette Dieblis kom ind fra Kjøkkenet og satte en forsvarlig Kop tht Fløde og to smaa Sukkerbrød foran hende. „Den Kaffe, vi faae tilkjøbs her i Egnen, er heller ikke videre god,“ tilføiede hun.

„Jeg kan ogsaa godt hjælpe mig med Fløde,“ forsikrede hun.

„Claudias Kopper ere de smukkeste,“ sagde Konsulen til sig selv. „Der er en rød Bort og Guldkant om dem, de Andres ere kun flet og ret hvide.“

Medens han anstillede denne Betragtning, gif

Døren op, og en gammel Ablskarl kom ind i Stuen. Han havde taget sine Træsko i Haanden, og standsede et Dieblif forlegen, før han, svingende med Armene, gif hen til Jarlstad.

„Hvad vil Du, Terkel?“

„Smedens Tøs er dernede og spørger, om de maa laane Husbonds Heste og den blaa Vogn i Eftermiddag.“

„Den blaa Vogn,“ tænkte Fader og Datter og faae paa hinanden.

„Vi kunne ikke godt undvære Hestene paa Pløiemarken,“ svarede Jarlstad. „Siig til dem, at det faaer at vente til en anden Dag.“

„Ja, vi komme dog til at lade dem faae den,“ bemærkede Karlen. „Konen er falden ned fra Halmloftet og har forflaaet sig skammelig, og nu skal han ind til Byen efter Doktoren.“

„Det er en anden Sag,“ sagde Jarlstad uden Betænkning, „saa maa vi opsætte vor Pløining. Træk Vognen ud og spænd for!“

Karlen gif. Da han kom til Døren standsede han og sagde:

„Hun spørger om jeg kan faae Lov til at kjøre for dem?“

„Ja vist! See at komme afsted, saa hurtigt Du kan!“

„Husbond seer vel ned til dem siden, det bad hun om. Hun skal være kommen slemt tilskade.“

„Jeg skal see derned,“ svarede Jarlstad; „stynd Dig blot med at faae spændt for.“

Karlen gik. Konsulen reiste sig fra Bordet; Zarlstad aabnede Døren til Dagligstuen, Claudia fulgte ham. Den gamle Baroness kom derimod ikke tilsyne. Anede hun maaske, at det var det vigtige Dieblif, hvori Slaget skulde begynde?

Konsulen rømmede sig; derpaa traadte han hen foran Zarlstad, gav sit Ansigt et høitideligt Udtryk og sagde: „Nu Baron, have vi To et Alvorsord at tale sammen. — Hvad er det for et kummerfuldt Liv, De her bereder min stakkels, lille Claudia? Det var ikke det, De lovede mig, da vi skiltes udenfor Kirkens Dør, ikke den Vhffe, hun med Rette kunde gjøre Fordring paa.“

Zarlstad betragtede ham ufravendt. Han lod ikke til at blive overrasket ved denne Indledning.

„Har Claudia beklaget sig over mig?“ spurgte han i sit dæmpede og rolige Sprog.

„Troer De, at det behøves? Vidner ikke denne triste og sørgelige Bolig, hendes blege Kinder og disse matte Dine, — for saa straalende, saa fulde af Tillid til Fremtidens Vhffe — jeg siger, vidner ikke alt dette om, hvad hun lider?“

Claudia reiste sig for at gaa; Zarlstad lagde sin Haand paa hendes Skulder.

„Bliv kun, Claudia,“ sagde han blidt; „det vi tale om angaaer jo Dig, Du maa gjerne høre det.“

„Zarlstad!“ vedblev Konsulen. „See paa hende! Væxer De ikke Videlser skrevne i ethvert Træk af dette yndige Ansigt, veed De virkelig ikke, at hun føler sig ulykkelig, fatter De ikke, at hun gaaer tilgrunde?“

„Jo,“ hviskede han endnu mere dæmpet, „der har været Diebliske, hvori jeg frygtede det. Jeg haabede paa Fremtiden, jeg har stræbt at gjøre det saa godt, som jeg kunde, for Claudia.“

„Men er det en Egn at leve i, er dette et Sted at føre hende til?“

„Jeg kjender intet bedre. Her er koldt, her er mørkt, her er øde, siger De, men jeg er født her, mine Forældre have boet her før jeg, derfor holder jeg af det. Det indeslutter mine lykkeligste Minder, derude, i Grenen af det gamle Bæretæ, har jeg lært at lase, nede ved den lille Dam har jeg nydt og levet mit rigeste Liv, og da vi ifjor byggede Huse sammen, De og jeg, var det, for at jeg kunde tjene Penge til at frede om Alt her, og da jeg førte Claudia herover, var det, fordi jeg vidste, hun vilde finde en Moder, om altid har forstaaet at offre sig for Andre, leve og virke for Andre, fordi jeg troede, at Stilheden, Freden og Storheden her vilde fylde Claudias Sjæl, som den fyldte min og bibringe hende andre Indtryk af Livet, end dem, hun kjendte fra Kjøbenhavn, og da jeg nægtede at modtage Deres Penge eller hendes Arv, var det fordi jeg ikke vilde spise Andres Brød eller leve i Bevidsthed om Afhængighed af Andre, fordi en Mands Værd i mine Dine heroer paa, at han virker for sig selv, handler for sig selv og bliver sin egen Lykkes Skaber.“

„Alt dette kan være Grunde for Dem selv, men ikke for min Datter, siden De ikke har gjort hende lykkelig.“

„Jeg frygter for, at De har Ret," sagde han med et sørgmodigt Blik paa Claudia. „Det var min Feil, at jeg holdt mig overbeviist om, at det Liv her, som Gensomheden giver Anledning til, vilde virke heldigt paa Claudia, det var en endnu større Feil, at jeg kunde bilde mig ind, at min gamle Moder og jeg skulde være istand til at erstatte Alt, hvad jeg drog hende bort fra: Slægt og Venner, Tilhøieligheder og de Udspredelser, hun er vant til, og som hendes Ungdom sætter Pris paa, — men ikke sandt, der gives saadanne Diebliske i vort Liv, hvori vi, med Følelsen af en ærlig Villie og en redebøn Vhst, tro at kunne Alt, mægte Alt; jeg har erkjendt denne Feil, og jeg sørger over den, hvergang jeg seer, hvad Claudia mangler i sin Vhste."

Der var Noget i Zarlstads Ord og i den dæmpede, vemodige Røst, hvormed han talede, som forvirrede Konsulen. Han havde ventet en Retfærdiggjørelse, han mødte en Selvanklage; hvorledes skulde han kunne angribe Den, der forud erklærede sig for overvunden? Han var beredt paa at forsvare Claudias Sag, det var Zarlstad, der paatog sig denne Uleilighed. Efter nogle Diebliskes Tavshed vedblev han i en Tone, der var nedstemt fra dens første Pathos:

„Siden De selv indrømmer denne Feil, har jeg Intet videre at sige derom. De kjender mig, Baron; jeg er ikke den Mand, der blander sig i Andres Anliggender eller lægger Haand mellem Dre og Blof, men De kan ikke fortænke en Fader i, at han værner om

sin Datters Lykke. -- Jarlstad! min Ven! min Søn! Dette Barn er engang groet fast til mit Hjerte med Alt hvad der er kjærligt og hengivent i det, jeg har i mange Aar kun arbeidet med Tanken paa hende, jeg lever kun i hende, hendes Lykke, hendes Sjælsfred er min, hendes Sorg vil lægge mig i min Grav. I det Hjem, De tog hende fra, har hendes Dine aldrig faldet en Taare."

Da Graa sagde dette, var han dybt bevæget, han vendte sig til Siden og holdt sit Kommetørklæde for Dinene, Claudia sad sammenkrøbet ved Vinduet med Hovedet begravet i sit store Shawl. Hun hulkede høit. Jarlstad gik op og ned ad Gulvet, hans Smerte fandt intet Udtryk, røbede sig ikke ved nogen Ytring.

"Hvad mener De, der er at gjøre?" spurgte han lidt efter.

"Claudia maa forlade dette Sted, maa bort herfra, heller idag end imorgen, hun holder det ikke ud længer. Hun gaaer tilgrunde."

"Nei, jeg holder det ikke ud," gjentog Claudia, idet hun slog Tørklædet tilbage og viste dem sit grædende Ansigt. "Det er virkelig sandt."

"Naar De nu hører hende selv sige det," vedblev Graa, "kan der saa være Noget at betænke sig paa. Hun er Dem jo kjær, De holder af hende, ikke sandt?"

Jarlstad lagde sin Haand paa hendes Hoved, men svarede ikke.

"Det vidste jeg nok," sagde Graa, "jeg har allerede seet flere Beviser derpaa i den korte Tid, jeg er her.

De er den samme ædle og hjærlige Sjæl, som den Aften, jeg første Gang lagde hendes Haand i deres. Lad os da komme bort, Børn! min Vogn holder for Døren, Jarlstads Vogn vilde jeg sige, det skulde jo være min Overraskelse til Eder. Pak de nødvendige Klædningsstykker ind og følg med, saa vil Alt blive godt."

"Ja, De har Ret," svarede Jarlstad, og hans Læber skjælvede frampagtig under den længe fortsatte Kamp. "Det vil vist være godt for Claudia at reise, men jeg maa blive tilbage, jeg kan ikke følge med."

"Hvorfor ikke?"

"Min Moder er meget svagelig, hendes Liv hænger i en Traad, Claudia veed det, Lægen har anbefalet mig den største Aarvaagenhed og Omhu. Hun trænger til mig, jeg maa blive og frede om hende."

"Claudia forlod dog mig," sagde Konsulen, "sit Hjem og Alt for at følge Dem, kan De nu ikke gjøre det Samme for hende?"

"De vidste, at De vilde finde aabne Arme, saasnart det behagede Dem at drage til os, hvor skulde min Moder ty hen? Hun vilde savne mig, men ikke kalde mig tilbage, jeg veed det. Hun forstaaer kun at lide og tie. Da jeg var syg, sad hun ved min Seng, naar jeg trængte til Noget, undværede hun for at give mig, skulde jeg nu glemme Alt? — Det kan De ikke mene."

"Saa maa Claudia og jeg reise alene, der er ikke Andet for. Jeg er ogsaa svagelig, jeg kan ikke taale at gaa op ad Trapperne. Lægerne raade mig til at bruge Badene ved Føhr. Jeg tager min Datter med mig."

„Vil Du det, Claudia?“ spurgte Jarlstad og standfede foran hende.

„Fader mener jo, at det er til mit Bedste,“ svarede hun, uden at turde have sit Ansigt op mod de to Dine, som hvilede paa hende.

„Ja, ja, da!“ sagde han, „det er vel ogsaa det Bedste. — Det skal være, som Du ønsker.“

„Her er kun Tale om en Fraværelse for en kort Tid,“ bemærkede Graa, „nogle Maaneder, maaske lidt længer. Det er jo ingen Skilsmisse.“

„Skilsmisse!“ gjentog Jarlstad. „Nei, det veed jeg nok, saa stor er min Synd mod Claudia da ikke heller.“

„Det er altsaa afgjort og bestemt, og nu, — I vide, at jeg er en resolut Mand, der ikke holder af Opfattelser, iaften pakker Claudia det Nødvendigste af sit Tøi sammen, imorgen tidlig tage vi herfra.“

Jarlstad svarede ikke, han stod med Hovedet lænet til Vinduesposten.

„Ikke sandt!“ vedblev Graa, „derom ere vi enige?“ Han vedblev at tie.

„Tal dog lidt!“ sagde Claudia, idet hun gik hen til ham. „Du gjør mig saa bange ved at staa og tie stille. Er Du saa bedrøvet over at skulle miste mig?“

Han skjulte sit Ansigt ved hendes Bryst. „Nei! nei!“ hviskede han. „Din Fader har Ret, Du bør, Du maa reise. Det er som det skal være.“

Da han havde sagt dette forlod han Bærelset.

Aftenen kom. Graa havde været nede i Kroen for at give Rudsken Ordre til at afhente ham næste Morgen

tidlig; derefter spiste han til Aften og gif iseng, tavst og alvorlig, og især meget anstrengt af alle denne Dags Begivenheder.

Sarlstad havde lukket sig inde i sit Værelse. Claudia hørte ham gaa op ned ad Gulvet, medens hun selv var beskæftiget med at pakke et Udvalg af sine Klæder ned i en stor Kuffert, tage det Altsammen op igjen og pakke ned paany. Hun græd, sank sammen paa Sengen, trykkede Ansigtet ned i Puderne for at skjule sin Hullen; hun ansaa sig for den Ulykkeligste af alle Levende og var fuldkommen overbevist om, at disse Lidelser vilde dræbe hende, det var umuligt Andet, hun vilde ikke overleve den næste Dag. Hun led virkelig denne Nat; det var den første, dybe Sorg, hun nogensinde havde prøvet, den fandt hende ogsaa aldeles uforberedt, den boiede hende til Jorden.

Det blev Nat. Claudia var endnu langt fra færdig. Det var koldt herinde. Hun havde svøbt Sengens Puder om sig og sad og stirrede ind i Lyset, grædende, grublende, men mærkværdig nok, hun glemte denne Gang sig selv for kun at tænke paa ham, hans Ord, hans Sorg, hans hele Afsærd under det foregaaende, stormfulde Optrin. Nu skulde de altsaa skilles, var det Slutningen paa alle hendes Forhaabninger og fristende Drømme? Han havde ikke bedet hende om at blive, han ønskede endogsaa denne Skilsmisse.

Hun listede sig hen til hans Dør, sagte, lydløst, for Alt i Verden maatte han ikke ane det. Beständig hørte hun disse afmaalte Trin indenfor. Han sov altsaa

ikke heller, det var endda en Trøst. Han blev ved at vandre op og ned i Værelset.

Tiden gik, Claudia havde talt ethvert Klokkeslag i denne Nat; det var som om hun frygtede for Morgen, og den bragte hende dog kun Opfyldelsen af, hvad hun nylig havde ønsket. Maanelyset faldt ind i Stuen, blegt, blaalt og koldt. Hun erindrede sig et andet Maanesskin, der havde lyst ned over en knælende Mand, som med sænket Hoved, med frygtfuld og bævende Røst hvistede sin Kjærligheds Haab og dens dybe Længsler i hendes Øre. Hvilken Modsatning mellem dengang og nu. Havde han da skuffet hende siden? Svigtet, hvad han lovede? — Det faldt hende for første Gang ind i dette Dieblif! — Havde hans Røst ikke bevaret den samme Snderlighed, vare ikke hans sidste Ord denne Eftermiddag, hans Smerte, hans Tavshed, Vidner om hans Kjærlighed?

Maanelyset blev blegere, Morgenens gryede, Dagen, Skilsmisfen. Ude i det gamle Pæretæ sang Støren, længere tilbage, mellem de rødbrune Hedebanker, der i denne Graastand toge sig ud som et uhyre, bølgende Tæppe af Fløiel, havede sig en Lærke, sang, tav, sang igjen og kaldte paa de Andre.

Da Klokken slog fem, hørte Claudia en Vogn komme kjørende udenfor Porten. Rudsken smeldede med Bidsten for at tilkjendegive sin Nærværelse. Lidt efter viste Konsulen sig, rede til at tage bort. Han stod og talte med Rudsken. I Parlstads Værelse var det blevet stille, hun hørte ham ikke længer gaa derinde.

„Nu sover han!“ hviskede hun, „han er rolig, han finder sig i Alt, jeg lille Stakkert er den Eneste, som lider.“

Hun listede sig atter hen til Døren, aabnede den forsigtig og saae ind.

Barlstad sov ikke, som hun formodede. Paa Væggen ligeover for Døren hang Claudias Portrait i Begemsstørrelse, et af Monnies's bedste Arbejder, talende ligt. Barlstad knælede ned foran Billedet og skjulte Ansigtet i sine Hænder. Ved hans Side stod den gamle Baronesse, alvorlig og tavs; hendes Haand hvilede paa hans Hoved. Ingen af dem mærkede, at Døren blev aabnet. Pludselig hævede Barlstad sit Hoved op mod Moderen. Claudia havde aldrig seet et Ansigt saa ligblegt eller et saa grændseløst Udtryk af Smerte.

„Hun reiser fra mig,“ udbød han, „Boguen er der, — hun kommer aldrig mere tilbage.“

„Hvem veed, om I ikke Begge ere bedst tjente dermed,“ svarede den gamle Dame. „Det Liv, Du hidtil har ført, var ikke til din Gynge.“

„Men jeg elsker hende,“ hviskede han. „Moder, hører Du! Jeg holder saa ubeskriveligt af hende! Alt skilles er for mig, som om mit Hjerte skulde bryde.“

Claudia havde hørt hvert Ord. I det Samme bankede det paa den anden Dør. Konsulen traadte ind, reiseklædt, smilende, hilsende, med en stor ny Meerskumspibe i Haanden, Barlstad var sprungen op, Baronessen sad paa en Stol; ethvert Spor af det nylig foregaaende Optrin var udslettet. Strax efter

viste Claudia sig i Døren. Hun havde ogsaa sit Reisetøj paa.

„Boguen er der," sagde Graa, „vi maa afsted!"

„Skal det nu være?" spurgte Jarlstad.

„Det er jo til eders fælles Bedste," vedblev Konsulen.

„Det troer jeg ogsaa," sagde den gamle Baronesse. Jarlstad havde ikke hørt disse Ytringer, hans Dine vare uafbrudt heftede paa Claudia.

„Saa nu vil Du reise fra mig?" sagde han.

„Nei jeg vil ikke," raabte hun grædende og idet hun slynge de sine Arme om hans Hals. „Jeg vil blive hos Dig!"

„Men Claudia, min Datter!" udbød Graa, „betænk dog —"

„Ja, det nytter ikke, hvad Du siger," vedblev hun, „jeg bliver dog alligevel. Seer Du da ikke, at han vilde dø den Ulykkelige, hvis jeg reiste fra ham. Han meente ikke et Ord af al den fornuftige Snak, han stod og sagde igaar. Tal lidt, Du! Er det ikke sandt, hvad jeg siger, Du kan ikke leve uden mig!"

Jarlstad var sunken ned paa en Stol; hun rev Silkehatten og Raaben af, sprang op paa hans Skjød, trykkede sit Hoved ind imod hans Skulder, smilede og sagde:

„Er Du nu rigtig sjæleglad, fordi Du faaer Lov at beholde mig?"

Konsul Graa stod maalløs ligeoverfor dem.

En Time efter kjørte han alene bort fra Gaarden

og det ovenikøbet i en yderst slet Leiebogn. Da alle Overtalelser glippede og strandede paa Claudias faste Villie, holdt han en lille Tale, hvori han med velvalgte Ord tilkjendegav dem, at han gav efter, men tillige fordrede, som den eneste, ufravigelige Betingelse, at de skulde modtage hans Gave, den nye Bogn, Rudsken, Tjeneren og de fire sorte Heste. Barlstad var ikke meget for det.

„Hverken Bognen, Hestene eller Tjeneren passe til vore øvrige Omgivelser,“ sagde han.

Claudia derimod var henrykt; idag fandt hun Alt fortræffeligt; hun sprang op i Bognen, klappede i sine smaa Hænder, lænede sig tilbage i de bløde Silkepuder og paastod, at det var en yndig Bogn, netop efter hendes Smag.

Altsaa beholdt de den.

VII.

Moralfilosofi.

Samme Eftermiddag sad Claudia inde i Baronessens Bærelse med den gamle Dames Hænder i sine.

„Du har talt haarde Ord om mig imorges,“ sagde hun. „So, jeg hørte det godt. Du maa vide, at jeg stod og lyttede ved Døren. Fortjener jeg virkelig saa streng en Dom? er jeg saa skyldig, som Du sagde? hvorfor har Du da aldrig før gjort mig opmærksom derpaa?“

„Vilde Du have forstaaet mig, hvis det var skeet?“

„O, ja vist! kan Du tvivle derom? Seg forstaaer Alt, hvad der hører med til Barlstsads Lykke. Du er saa stor, saa elskelig, jeg er en lille Tosse, som Ingen-ting veed, det mærker jeg nok, men jeg er ung, og jeg vil gjerne lære. — Søde Moder! siig mig, hvad jeg har at gjøre.“

„Gjør ham lykkelig, saa vil Du selv blive det.“

„Men gjør jeg ham da ikke lykkelig?“ spurgte Claudia, i høi Grad forbavsset.

Baronessen rystede paa Hovedet.

„O, tal, tal!“ bad hun med sin indsmigrende og bønlike Røst. „Moder, hjælp mig, siig mig Alt, dølgt Intet, lad dette være Skriftemaalets Time! Du skal faae at see, hvor gjerne jeg vil rette mig efter dine Raad.“

„Nu vel da, siden Du ønsker det, siden Du selv forlanger det, saa hør mig, men husk paa, Claudia, at om det, jeg siger, endog saa synes Dig strengt og ufskansomt, saa maa Hensigten undskyldte mig, det er din allerbedste Veninde, det er din Moder, som i dette Dieblif taler til Dig.“

Claudia bøiede hdmngt sit Hoved og tryffede sine varme Læber paa Baronessens Haand. Den gamle Dame vedblev:

„Du gjør ham ikke lykkelig, Du maa forstaa det, erkjende det, for at gaa en hel anden Vej end hidtil. Du har bestandig været vænnet til at leve for Dig selv, for dine egne Glæder, Indfald og Tilbøieligheder, uden at søge at blive Noget for Andre. Du betragter kun Livet som en Gave, det er mere, mit Barn, det er en Opgave. Du forlanger Hensyn af alle Andre som Noget, der var din Ret, Ofre, bestandig Ofre, Du modtager dem ogsaa, men hvad yder Du til Gjengjæld? — Veed Du ikke, at man i denne Verden kun kan gjøre Fordring paa at faae, i Forhold til hvad man giver?“

„Alf nei!“ svarede Claudia sørgmodig, „jeg veed slet Ingenting, jeg har bestandig drømt mere end jeg tænkte, jeg har søgt Lykken og fundet Sorgen.“

„Vist ikke. Hidtil har Du kun søgt din Lyst, her har Du fundet din Pligt. Veien til den første gaaer igjennem vort Hjerte, den anden igjennem vort Hoved.“

„Men tidligere, Moder, var jeg dog lykkelig og tilfreds med Alt.“

„Tilfreds! — ja, fordi Alt boiede sig efter din Villie, forenede sig efter dine Ønsker, men saaledes vilde det umuligt kunne blive ved bestandig. Lykkelig? — Rast et Blik tilbage paa dit Liv, hvori bestod det, Du kalder Lykke? Hvor tomt, hvor overfladisk var det ikke? Er Lykken da Pynt, er det en hyppig, ørkesløs Tilværelse, eller bedøvende Adspredelser? Du fandt alt Muligt forberedt, ventende paa Dig, derfor hvilede disse rige og herlige Gvner, Gud har givet Dig, uden Anvendelse, uden Udvikling, som Seil, der hange slappe ned fra Masten. Hvem levede Du for, hvem arbeidede Du for, hvem har Du været til Velsignelse?“

„Men det trætter mig at arbeide, det kjeder mig, hvorfor skal jeg arbeide, naar jeg ikke har det nødig?“

„For at udvikle de Kræfter, Du nu savner, og som Du saa høilig trænger til. Kun gjennem Virksomheden gaaer Veien til vor Lykke. — Jeg holder ikke af at stille den Ene frem som et Mønster for den Anden, vi have Alle vore Feil, men betragt Casper, han virker, han færdes, for sig selv og for Andre, og vinder derved Kraft og Fortrøstning; uden Arbeide vilde han synke sammen i den Sorg, som thuger paa ham.“

„Du mener i den Sorg, som jeg voldet ham. —

„Sag forstaaer Dig nok!“ vedblev hun grædende og kastede sig til Baronessens Bryst. „O, Moder! hvor jeg dog er ulykkelig!“

„Vist ikke, Claudia! i dette Dieblik troer jeg tvertimod, Du er paa den bedste Vej til Lykke. Søg at blive til Noget; veed Du ikke bedre, saa følg din Husbonds Fodspor, nede i Landsbyen velsigne de ham, de ty til ham i deres Nød, de klynge sig til ham. Opsøg dem som lide uden at have Klager for deres Smerter, gjør deres Sorger til dine, det er et Skridt fremad, det er at samle Skatte for sin Sjæl, som Biblen siger.“

„Men hvorledes skal jeg bære mig ad dermed? Jeg bryder mig ikke om disse Mennesker, deres Sorger ere ikke mine, de bevæge mig ikke, tvertimod, Billedet af deres Armod og den Raahed, som omgiver dem, støder mig bort.“

„Saaledes var det hidtil i det indholdsløse, egoistiske Liv, Du førte; jeg veed det nok, Claudia; det er det Farlige ved luttet Medgang, Overflod og det, Du før forstod ved Lykke, at de sløve og forstene; men nu har Sorgen naaet Dig, nu ere Taarerne komne, Ulykken gjør blød, den vil aabne dit Hjerte, din egen Smerte vil lade Dig forstaa andres og give Dig Hjst og Trang til at mildne den. Det er en af vort Kjønns hypperligste Bestemmelser.“

„Troer Du saa, han vil holde mere af mig?“ spurgte hun hen i Veiret.

„Mere, nei, det er umuligt, hans Feil er tvertimod den, at han holder formeget af Dig.“

„Kan det være en Feil?“ spurgte Claudia. „Det anfaae jeg for et Fortrin.“

„Den sande Kjærligheds Natur er at bære over med hverandres Brøst, men ikke at gjøre os blind for den. Mere vil han ikke holde af Dig, men det vil derimod bringe Dig nærmere til ham, det vil lære Dig at indsee, at i ethvert godt Forhold maa Alt være fælles, Sorgen saavel som Glæden; hidtil har Du ikke deelt hans Sorger, Du har ikke bekymret Dig om dem, ikke heller om hans Glæde, hans Tilboielighed, Du kjender dem neppe, Du har aldrig begrebet, hvad en Hustru burde være; det er en Feil. Giv Agt paa hans Smag, hans Dnske og Villie, lær at bøie Dig for den, skaf Dig en Part i hans Tilværelse, gjør Dig til en Deel af ham selv.“

„Men hvorfor skal jeg alene bøie mig?“

„For at finde det, Du søger. Det er ikke saa svært, som Du troer. Lad mig hviste det i dit Øre, saa at ingen hører min Hemmelighed: En Kvindes største Magt beroer ikke saameget paa at kunne modstaa, som paa at kunne give efter. Hun er som Sivret, veed Du nok, det bøier sig for Stormen, men det retter sig igjen, Claudia, efter Stormen, naar undertiden Egen splintres, fordi den ikke forstod at bøie sig. Du har saa let ved at følge den Vej, jeg her betegner, din Aand besidder saamegen Fintbed, saamegen Kløgt, dit Hjerte rummer saamegen Varme og Hengivenhed, Du vil kunne bringe det, Du nu anseer for Ofre, naar Du veed, at det gøres nødig.“

„Ja, det kom vi vel nok ud af,“ sagde hun og tørrede sine Dine, „men jeg har i den sidste Tid levet med en hemmelig Frygt for, at han ikke mere brød sig om mig, at jeg ikke længere var det for ham, jeg havde været før; det gjorde mig især ulykkelig.“

„I denne Tilstaaelse indrømmer Du jo alle de Feil, jeg nylig har nævnet. „Jeg døer,“ siger Du til Dig selv, saa lukker Du Dinene og lader Dig rives bort af Strømmen, uden at gjøre et eneste Forsøg paa at naa i Land. — Krandsen ligger for dine Fødder, og Du tager den ikke op. Du, som i din Ungdom, Skjønhed og Ynde har alle Vaaben til at feire.“

„Har jeg virkelig?“ sagde hun, for hvem disse sidste Ord lode som Musik.

„Get skal Du blot mærke Dig nøie, lad aldrig oftere et Optrin som dette sidste berøre eders Forhold. En lille Splid gjør Intet, siger man, Forsoningen, som følger efter, forstærker blot Baandet, Du har hørt det, Du har læst det, men tro det ikke, mit eget Barn! Splid er som en Haand, der berører Sommerfuglens Vinger, den udsletter de fine Farvers Skjønhed og bringer dem aldrig mere tilbage. Splid er som et Saar, I tilføie hinanden, maaske læges det igjen, men lader dog altid et synligt Ar tilbage.“

Claudia slængede sine Arme om den gamle Baronesses Hals, kyskede hende og hviskede:

„Jeg vil følge alt det, Du raader mig til, Du skal faae det at see fra denne Time, jeg vil blive Alt hvad Du forlanger, naar Du blot vil hjælpe mig,

og rette mig, naar jeg feiler, og saa rose mig lidt, blot en lille Smule, naar jeg gjør det godt."

"Jeg behøver ikke at hjælpe Dig," svarede Baronessen, "kæmp, mit Barn, kæmp selv, stol først og fremmest paa din egen faste Billie, stol ogsaa lidt paa Gud, i hver en Nød bliver han tilbage, som naar man feiler paa Soen og seer Landet svinde omkring sig; Himlen er der altid."

Det var to Maaneder efter Konsulens Besøg. Claudia havde fulgt sin Svigermoders Raad. Hun beskæftigede sig. Hun fik et langt Hørgarnsforklæde paa, gik i Rjøffenet, tog Deel i Alt og bragte Uorden og Forvirring i Alt. Saaledes gik fjorten Dage.

En Formiddag kom hun ind i Baronessens Værelse med Taarer i Øinene.

"Nu maa jeg ikke længere være dernede. Gamle Marie Koffepige har viist mig ind. Hvad synes Du, Moder? Hun siger, at det er Synd for mine hvide Hænder. — Jeg vil saa gjerne gaa i Rjøffenet, især i Melkestuen, det er virkelig sandt, men Alt, hvad jeg rører ved, er sort dernede. Jeg bruger næsten et Par Handsker hver Dag. Det kan nu være det Samme, thi jeg har opdaget, at Sylland dog har eet Fortrin for Kjøbenhavn, det, at man er nærmere ved Randers; men naar jeg har været lidt dernede, kan jeg hele Dagen efter mærke Tørverøgen, den sætter sig i mit Haar og i mine Klæder, er det ikke afføreligt? Hvad skal jeg gjøre derved?"

Baronessen smilede, kyskede hende og sagde:

„Vi maa see at finde paa noget Andet.“

Dagen efter fik Claudia en Bunke hjemmegjort Værrer ind, hvoraf der skulde sees Haandklæder, Lægen og Væstestykker. Hun begyndte at sømme dem med en utrolig Flid. Der gik een Dag bort, og der gik flere. En Eftermiddag kaldte hun paa Rudsen, lod spørre for den nye Vogn, det var hendes Eiendom. Hun kjørte ned til Landsbyen. Ingen paa Gaarden anede, hvad hun vilde der. Hun talte heller ikke derom til Nogen. Da hun kom hjem, var hun særdeles vel tilmode. Hun ilede ind i den gamle Baronesses Værelse og sagde:

„Nu har jeg gjort en god Gjerning. Jeg har været nede i Landsbyen og opført tre af de fattigste gamle Koner. De komme herop til mig imorgen.“

„Hvad vil Du dem?“

„Jeg deler alt mit Sytøj ud til dem og skaffer dem derved Noget at fortjene. De gamle Stakler bleve saa glade og kyskede min Haand, da jeg lovede dem Arbeide. Saa kjører jeg hver Dag ned og seer, hvorledes de udføre det. Du skal med, vi kjøre begge To, og spise Jordbær hos Landinspektøren. Jeg vil saa gjerne selv se, men det stive og haarde Værrer gjør ondt i mine Fingre. Ikke sandt, søde Moder, den lille Fortjeneste kan man da gjerne unde disse fattige Mennesker? Jeg vil gjerne selv betale dem af mine egne, sammen sparede Penge.“

Derved blev det. Efter at have forsøgt sig saa heldigt i Rjøkken og Sytue, fandt Claudia paa en ny

Idee. Nede i Landsbhyen boede der en Smed, som foretrak Flasken for Ambolten. Han slog sin Hustru og jog af og til hende og Børnene ud af Huset. Konen gik op paa Gaarden og beklagede sig. Claudia talte med Smeden, foreholdt ham det Urigtige i hans Af=færd og gav ham ti Rigsdaler, for at han skulde forbedre sig. Manden lovede Alt, hvad hun forlangte, hvor helligt og dyrt paa, at han fra nu af skulde mod=staa enhver skyndig Fristelse, drak samme Aften Pengene op i Kroen og jog derefter Hustru og Børn ud af Huset igjen. Da der ikke var Noget at gjøre ved Manden, tog Claudia sig af hans Familie. Hun skaffede Konen Beskæftigelse og købte Klæder til hendes fire, smaa Børn. Ikke nok dermed, men hun lod Børnene hver Dag komme op til sig paa Gaarden i deres nye Klæder, syede og strikkede med dem og lærte dem at kjende Bogstaver. Førend de fik Lov at komme ind til hende, maatte gamle Marie anvende det fornødne Vand og Sæbe til deres Ansigt og Hænder.

Det var et møjsommeligt og trættende Arbeide for Claudia, men denne Gang blev hun Seirherre. Først vilde hun lære den ældste af Pigerne at spille, det var umuligt, disse smaa, tykke Fingre vare allerede frogede og stive, Barnet havde desuden ikke den ringeste Sands for Musik; saa lod Claudia det bero med selv at spille for hende. Instrumentet kom atter igang, til Afvevling sang hun for dem, men hver Dag blev der syet og læst, og hver Dag var Claudia i et hypperligt Humeur, især henimod den Tid, Læretimerne vare tilende.

En Morgen sad hun inde i Havestuen, foran den aabne Dør, omringet af de fire, smaa Børn. Denne Gang gik Alt uheldigt, Syningen var slet, Strikningen ikke bedre, de lærte Bogstaver fra igaar vare allesammen glemte. Claudia skjændte, Børnene græd, hun selv sad fortvivlet og med Taarer i Øinene.

Porthunden gjoede. Der kom Fremmede til Gaarden. Claudia gik til Vinduet og saa to Ryttere standse deres Heste foran Døren. Den Ene var en Bondefarl, klædt i en menig Dragonuniform. Han stod med Huen under Armen, medens han hjalp sin Pedsagerste af Hesten, en Dame, i lang, lyseblaa Ridestole, kort, rød Floiels Troie, besat med hvide Snorer og en lille flad Militairhue paa Hovedet. Claudia udstødte et Forundringsraab og aabnede Døren. Det var hendes Veninde, hun her saa for sig, Damen med de gode Raad fra Ottos Boutik.

„Er det virkelig Dig?“ udbrod hun, „Charlotte.“

„Fru Grenkrone, om jeg maa bede, jeg har nu været gift med min Ritmester paa syvende Maaned. Jeg skal fortælle Dig Alting siden. Kan Du give os Kvarteer en Times Tid, mig og min Slave? Vi skulle ned til Manøvren i Holsteen, hele Eskadronen holder udenfor Byen.“

Hestene bleve trukne i Stalden, Claudia fulgte Ritmesteren ind i Stuen.

„Nu kan I lægge eders Tøi sammen og gaa hjem, Børn,“ sagde hun. „Det er gaaet overmaade godt idag, og nu er det nok for dennegang.“

Børnene vilde nødigt forlade Gaarden før Kaffetid. „Vi ere jo først nylig komne,“ bemærkede den Ældste. „Ja, det faaer at være nok alligevel,“ sagde Claudia. „imorgen begynde vi igjen.“

Børnene gik, Ritmesterinden saa sig om og aabnede Dørene til de næste Værelser.

„Naa, her boer Du altsaa, Ulykkelige! Midt i en Sandørken, borte fra alle fornuftige Vasener! I disse Værelser tilbringer Du din Tid med at holde Skole for Bønderbørn. Det er rædsomt! — Kan jeg faae Noget at spise? Jeg er ganske fastende; jeg sov forlænge imorges, og saa maatte vi afsted uden at faae The. Lidt Skinke, lidt Speilæg, hvad Du har; et stort Glas Madeira, tilnød et lille Glas Cognak; men det maa være i en Fart, min Engel! Naar han blæser Appæl maa vi tilheft og afsted igjen. Der er ved Gud ingen Snak om det. Kom, sæt Dig ned, lad mig rigtig see paa Dig. Ja, kjøn er Du endnu, og det er nogle søde Dine Du har; men, Herre Jesus, Claudia! er det et Liv at føre? Skal det være det omtalte Slot, hvor vi vilde holde Bal og Maskerade? Er det at reise udenlands og tilbringe Vinteren i Nizza?“

Det var ikke muligt for Claudia at komme til orde. Veninden vedblev:

„Nei, saa har jeg gjort det bedre, Du! Krenkrone er sær i mange Punkter, gyselig sær, det er jo alle Herrer, men jeg forstaaer at tage ham. Ja, Du sidder og seer paa min Dragt. Du maa vide, at jeg er bleven

en fuldstændig Dragon. Før vi reiste fra Kjøbenhavn, vilde det gale Menneske have, at jeg skulde gaa hele Kavalleriskolen igjennem; er han ikke mageløs? Og jeg gif den igjennem, saa jeg bærer Marker deraf mit hele Liv. — Kommer hun snart med den Smule Frokost, eller skal Du selv lave den? — Na, der er hun endelig! — Hvem var den gamle Dame, vi mødte ude i Forstuen? — Din Svigermoder? — Sikk'et Ansigt! Man kommer jo til at fryse ved at see paa hende. Men hvor var det nu, vi slap? Saa maatte jeg da gaa Kavalleriskolen igjennem, der hjalp ingen fjære Moder: kort Galop, strakt Galop, lille Volte, store Volte, hele Hesteexercitsen. En Dag skulde vi sætte over Barrieren, halvanden Fod, Du! — Jeg vilde ikke til det, men Grenkrone svor paa, at jeg skulde. Naada! Idet vi sætte over, raabte han: Hop, Lotte! og giver Hesten et Smæk med Pidsken. Jeg hoppede ogsaa, kan Du tro, for Hesten sthyrtede, jeg over Hovedet paa den og slaaer i Faldet to af mine prægtige Fortænder ind. Er det ikke rædsomt? Han blev da frygtelig tilmode, som Du vel kan tænke Dig, men det skulde godt forslaa. Saa maatte jeg op til Bramsen. Men vi to bleve da snart færdige. Han sagde at jeg hvinede. Saa tog jeg min Hat paa og gif fra ham op til Samsen. Han er mageløs. Han kaldte mig une fleur de printemps og satte mig disse to prægtige Tænder ind. Men Du kan tro, efter den Dag blev Grenkrone vænnet af med sit: Hop, Lotte! — Du maa gjerne give mig en lille Draabe Cognak, hvis Du har den ved

Haanden, blot saameget som et godt Fingerring fuldt; din Madeira er noget flau."

Claudia hentede en Karaffe. "Hvor boer Du?" spurgte hun.

"I Aarhus. Det skulde være saadan en morsom By, sagde de; jeg finder den rædsom. Ingen Udspredelse, daarlig Komedie, Borgerne og de Militaire leve hver for sig. Officererne gaa paa Klubben hver evige Aften og lade os sidde hjemme og skjotte os selv."

"Gaaer din Mand ogsaa paa Klubben?"

"Ja, naturligviis! Hvorfor skulde han være en Undtagelse? Men han forlader mig kun de sex Ustener om Ugen."

"Og den syvende?"

"Den syvende har vi Spilleselskab hjemme hos os. De maa jo fordrive Tiden med Noget, og Spil er da ikke det Værste,"

"Jeg synes dog."

"Ja, Du taler som Du har Forstand til, min lille Dueunge! Tak Du din Skaber, at Du boer i en saadan Udørf, hvor der ikke lever andre end Vilde. Det er altid godt for Noget. Grenfrone har et varmt Blod, han er fyrrig, lidenskabelig, saasnart han seer et fjønt Ansigt, er han borte. Det er Damernes egen Skyld, de ere som gale efter de Uniformer. I forrige Maaned var der en Historie med en ung Skuespillerinde, som begyndte at vække lidt Opsigt, men saa bleve vi indkaldte til Manøvren; naar vi komme hjem, haaber jeg, at Frøkenen er reist sin Vej, saa er det glemt!"

„Hvorledes finder Du Dig da deri?“

„Første Gang, jeg mærkede det, flyttede jeg; det var for en vis Husjomfrues Skyld ovenover os; anden Gang tog jeg paaveie, gav mig til at skraale og holdt et frygteligt Hus. Veed Du, hvad han gjorde? Han tog mig under Hagen, kysede mig og sagde: „Skab Dig ikke, min Engel! Det Hele betynder sku Ingenting!“ — Er han ikke kostelig? — Og det betynder virkelig heller Ingenting, det har jeg selv de bedste Beviser paa. Jeg kjender en vis Sekondlieutenant deroppe — her er da Ingen, der staaer og lytter efter, hvad vi tale om? — et lille, nydeligt Menneske, en Figur, Du, som støbt; han har fundet paa at gjøre mig til sit Ideal, han tilbeder mig, forguder mig! Han skriver Noder af for mig og synger med mig. Forresten skriver han ogsaa andet en Noder. En Aften, da vi gik fra Komedie, føler jeg et sammenlagt Stykke Papir heftet fast til Erme-gabet af min Kaabe. Veed Du, hvad det var? Det yndigste, lille Digt, man kan tænke sig. Deri skriver han, at han mangler Ord til at fremstamme, hvordan hans Hjerte staaer i Flamme og at Himlens Sol og Maane, maa Straaler fra mine Dine laane, og en hel Del mere, som jeg nu ikke kan huske. En Aften, vi tog fra Klubbal, — jeg saa godt ud, det fandt da Alle, — bliver han ved at plage mig for en af mine Handsker, til jeg var nødt til at forbarme mig over ham. — Herre Gud, en brugt Handske! Da skulde Du have seet hans Lykke, den Stakkel! — Ja, Du betragter mig saa forbavset, mit Lam! Der er Ingenting i det,

det veed Gud der ikke er! Jeg giver ham ikke mere, end hvad der netop behøves for at holde ham ilive. Det er et Spil med Regnepenge. Det morer saalænge det staaer paa, det holder En i Aande, det er det Hele."

Claudia sad maallos ligeoverfor disse Skildringer, hendes Afsyn udtrykte den dybeste Forbavselse.

"Veed Grenkrone alt dette?" spurgte hun.

Veninden saae lidt paa hende; derefter brast hun i Latter og svarede:

"Hvor kan Du tænke noget saa Eenfoldigt og Hjerteløst. So, vift nu løbe vi om! Jeg skulde forraade en Andens Hemmelighed, stifte Ufred mellem to gode Venner, lade det komme til Duel mellem dem!"

I dette Dieblif lod et Hornsignal udenfor Gaarden.

"Nu blæser han allerede Appæl, det Dyr!" udbrød Ritmesterfruen, "men jeg tør nok blive lidt endnu. Jeg vil først høre, hvad Du egentlig tager Dig for, og hvorledes Du og din Baron saae Tiden til at gaa i denne Røverrede. Kan Du huske den Beskrivelse om dit fremtidige Hjem, Du gav mig oppe i Boutiken, da vi sidst talte sammen? Det er rigtignok blevet til noget heelt Andet; men hvad skal man sige til det, mit Barn! Skuffede blive vi Alle."

I det Samme stak Dragonen sit Hoved ind igjennem det aabne Vindue.

"Høort Fruen et, the di blæst?" spurgte han frimodig.

"So vift gjorde jeg, men det haster ikke saa stærkt, Rasmus!"

„Na, jou endda! hues En no et sidder aap, aa de gelik, saa drauer a astei mæ bægge Bæster. De odret Ham sjel mæ te. Hon ka da bliuv saalæang Hon tøffes.“

Efter denne Forklaring drog Dragonen sig tilbage og trak Hestene frem i Gaarden.

„Han er rædsom, Du, men jeg maa afsted. Grenfrone bliver rasende, naar han skal vente. Farvel, min søde Claudia! det er Synd for dit yndige Ansigt, at det skal lyse her i dette Bildnis, uden at blive paa=skjønnet af Noget. Naar vi drage tilbage fra Manøveren skal jeg faae gamle General til at holde Rastdag her og indkvartere hele Staben paa din Gaard. Det skal blive en morsom Dag, kan Du tro, vor Eskadron er bekjendt for sine smukke Officerer. Du skal ogsaa faae min Fyr at see, men ikke et Ord derom, Claudia, jeg stoler paa Dig! Kys mig! Hils din Baron og det gamle Winterlandskab, din Svigermama, fra mig. Tak for Frokosten! Jeg troer, jeg skal have mig endnu et lille Glas Madeira til Afsted. Farvel!“

Claudia blev siddende i Sofaen længe efterat Veninden havde forladt Gaarden, grundende, sammenlignende, greben af Afsthy og Modbydelighed. Det Indtryk, hun modtog af denne Sammenkomst indeholdt en endnu bedre Lære end Skriftemaalet hos den gamle Baronesse.

VIII.

Hvad Vildthypens Kvinde spaaede.

Der gik et halvt Aar. Det blev Sommer og Efteraar. En tidlig Morgen, i September Maaned, kom en Mand kjørende med Extrapost til Jarlstads Gaard. Det var Konsul Graa. Ligesom sidst steg han ud af Vognen udenfor Porten, han vilde atter overraske. Dennegang, kom han tillige med den faste og urokkelige Beslutning, at tage Jarlstad og Claudia med sig, for at kunne faae de omtalte Bjerger, samt Paris og Lyon at see. Nu vilde han ikke vente længer. Han havde i den sidste Tid jevnlig faaet Breve fra Claudia, temmelig lange og livlige Breve.

„Hun har det bedre nu, det er ligesom om hun begynder at finde sig i sin ulukkelige Stilling,“ sagde han til sig selv. „Det kan hun takke mig for. Det er mine Formaninger, denne, om jeg selv maa sige det, særdeles gribende Tale, jeg holdt for Baronens, der har faaet ham til at indsee, hvilke Hensyn han skulde en Dame som Claudia. Til Paris og Lyon skulde de med alligevel!“

Den første Overraskelse ved dette Besøg var imidlertid forbeholdt Graa selv. Da han kom ind i Porten, blev han staaende ligesom forstenet over det Skuespil, som fremstillede sig for ham.

Hele Gaarden var belagt med Halm. Rundt om

i dette var opreist smaa Hytter og Skure af Bognsfael, Dragkister, Bordplader og Kommoder, overalt hvorhen Diet vendte sig mødte det desuden opstablet Bohave, Bylde af Sengeklæder, Kjøkkentoi og Avlsredskaber, hvoraf Noget var forfullet og viste Spor af Ald.

Det Livlige og Bærlende i dette Skuespil blev forøget ved en Mængde Høns, Faar og Grise, som spadserede om mellem smaa Klynger af skrigende Bønderbørn, der legede eller sloges i Halmen, og ved nogle gamle Mænd og Koner, som sad og soled sig imellem Hytterne.

Konsul Graa stod ligeoverfor denne Fremstilling i sin Reiseskappe, med den store Meerskumspibe i Haanden og med et Ansigt, der udtrykte en talende Forbavselse.

„Men Du min Himmerigs Gud!“ sagde han til sig selv. „Hvad er dog alt dette? Ulykkelige Claudia, eneste Datter, i saadanne Omgivelser maa Du leve! I dag seer det jo endnu langt værre ud end sidst.“

Med disse Tanker vadede han op mellem Halmen til Stuehuset. Det var ikke nødvendigt at banke paa, Dørene stode aabne, Bærelserne vare opfyldte af Bohave; inde fra et af dem lød en ftingrende Sang, en selvgjort Melodi, lidt falsk maaste, men et klart og jublende Udtryk for en lykkelig Stemning. Graa lyttede, smilede, han kjendte den Slags Melodier, deres Toner naaede til hans Hjerter og foregøglede ham Billedet af en lykkelig Datter, som hjemme fløi omkring fra Bærelse til Bærelse og opfyldte Luften med sin Jubel.

Han gik efter Lyden og kom ind i Dagligstuen.

Der stod Claudia i en lys Morgentjole, Haaret i et hvidt Net ned over Nakken, frisk, nydelig som altid og

med det omtalte Kniplingsforklæde om sig. Hun var væbnet med en lang Kniv, en Stabel affskaaret Smørrebrød stod foran hende, den hun med største Iver vedblev at forøge. Da hun saae sin Fader, udstødte hun et Skrig, kastede Kniven paa Bordet, Smørrebrødet paa Gulvet og fløi ham imøde. Det Smil, der hvilede over hende, det straalende Udtryk i hendes store Dine, var et tydeligt Skriftemaal for ham. Hun var lykkelig.

„Men, mit kjære Barn!“ udbrod han. „Nu spørger jeg Dig ligesom sidst: Hvad er dog alt dette, som her gaaer for sig?“

„Ja, vil Du tænke Dig, Fader! Iforgaars var der Ildløs nede i Landsbhyen, en rigtig, stor Ildløs, vi fik den først slukket iastes; elleve Gaarde og Huse ere brændte. Er det ikke mageløst morsomt? — Gud forlade mig min Synd!“ tilføiede hun med en komisk Bevægelse af Angst og saae sig om til alle Sider, „jeg mener, var det ikke rart, at Zarlstad tog alle disse Fattige, husvilde Folk herop til os paa Gaarden? Jeg hjalp med dernede. Jeg reddede det yndigste, lille bitte, hvide Lam og min Kones fire, smaa Børn.“

„Din Kones Børn? hvad vil det sige?“

„Min Smedekone, hende, jeg har taget mig af. Nu skærer jeg Smørrebrød til dem Allesammen om Morgenens, og om Middagen, Du, saa bærer gamle Marie Maden ind i en Kjedel, saa faaer jeg en uhyre stor Træske og øser op til dem i Kar og Fæde. Du kan tro, jeg har travlt. Kom! kast den tussede Pibe og hjælp mig lidt, nu skærer jeg Ost af, og Du skal lægge paa. Vist saa! naar jeg nu siger, at Du skal!“

„Gud velsigne Dig, mit kjære Barn!“ sagde Konsulen, idet han gav sig til at lægge Ost paa Smørrebrødet. „Du er altsaa lykkelig?“

„Lykkelig! Jeg er sjæleglad, hvor er det muligt Andet? Alle Menneſter ere ſaa gode mod mig.“

„Og Baronen?“

„O, Fader! Fader! — Ja, Du vidſte rigtignok, hvem Du valgte til mig. Hans Liv, hans Tanke, al hans Glæde er knyttet til mig, han viger ikke fra mig. Og ſaa ſeer han paa mig og følger mig med diſſe Dine, der indeholde en Velsignelſe, en Lovſang, ſom intet Ord kan udtrykke. Men han taler ogſaa, — en lille Smule! — Veed Du, hvad han hviſkede til mig iafteſ? „Du groer op over mig, Claudia, ſom en Palme, beſtandig ſtørre og ſtørre, men det kan være det Samme, i Skyggen af Dig finder jeg mit Paradis.“

Der kom en gammel Tjenestepige ind af Døren med en ny Stabel Brød.

„Her foreſtiller jeg Dig gamle Marie,“ ſagde Claudia, „Huſets Perle! Havde vi ikke hende, ſaae det galt ud for os. I Førſtningen jog hun mig ud af Kjøkkenet, men nu bager hun Pandekager til mig og forkjaeler mig paa ſin Viis, ligesom Du gjorde.“

Marie ſtod og ſaae ned for ſig under denne Lovtale. Hun ſmilede og ſagde:

„Man maa nok nødes til at være god imod hende. Der er ikke ſaadan en Guds Engel til paa den hele Verdens Jord.“

„Synes Hun det?“ ſagde Konsulen. „Ja, jeg vil ikke ſige Hende imod, Marie, for jeg mener netop

det Selvsamme, men der har Hun Vidt til at kjøbe sig et nyt Baand for, naar Hun kommer til Marked."

Med disse Ord tog Graa fem Rigsdaler op af sin Tegnebog og gav Marie dem. Hun blev blodrød.

"Aa nei! aa nei da!" sagde hun og rokkede frem og tilbage med Overkroppen.

"So vist, Marie!" sagde Claudia, "behold kun Pengene. Moralen heraf er, at Hun blot behøver at rose mig, for at faae Fader i godt Humeur."

Marie tog Pengene og gif.

"Forresten har der været stor Strid mellem mig og Sarkstad igaar," vedblev Claudia, "men jeg vandt, Du, — det gjør jeg altid. Han meente, at vi kun skulde give disse stakkels Mennesker *Al* efter Middagsmaden, men jeg sagde, de skulde have Kaffe. Da han ikke gav efter, gif jeg hen og kyskede ham og sagde, at de skulde alligevel have Kaffe, for jeg vilde selv bekoste det af mine egne, surt sammen sparede Penge. Nu har jeg brugt de trehundrede Rigsdaler, Du gav mig, da vi skiltes sidst, maa jeg bede om nogle flere?"

"Det bliver der vel Raad for," sagde Graa, som bestandig følte sig mere oprømt ved Alt, hvad han hørte. "Men hvor er Baronen?"

"Baronen gaaer her udenfor paa Algeren og pløier til Rug," svarede Claudia, idet hun drog sin Fader hen til Vinduet. "Seg har maattet stille Bordet herhen, for det er en Aftale mellem os, at hvergang han kjører op ad Algeren imod Vinduet, skal jeg nikke ud til ham, ellers kan han ikke leve. Naar jeg glemmer det, staaer han og raaber op til mig."

Konsulen saae ud, der gik Jarlstad med Tømmen om Halsen, med høiet Kbhg over Ploven. Han var iført en gammel Kofte og graa Vadmel's Beenklæder, som endte i et Par store Støvler. En bulet og bredskygget Hat hang ham ned over Ansigtet.

„Ja, han seer rædsom ud, Du, ikke sandt? men det kan ikke være anderledes. Du ligner en Valnød, min Ven! sagde jeg til ham igaar, en sthg Skal uden om en herlig Kjerne. Forresten har jeg stor Medlidenhed med ham i disse Dage. Siden Ildbranden fandt Sted ere alle vore Bærelser optagne, som Du her seer, naturligviis mine undtagne, der faaer Ingen Lov at sætte sin Fod. Veed Du, hvor Jarlstad boer imedens? Gjæt engang! ude i Vaden, der sover han paa den blotte Bord mellem to Knipper Halm, for at gjøre Plads til de fattige Unger, som ligge syge og forbrændte inde i hans Stue.“

Konsulen stod og saae ud af Vinduet. Han faldt i dybe Tanker.

„Før jeg reiste hjemmefra, gjennemførte jeg en Bunke Papirer,“ sagde han. „Blandt disse fandt jeg et gammelt Haandskrift, som indeholder en lang Historie om mine Forfædre. Mærkværdig nok! Deres og Familien Gyldings Skjæbne har i en lang Arrække været knyttet til hinanden. Jeg kommer til at tænke paa det idag. En Dame af min Familie havde lidt Uret af en Gylдинг, maaske var denne Dame adelig, det er høist sandsynligt, ialfald spillede hun en stor Rolle hos Familien Rantzau, maaske tilhørte hun ogsaa kun en af disse rige Patriciere, som for nogle hundrede Aar siden spillede den overlegne Rolle i Kjøbstæderne. Nok er det,

hun var som sagt bleven fornærmet af Ridder Casper Gylding, en haard og hjerteløs Mand, og spaaede ham og hans Familie Nød og Ulykker fra Slægt til Slægt, indtil den Sidste af dem laa med Hovedet saa lavt som den Fattigste og gik med bøiet Ryg og søgte efter Føde. Denne Spaadom seer jeg idag opfyldt. Er det en Tilfældighed, eller skal jeg holde det for et lykkeligt Bårsel? Inde i Laden ligger Casper Gylding paa Straa, medens han aabner sin Stue for den Fattige; der gaaer han ude, den Sidste af sin Slægt, med bøiet Ryg og søger paa Jorden efter Føde."

"Det skal Du holde for et godt Bårsel," svarede Claudia. "Spaadommen er opfyldt paa et nær. Han derude er ikke den Sidste af sin Slægt."

Med disse Ord tog hun Graa ved Handen, listede sig hen til en Dør og aabnede den forsigtig for ham.

Det var hendes Sovestue. Derinde stod en Bugge, og i Buggen laa et lille, sovende Barn, smilende og med foldede Hænder.

"Det er min Dreng!" hviskede hun, "min lille Jens Casper, men Du kommer ikke ind. Han sover!"

Den gamle Baronesse traadte ind i Stuen.

"Spørger Du mig nu, om jeg er lykkelig," vedblev Claudia, "saa seer Du derinde mit Svar; men vil Du vide, hvem jeg kan takke for at Alt er blevet saa sollyst om mig, saa er det hende, som kommer der, min egen Moder. Hun har gjort det Altsammen. Hun viste mig den Vej, jeg skulde gaa, den eneste, der førte til min Lykke. Hun hjalp mig, naar jeg tog fejl, hun støttede mig, naar jeg blev træt."

Claudia stod med sin Haand i den gamle Dames, og med sit Hoved lænet op til hendes Bryst. Baronessen smilede, det var et lykkeligt, sjæleglad Smil. Taarerne sitrede i hendes Dine, medens hun sagde:

„Ja, jeg har hjulpet Dig, — en lille Smule, — men det blev kun fuldbragt, fordi Du selv vilde det. Nu, da I ere lykkelige, mit Hjertes Børn, er ogsaa min Gjerning hernede endt. Jeg har ikke mere at bestille.“

„Sig ikke det, Deres Naade!“ sagde Graa bevæget. „De og jeg har endnu det tilbage, at leve i vore Børns Lykke. — Men hvad bliver det saa til med vor Reise?“ spurgte han, for at give Samtalen en anden Retning.

Claudia gik til Vinduet. Carlstad kom kjørende op imod Huset, hun skulde hen og nikke til ham.

„Hører Du ikke, hvad jeg siger?“ vedblev Graa. „Hvornaar skulle vi saa reise til disse omtalte Bjerge, og til Paris og Rhon?“

„Hys!“ sagde Claudia og lyttede. „Det falder derinde, min Dreng er vaagnet.“

„Men Reisen, Reisen, Du!“

Claudia slængede sine Arme om hans Hals, hendes Dine straaledede, hendes Aasyn bar Præg af usigelig Lykke.

„Naar Søs Casper skriger,“ hviskede hun, „troer Du saa, jeg har Tid at til tænke paa Reisen?“

„Jeg faaer vist aldrig Paris eller Rhon at see,“ sagde Konsulen, idet han fulgte efter hende.

